

לקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת מטות-מסעי

לקראת שבוע מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 232

פגמים לפרשת מטות-מסעי

נכנסו לתפילת שחרית בבית המדרש הגדול של כולל פלוני בבני ברק, והיתה שם על הבימה חתולה. זה דבר משונה, האם צריך איזה תיקון לבהכ"נ? - "זה כלום". זה בכל זאת משונה למה דווקא שם? - "זי האט ניט גיקליבן אסאך" (היא עדיין לא בחרה מקום אחר)...

משיחותיו של הגאון רבי אליהו מן עם מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א

"כָּכָל הַיָּצָא מִפִּי יַעֲשֶׂה" (במדבר ל', ג')

מי שהבטיח לחברו שיבוא לחתונתו האם זה בכלל נדר מצווה?
נדר איני יודע. אבל הבטחה צריך לקיים.

בעת שלמדתי בישיבה בלומז'ה, התקיימה חתונה של בחור, ולא הייתי הולך לחתונות. שאלני בחור אחד מדוע לא הלכתי לחתונה, עניתי לו שאינני הולך, אבל לחתונה שלך אלך. כעבור 5 שנים כשכבר למד בסלבודקא בא להזמינני לחתונה, ולא יכולתי בשום אופן ללכת, ובקשתיו היות שהבטחתי לו לבוא ואיני יכול לבוא שימחל לי, ומחל לי. אחרי 20 שנה בא להזמינני לחתונת בנו, וזכרתי שלא יכולתי לקיים הבטחתי להשתתף בחתונתו אמרתי לו שלחתונת בנו אבוא, והגעתי.

ש"ק בלק י"ב תמוז תשס"ב. רבינו סיפר בשמחה כי יצא לאור ספר חדש מתורתו של ר"א דושניצר. והחל לשוח אודות רבו: נסעתי עם החזו"א, והוא אמר עליו שמעולם לא הוציא שקר מפיו ומסתמא היה מהל"ו צדיקים. ע"כ דברי החזון איש. החזו"א מאוד כיבדו והיה מלווהו עד השער, ופעם אחת אמר לי ללוותו עד האוטובוס.

הייתה תקופה שלא היה בישיבה משגיח והוא שימש בהשגחה, ובחורים שהיו מדברים באמצע הסדר היה מעיר להם, אבל אם מישהו קם לפניו כשדיבר עמו היה בורה, וכיון שכך כאשר רצו להמשיך לפטפט והוא בא להעיר, היו קמים מפניו לשמוע מה בפיו

(כדי שהוא ילך).

כל יום שישי הוא היה שולח שאלות לשאול את החזו"א וכבר היה זקן, והיה אומר לי: "תשאל את החפץ חיים", כיון שהיה רגיל בצעירותו עם החפץ חיים. פעם אחת שלח איתי לשאול מה יהיה דינו, אם אומר את דברי התורה שאחר ברכת התורה שלא בכוונה, האם יצא ידי חובה? והחזו"א ענה שיצא, והוא עצמו אמר כי לדעתו זו מחלוקת מג"א עם מס"י, את המג"א מצאתי והמס"י לא מצאתי. הווי עובדא שלקחו בחור אחד למשטרה והוא לא חזר, ואביו שהיה מתפלל אתנו בישיבה ביקש ממנו שיברכהו שיבוא וישוב לביתו,

המשך בעמוד 26

ההוא עמד ונדנד. ישב שם אחד התלמידים, הוא ידע שמהבית של ה'חזון איש' בשום אופן לא מגרשים אנשים. לכן רק אמר ל'חזון איש': "רב'ה, שהרב יגיד 'בלי נדר אני אבוא לחתונה'" [ואם אומרים בלי נדר זה לא חובה לבוא, ובינתיים הבחור ילך מכאן]. אמר לו ה'חזון איש': "אצלי, אם אגיד בלי נדר, אני אבוא לחתונה. זו 'קבלה' גדולה אצלי"

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל על כוחו של דיבור

"לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה" (במדבר ל', ג')

פירש רש"י: "לא יחל דברו - כמו לא יחלל דברו, לא יעשה דבריו חולין".

החיד"א הקדוש אמר בדרך רמז ודרוש: מי שלא יחל את דברו - כל מוצא פיו הקב"ה יעשה. מה שהוא יוציא מפיו, הקב"ה ישמע. צדיק גוזר, וגם תפילתו תתקבל. ה'חפץ חיים' זצ"ל גם אמר את הדברים הללו, אבל על פסוק אחר, העוסק בבגדי כהונה.

לייקר כל מילה

שמירת הדיבור, ראשית כל היא לייקר כל מילה, לכבד מילה שאומרים. "ככל היוצא מפיו יעשה" - אם הבטחת משהו, עליך לקיים, ויהי מה!

בילדותי, בזמן שה'חזון איש' זצ"ל עוד היה חי, בני ברוך היתה עיר קטנה מאוד, ובפרט שכונת 'זכרון מאיר' שכללה בסך הכל משפחות בודדות. אנחנו התגוררנו בשכונת ל'חזון איש'. כאשר היינו צריכים ללכת בשבת מהבית - שהיה ברחוב בית הלל - עד לבית כנסת הגדול ברחוב רבי עקיבא, היינו צריכים להניח עירובין, כי באמצע היה הפסק של שבעים אמה ושיריים!...

ה'חזון איש' נהג להתפלל דווקא 'מנחה גדולה'. היה מקפיד על כך. היכן יש באמצע היום מנין למנחה בעיר קטנה ואנשים בה מעט? באמת היה לו קשה עד שהתקבץ מניין.

סיפר לי יהודי שהיה נוכח במקום: באחד הימים ישב יהודי בבית ה'חזון איש', חצי שעה, שלושת רבעי שעה, והגיעה שעת מנחה. הוא המתין בסבלנות, ישב והסתכל בספר ולא הלך, כי ה'חזון איש' צריך מניין, והיה קשה לקבץ עשרה. ביקשו מכל מיני אנשים שעברו ברחוב וכל אחד התחמק: "לא, אין לי זמן" [לשבת שלושת רבעי שעה ולבלבל את הראש ל'חזון איש' היה להם זמן, אבל כשצריך לעשות משהו גם למענו - זה לא כל אחד מבין].

סוף סוף השיגו מנין. ברוך ה' הגיע העשירי. שעת התפילה כבר התאחרה בחצי שעה. היו צריכים להתפלל בשתיים-עשרה וחצי, ועד שהשיגו את העשירי השעה היתה כבר אחת. ואז אמר ר' שמואל

גריינמן זצ"ל - הגיס של ה'חזון איש': "אווה, מה אני עושה עכשיו? קבעתי עם יהודי שיבוא אלי בשעה אחת וניפגש, והנה אני העשירי. חיפשתי במשך זמן, אבל יהודי ממתין לי בבית, סיכמתי איתו!" הוא לא רצה לפסוק, ושאל את ה'חזון איש': "רב'ה, מה אני עושה?" ומה אתם אומרים, רבותי, מה אמר לו ה'חזון איש'? - - - ה'חזון איש' אמר לו: "אצל אחד שהאמת נר לרגליו, זו לא שאלה כלל!"

פשיטא. נדברת עם מישהו - "ככל היוצא מפיו יעשה!" הווי עובדה שבחור הגיע ל'חזון איש' וביקש ממנו שיבוא לחתונה שלו. אבל ה'חזון איש' סרב: "אני לא יכול, קשה לי לבוא!". הבחור לא ויתר. עוד פעם התחנן: "אני מבקש מאוד שהרב יבוא לחתונה שלי..."

"קשה לי, לא יכול" - התנצל ה'חזון איש'. היו לו את הסיבות שלו, ויכול להיות שלא רצה, הכל יכול להיות. אבל ההוא עמד ונדנד.

ישב שם אחד התלמידים. הוא ידע שמהבית של ה'חזון איש' בשום אופן לא מגרשים אנשים. לכן רק אמר ל'חזון איש': "רב'ה, שהרב יגיד 'בלי נדר אני אבוא לחתונה'" [ואם אומרים בלי נדר זה לא חובה לבוא, ובינתיים הבחור ילך מכאן].

אמר לו ה'חזון איש': "אצלי, אם אגיד בלי נדר, אני אבוא לחתונה. זו 'קבלה' גדולה אצלי", ע"כ.

וכי "בלי נדר" זה הפקר? ככל היוצא מפיו!

כדאי לשמוע סיפור נוסף: ה'חפץ חיים' זצ"ל הוציא לאור ספרים רבים, ולא הוציא את הספר למכירה לרבים, עד שהגיה אותו היטב. בסוף ימיו היתה בתו מסייעת בידו להגיה את הספרים [בסוף ימיה היא התגוררה בירושלים - הרבנית זקס. לפני כמה שנים נפטרה הבת של החפץ חיים].

פעם אחת ביקש ממנה ה'חפץ חיים' שתגיה סט 'משנה ברורה'. זה היה בחורף. שם, בליטא, בחורף לא היה הרבה שמש, כמעט ולא מצאו את השמש זורחת באמצע החורף.

והנה באותו יום שאביה ביקש ממנה להגיה את ה'משנה ברורה', בדיוק יצאה השמש על הארץ. שמחה גדולה! היא רצתה לצאת החוצה, ליהנות מהשמש. לכן בקשה מאבא: "אולי מחר, היום לא!". וכיון שחשבה שאבא יאמר לה שזה דחוף, הוסיפה ואמרה: "אבא, מחר אני מוכנה להגיה אפילו עשרים סטים. מחר, אבל לא היום!". "מה קרה? למה היום לא?", התעניין ה'חפץ חיים'.

"כי יש שמש בחוץ, אני רוצה לשבת, לתפוס שמש בחצר".

"בסדר, תלכי לשמש", הסכים ה'חפץ חיים'.

היא יצאה, ישבה בשמש כמה שעות. כאשר שבה לחדרה בבית, מצאה על השולחן ערימה של עשרים סטים 'משנה ברורה'.

באה לאביה ותמהה: "אבא, מה קרה?"

"בית היקרה", אמר ה'חפץ חיים' במתק לשונו, "מילה זו מילה. את הוצאת מהפה שלך 'עשרים סטים'. עשרים סטים זה עשרים סטים, לא פחות!".

איי, איי,

ומי שאצלו מילה זו מילה, יש לו זכות ש"ככל היוצא מפיו יעשה" כפי שאמרנו מהחיד"א ומה'חפץ חיים'.

מובטח לו שיחיה מאה שנה!...

מורי ורבותי, סיפרתי ואספר שוב.

שמעתי מהגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א ששמע מדודו רבי מאיר קרליץ כמדומני. הוא היכר יהודי ישיש, כבן תשעים ושמונה. יום אחד נהיה חולה.

בקשו להזעיק רופאים, אבל הישיש אמר: "לא, לא! לא צריך רופאים ולא בית חולים".

מה יש?

סיפר להם את שאירע עמו בהיותו ילד קטן.

הגאון מוילנא היה מהלך כל היום בטלית ותפילין. ובאותו יום הסתובב בבית הכנסת, הלך חוזר. היה שקוע. לא בעת התפילה, כי בעת התפילה לא פסע הלך וחוזר בבית הכנסת. אבל כעת הסתובב - ראשו שקוע בעולמות העליונים.

והילד הקטן, מסתמא לא שם לב, דרך על חוטי הציצית שבטליתו של הגאון.

הגאון רצה להמשיך ללכת, אבל נעצר, כי לא יכול היה לזוז. המתין שהילד יוריד את הרגל. אבל הילד עמד על עמדו, לא הבחין.

הגאון פנה אל הילד ואמר: "מיין קינד [-בני], מאה שנה שתחיה, אבל מה אתה רוצה מהציצית?..."

הורי הילד עשו סעודה. בנם זכה להתברך מפי הגר"א, שהרי אמר לו בדרך אגב, שיחיה מאה שנה!

והנה עתה, בהגיעו לגיל תשעים ושמונה, אף שנפל למשכב, אמר: "אין לי מה לפחד, לא צריך רופאים, לא רפואות ולא בית חולים. הגאון אמר שאחיה מאה שנה. יש לי עוד שנתיים ימים!..."
אם "לא יחל דברו" - "ככל היוצא מפיו יעשה"!

מהדברים הצריכים חיזוק

הכל יודעים כי מה שאנו מדברים עתה בעניין השמירה על הפה, יש לו חשיבות, וזה כל כך הלכה למעשה בכל יום.

אלו דברים הצריכים חיזוק. כי פעמים רבות קובעים, מדברים על זמן, נוקבים סך כסף מסוים, מבטיחים לבוא בשעה מסויימת, קובעים, ו... גארנישט. האדם לא מייחס חשיבות לדיבוריו. "אבל אמרת לי שאתה תגיע"
"כן, כן, אמרתי, אבל - - -".

הדיבור שלו לא שווה. איך קוראים לזה היום: 'אין לדברים שלו כיסוי'.

אבל ישנם יהודים, שאם אמרו מילה אפשר לבנות עליה בנין רב קומות. א ווארט, איז א ווארט.

הביקור בביתו של רבי שלום שבדרון

אספר לכם מעשה: היה פעם יהודי גדול, ודאי שמעתם עליו - המשגיח בליקווד, רבי נתן ווכטפויגל זצ"ל. הוא היה משגיח בליקווד עוד בזמן רבי אהרון קוטלר. והיה מהקלעמר'ס, מהתלמידים של רבי ירוחם ממיר. הוא הגיע לביקור בארץ ישראל, וכיון שהיה בידידות עם הרב'ה ר' שלום שבדרון ז"ל, מוראדיגע ידידות. חפץ לבקרו.

בסוף ימיו של ר' שלום, הוא התגורר פה בבני ברק אצל ביתו, והיה חלש מאוד. הייתי בשיחה בבני ברק מפי ר' נתן ווכטפויגל. אחרי שאמר את השמוע'ס הוא התעניין: האם אפשר להיכנס אל ר' שלום?

שמעתי שהוא מעוניין להיכנס, אמרתי לו: "כן, ודאי, אפשר להיכנס אליו". הלכו להודיע לבתו, והיא אמרה שאפשר להיכנס. כזו פגישה, חבל להפסיד - חשבתי לעצמי.

הלכתי לשם אחריהם. הוא נכנס, וכמו שאמרתי לכם, הרב'ה ר' שלום היה חלש מאוד, אבל הוא רק ראה את ר' נתן, אוי, ההתרגשות היתה עד השמים: "אוי ר' נתן! ר' נתן!", אמר בכזו השתפכות הנפש, 'ר' נתן!'

נו, רבי נתן התיישב. אוהו. הוא ביקש מר' שלום להגיד איזה ווארט. אבל כנראה שלא היה שייך. אמר ר' נתן ווכטפויגל לר' שלום: "אם כך, אני אגיד את הדרשה שלכם, שדברתם אצלינו בליקווד".

חשבתי שהוא יאמר איזה רעיון, א' גוטער חידוש - דבר עמוק מאיר עיניים.

ר' נתן זצ"ל פתח את פה קדשו, כשהוא חוזר על הדרשה של ר' שלום. מה אמר בליקווד?

אמר בקול ובעל פה כמה שורות מאגרת הגר"א, עם ניגון:

פעם בישר אחד ממקורבי הגה"ק החזו"א זי"ע לרבו שנולד לו בן למזל"ט, וכה אמר לו: 'מגיע לי (ס'קומט זיך מיר) א מזל טוב'. חזר החזו"א על דבריו בנימת הערה "מגיע לך... מגיע לך...", כאומר, הרי הקב"ה אינו חייב מאומה לא לך ולא לאיש מבני עולם...

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על האמונה והתפילה

אני מבטיחו שיעלה על במתי ההצלחה אי"ה". (יש שביארו, 'ראשי המטות', מלשון 'נטייה', וכלומר ש'ראשי המטות' הא גופא הדבר אשר ציווה ה', כי התכלית הוא להטות ולכופף עצמו 'א בייג' מתוך הכנסה אל הקב"ה).

סיפר הרה"ח ר' יוסף מאיר זיידל ז"ל (שהיה דר במקסיקו), שזכה להיות ב'שולחן' (טיש) האחרון שערך הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע בפולין קודם המלחמה. ובאותו הטיש חילק הרבי שיריים לכל קהל הקודש, ולר' יוסף מאיר לא נתן, ולא ידע רי"מ את נפשו מדוע 'מדלג' הרבי עליו ואינו נותן לו מה'שיריים'. משנגמר הטיש פנה אל הגה"ח ר' גד'ל: "כן קבלת, לא קבלת, העיקר שהרבי חשב עליך..." מה עלה בסופו של דבר? שכל אותה השורה שיקבלו שיריים מהרבי, נתעלו לשמי מרום תוך זמן קצר - בימי המלחמה ה", וחסיד זה היה היחידי מביניהם שנשאר בחיים...

וללמדנו, פעמים שנראה לו לאדם שהוא מרוחק - איש איש בדיליה ברוח או בגשם, והוא מרגיש שכביכול 'דילגו' עליו מן השמים - לכולם יש פרנסה ורק לו לא נתנו, לכולם יש בנים ובנות ולא לו, לכולם יש נחת מיו"ח ואילו הוא נשאר מאחור וכו' וכו' עליו לדעת: א. 'העיקר שהקב"ה חשב עליך' ב. בוודאי כל זה אינו אלא לטובתו השלמה להחזיקו ולהחיותו.

פעם בישר אחד ממקורבי הגה"ק החזו"א זי"ע לרבו שנולד לו בן למזל"ט, וכה אמר לו "מגיע לי (ס'קומט זיך מיר) א מזל טוב", חזר

בפרשתו (פרק לב) נאמר בארוכה כל 'פרשת בני גד ובני ראובן', שבתחילה ביקשו "אם מצאנו חן בעיניך ייתן את הארץ הזאת לעבדך לאחוזת אל תעבירנו את הירדן" (פסוק ה) ולאחר שהוכיחם משה "האחיכם יבוא למלחמה ואתם תשבו פה" (פסוק ו) וכו' אמרו (טז-יח) "גדרות צאן נבנה למקננו פה וערים לטפנו, ואנחנו נחלץ חושים לפני בני ישראל... לא נשוב אל בתינו עד התנחל בני ישראל איש נחלתו", על כך השיב להם משה (כ-כב) "אם תעשון את הדבר הזה, אם תחלצו לפני ה' למלחמה ועבר לכם כל חלוץ את הירדן לפני ה', עד הורישו את אויביו מפניו, ונכבשה הארץ לפני ה', ואחר תשובו... והיתה הארץ הזאת לכם לאחזה לפני ה'".

שוב ענו ואמרו בני גד וראובן (כה-כו) "עבדיך יעשו כאשר אדוני מצוה... ועבדיך יעברו כל חלוץ צבא לפני ה' למלחמה כאשר אדוני דובר", עד כאן לשון הכתוב. וכל המעיין בפסוקים אלו יתמה, אם כבר אמרו אנחנו נחלץ חושים, מדוע הוצרך משה לחזור שוב על כל דבריהם, והיה יכול לומר להם בקצרה שאכן רק בתנאי זה תקבלו את עבר הירדן. והקושיא תגדל שבעתיים, לאיזה צורך חזרו בני גד וראובן שוב על כל דברי משה, ולא אמרו שמקבלים על עצמם ותו לא? והדבר אומר דרשני.

ומיד 'תיקנו' את דבריהם, לכן חזרו ואמרו כמו שהם עומדים בראשית דבר - ועבדיך יעברו כל חלוץ צבא לפני ה', ולא די בזה, אלא משה רבינו חזר ואמר כן לפני כל 'ראשי המטות' ב'תנאי כפול', אם יעברו בני גד ובני ראובן אתכם את הירדן כל חלוץ למלחמה לפני ה'. כי אכן זה סוד ההצלחה, לזכור בכל דבר וענין שהכל ביד ה', מידו הכל ומידו נתנו לו.

גם כשהאדם שרוי בעת חשיכה, אם יזכור "שם ה'", שידע שכל הקורות עמו מיד ה' באו, אזי תזרח עליו השמש. וכאמור בפרשתו (ל ב) "וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר ציווה ה'", וביאר הרה"ק מחמעלניק זי"ע (הובא בארץ החיים להגר"ח ליבערזאהן מערכת אות א') כאן למדנו, שבשעה שרואים אדם מישראל שדרך הצלחתו נוטה למטה ('מטות' מל' נוטה, וגם רומז למי שיוֹרֵד 'מטה מטה') לא יזעף ליבו ולא יאבד אמונתו בה', אלא יקבל את הכל באהבה ושמחה, ויאמר זה הדבר אשר ציווה ה' - כך גזרה חכמתו יתב"ש.

וידע נאמנה שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, ויברך על הרעה מעין הטובה בשמחה. ומסיים הרה"ק מחמעלניק זי"ע: "וכאשר יעשה כך

עשירות יש לך, כבוד יש לך, לראש הקהל נתמנית. גם בנחת זכית, השתדכת עם הרב, וכשכל כך היטיב ה' עמך, מה לך מתעלף בשל אמירה מטופשת של העני המסכן?...

בעמוד החתן והמחותנים תחת החופה ניגש אל ה'עשיר', הושיט לפניו 'נעל' ושאלו: "האם יוכל מע"כ לתקן לי העל זאת?", כאומר...

לא ישכח מר ש'בעצם' אינו אלא סנדלר פשוט, כמוני כמוך... כשמוע העשיר בקשה זאת, התבייש בוושה וכלימה 'וכדי בזיון וקצף', ונפל ארצה מתעלף. באותו מעמד נפח את נשמתו והשיבה ליוצרו מרוב צער וכלימה. באותה שעה עמד רבי ישראל וייסד את בית המוסר, ללמד את בני ישראל עבודת המידות כיצד.

היה אומר הגר"ח רבי נטע ציינווירט צוק"ל: העולם סוברים שהטעם לפתיחת 'בית המוסר' היה כשראה רבי ישראל 'השחתת המידות' של העני עד היכן היא מגעת... אך לא כן הוא, שהרי 'השחתה' כזו נדירה היא למאוד, ואין חוששין לדבר שאינו מצוי.

אלא סיבת הדבר היא מחמת העשיר ד"קא, מדוע איבד עשתונותו? וכי לא יכול היה לסבול מעט בוושה? עשירות יש לך, כבוד יש לך, לראש הקהל נתמנית. גם בנחת זכית, השתדכת עם הרב, וכשכל כך היטיב ה' עמך, מה לך מתעלף בשל אמירה מטופשת של העני המסכן?... אדרבה עליך לקחת את הנעל מידו ולרקוד עמה, בהודאה לה' שהרים אותך מאשפתות!! מדוע הספקת לשכוח לגמרי ממצבך הקודם??

כתב הרה"ק מקאמרנא ז"ע (בחומש 'היכל הברכה') על הפסוק בפרשתן (לג) "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה", שהוא מלשון 'מיחל' ומקווה. ואמר הכתוב 'לא יחל דברו' היינו דיבורי תפילה, שלא יהיה מקווה שתפילתו תפעל פעולה, אלא יגש אל התפילה בדרך וודאות - שבוודאי ככל היוצא מפיו (בתפילתו) יעשה הקב"ה, ואפילו היוצא מפיו בסתמא - ללא דביקות אלא אמירה בעלמא גם זאת יעשה הקב"ה.

וכה זעק הרה"ק ה'ברכת אברהם' ז"א (בתוך כדי אמירת פרק צ"א שבתהלים 'יושב בסתר' וכו' לאחר הדלקת נר חנוכה), 'יקראני ואענהו' - דוד המלך מגלה את אוזנו, שהקב"ה עומד ומכריז: 'יקראני ואענהו', רופט מיר און איך וועל אייך ענטפרען, און פארוואס

החזו"א על דבריו בנימת הערה "מגיע לך... מגיע לך..." כאומר, הרי הקב"ה אינו חייב מאומה לא לך ולא לאיש מבני עולם! (מעשה איש, ח"ב מערכת 'אמונה וביטחון').

וכבר אמר אחד מגדולי דורנו, הנה אנו אומרים 'אמת מלכנו אפס זולתו', הכל יודעים ומאמינים ש'אמת מלכנו', אבל כל אחד שואל 'היכן אני בתמונה' (וואו בין איך אין ד'בילד), תשובתו 'אפס זולתו' - אינך נמצא כלל בתמונה הכל רק מלכנו בלבדו!

כי כך הוא דרכו של אדם - לב טיפש ונשחף - אם לא ישריש בקרבו את האמונה, לזכור בכל עת כי אין לו משלו מאומה והכל מן שמים, הרי מיד כשימלאו אסמיו שבע, כבר ישכח ויביט על כל קנייניו כ'שלו', ואוי למי שיזכירנו כי עד לאחרונה (או יותר) היה כאחד העניים (ואז הכיר היטב כי הוא זקוק בכל רגע לחסדי שמים).

ידועה המליצה: מעשה באיש עני ואביון שהיה דר בקצה היער בבית נוטה ליפול. פעם הציע לו אחד מידידיו בעל חנות שיקנה אצלו 'כרטיס להגרלת הלאטעריי' (לוטו). אמר לו העני: "וכי שוטה אתה, כשנקלע לידי באיזו דרך 'שווה פרוטה' אקנה בה מעט לחם לעוללי הרכים, ולא כרטיסי הגרלה". ריחם עליו ידידו והציע לו את דמי ההגרלה כהלוואה, שאם ירוויח בלוטו ישיב לו את ההלוואה.

ואכן, באישון ליל ראה הידיד שעני זה זכה באלפי זהב וכסף... מיד החיש פעמיו לבית העני שכבר ישן היה בעמקות נפלאה, להודיעו על ה'זכיה' הגדולה שנפלה בחלקו שנעשה לעשיר העיירה. בלב מלא התרגשות דפק על הדלת - תחילה בדפיקות שלוות ושקטות, משלא נענה דפק בחזקה, ביידעו שוודאי רצון בעה"ב שיקיצנו משנתו, להודיעו בשורה טובה זו. עד שבשעטו"מ נייעור הבעלים, ניגש את הדלת ב'בגדי שינה' פתח סדק צר בדלת, ושאל את האורח מה רצונו...

ענה לו ידידו: "רציתי לבשרך כי זכית בהגרלת הלוטו". תוכ"ד נשתנה קולו של בעה"ב והחל גוער בו: "ממילא כל בני העיר אינם יודעים מכך, אבל אתה הרי יודע כי הנני 'עשיר העיירה', וכי כך נוהגים ב'חוצפה' כזאת לדפוק בבית העשיר באישון ליל?..."

ותוספת דברים אך למותר, כי כאן נראות תכונותיהם הנוראות של בני האדם (אם אינם מתקנים מידותיהם). עדיין יושב בביתו הרעוע המט ליפול, וכבר 'שכח' הכל, והינו גוער במי שבא להיטיב לו ולבשר לו 'בשורה טובה' אודות עשירותו.

ידוע שרבי ישראל סאלאנטער ז"ע הקים את 'בית המוסר' משום מעשה שהיה, וזה דבר המעשה: שני ידידים היו, שלפרנסתם שמשו כסנדלרים פשוטים, והיה מרוויחים בקושי את מטה לחמם. עברו ימים ואחד מהם עלה לגדולה והתעשר עושר רב. במרוצת הזמן נתעלה ונתגדל שמו של העשיר ונתמנה ל'ראש הקהל' עד שכבר שכחו הכל (וגם הוא עצמו) מענינותו לשעבר...

ויהי היום, ו'ראש הקהל' שידך את בנו עם בתו של רב העיירה. שמחת הנישואין נערכה ברוב פאר והדר במעמד רבנים וקהל רב לכבודו של העשיר דנן. כל זה היה לצנינים בעיניו של רעהו שנשאר בסנדלריותו וענינותו. הלה, שכולו אכול קנאה היה, החליט לעשות מעשה...

ביום אחד בעת תפילת שחרית, פרצו פנימה כמה שוטרים, כאשר בחוץ עומדות כמה מכונות של המשטרה. היה נדמה כאילו הם מתעסקים כאן בפירצה הכי הגדולה בדורנו. כל אחד קיבל טיקעט, שאם יצאו "חייב" במשפט, יכולים לקבל קנס על סך אלף דולר, וששה חדשים בבית הסוהר...

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב ליקווד, על חובתנו בימים אלה

חזק חזק ונתחזק

שאף אחד לא ירהיב בנפשו חלילה להיכנס לתוך בית המדרש להתפלל! לא הרגשתי כאילו אני עומד על אדמת אמעריקא... כשהיה כאן מצב קשה, בפרט באזור שלנו שעשו בעיות לאלה שרצו להתפלל במנין, על אף ששומרים על כל הכללים וההוראות, קיבלתי רשות מיוחדת להתפלל בבית המדרש "תולדות מרדכי וויזשניץ", שם התקיימו מניינים מצומצמים, רק לאלו שקבלו רשות להיכנס להתפלל.

ביום אחד בעת תפילת שחרית, פרצו פנימה כמה שוטרים, כאשר בחוץ עומדות כמה ניידות משטרה. היה נדמה כאילו הם מתעסקים כאן בפירצה הכי הגדולה בדורנו... ואף כאשר הראנו להם שאנו מקיימים את התפילות כפי כל הכללים של הרשויות, והיו רק כמה מתפללים מצומצמים, כאשר לכל אחד יש שולחן מיוחד והוא עומד רחוק מחברו, וכל אחד לבוש בכפפות ומסכה על פניו, עם כל זאת לא עזר לנו, והשוטרים התעקשו על איזו שטות שאינה לפי התקנות. כל אחד קיבל טיקעט, שאם יצא "חייב" במשפט, יכולים לקבל קנס על סך אלף דולר וששה חדשים בבית הסוהר. אין לתאר את הרגשתי אז...

את הקנס [טיקעט] שקיבלתי הנחתי למשמרת כדי שאזכור באיזה מצב קשה עמדנו, וכעת כאשר חוזרים לבית המדרש להתפלל, עדיין חקוק בעצמותינו המצב הנורא בו עמדנו עד לפני זמן מה, כאשר לא הורשנו להתפלל בבית המדרש, וכעת כאשר הולכים להתפלל בבית המדרש, אנו מלאים שמחה והתרגשות גדולה,

מספרים על אחד מנקי הדעת שבירושלים, ה"ה הגה"ח רבי נטע ציינוירט זצ"ל, שבבוקרו של יום אחד ראוהו עוברים ושבים כשהוא הולך לאטו, ומגשש באפילה משל היה עיוור רח"ל, וכך הולך ר' נטע והולך בנחת, נשרך לאיטו ונזהר שלא ליפול ממש כאילו היה סומא. אלו שהכירוהו השתוממו מאוד על ר' נטע, מה לו לר' נטע לעשות עצמו כאילו הוא עיוור? מה אירע עמו? התפלאו האנשים. אך לאחר זמן מה, ראוהו פוקח את עיניו כשהוא שמח ורוקד מתוך שמחה...

כשראה את מקורביו תמהים לפשר התנהגותו התמוהה, הסביר ר' נטע כך: "אני כעת בדרכי לבית המדרש להתפלל, אני הולך לעשות את הברכה 'ברוך אתה ה' יוצר המאורות', לפתע הכתה בי המחשבה" - אומר ר' נטע - "וכי משיג אני נכונה את עומק המתנה של 'המאורות', עד שהנני מברך את ה' על כך ואומר 'ברוך יוצר המאורות'? וכי משער אני דיו את עומק החדש של הקב"ה, המאיר לארץ ולדרים עליה ברוב רחמיו וחסדיו, שאפשר ללכת ברחוב ולראות כיצד ללכת?

"מברכים כל יום את הברכה 'פוקח עיוורים', וכי יודע הנני עיוור מהו? וכי יודע אני 'חושך' מהו? וכי משער אני נכונה את המתנה בחדשי השי"ת, שיכולים לראות דרך העיניים? ולכן" - אומר ר' נטע - "עשייתי עצמי כעיוור, והרגשתי והבנתי חושך מהו, ראיתי עד כמה קשה סבלו של העיוור ל"ע, וכיצד איננו יכול לסדר עצמו כלל על כל צעד ושעל.

"כאשר לפתע פקחתי את עיני ו'יהי אור'! אני יכול לראות ב"ה! כעת אני יכול לברך את הברכה של 'יוצר המאורות' מתוך שמחה עצומה, ומתוך רגש פנימי של הודיה! כעת הנני משיג את עומק המתנה הנפלאה הזו של 'אור', ולכן אני כה שמח!"

אחים יקרים! הבה ונתבוננה מה עברנו בתקופה האחרונה, הבה ולא נשכח את אלו שהיו סגורים ומבודדים בביתם וצעקו במר ליבם "הוציאה ממסגר נפשי" (תהלים קמ"ב, ח'), ואפילו כשהיו מתקיימים מניינים מצומצמים כפי דרישת הרשויות. בליל יו"ט ראשון של פסח עמדה מכונת משטרה ליד בית מדרשינו, להשגיח

וכלשון הפסוק "בבית אלוקים נהלך ברגש", אבל מה שמוטל עלינו הוא, לקחת עמנו את ההרגשה הזאת לזמנים הטובים שיבואו עלינו לטובה ולברכה.

אנו רואים דבר מעניין, חז"ל אומרים במסכת אבות (פ"ה מ"ה): "עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש... ולא הסריח בשר הקודש, ולא נראה זבוב בבית המטבחים, ולא כיבו הגשמים את האש של עצי המערכה, ולא נמצא פסול בעומר ובשתי הלחם ובלחם הפנים, ולא הזיק נחש ועקרב בירושלים, ולא אמר אדם צר לי המקום".

ולכאורה זה פלא, הלא לא רואים כאן שום דבר שהיה בו נס גלוי, לא היה שם נס כ"קריעת ים סוף", אלא כל הנסים הם דברים ש"לא" אירעו.

אומר הגה"צ רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, שזהו הנס הגדול ביותר, שהכל הולך ב"ה כשורה בלא שום מכשול, ואלו הם העשרה "נסים" שנעשו לאבותינו בבית המקדש, וע"ז צריכים ליתן שבח והודי מיוחדת להקב"ה.

יהודי אחד ערך בצפרא דשבתא קידושא רבא לאחר התפילה. שאלו אותו חבריו ידידיו ומכריו "לשמחה מה זו עושה? למה אתה עושה קידוש?". השיב האברך: "אתמול הלכתי ברחוב, ומכונת זרקה אותי על הרצפה ר"ל, ויצאתי חי ממש בנסי נסים! ולכן אני עושה קידוש להודות ולהלל להקב"ה". בשבוע אח"כ עשה אברך אחר קידושא רבא, שאלו אותו ידידיו: "למה אתה עושה קידוש?" השיב האברך: "הלכתי אתמול ברחוב, ומכונת לא הפילה אותי על הרצפה!"...

הנה, כשבאים לבית המדרש והדלת אינה נעולה, הולכים למקווה והדלת פתוחה, נכנסים להתפלל בבית המדרש ואין מפחדים שמא מאן דהוא "לשין" עליך שאתה מתפלל, אין שום שוטר שממתין עליך לראות אם אתה הולך להתפלל בביהמ"ד, על זה גופא צריכים להודות ולהלל לבורא כל עולמים, בבית אלוקים נהלך ברגש!

"מה גדלו מעשיך ה' מאוד עמקו מחשבותיך איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת" (תהלים צ"ב, ו'-ז'). מפרש הרה"ק הרבי ר' בונם מפשיסחא זי"ע: "מה גדלו מעשיך ה'" - הלא מעשיך ית"ש כה גדולים ורבים הם בחיי היום יום, כשהכל הולך כשורה הרי זה חסד ה' גדול עד למאוד, והם ניסים ונפלאות ממש, "מאוד עמקו מחשבותיך" - אני צריך להתעמק במחשבותי ולהבין, איך שיין במציאות כזה דבר - ש"איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת" - שיהיה איש שוטה ופתי עלי אדמות שלא יבין ולא ישכיל להתבונן ולהתפעל מגודל מעשי ה' שכל הקורה בחיי היום יום הם נסים ונפלאות, הוא חושב שהכל נעשה מאליהו, וכך הטבע להיות כן שהכל ילך כשורה, ורק כאשר הוא רואה איזה נס מיוחד אז הוא מתעורר לשבח להקב"ה.

זכורני, בעת שהיינו בתוך המצב הנורא של הקורונה, התקשרו אלי

כמה אברכים וצעקו: "אני כבר לא מסוגל לסבול את המצב הזה, זה ממש גיהנום, אפילו בית האסורים יותר טוב מזה, שם יכולים להתפלל במניין, שם יוצאים כל יום לנפוש בחצר ולשאוף אוויר צח, שם יכולים לבוא לבקר אחד את השני, ואילו כעת אנו יושבים מבודדים בבית, ללא אפשרות להתפלל במנין וללא אפשרות לצאת לחוץ לשאוף אוויר צח! מרגישים כמו אדם בודד, כערער בערבה בלא שום גואל ומכיר!"...

השני התקשר ואמר בקולי קולות שהוא מרגיש שהוא חלילה יוצא מדעתו, הילדים שלו הולכים לו על העצבים ומשועממים בבית, והוא מרגיש שכבר כלו כל הקיצין! אברך שלישי התקשר ואמר לי "אילו היו לי ילדים בבית, הייתי יכול להתפלל אתם ללמוד עמם והייתה זו חצי צרה, אבל כעת אנו מבודדים, אני וב"ב לבד בבית, ומרגישים כאילו אנו יוצאים חלילה מדעתנו"...

וממילא, כעת שנותנים שבח והודי להשי"ת, כשהולכים לבית המדרש מתוך שמחה, בבית אלקים נהלך ברגש, צריכים לעשות "קולות". כשבאים לבית המדרש והדלת פתוחה, צריכים להודות ולהלל להשי"ת בקולי קולות, לצעוק מעומק הלב מתוך התרגשות ושמחה עצומה עד למאוד "רבוש"ע אתה כה יקר וכה טוב! אני מודה ומשבח לך על המתנה הנפלאה הזו, שהדלת של בית המדרש פתוחה ויכולים להתפלל בבית המדרש פנימה!"...

בימים אלה כשאנו שמחים שזכינו לחזור לבית הכנסת, בבית אלוקים נהלך ברגש, צריכים אמנם להיזהר ולהישמר שלא לברוח מבית המדרש. ישנם אנשים שכשמתחילים לומר תפילה "עלינו לשבח", הם עומדים כבר עם רגל אחת מחוץ לבית המדרש, ויש כאלו המהדרין מן המהדרין, ועומדים בב' רגליהם מחוץ לבית המדרש, וידוע מה שאמר המגיד הנודע הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל ש"עלינו" זו לא תפילת הדרך, ולמה א"כ אומרים אותה כשהולכים בדרך?... והוסיף ידידנו המשפיע הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, שאת ה"פעקלעך" [החבילות] כבר אורזים ב"אין כאלקנו", דהיינו שאת התפילין כבר חולצים ב"אין כאלקנו"...

וממילא, לאחר שבכינו וזעקנו "הוציאה ממסגר נפשי", לאחר שביקשנו מכל הלב, שרצוננו לראות את מלכנו - לחזור להתפלל בבית המדרש, כשאמרו ביום טוב פסח את "תפילת טל" ביחידות, כמה התגעגע הלב שנוכל לחזור בקרוב לבית המדרש! ולכן כשאנו נמצאים כבר בבית המדרש, צריכים להיזהר שלא לברוח משם חלילה - התפילה מסתיימת לאחר "עלינו", ואז מתחילים לחלוץ את התפילין... ובשבת קודש מסתיימת התפילה לאחר "אנעים זמירות"...

אנו רואים שהרבי שליט"א (מרן אדמו"ר שליט"א מוויז'ניץ - על ישראל הדרתו קרית וויז'ניץ ב"ב) מוותר תמיד כסדרן להתפלל תפילת מוסף לפני התיבה, וכן "קבלת שבת", ולפעמים "שוכן עד", ומכבד משהו אחר להתפלל במקומו, ברם על דבר אחד אינו מוותר, על אמירת "אנעים זמירות", שהרבי אומרו לפני התיבה מידי שבת בשבתו.

הוא חפן את זקנו בידו כשיעור טפח, והצית את האש בקצות הזקן מתוך מחשבה שתשרוף רק את השיער הבולט חוצה מפס ידו. לא הביא מיודענו בחשבון, כי האש העולה מעלה מעלה - תגיע עד לידו הקמוצה, וכשזה אכן קרה - הוא נבעת ונסוג מפני החום, עזב את זקנו שנשרף כליל, והשתמש בידו בכדי לכבות את האש ברגע האחרון לפני שפניו יהיו למאכולת אש...

הגה"צ רבי אריה שכטר זצוק"ל - כיצד יכולים אנו לשנות את פני הדור?

"אלה המצוות והמשפטים" (במדבר ל"ו, י"ג)

הבה נתבונן: לפני מאתיים ושמונים שנה, ביהדות אירופה, כל יהודי ידע שאמנם הוא צריך לעשות לפרנסתו, אולם יותר מכפי שהוא מחוייב לעבודתו - הוא מחוייב לעבודת קונו. בכל עיירה באירופה של פעם, היו רבנים שהדריכו את צאן מרעיתם בדרך הישר, היו 'קלויזים' בהם התכנסו יהודים פשוטים של 'עמק', מי לפני עבודתו ומי אחריה, לשיעור יומי בחברת ש"ס או חברת משניות, איש איש על פי מדרגתו.

יהודים שעבדו מבוקר עד לילה בעבודת כפיים מייגעת, לא היו פותחים את יומם לפני שיעור שהחל לעיתים עוד הרבה לפני עלות השחר, בעוד אחרים ממהרים לבית כנסת לאחר תום עבודתם, ומזינים את נשמתם בשיעורים שלעיתים נמשכו עד השעות הקטנות של הלילה.

אולם, מה לנו כי נפליג שנים רבות כל כך לאחור? אפילו כאן בארץ, לפני עשרות שנים, אני זוכר בגבעת רוקח שטיבל של חסידי גור, בו התפללו אנשים שעבדו כפועלים פשוטים, פועלי בניין, טייחים, רצפים, בנאים וכן האלה. היהודים הללו היו עובדים מבוקר עד לילה בעבודה מפרכת, אולם השטיבל תמיד היה מלא... היו יהודים של עד שתיים בלילה, והיו יהודים של משתיים בלילה, אבל לא היה יהודי שהעלה בדעתו להעביר יום מבלי שיעור קבוע!

באותם ימים, יהודי ידע שאין לו מה לחפש בבית... או שהוא עובד או שהוא לומד! הוא הבין שהחיים אינם עוברים סתם כך. צריך לנצל כל רגע מהם במידת היכולת!

אכן, עד היום ניתן עוד למצוא יהודים שכאלו, זעיר פה וזעיר שם. יהודים שעמלים לפרנסתם, אבל נותרו יהודים של "והבדילנו" ברמ"ח איברייהם ושס"ה גידיהם. יהודים שיקומו לפני עלות השחר וימהרו לשיעור, ואף יחזרו אל בית הכנסת מיד עם תום עמל יומם!

אולם באופן כללי, למרבה הצער, מצבו של הדור השתנה. בחורים הולכים ללמוד בישיבות, שוקדים על תלמודם במשך אי אלו שנים. לאחר מכן, אותם שאינם יכולים להישאר במסגרות לימוד של 'כוללים' למשך כל חייהם - יוצאים להביא טרף לביתם, עיניהם נשואות מבוקר עד לילה אל המחייה ואל הכלכלה, ואז, מה קורה?

קורה דבר עצוב ביותר: שיעור של דף היומי - אינו לפי כבודם... הם הלא 'למודנים', הם 'בני ישיבה'... הם לא יכלו סתם כך לשמוע שיעור משניות בבית הכנסת... הם יחפשו לעצמם חברותא. אבל למצוא חברותא זה לא פשוט. לפעמים זה גם לוקח זמן, יום, יומיים, שבוע שבועיים, חודש חודשיים ואפילו יותר... היצר הרע אינו ממהר לסייע ליהודי הרוצה ללמוד תורה!

ומה בינתיים? בינתיים לא פותחים ספר... רק בינתיים, כמובן, עד שימצאו חברותא... אלא שכידוע, הכלל הוא: אם תעזבני יום - יומיים אעזבך! הימים חולפים, והיהודי היקר שלנו כבר אינו כמו שהיה... הוא כבר יצא מכלל "קבעת עיתים", הפסיק להיות יהודי של "והבדילנו", ואט אט הוא נהפך לאדם אחר, אדם של "כגוי הארצות"...

ההידרדרות ממשיכה, מדחי אל דחי. מבלי להרגיש, השינוי בגישה מחלחל גם אל שאר בני הבית... ובינתיים, האישה, שמבחינה שבעלה 'מובטל' - כבר צריכה עזרה בבית, וכעת, היהודי שלנו כבר מרגיש שבאמת אין לו זמן ללמוד...

ריקבון תחת איצטלא דרבנן

כך מוצא את עצמו היהודי דנן כשהוא עטוף באיצטלא דרבנן, לובש חליפה קצרה או ארוכה וחובש מגבעת, המבורג או שטריימל, אבל מבפנים - הכל קרוב... מבפנים, הוא כבר לא מה שהיה. הוא כבר

אינו יהודי של 'והבדילנו', הוא כבר אינו יהודי ששייך ל"קבעת עתים לתורה". אם כן מה יעשה? להחליף את הבגדים? חלילה... הרי יאמרו שהתקלקל! לא להחליף? הוא מרגיש בכל רגע כיצד הוא עושה שקר בנפשו!

מה עושים? אכן בעיה! אולם בסופו של דבר, קורה מה שקרה לאותו שיכור מהעיררה...

מעשה ביהודי שתיין, שחבריו אשר מצאוהו מתפלש בביב של שופכין כשהוא שיכור כלוט, חמדו להתלוצץ על חשבונם וללמדו לקח. הם גררו אותו אל בית הכמרים, הלבישוהו בגדי שינה והשכיבוהו על המיטה, כשליצידו מערכת בגדי כמורה. למחרת בבוקר, כשהתעורר אותו יהודי, עדיין הלום יין, הוא הביט בעצמו, בחן את הבגדים המונחים לצדו, והחל תוהה בינו לבין עצמו: "האם אני יהודי או כומר? מי אני באמת?"...

בסופו של דבר, החליט לערוך מבחן קצר: על השולחן, לא הרחק, היה מונח ספר של כמרים כתוב בלטינית... הראש היהודי המבריק שלו הגה רעיון גאוני: "אפתח את הספר", הוא אמר לעצמו, "ואבדוק: אם אדע לקרוא בו - כנראה שאני כומר, ואם לא כנראה שאני יהודי". ואכן, כך עשה. מיהר לפתוח את הספר, והתברר לו כי אינו יודע לקרוא אפילו מילה אחת... לכאורה, המסקנה ברורה, הוא יהודי ולא כומר! אולם רק לכאורה... שכן מידעונו, דווקא רצה להגיע למסקנה אחרת, הוא העדיף להיות כומר ולא יהודי... אך מה יעשה, והמציאות טופחת על פניו? אל דאגה... הוא מצא עצה, ואמר לעצמו: באמת אני כומר ככל הכמרים, אך אינני מבין לטינית, מכאן נסיק כי כל הכמרים אינם מבינים לטינית!...

ובכן, נחזור אל היהודי שלנו, העוטה על עצמו איצטלא דרבנן בעוד שבתוככי ליבו הוא כבר רחוק מרחק שנות אור מצורת יהודי כפי שאמור היה להיראות.

כשאותו יהודי נתקל במחלוקת בין שני גדולי ישראל, בין בני חוגים הנאמנים איש איש לרבותיו- הרי זה מבחינתו כמים חיים על נפש עייפה... תענוג של ממש! הוא מלקק את האצבעות מרוב עונג, ואומר בליבו: זה מטיל דופי בזה, זה מטיח רפש בזה, כל אחד מונה את חסרונותיו של רעהו, ואני אומר ששניהם צודקים...

ומה האמת? האמת היא שאותו יהודי אינו מעיד אלא על עצמו כי מושחת הוא... על אחרים - מוטב שלא ידבר, שכן הלוואי והלוואי והיה כמותם!

יהודי זה, מזכיר את הסיפור הידוע על אותו יהודי שמצא הערה בצידה של הגמרא שלו, ובה כתוב היה שחור על גבי לבן, כי מי שזקנו יורד על פי מידותיו - אות וסימן הוא שטיפש הינו... הביט היהודי במראה, נתן דעתו לזקנו השופע שהגיע כמעט עד למוותניו, ונחרד: "מילא אני", אמר לעצמו, "יודע שאין ממש בדברים, אבל מה יאמרו אחרים? הם הלוא יחשדו בי בטיפשות חלילה!"

שקל היהודי את צעדיו, וחשב לעצמו: "אולי פשוט אחתוך את פיסת הדף שעליה מופיעה ההערה, וחסל!" אולם לאחר רגע דחה את הרעיון והשיב: "ומה יועיל לי הדבר? הלא מה שמופיע אצלי בגמרא- עלול להופיע גם אצל אחרים, ואת הגמרות שלהם לא אוכל לתקן..."

בסופו של דבר, לאחר שיקול דעת מעמיק, החליט מידעונו לעשות מעשה ולקצר את זקנו!

דא עקא שיהודי זה הקפיד מעודו שלא לגלח את זקנו, לא בתער ולא במספריים... ומה יעשה עכשיו? האם ישנה ממנהגו חלילה? מה פתאום! הוא מצא פתרון הרבה יותר מקורי:

הוא חפן את זקנו בידו כשיעור טפח, והצית את האש בקצות הזקן מתוך מחשבה שתשרוף רק את השיער הבולט חוצה מפס ידו. לא הביא מידעונו בחשבון, כי האש העולה מעלה מעלה - תגיע עד לידו הקמוצה, וכשהוא אכן קרה- הוא נבעת ונסוג מפני החום, עזב את זקנו שנשרף כליל, והשתמש בידו בכדי לכבות את האש ברגע האחרון לפני שפניו יהיו למאכולת אש... כעת, נותר הוא מבלי זקן לחלוטין, ובצידה של ההערה המקורית בשולי גמרתו, על פיה בעליו של זקן עבות וארוך מוכרח להיות כסיל מופלג- הוסיף בכתב ידו שתי מילים: "בדוק ומנסה"...

הוא הדין במידעונו, זה המטיל דופי בתלמידי חכמים לובשי איצטלא דרבנן: הוא סבור כי בכך מצליח לטשטש את הפערים העמוקים, הקיימים בין הדמות החיצונית שהוא מנסה לשדר כלפי חוץ, ובין מהותו הרקובה, ואינו מבין, כי היחיד שעל מהותו הוא מעיד- הנו הוא בעצמו!

יהלומנים במסווה?

לפני שנים הזדמן לי להצטרף ליהודי יקר, שיצא לאסוף כסף לטובת כולל מסויים. הגענו יחד אל בורסת היהלומים, שם ניגשנו אל משרדו של יהודי עשיר והצגנו בפניו את מטרת בואנו.

אולם הלה, שלבש היהודי חרדי לכל דבר, החל מטיח בנו דברים קשים: "לתמוך באברכים שאינם עושים מאומה? בשביל מה? שיעבדו!", הוא טען בלהט של שנאה, ואני לא נשארתי חייב...

הסברתי לו את מהותם של לומדי התורה שמקיימים את העולם, הזכרתי לו שאין לעם ישראל כל סיכוי לעמוד ולהתקיים בדרך הטבע, בין מאות מיליוני ערבים המקיפים אותנו מבלי זכות התורה הקדושה. הוספתי כי אפילו הצבא החזק והמתקדם ביותר, לא יוכל להציל אותנו אם לא תעמודנה לנו זכויות שמיות.

הזכרתי לו, שהירא ורך הלבב, החושש מפני עבירות שבידו - לא היה יוצא למלחמות ישראל, שכן ברור היה לכל בר דעת שהוא לא יביא תועלת, אלא ההיפך הגמור... אף ציינתי, כי על פי חלק משיטות הראשונים, הסיבה לכך שבנוי בית חדש, נושאי אישה חדשה או נוטעי כרם היו שבים מהמלחמה, היתה רק בכדי לאפשר לחוטאים לשוב אל ביתם בכבוד, שלא יזרעו הרס בקרב שורות הצבא ויחבלו בזכויות הנחוצות לשם השגת הניצחון בשדה הקרב...

"אתה מבין? עם ישראל מעולם לא נבחן בכשרו הצבאי, אלא בכשרו ברוחני! לא בכמות- אלא באיכות!", אמרתי לו, אבל הוא לא השתכנע. "אתה צודק, כבוד הרב!", הוא השיב, אך מיד הוסיף: "אילו כל אברכי הכולל היו לומדים בשקידה, ניהא, אבל הלא יסכים אתי כבוד הרב, שרבים מהם לובשים לבוש תורני- שמאחוריו אין מאומה!"

לנוכח הדברים, לא יכולתי להישאר שווה נפש. "ישנם הרבה יותר

פעם בשבת קודש ישב ה'בבא סאלי' ולמד. פתאום נפלה מנורת השמן על הרצפה, והלהבה גרמה לשטיח שהיה שם להתחיל לבעור. הביט ה'בבא סאלי' על האש ואמר כמשוחח עימה: "כאן בבית שומרים שבת; איך לך רשות לבעור כאן!". האש נעצרה במקום!

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"פְּכָל הַיָּצֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה" (במדבר ל', ג')

הפה של בן תורה הוא כלי יקר שמיועד לעבודה רוחנית, לימוד תורה ותפילות, לא משתמשים בו לכל צורך שצץ!

אצל גדולי וצדיקי הדורות, ראו בבירור את הכוח העצום שהיה למילותיהם ולדיבוריהם, גם כשנאמרו בהיסח הדעת מוחלט. ידוע הסיפור אודות גאון הגאונים, רבינו אליהו מוילנא זצ"ל, שהלך פעם שקוע בשרעפיו בבית המדרש של וילנא, וציציות טליתו נתפסו מתחת לרגלו של ילד קטן. "מיין קינד", אמר לו הגאון בחיוך, "שתחיה עד מאה ועשרים - אתה מוכן לשחרר את הציצית שלי?"

ואותו ילד חי עד גיל מאה ועשרים בדיק, כי אלו היו המילים שיצאו מפיו הקדוש של הגאון!

באחת מהקדמות ספריו של הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, רבה של רמת-אלחנן בבני-ברק, הוא מספר אודות הצדיק המפורסם מנתיבות, רבי ישראל אבוחצירא זצ"ל, ה'בבא סאלי', כי פעם הוא ישב ולמד בשבת קודש, ופתאום נפלה מנורת השמן על הרצפה. הלהבה גרמה לשטיח שהיה שם להתחיל לבעור.

הביט ה'בבא סאלי' על האש ואמר כמשוחח עימה: "כאן בבית שומרים שבת; איך לך רשות לבעור כאן!", והאש נעצרה במקום! ה'בבא סאלי' היה קדוש עליון, תלמיד חכם וצדיק מופלג, והסיפור הזה הוא לא מופת של פתאים - זהו כוח בסיסי של כוח הדיבור. כוח שהיה לכל יהודי, אילו רק היינו שומרים כראוי על הפה שלנו!

שימושו של עם ישראל בכח הפה נחשב לאומנות' שלו, כפי שמביא רש"י בחומש במדבר (לא, ח). מה טמון בכינוי זה? אומר ה'חפץ חיים', כי כשם שהאמן הגדול ביותר והמוכשר ביותר זקוק לכלי עבודה כדי לייצר את המוצרים שהוא מוכר, כך גם כל יהודי, שכוחו רב ועצום לפעול בעולמות העליונים, צריך כלי אומנות עימם יוכל לפעול. כלי אומנות אלו הינם הפה.

האומן שבמשל, אם ישתמש בכלי עבודה שאינם תקינים, שוב לא יעזרו לו כל כשרונותיו ויכולותיו, והמוצר שיצא מתחת ידיו יהיה בלתי ראוי לשימוש. אף יהודי, אם לא ישמור על פיו שיישאר קדוש וראוי למלאכת עבודת הבורא - הרי שלתפילותיו ותורתו לא יהיה כמעט ערך, חלילה וחס!

לא זו בלבד, אלא שה'חפץ חיים' מביא בשם האלשיך הקדוש זיע"א, כי תפילות כאלו ולימוד תורה כזה, שנעשים עם פה שאינו נקי - אף מעוררות קפידה נוראה על האדם, שבא להלל ולשבח לבוראו באמצעות כלי מטונף ומבוזה. והדברים מחרידים ממש!

שמעתי פעם סיפור; קבוצת בחורים שהתלוו אל מרן ה'חזון איש' זצ"ל בטיולו היומי, ודיברו עימו בלימוד. עבר שם איזה יהודי פשוט, עם הארץ גמור, והתחיל להקניט אותם. אחד מהבחורים ניחן בפה שנון, והשיב לאותו טרחן תגובה הגונה וחריפה.

הוא היה בטוח כי ה'חזון איש' יהנה מהתשובה, אבל ה'חזון איש' אמר לו: "לא ענית טוב!". הלה הופתע, ושאל: "אז מה הייתי צריך לענות?", "שום דבר!", השיב ה'חזון איש' בכובד ראש. "בן תורה לא חייב לענות על כל דבר!".

כך גם נוכחתי אצל דודי זקני, עמוד ההוראה מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל בחג השבועות. בשנים בהן נהג לצעוד רגלית לפנות בוקר מבית מדרשו בשכונת 'מאה שערים' עד לכותל המערבי, כדי להתפלל שם את תפילת המוסף. הוא היה הולך בראש כשקבוצה גדולה של מתפללים מאחוריו. קבוצה כה גדולה של אנשים, הולכים כך ביחד ברחובה של עיר היתה בולטת, ומידי פעם כשעברנו סמוך לערבים או רחוקים משמירת תורה ומצוות, הם צעקו לעברנו מילות גנאי, קללות ונאצות. הרב אלישיב הורה לא להתייחס אליהם כלל ולא להשיב כלום.

ענין קדושת הדיבור ברמה המעשית מתחלק לכמה חלקים. נעסוק בקצרה בכמה מהם, ונתחזק יחד ברוממות הענין וחשיבותו: סיפר לי הרב הגאון רבי **יצחק שרייבר** שליט"א, מרבני ישיבת 'ארחות תורה', כי בשנתו האחרונה של מרן ראש הישיבה הגר"ל **שטיינמן** זצ"ל, הגיע פרופסור ידוע לבדוק אותו בעת שלא חש בטוב. לאחר הבדיקה, כששוחח הרופא עם אחד מבני הבית בנוגע לתוצאות הבדיקה, העיר הפרופסור ואמר בביטול - כי רופא פלוני שבדק את ראש הישיבה קודם לכן, אינו מבין כלל בעניין רפואי זה, ודחה את חוות דעתו בהחלטיות.

ראש הישיבה היה שרוי בחולשה גדולה, והיה נראה כי כלל אינו שומע את שיחת הרופא והנכד. אולם לפני שיצא הפרופסור מהחדר וביקש להיפרד מראש הישיבה, הראה לו הרב שטיינמן פנים זועמות. הנכד והמשמש המסור, הרב דוד שפירא התפלא ואמר לסבו: "הרופא רוצה ללכת, והוא מעוניין לומר שלום לסבא". השיב לו הרב שטיינמן בלחש, באופן שלא יישמע לאחרים: "אבל לפני כמה דקות דיברתם פה לשון הרע!..." אירע פעם שסכום כסף גדול נעלם מביתו של מרן הרב שטיינמן, ועלתה ההשערה כי נכנסו גנבים הבייתה ונטלו את החפץ בקניין גזילה. כששמע ראש הישיבה את ההשערה הזאת, הגיב ואמר כי הוא אינו אוהב את המילה 'גנבים': "אמור - מישהו בא ולקח" - תיקן את איש שיחו.

הוא מאוד הקפיד לא להוציא מהפה שום מילה מוגונה או עם משמעות שלילית. הוא היה רגיל לומר לאור דברי ה'חפץ חיים' שהבאנו: "כל דיבור רע שיוצא מהפה מוריד מערך הפה, ומפחית מקדושתו - ומי ידע כמה לימוד תורה אדם מפסיד בגלל זה!".

ראש הישיבה, מרן הגאון רבי **מיכל יהודה ליפקוביץ** זצ"ל, מסר פעם שיחה על שמירת הפה, ובתוך הדברים סיפר את הסיפור הבא: בילדותו, בעיר מגוריו וואלז'ין, הוא נצרך פעם לתקן את מנעליו ונכנס לסנדלר המקומי כדי שיתקן את הטעון תיקון. הסנדלר נקב במחיר העבודה, ואמר לו כי זה לא תיקון ארוך וכי יחכה בינתיים במקום עד שיסיים.

בעוד מתקדם הסנדלר במלאכתו, ישב רבי מיכל יהודה והביט סביב. ספרי קודש רבים היו פזורים בין המדפים והארונות שבכוך הצר, והיה ברור כי הסנדלר אינו מבטל רגע מזמנו, וכי מתי שהוא מחוסר עבודה הוא מיד פותח ספר והוגה בתורה.

בינתיים נכנס למקום יהודי נוסף כשבדיו זוג נעליים לתיקון. "אשמח אם תתקן לי את אלו", אמר הלה והושיט את הנעליים לסנדלר. "אני מגיע עכשיו מסנדלר פלוני לו הבאתי את הנעליים לתיקון, אך לא זו בלבד שלא תיקן לי אותן, אלא אף גרם נזק גדול יותר משהיה בתחילה". אך שמע הסנדלר את הדברים הללו, ודחה בתקיפות את היד המושטת. "לא אתקן לך!", הכריז בנחרצות. "אינני לוקח עבודות ממספרי לשון הרע!..." הוא קם ממקומו ואיים עליו באמצעות פטיון, כדי להרחיקו מהסנדלריה...

(מתוך סדרת הספרים 'אוצרותיהם אמלא')

שמעתי פעם סיפור מופלא מהגאון רבי **משה מרדכי שולזינגר** זצ"ל, בעל 'משמר הלוי', אודות הגאון הקדוש רבי **מרדכי רוזנבלט** זצ"ל, אב"ד אושמינע, המוכר בתוארו רבי **מאטלע אושמינער**. מגדולי דורו היה לפני מעט יותר ממאה שנים, ושימש ברבנויות שונות בליטא, כדיין בעיר קורליץ וכראב"ד בעיר סלונים. אך הוכר יותר על שם רבנותו ב'אושמינע' ונודע כבעל מופת גדול.

בראשית ימיו הצניע את סגולת כוחו לשדד מערכות הטבע ולחולל ישועות, ורק שמע גדולת תורתו יצא למרחוק. אולם כאשר עורר פעם את בני עירו על תיקון גדול בענייני טהרה ולא צייתו לדבריו, יצא מגדרו והראה כוחו בעשיית מופתים. מאז חרדו מאוד מכבודו, והתפרסם כבעל מופת גדול.

רבי משה מרדכי סיפר, כי פעם אחת הגיעה משלחת כבודה של תלמידי חכמים מעיר מסויימת בליטא, למעונו של רבי מאטלע באושמינע, ושפכו לפניו את צערם אודות מושל המחוז בעירם, גוי רשע מרושע בשם 'פֿלֶעווע', אשר לו קשרים הדוקים עם השלטונות, ובשנאתו הגדולה מיצר צעדיהם וגורם להם סבל נורא באופן קבע. כעת הוא העליל עליהם עלילה מרושעת, וגזר עליהם גזירת גירוש מהמדינה, וכל המאמצים להפר את הגזירה עלו בתוהו.

החליטו רבני העיר וראשי הקהל לשלוח משלחת אל הצדיק מאושמינע, לחלות פניו ולהתחנן לפניו להושיעם מהצרה הקשה שנחתה עליהם. אמר להם רבי מאטלע לבוא מחר בלילה בשעה שמסיים מסכת, "אז בזכות התורה זהו עת רצון ואוכל לפעול עבורם ישועה" - אמר.

הם שבו למחרת בשעה היעודה. רבי מאטלע היה מכונס בחדרו עם עוד כעשרה תלמידי חכמים וסיים את המסכת שלמד. לאחר הסיום החל לקרוא איתם פרק ראשון שבתהילים, ותרגם כל מילה לשפת האידיש, לדוגמא: "אשרי האיש" - "גִּילְקֶלאך אַיז דער קֶענטש", וכן הלאה פסוק אחר פסוק.

כאשר הגיע לפסוק הרביעי: "לֹא כֵן הָרְשָׁעִים כִּי אִם פֶּמֶץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ" הגביה קולו ואמר: "כי אם כמוץ" - "אזוי ווי די פֿלֶעווע". "אשר תדפנו הרוח" - "וואס די וִינט וועט אַעם גִּלְיך פֿפֿלִיאַן אִין די לִפֶּט". [המילה 'מוץ' יש לה תרגום עתיק באידיש 'פֿלֶעווע', בדיק כפי שנקרא אותו רשע שונא ישראל, ותוכן התרגום הוא שהרוח תעיף ברגע זה את הִפֿלֶעווע למרחקים].

כשסיים את הפרק אמר להם בבטחה: "אתם יכולים לכוון את השעה!...", והם נפרדו ממנו לשלום.

כשחזרו לעירם לאחר ימים אחדים כבר הקדימו את פניהם יהודים נרגשים ומאושרים: "התדעו מה קרה?" - בשרו באושר. "פֿלֶעווע הרשע שיחק עם ידידיו בערבו של יום פלוני, ולפתע קיבל דום לב, נפל ומת על המשחק!... כן יאבדו כל אויבי השם".

היה זה באותם רגעים בהם עמדו השלוחים בתפילה בחדרו רבי מאטלע **אושמינער**. כמובן, שעם מותו בוטלה גזירת הגירוש...

אדם שכל ימיו דאג שלא יתחלל דיבורו, זוכה ש"ככל היוצא מפיו יעשה!"

כשיפרתי את טיב זה המעשה בהזדמנות אחת, בהיותי בעיר הבירה 'ווינה', בפני אחד הגבירים הגדולים שם, המפורסם בנדבות לבו הרבות לעולם התורה והצדקה - התרגש מאוד, ועל אתר העניק תרומת ענק של שלושים מיליון דולרים! שנצרכו אז להקמת 'מתיבתא' מפוארת לתלמידי חכמים שבירושלים קרתא דשופריא

הרב יעקב משה שפיצר שליט"א, רו"מ מוסדות 'אמרי שפר' הר נוף, בסיפור מדהים שאירע עם רבו, הגה"צ רבי חיים זייצ'יק זצ"ל

"ויקחו את פל השלל" (במדבר ל"א, י"א)

סיפר הרב יעקב משה שפיצר שליט"א, רו"מ מוסדות 'אמרי שפר' הר נוף, תלמיד נאמן לרבו, הגה"צ רבי חיים זייצ'יק זצ"ל, מזקני נקיי הדעת של ירושלים של מעלה, שבימי זקנותו היה עומד ומשמש לפניו לסייעו בכל צרכיו.

כשחזר פעם הגאון מנסיעה דחופה לארצות הברית, ראה תלמידו ר' יעקב משה שהוא חיוור כסיד, ונראה חלוש ומבוהל. הוא חשב להזעיק אליו מיד את כוחות הרפואה, אך הצדיק רבי חיים זייצ'יק הרגיעו: "אין צורך!", אמר, "אסביר לך במה העניין, ומדוע הנני נרגש כל כך". "לפני מספר שנים", פתח ר' חיים בסיפורו, "הגיעני טלפון דחוף ממשרדי מלון 'קינג דייוויד' המפורסם, בו מתארחים אלי הון ושועי עולם, שאחד מן היהודים העשירים הגדולים של אמריקה, שהגיע ארצה לכמה ימים, מבקש להיפגש עמי בדחיפות".

מתחילה דחה ר' חיים את ההזמנה בנימוס, מה לי ולעשירי אמריקה? התפלל, גם לאחר שהפצירו בו רבות שיזאיל בטובו להגיע לפגישה עם הסוחר העשיר, סירב ר' חיים באומרו שאין לו בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד! - 'עסקים', מאן דכר שמה? אך לאחר שהבהירו לפניו שמדובר בתרומה של סכומים אדירים, שבעזרתו ייתרמו לצדקה למוסדות התורה, נענה להזמנה, ויצא בדרכו אל מלון 'המלך דוד' היוקרתי.

בהגיעו אל הטרקלין המפואר שבסלון האורחים, ראה לפליאתו שמדובר אכן ב'פגישת עסקים' שלימה. מסביב לעשיר הנכבד ששקע בנינוחות בכורסתו המרופדת, ישבו כחמשה עורכי דין ממומלחים [לאיערס], והציגו לפניו את הענין.

התברר, שעשיר זה המתגורר באחת הערים הגדולות של אמריקה, כגודל עושרו כן גודל קמצנותו. בכל פעם שנתבקש למטרת צדקה מסויימת התחמק בתואנה משונה שאיננו מתערב במחלוקת... ונימק את תירוצו בכך, שהיות ועל פי רוב מצויים גופים נוספים של מוסדות צדקה בכל ענין, כדרכם של ישראל קדושים שלכל מטרה של צדקה נפתחים כמה קופות וארגונים, לפיכך המציא לעצמו 'תירוצ' כזה, שכדי שלא להחזיק במחלוקת הרי הוא מושך את ידו

לגמרי מן הצדקה...

והנה עתה הולך האיש ומזדקן, וכראותו שמתקרבת שעתו ללכת בדרך כל הארץ, ואין לו בנים לרשת את הונו, החל לבו נוקפו מעמידתו לקראת הדין הגדול והנורא, באין אפילו מי שיאמר 'קדיש' אחריו. לפיכך ביקש לקרוא לפניו את הגה"צ, ששמע רבות על יושרו וגדולתו, והביע בפניו את רצונו לתרום את כל רכושו לצדקה, הן נכסי דניידי והן נכסי דלא ניידי, הכל בכל מכל כל!

"ניחא!", שמח ר' חיים, "תחלק נא יפה את רכושך למוסדות התורה, בוודאי תוכל להקים ולהחזיק בסכומים אדירים שכאלו כמה וכמה ישיבות קדושות לאורך ימים ושנים! - אך עדיין איני מבין, בשביל מה צריכים אותי פה?"

"בשום אופן לא אחלק עכשיו את ממוני לצדקה!", פסק העשיר הקמצן בנחרצות, "כל עוד מתהלך אני בין החיים, ברצוני להשאיר את כל עושרי צמוד עמדי, ורק לאחר מאה ועשרים שלי, כשאעזוב את כל העולם ולא אצטרך עוד לכסף, אז יעבור רכושי לצדקה!".

"לפיכך", סיים הגביר, "ביקשתי לקרוא אותך כאן, כדי למנות אותך 'נאמן' ואחראי באפוטרופסות על כל החלוקה הגדולה של הממון, ואתה תחלקם למוסדות התורה כראות עיניך! - הנה הבאתי כאן את עורכי הדין הממולחים מן השורה הראשונה, כדי שיערכו עמנו

צוואה מפורטת, שתהא תקפה להעברת כל הרכוש תחת נאמנותך הבלעדית לחלקם לצדקה".

כשהבין ר' חיים הצדיק את גודל השעה, שניתן כאן לחלוק מיליונים רבים וטובים לצדקה וחסד, חתם ביחד עם העשיר ועורך דינו על שטר הצוואה.

חלפו כמה שנים, והנה הגיעה השמועה שאותו עשיר נסתלק לבית עולמו, והרב נקרא בדחיפות לצאת בטיסה ישירה לאמריקה, כדי לטפל בחלוקת הרכוש הענק, כפי שמפורש בשטר הצוואה.

זו היתה סיבת נסיעתו לארצות הברית, ואכן הגיע היישר אל טירתו של הגביר כדי להסדיר את חלוקת ההון בבקשתו ורצונו של המנוח. אך מה נדהם לראות שם התאספות של שמונה כמרים מכנסיות ומנוזרים שונים שברחבי העיר הגדולה... ועמהם עורך הדין המומחה הראשי [אדווקאט], האחראי על ביצוע הצוואה וחלוקת ההון כמשפט.

ר' חיים נחרד למראה הכמרים הללו עטופי הגלימות השחורות יושבים וממתנים לקראתו - מה לכם פה ומי לכם פה? שאל בחשש כבד.

נענה עורך הדין והסביר, שבהיותו מופקד בצוואה בתור 'נאמן' ואחראי בלעדי על חלוקת הרכוש, הרי הוא נדרש עתה לבצע את החלוקה.

- "את זה כבר ידעתי", אמר ר' חיים, "הלא לשם כך באתי הנה! אבל מה עניינם של הכמרים הנוצרים למעמד זה?"

"פשוט מאוד", הסביר עורך הדין, "שמונת הכמרים הללו מחזיקים בשמונה 'כנסיות' שונות [קלוסטר] כאן ברחבי העיר, והם בכלל 'מוסדות הצדקה' המפורשים בצוואה שלפנינו!"

"מה פתאום?!?", נזעק ר' חיים בלק קרוע ומורתח, "הלא הנפטר דנן היה איש יהודי נאמן, הוא דיבר עמי מפורשות על החלוקה למוסדות התורה, לשיבות הקדושות ולצדקה וחסד! ומה לגויים הללו עם מוסדות תורה וצדקה של יהודים?"

אך כל צעקותיו נפלו על אוזניים ערלות ואטומות, לצערו וכאבו הגדול גילה שאותו 'עורך דין' ממולח, שהיה גוי רשע, הכניס בעורמה בשטר הצוואה מילה אחת (!) שבעזרתה הצליח לכוון את כל תרומת הענק עבור אלו הכמרים הנוצרים... כאשר הצוואה נערכה באנגלית [ענגליש], ובשורה המפרטת את יעד החלוקה שרוב עורך הדין מילה אחת: מוסדות "הבייבל" [bible], שבתרגום פשוט הכוונה אל 'מוסדות התנ"ך', [הנקרא באנגלית בייבל], אבל בעורמה משפטית היטה עורך הדין את הכוונה לכנסיות הנצרות המשתמשים בספרי 'בייבל', שתרגמו ובלבלו באפיקורסות נוראה חלקים שונים מן התנ"ך, ובפיהם יצרו 'ברית חדשה' של 'בייבל' ובלבול גדול רחמנא ליצלן, עפרא לפומייהו.

ר' חיים הצדיק ניסה בכל כוחו לשנות את הגזירה הקשה, וטען בלהט שברור ופשוט שכוונת העשיר היהודי היתה למוסדות יהודיים, ולא של גויים כופרים, אך עורך הדין הממולח הוציא ברשעותו צו מוכן מבית המשפט, שכבר הקדים ובירר את העניין מראש, ובו נגזר שההון כולו צריך להתחלק בין הכנסיות השונות שבעיר, כך שלא

נשאר בשביל מצוות הצדקה אף לא פרוטה אחת! כשראה זאת ר' חיים התכרכמו פניו מרוב צער וכאב לב, על הפסד עצום זה לשיבות הקדושות, ועל הפסדו הרוחני והעצום של אותו יהודי אומלל, שכל הונו נעלם כעורבא פרח, ולא זכה לקיים המצווה. הוא נשא רגליו וברח משם היישר חזרה אל ביתו שבירושלים.

- "על כך מצטער אני מאוד", סיים רבי חיים את סיפורו לתלמידו הנאמן, "לבי מלא כאב נורא, על שלא זכה אותו יהודי במצוות הצדקה כלום! הרי ביקשתי ממנו מאוד שיחלק הוא בעצמו את הונו לצדקה בחיי חיותו, והוא התעקש לשמור את ממנו קרוב לליבו עד יום מותו! ובכך הפסיד מצווה עצומה של החזקת מוסדות תורתנו הקדושה, שהיתה יכולה לזכותו בשכר מופלג ולחיי נצח. כאשר הכתוב מעיד בה (משלי ג, יח): 'עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר!'".

והוסיף רבי חיים ופירש, מדוע לא זכה אותו עשיר לקיים מצווה מופלאה זו? - מחמת שכל ימי חייו משך את ידו מן הצדקה, ורק 'תירץ' זאת בתואנה של התרחקות ממחלוקת כביכול... ורק עתה לפני מותו, כראותו שבין כך כבר לא יוכל עוד ליהנות מממונו, כי לא ירד אחריו כבודו, והרי הוא נכנס אלי קברו אף בלא פרוטה אחת... רצה 'להרוויח' לכל הפחות שיעשה צדקה מהונו - אך משמים מנעו זאת בעדו, והלך כל כספו אל הכמרים והנזירים הנוכרים, וכך איבד, להוותו, את אותה מצווה יקרה של הצדקה!

מוסיף הרב המספר שליט"א:

כשסיפרתי את טיב זה המעשה בהזדמנות אחת בהיותי בעיר הבירה 'ווינה', בפני אחד הגבירים הגדולים שם, המפורסם בנדבות לבו הרבות לעולם התורה והצדקה, התרגש מאוד, ועל אתר העניק תרומת ענק של **שלושים מיליון דולרים** (\$30,000,000)! שנצרכו אז להקמת 'מתיבתא' מפוארת לתלמידי חכמים שבירושלים קרתא דשופרא.

טיב מוסר ההשכל הנלמד ממעשה מבהיל זה, הוא בכמה אנפין נהירין. למדנו שצריך זכות מן השמים כדי לתת הצדקה, שהרי "יותר ממה שעושה בעל הבית עם העני, עושה העני עם בעל הבית" (ויקרא"ר לד, ח), ואם לא זכה יכול כל רכושו וכל עמל חייו להתאדות כאפס ואין רח"ל - כי נתינת הצדקה כמוה כנתינת חלק מעצמו ומעצם חייו, כדמוכח מדין 'פדיון תענית', שיש בה במיעוט חלבי ודמי תורת קרבן כנודע, ובצדקה חשיב כמי שמקריב מעצמו על גבי המזבח לפני ה'.

וצריך זכות מיוחדת להגיע למדרגת מצווה מופלאה וגדולה זו, שייחשב כמקריב קרבן. [וכענין שכתבו המפרשים בבליעת כל רכוש קרח בבטן האדמה, הגם שלאחר מיתה כבר לא שייכא ביה קנסא - אלא כדי שלא תעמוד לו לעולם הבא זכות הצדקה שיעשו מממונו, ויאבדו לגמרי בזה ובבא].

ועובדא זו שלפנינו תוכיח למבין עד היכן הדברים מגיעים, תסמרנה **שערות ראש!**

ויהי רצון שזוכה למצוות הצדקה כראוי, ולהחיש בזה קץ ישועה, כד"א (ישעיה נו, א) "כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה, כי קרובה ישועתי לבוא, וצדקתי להגלות" - אמן.

(מתוך טיב הקהילה - בלק תש"פ)

שמי יעקב זיבלד, ואני גר ברמות... ומה קרה לר' משה נ. מאנטוורפן, שרצה לקנות שולחן משרדי במכירה פומבית

2 סיפורים אמיתיים מחזקים על השגחה פרטית מופלאה

הרב יהושע לייבזון

חזק חזק ונתחזק

לפניכם 2 סיפורים מרתקים עם סוף מפתיע...

אין צורך להקדים הרבה רק לקרוא ולהתפעל מנפלאים דרכי ד'

הבלגי, מי שקונה פריט במכירה פומבית מחויב לפנותו תוך 48 שעות. אין אפשרות להתחרט!

יודעי דבר כבר אמרו לו שפינוי האולם יעלה לו כ-200,000 או 300,000 פרנק! מה עושים? ר' משה טמן את ראשו בין כפות ידיו כאומר: 'כאשר אבדתי אבדתי', מבלי לדעת היכן ישיג סכום אדיר ומה יעשה עמו אחרי שהאולם יפורק ויפונה ממקומו, הרי כמעט לא שייך למצוא קונים לכזה אולם הקפאה.

לידו יושב לו ידידו שבא עמו ולוחש לו פעמים מספר: חבל ר' משה, חבל ר' משה, צריך להיות יותר שקולים ומתונים.

הרכין ר' משה ראשו על השולחן בתנוחה של אבל וייאוש. הוא בא לחסוך כמה פרוטות ועומד להפסיד סכום של ממש, מה עוד שהוא זה שגרם זאת לעצמו ברשלנותו.

המכירה הסתיימה, הנוכחים החלו להתפזר, והנה גוי ענק, רטוב מכף רגל ועד ראש נכנס במרוצה למתחם מתנשף כולו. מצטער מאוד לשמוע שהמכירה הסתיימה ושואל מי זה שזכה באולם הקירור. הוא נסע 5 שעות במיוחד מהולנד למכירה הזו כדי לקנות את האולם.

הנוכחים מצביעים על ר' משה, והגוי ניגש אליו והצעה בפיו: "האם תסכים למכור לי את האולם?"

"למה אתה צריך אותו?"

בסייעתא דשמיא פלט לו ר' משה: "במיליון פרנק אמכור לך את האולם..."

הגוי הסכים, העסקה מתבצעת לשביעות רצון שני הצדדים, כשר' משה עדיין ממשש את עצמו כדי להיות בטוח שהוא אינו חולם. ברגע אחד ראה איך הקב"ה משפיל גאים ומגביה שפלים. רק לפני

ר' משה נ. מאנטוורפן, נהג להתעדכן בדבר מכירות פומביות שנעשות מיד פעם על ידי כונסי נכסים ולהשיג על ידן 'מציאות'. פעם אחת שמע שעומדים לערוך מכירה פומבית על פריטים של מפעל גדול לדגים קפואים, שפשט את הרגל. ר' משה חיפש באותו זמן שולחן משרדי, ובא לבדוק אם ימצא במפעל משהו מתאים.

סדר הדברים במכירות מעין אלו הוא שממספרים כל פריט מתכולת המפעל, ויום לפני המכירה מתקיימות בשטח המפעל סיורים של כל הקונים הפוטנציאליים, כשכל אחד מציין לעצמו את המספרים שבהם הוא חפץ, ולמחרת מתקיים מכרז פומבי באולם גדול, בהשתתפות כל הקונים. ר' משה סייר במפעל, הגיע למקום ששימש כמשרד, ראה את השולחן כי טוב והחליט לקנות אותו.

המשרד היה צמוד לאולם הקפאה עצום בגודלו, ועל כן האולם הקפאה היה ממסופר במספר 90, והשולחן הסמוך לו במספר 91. ר' משה רשם אצלו את המספר 91, וידע כי למחרת, כאשר יגיעו למספר זה בעת המכירה הוא ירים את אצבעו ויכריז את המחיר שהוא מעוניין לתת עבור השולחן.

למחרת הגיע מיועדנו באיחור למכירה הפומבית, כשהיא כבר באמצעה, כאשר נפשו פזורה עליו מעט, עם היכנסו שאל גוי שעמד בכניסה: איפה אווזים? מסיבה כלשהי הלה הבין שהוא שואל מהו הפריט הבא בתור, והשיבו 91.

מיד הרים משה את ידו ואמר שהוא מעוניין לשלם אלף פרנק בלגי (שווי של כ-100 שקלים), שאלו הכרוז, אתה בטוח, השיב משה - וודאי.

איש לא הוסיף על המחיר, וכך זכה בפריט מספר 90. לקול מחיאות כפיים סוערות של מאות הנוכחים באולם.

בעוד הוא שמח שעלה בידו לקנות שולחן באלף פרנק בלבד, מחיאות הכפיים עוררו את חשדו, סך הכל שולחן כתיבה...

עד מהרה התאמת חשדו... הוא שמע כי הכל מברכים אותו על זכייתו ב... אולם ההקפאה הענק.

אכן, אלף פרנק לאולם הקפאה הם שום דבר לעומת שווי העצום של האולם, מדובר באולם ענק במימדים של 2000 מטר רבוע! אבל מה לו ולצרה זאת? מה הוא יעשה עם אולם קירור? על פי החוק

הגוי הסכים, העסקה מתבצעת לשביעות רצון שני הצדדים, כשר' משה עדיין ממשש את עצמו כדי להיות בטוח שהוא אינו חולם. ברגע אחד ראה איך הקב"ה משפיל גאים ומגביה שפלים. רק לפני רגע נכנס לחוב של מאות אלפי פרנק, והנה הוא יוצא עם רווח של 999 אלף פרנק

קשה היה להאמין שהמשפט הזה יוצא מפיו. הוא היה נראה כמו ישראלי מצוי, שראשו ורובו בכל מיני שטויות, אבל את שנינו לא עניין הרקע. אנחנו חברותא ללימוד ותו לא. כאילו בלי קשר, ובלי שנדבר על כך בכלל, הוא הלך והתחזק עם הזמן, התחיל להקפיד על תפילה במניין כל בוקר ועל מצוות נוספות, עד שבמשך הזמן חזר לשמור תורה ומצוות במלואם. ל'קצות' עוד לא הגענו, קודם כל היה עלינו להשלים את הפער וללמוד גמרא ורש"י כראוי.

המשכנו ללמוד במרץ והתלהבות עד ההפסקה בשל החתונה של שאול. אחרי החתונה חזרנו ללמוד יחד במשרד החנות שבבעלותנו, והפעם התחלנו מסכת חדשה - מסכת ביצה. פעם-פעמיים בשבוע נפגשנו ולמדנו את הגמרא על הסדר, דף אחרי דף ביסודיות, ואחרי תקופה ארוכה זכינו לסיים את המסכת! שאול היה נרגש ביותר: "זו הפעם הראשונה בחיים שלי שאני מסיים מסכת". אמרתי שמן הראוי לערוך סעודת סיום כיאה וכיאות, ושאל אכן נערך לסעודה גדולה אצלו בבית ברעננה. "סבא שלי מחו"ל נמצא עכשיו בארץ, ולכן אני רוצה לעשות את הסיום בימים אלה ממש", הוא ביקש, והזמין אותי, כמובן, לסיום בבית שלו. הלא שנינו חתנים בסיום המרגש הזה. הוא הזמין את המשפחה שלו ואת הסבא בראשם, ואני הזמנתי את אבי שליט"א ואת אחי היקרים לשוש איתנו בשמחת התורה.

שאל היה נראה כחתן ביום חופתו. אבי ואחי הוסיפו לשמחה ורקדו ושרו בכל להט נשמתם. המעמד היה מרגש ביותר, ממש כמו שמחת תורה, והביא לחיזוק גדול במשפחתו של שאול.

זמן מה אחר כך נסע אחד מרבני הארגון כדי לגייס כספים. הוא היה בשבת במיאמי, וכדרכו בכל שנה, לסעודה שלישית הוא הסב בבית המדרש של יוצאי חלאב. קהילה זו היא עשירה מאוד. הוא תכנן לומר את דבריו בזמן הסעודה, אבל חשש כיצד יתקבלו הדברים, כיון שהאנגלית שבפיו אינה רהוטה כל כך.

הוא התחיל לדבר, אמר שהוא שליח של הארגון, ומיד התרומם

רגע נכנס לחוב של מאות אלפי פרנק, והנה הוא יוצא עם רווח של 999 אלף פרנק (רווח קרוב ל-100,000 שקלים).

הגוי היה מרוצה עד מאוד. "דע לך שאם היית דורש עבור האולם שני מליוני פראק גם כן הייתי משלם לך".

"ותדע לך שאם היית מציע לי שאני אשלם לך 500 אלף פרנק כדי שתסכים לקחת ממני את האולם ולפנות אותו, היית מקבל", ענה לו ר' משה בחזרה...

ועתה לסיפור השני:

שמי יעקב זיבלד, ואני גר ברמות. זכיתי להיות מיושבי אוהל וללמוד בכולל. לפני חמש שנים הרגשתי שהגיעה העת להעביר הלאה את ברכת השם ולהפיץ את מעיינות התורה חוצה.

היה זה ביום חמישי בשבוע. התקשרתי למשרד של ארגון ידוע העוסק בקירוב רחוקים וביקשתי שיכניסו את שמי לרשימת המתנדבים. "אני גר ברמות", אמרתי להם, "ומבקש שתמצאו לי חברותא ברמות, ושיהיה רציני. לא מישוהו שהתפקיד שלי למשוך אותו, אלא יהודי שמעוניין בעצמו ורוצה ללמוד".

ביום ראשון התקשרו אלי מהמשרד ואמרו לי: "יש לך חברותא". "רציני?" שאלתי.

"הכי רציני שיכול להיות", ענו לי במשרד. מדובר בבחור ששמו שאול. הוריו חזרו בתשובה, למרבה הצער, הוא לא החזיק מעמד במסגרת ונפלט לרחוב. שם כבר התרופף מעט גם בשמירת תורה ומצוות, אבל בתוכו בערה אש כל הזמן. הוא כאב את המצב שלו ולא ידע כיצד להתרומם ממנו. במוצאי שבת האחרון הלך לכותל המערבי. בתקופה זו הוא התכוון לקראת החתונה שלו, והתפלל בשריד בית מקדשנו כהכנה ליום הגדול. על שני דברים עיקריים הוא התפלל שם: שיזכה לבנות בית נאמן בישראל ושימצא חברותא. הוא התפלל מעומק הלב ובדמעות, ואחרי שהרגיש ששפך את ליבו פנה לצאת מהרחבה. בדרך החוצה הוא פגש את הנציגים של ארגון הקירוב. בארגון יודעים שיהודים בכל הרמות של שמירת תורה ומצוות מגיעים לכותל המערבי. לפעמים מגיעים לבר מצווה ולפעמים לשמחה אחרת. חבושים כיפה ומתפללים לה'. כאן הלב נפתח, ואם מנצלים את הרגע הזה אפשר לפעול גדולות ונצורות. בשל כך נמצאים נציגי הארגון בכותל באופן קבוע. הם עומדים שם ובידיהם פנקסים ועטים, שואלים אנשים אם הם מעוניינים במדרשה, בשיעור, בחברותא או במוסד תורני לילדים.

שאל נתקל בהם, והם שאלו אותו: "אולי אתה רוצה חברותא?" הוא נדהם ממש. הרגע הוא התפלל על זה, וכבר שואלים אותו אם הוא מעוניין. הוא נרשם ואמר שיש לו חנות ב'רמות', והוא ישמח אם ילמדו איתו באזור החנות.

כבר ביום ראשון התחלנו ללמוד מסכת 'מכות', זו המסכת שעסקתי בה אז, וכשאני חושב על כך שרק ביום חמישי הכנסתי את השם שלי, ובמוצ"ש הבחור התפלל במיוחד על מציאת חברותא, אפשר לומר שהקב"ה הקדים רפואה ל'מכות'.

שאל היה להוט ללמוד. "אני רוצה 'קצות החושן'", הוא הודיע.

את העולם! לא יאמן! לא יאמן!!! הם היללו ושיבחו את הבורא יתברך, אבל את הסיפור לא הצלחתי לקלוט. התקשרתי לזוג וביקשתי ממנו שירחם עלי וישיעני מסקרנות. "ספר לי מה היה שם".

והוא סיפר:

במוצאי שבת היה עלי להעביר חבילה לבני ברק. יצאתי במכונית אל התחנה שמול קניון רמות, בצד השני של הגשר שניצב שם, וראיתי את קו 422 לבני ברק נכנס לתחנה. עקפתי אותו קצת ורצתי עם השקית לכיוון האוטובוס. הנוסע שהיה אמור לקחת ממני את השקית לא היה שם, והחלטתי שאני אסע במהירות לתחנה הבאה ושם אתפוס אותו. ירדתי חזרה מהאוטובוס וראיתי משהו משונה: המכונית שקודם עמדה בכיוון למעלה עשתה סיבוב של 180 מעלות כשפניה לכיוון הקניון. הסתכלתי סביב, לא ראיתי שום דבר משונה חוץ מזה. אנשים רבים היו בתחנה וכולם רגועים. איש לא צעק ולא נבהל. אני בעצמי מיהרתי ביותר, ולא תפסתי שקרה כאן משהו שדורש חקירה, נסעתי לתחנה הבאה, וב"ה השגתי את הנוסע שיקח לי את החבילה.

רק עכשיו, כשהגעתי לחנות של שאול, קלטתי מה קרה. נראה שמרוב מהירות אבדתי לגמרי את השפיות, ולא שמתי את האנדברקס, והאוטו פשוט נסע. הוא עלה על המדרכה, נכנס בחנות של שאול וירד לכביש בחזרה. רק לחשוב על האסון שיכול היה להתרחש ה' ישמור! הכביש שיוורד מהקניון הוא בירידה תלולה, בתחנה חיכו עשרות אנשים, משפחות עם ילדים ולא קרה להם כלום. הנזק היחיד היה החלון השבור בחנות של שאול.

עכשיו תראה איזו השגחה פרטית מדהימה. מכל הזוגים שבעולם שאול פונה אלי! התרגשתי כל כך ואמרתי לו: אני פוצצתי לך את החלון ואני אתקן ואשלם הכל. איזה חסד עשה איתי הבורא יתברך! ככה אני יכול לשלם את הנזק ולא להישאר חייב, חס ושלום! אמו של שאול סיפרה לכל מי שהסכים לשמוע את הסיפור הזה. החלון השבור והתיקון שלו הפכו לחוויה רוחנית עוצמתית. מבין השברים נפתח חלון גדול אל הנהגת הבורא המופלאה בהשגחה מיוחדת, וזה היה קידוש השם גדול.

(מתוך עלון השגחה פרטית)

יהודי מתוך הציבור והשתיק את כולם. "אתם מדברים על הארגון החשוב?" הוא קרא בפאתוס, "אני אגיד לכם מה זה הארגון הזה". במשך עשר דקות הוא עמד ודיבר במלוא הלהט. סיפר על יעקב, החברותא של הנכד שלו, ועל הסיום שעשה, וקשר כתרים ותארים לארגון הקדוש, שעושה גדולות ונצורות בארץ ישראל, וכולם צריכים לעזור לו ולקחת חלק בפעילות הקדושה שתקרב את הגאולה. האורח החשוב זכה, ומלאכתו נעשתה על ידי אחרים. הביקור שלו הצליח למעלה מן המשוער.

הסיום הזה חזק את הקשר בינינו, שהתבטא גם מעבר לשעת הלימוד. שאול ראה בי יהודי שאפשר לשאול אותו שאלות הלכתיות מפעם לפעם, והשיעור שלנו המשיך בקביעות. ביום שלישי אחד ראיתי שלא אוכל לבוא לשיעור הקבוע, והתקשרתי אליו להודיע לו שלא אבוא. שאלתי גם לשלומי, ואז הוא שאל אותי: "יש לך זוג טוב?" השתוממתי על השאלה. שאול מסתדר מצוין כשהוא צריך בעלי מלאכה. הוא מכיר ויודע מי הם הטובים ואיך אפשר להשיג בזול. בכל זאת עניתי לו. "יש כאן ברמות זוג שהוא תלמיד חכם מופלג ועוסק גם בזגוגות בשביל מה אתה צריך אותו?"

שאול נאנח. "שלא תשאל. היתה פה תאונה. מכונית נכנסה לתוך החנות שלי, וכל החלון התנפץ. במצלמות ראינו מכונית שעוברת מהכביש למדרכה, פוגעת בחנות שלי ויורדת חזרה מהמדרכה לכביש. לא הצלחתי לראות במצלמות את המספר של המכונית, ואני חייב לתקן את החלון. קראתי לכמה זוגים, וכולם אמרו שמדובר בהוצאה של אלפי שקלים. אין לי כל חשק לשלם את זה". "תיקח את המספר של הזוג מרמות", הצעתי לו, "אולי הוא יוכל לעזור לך. בכל מקרה, תדע שאתה עוזר להחזיק תלמיד חכם, וזאת מצווה גדולה".

הוא לקח את המספר, קרא לזוג, ולמחרת הוא הגיע לחנות. עוד בזמן שהזוג שהה שם הוא התקשר אלי, והקול שלו מלא התלהבות והתרגשות. "אתה לא יודע מה הולך פה, זה ממש... ממש מה? לא הצלחתי לקלוט. כל מילה ששאול הוציא מפיו נשמעה יותר מבולבלת מקודמתה. הוא היה נרגש כל כך שלא הצלחתי להבין ממנו דבר. יצאתי לחנות, אבל כשהגעתי הזוג לא היה שם. אמו נכחה בחנות כשהיא נסערת כולה: "כמה השם גדול, איך הוא מנהל

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

**הפורחת
בכל יום..**

המייל היומי של 'דרשו'

רבה של מודיעין עילית הגר"מ קסלר שליט"א, סיפר לרבינו שזוכר הוא איך שבכינוס העשור אמר רבינו שבכינוס לקראת שנת העשרים ישתתף שוב. שאל אותו רבינו: "איך אמרתי שאני אגיע או אמרתי אולי?", ואמר לו שאמר שיגיע, קם רבינו בשארית כוחותיו והגיע לכמה דקות להשתתף בכינוס...

על הקפדתו לעמוד בדיבורו של מרן רבינו אהרן יהודה ליב שטיינמן זצוק"ל

הרב זלמן רזניק

"כָּכָל הַיָּצָא מִפִּי יַעֲשֶׂה" (במדבר ל', ג')

איך שבכינוס העשור אמר רבינו שבכינוס לקראת שנת העשרים ישתתף שוב. שאל אותו רבינו: "איך אמרתי לו שאני 'אגיע' או אמרתי 'אולי'?", ואמר לו שאמר שיגיע. קם רבינו בשארית כוחותיו והגיע לכמה דקות להשתתף בכינוס, וגם דיבר שם בקצרה כדי שלא להיכשל חלילה בעוון נדרים.

בתחילת הזמן נסע רבינו לישיבת 'רינה של תורה' בכרמיאל בכדי למסור שיעור פתיחה, ובחזרתו נכנס להתפלל תפילת מעריב בישיבת 'ארחות תורה'. רבינו נחלש מהנסיעה ולא הי' בכוחו למסור דברי חיזוק ופתיחה, לכן אמר שיתפלל מעריב, ובהזדמנות אחרת יבוא במיוחד כדי למסור דברי חיזוק. אך תיכף בסיום תפילת מעריב נעמד רבינו במקומו כדי לומר דברי חיזוק קצרים, וגם כאן נימק שאינו רוצה להיכנס בחשש נדרים, לכן 'אמר מיד כעת ולא רצה לדחות, והסתפק בזה באמירת דברי חיזוק קצרים.

וכך גם היתה לו זהירות מיוחדת בנדרים מצווה, שהם חמורים יותר, שהרי גם מחשבת מצוה כבר נחשב לנדר, והווי עובדא שהגיע לירושלים ע"מ להשתתף בחתונת נכדו. רבינו סידר קידושין ואח"כ יצא להתפלל תפילת מעריב בכותל המערבי. בדעתו היה לשוב לחתונה לאחר הסעודה, וכך עשה, שחזר לקראת ברכת המזון.

לאחר ברכת המזון נשאר רבינו לשבת על מקומו, ניגשו אליו החתן ואבי החתן, ואמרו שמצידם אינו צריך להתעכב ויכול לשוב לביתו, אך רבינו נשאר לשבת ולא נימק מדוע. לאחר זמן מסוים ניגשו אליו בני הבית, שאמרו לרבינו שבעלי השמחה אמרו שאפשר

רגיל הי' מרן ראש הישיבה רשכבה"ג רבינו אהרן יהודה ליב שטיינמן זצוק"ל, לעורר חשיבות הדיבור של האדם, וכמה כל מילה של בן אדם קובעת, ועלינו להתבונן ולשים לב לדיבורינו.

הרי בשעה שאדם נודר נדר זה חידוש גדול ביותר, איך יכול האדם לקבוע את החיים שלו ע"פ דיבורו? שאם אחד אומר שלא יאכל בשר כל חייו, הרי כל ימי חייו אסור באכילת בשר, וכל זה נגרם רק ע"י דבור אחד של נדר שהאדם נודר ואוסר על עצמו!

בין כת"י שכתב רבינו, נמצא דף של קבלות שכתב לבחורי הישיבה לקראת הימים הנוראים, ובסיום רשימת הקבלות הוסיף רבינו בזה"ל: "הערה. מבואר בקונטרס מרגינתא טבא שהדפיס מרן בעל החפץ חיים זצוק"ל, מהקדוש ר' יהונתן וואלינער ז"ל, ולכן יזהר מאד משבועה ונדר אף לדבר מצוה, והימים הראשונים הי' טובים שהי' נזהרים מאד מחומר עוון שבועה, אבל אנו בעו"ה שאנו רואים קלות בזה, וצריך מאוד להרחיק מכל נדר ושבועה אף לדיבור מצווה ומ"מ אם אינו מקיים ח"ו מקרי אינו עומד בדיבורו ואסור אפילו להדיוט, לכן אנו מתנים בפירוש שכל זה יהי' בלי נדר, אבל אעפ"כ זה חמור מאד לעבור עליהם ח"ו".

ובאמת בהנהגתו ראו עד כמה הי' זהיר בלשונו מאד שלא ייכשל ח"ו בעוון נדרים, וכשהיו באים להזמין אותו להשתתף בכינוסים או אירועים מכל סוג שהוא, הי' מקפיד מאוד לא לומר "כן אני אגיע!", אלא הי' אומר 'אולי', או 'יכול להיות', וכשהי' אומר כך ידעו שאם יתאפשר לו יגיע, והכל כדי שלא להיכנס לחששות החמורים של נדרים.

ועובדה הווי שרבינו הגיע בשנת תשס"ה להשתתף בכינוס העשור לישיבה קטנה "דרך התורה" בקרית ספר, ובדבריו אמר שבעז"ה בכינוס העשור הבא יגיע שוב להשתתף, אך במלאות עשרים שנה בשנת תשע"ה, רבינו זצוק"ל כבר הי' בשנותיו האחרונות ממש, ובכדי שמרן זצוק"ל יוכל להשתתף ערכה הישיבה את כינוס העשור השני בבני ברק. אך ביום הכינוס נחלש רבינו ביותר, ולא הי' בכוחו לצאת, ובוודאי שלא לדבר בכינוס, לכן חשב שלא להגיע לכינוס, היות ולא התחייב להם. אך לפני הכינוס נכנס אליו להתיעצות רבה של מודיעין עילית הגר"מ קסלר שליט"א, וסיפר לרבינו שזוכר הוא

באותו היום ישבתי לי בבית בחדרי, והייתי עצוב מעט (מישהו פגע בי קודם לכן...), ואז פתאום אני שומע שאימי שואלת אותי: "אתה רוצה ללכת ל'סיום' ענק שיתקיים היום בערב?"

הרב אברהם פוקס שמע ממשהו סיפור אישי מרגש ו'הכריח' אותו להעלותו על הכתב... לקרוא ולהתחזק!

הסיבות", הוא ביקש ממנה למצוא מי שיוכל להשתתף בסיום במקומו, וייתן לו אח"כ את הספרים שיחלקו שם... אמי ביקשה ממני - שאע"פ שקשה לי -שאתגבר על רצוני האישי - ואעשה כרצונה- בקיצור: שאסע לסיום הגדול.

בחסדי שמים מרובים - ה' נתן בליבי להיעתר לבקשה אע"פ שהיה לי קשה מאוד (אח"כ התברר לי, מה היצ"ר ביקש למנוע ממני...). זכיתי להשתתף בסיום המרגש כ"כ - שעד היום הוא משפיע עלי ברשמיו האדירים. הדרשות המחזקות של גדולי ישראל והרבנים הגאונים שליט"א, שפיארו את המעמד והראו את החשיבות שהם רואים בעניין של ההלכה ומעלת וחשיבות זכות [חיוב] לקביעת זמן יומי ללימוד ה"דף היומי בהלכה" - לדעת איך להתנהג כיהודי יר"ש עבד ה' - ע"פ רצון בוראו יתברך, ועוד...

השירים חקקו בליבי את מילות הדרשות בעדינות אצילה ונעימות התורה - שלראשונה בחיי חוויתי "שירת התורה" ב'פאר-נעם' אדיר שכזה... יצאתי מן האולם כמו רבים ואלפים שנכנסו בתחילת הערב, אך יציאתי לא ככניסת! - בליבי גמרת ברצון גמור - להקים שיעור!! כל השונה הלכות... חייבים לפעול בנושא... ידעתי שהיצ"ר לא טיפש, ולא חסר לו שיקמו לו שיעור כזה... אך בחסדי שמיים ובסייעתא דשמיא אדירה- והבא ליטהר מסייעין בידו.

השבת אנו מסיימים לקרוא את חומש במדבר ב'חזק וחזק ונתחזק'. דווקא השבוע פגשתי בחור מוצלח ביותר, שסיפר לי על התחזקות מהסיומים של 'דרשו'. הסיפור היה כ"כ מרתק ומפתיע, שפשוט 'הכרחת' אותו להעלות את הכל על הכתב. והנה לפניכם המכתב שקיבלתי ככתבו וכלשונו (חוץ משינויי עריכה של העורך, שאין לי עליהם שליטה...)

לכבוד הרב אברהם פוקס שליט"א

השקעתי כמה שעות טובות לכתוב אך לזיכוי הרבים- מה לא עושים?

רק רציתי לבקש לשמור על הפרטים האישיים ופרטים שיכולים 'להסגיר' אותי, כי אני לא מחפש פרסום, רק את הסיפור שלי - בשמחה רבה ולכתחילה- כי זאת המטרה שלשמה אנו פה בעולם להרבות כבוד שמים ולעשות רצון ה' ולזכות את הרבים להתקרב אליו!!

בתודה מראש! ותזכו למצוות!

חודש ניסן תשע"ה-לפני כ- 5 שנים -

ביום הסיום שהתקיים ביד אליהו בתל אביב - על ששת חלקי משנה ברורה, במסגרת הלימוד של הדף היומי בהלכה ע"י הארגון הנפלא 'דרשו ה' ועוזו', הייתי באמצע שיעור ב' [בישיבה קטנה]. באותו היום בשעות הצהריים, ישבתי לי בבית בחדרי והייתי עצוב מעט (- מישהו פגע בי קודם לכן...).

פתאום אני שומע שאמא שלי שתחי' קוראת לי. אני ניגש אליה, והיא שואלת אותי: "אתה רוצה ללכת ל'סיום' ענק שיתקיים היום בערב ביד אליהו בתל אביב - זה סיום על כל המשנ"ב - סיום דף היומי בהלכה מחזור א"."

מעניין מאוד, אבל לא קפצתי על המציאה בהתלהבות, אלא אמרתי לה שאני לא מעוניין/ אין לי כח וכדו'

היא החלה לשכנע אותי ואמרה: "דיברתי עם חברתי, והיא סיפרה לי שבעלה (אברך כולל - שקוע באוהלה של תורה) שמשתתף בשיעורי הדף היומי בהלכה - קיבל כרטיס כניסה לסיום הגדול, אך הוא לא יכול להגיע..."

אולי בשביל ש... יקרה מה שקרה, וסובב משמים ע"י "מסובב

הפצרת וביקשתי מאחד מן הרמ"ם שבישיבתנו - (בישיבה הקטנה בה למדתי, באותה העת), והרב שראה עד כמה **"בנפשי הדבר"** - נעתר והסכים למסור את השיעור, כל יום - הדף היומי בהלכה. לא הרבה זמן עבר עד ששיעור מטעם "דרשו" הוקם ב'חסדי שמים' בישיבתנו (בתחילת זמן קיץ שאחרי הסיום).

יום יום, "תמידין כסדרן" בעת קבוע (לפני סדר ב') נמסר השיעור הברור מפי המגיד שיעור המיוחד הרב אהרון וייס שליט"א ומוקלט מידי יום בקו שלי: שיעורי הדף היומי בהלכה שע"י ארגון דרשו במערכת קול הלשון - **שלוחה 7**.

גם בבין הזמנים - היינו מתקבצים בבית כנסת וכדו', וכן הוקמה שם נקודת מבחן (ישיבת חכמת התורה - מודיעין עילית).

גם אחרי שעליתי לישיבה גדולה - לפני יותר מ-3 שנים - השיעור ממשיך בס"ד - **עד עצם היום הזה!**

מידי מספר שבועות/חודשים כשאני נפגש עם אותו אברך ואני מספר לו שברוך ה' השיעור עדיין פעיל - הוא מתמלא שמחה ואומר: "תראה - מעשה קטן לאיזה השלכות ותוצאות הוא יכול לגרום ולהביא".
אשרינו!

עד כאן חלק א'

חלק ב'

יום אחד ראיתי פרסומים על מעמדי הסיומים - על סיום הדף היומי - ש"ס בבלי, ש'דרשו' הולכים לקיים. נזכרתי **בסיום של דף היומי בהלכה** וכל הזיכוי הרבים העצום שנגרם וממשיך להיגרם מכך... התפרסם שניתן לקבל כרטיסי כניסה לסיומים דרך תרומה לארגון "אחינו" - - אך דא עקא - סכום התרומה לא היה נמוך... מה עושים? אני מאוד רוצה ללכת להשתתף ולהתחזק, לקבל חשק ללימוד התורה, אבל המחיר...

אך כידוע לכל איש עם ניסיון חיים ש:**"אין דבר העומד בפני ההרצון"** ואני רציתי באמת ובעוצמה, וממילא כמובן התפללתי על כך, כי זכרתי את החיזוק העצום שנגרם לי מהסיום הקודם לעבודת ה' באופן כללי, חוץ מהשיעור שהוקם בזכות זאת, ובמיוחד דברי גדולי ישראל שהושמעו שם.

פתאום בס"ד עלה לי רעיון: הרי יום ההולדת שלי של גיל 20 שנה מתקרב ובא - כמה ימים לפני הסיום הגדול ב'יד- אליהו' - וזה ממש מתאים כמתנה רוחנית מרוממת שתגרום להתעלות רוחנית בהמשך עבודת ה'.

ואז פניתי להורים שלי, וסיפרתי להם שזו המתנה שאשמח לקבל ליום ההולדת: לקנות כרטיס ולהשתתף בסיום ב'יד אליהו'. אך היתה רק אפשרות לקנות - 2 כרטיסים! וזה עלה בערך 500 ש"ח...!!!
מה עושים?

הרצון שלי היה בעוצמות, שלא ראיתי את עצמי מוותר על כך. פשוט סיכמתי עם ההורים שלי והוספתי יותר מחצי מסכום (כ- 2 שלישי)

- מהכסף הפרטי שלי! זה היה שווה לי! ומה עוד, שיותר מ-50% מן הרצון להשתתף בסיום, היה שיקול רוחני.

אבל יש עוד כרטיס... למי? - **'כבוד הורים' - לאבא שלי** שיחי' שגידל אותי 20 שנה - מגיע לו... מעניין שהייתי צריך לשכנע אותו, ולהסביר שזה בתור חלק ממתנת יום-ההולדת שלי, ושזה מאוד ישמח אותי כשהוא ישתתף בסיום! ועוד אמרתי לו: **"אחרי שתשתתף בסיום אתה תודה לי שביקשתי ממך להגיע"** - הרי בדידי הווה עובדה... בסייעתא דשמיא הוא הסכים!!

יום י"א טבת תש"פ (7 יום אחרי יום הולדת של)

היום הגדול הגיע! - צעדתי איתו ביחד, אני בתוך ליבי כבר "תכננתי" - אך לא סיפרתי לאבא שלי. בסיום אנחנו יושבים, המקומות שקנינו ושילמנו עליהם טבין ותקילין היו מקומות טובים "בדיוק מול".

ישבנו והתחזקנו מהדרשות, השירים והצלילים השונים כל נפש ומשפיעים על נימי הנשמה הדקים, וכידוע, השירים בסיומי 'דרשו' נוטלים חלק גדול מהמעמד - עוזרים להחדרת המסרים שבדרשות, ומעצימים את אהבת התורה!!

הדרשות הכ"כ מחזקות והשירה האדירה שפרצה ברגע הסיום, ריגשו את כולם כידוע. אני אישית חשתי בכ- 10 'צמרמורות' של התרגשות בגופי במהלך הסיום...

אחרי הסיום אני שואל את אבא שלי, שהוא ברוך ה' - "אברך כולל יום שלם": "מה אתה אומר, היה מחזק?"

והוא ענה לי: "בוודאי!" וסיפר לי שמאוד התחזק מכך, ונשק אותי בלחי.

ואז אני מנחית את השאלה שתכננתי: "אבא, למה שלא תצטרף לדף היומי? לכל הפחות במסכת הראשונה?"

אבא ענה לי: "יש הרי כאלו מסכתות קשות... איך אוכל ללמוד תוך יום?" ועוד...

בסופו של דבר סיכמנו להתחיל רק שבוע אחד, ואם יצליח... אז רק את מסכת ברכות ובקשתי ממנו: "הרי כל כך שימחתי אותך - בזה ששכנעתי אותך להגיע לסיום, וזה גרם לך לחיזוק גדול, אז בבקשה גם תשמח אותי!" - אמרתי לו כך, כי מנסיוני ידעתי - שאחרי שיתחיל שבוע ויותר, הסיפוק יגיע מאיליו!!

אחרי מסכת ברכות - אמרתי לאבא שלי שיחי': "מה עכשיו, להפסיק???"

אבא אמר לי: "הרי כבר למדתי מסכת שבת כמה פעמים אז למה לא?" (כידוע יש בזה כח של ציבור, כשציבור גדול לומדים אותו הדף).

וכעת בסייעתא דשמיא:

עומדים בעומק מסכת שבת, עדיין אבא שלי לומד יום יום בס"ד את הדף היומי, ואני מאושר ביותר!!

ואז המשיך הרב ואמר לו: לך יש שתי עיניים בריאות אז בחשבון פשוט יש לך \$300,000 נקי! ובוא נמשיך שתי אוזניים בריאות, שיניים, מוח, כבד, לב, כליות, ידיים, רגליים... עתיר נכסים... הכל מתפקד כהלכה בבריאות... תתבונן איזה עשיר גדול אתה!!! כריש נדל"ן!

הכרת הטוב - חובה שהיא זכות!

הרב בנימין בירנצוויץ

"נקם נקמת בני ישראל מאת המדיינים" (במדבר ל"א, ב')

הגמרא שדמו של זכריה היה תוסס ועולה באמצע העזרה, ולא נרגע גם כששחט המלך את הסנהדרין, ושחט תינוקות של בית רבן על דמו של זכריה, ולא נח ולא שקט הדם, ואלפים ורבבות נשחטו על דמו ולא נדם. פשע איום ונורא נעשה בישראל, ולא כופר להם ודמו של זכריה המשיך לתסוס באמצע העזרה!

והנה אחרי המעשה של רגמוהו כל העם אבן בעזרה, בשבת ויום הכיפורים! ממשיך הכתוב בדברי הימים (ב' כד, כ) "ולא זכר יואש המלך החסד אשר עשה יהוידע אביו עמו, ויהרוג את בנו", אבא של זכריה, יהוידע החביא את יואש בעליית בית קדשי הקודשים במשך שבע שנים כדי שרודפיו לא יהרגוהו, הוא לא זכר לבנו חסדו זה והרגו. נורא למתבוננן, כאלו עבירות, כאלו פשעים, כזו אכזריות... והנביא בכלל מזכיר שהיה לו ליכור טובה שעשה לו אביו, זה אפשר לומר לאדם מן השורה אבל לאכזר כיענים לכאלו פשעים..... ובכל זאת מוזכרת הסיבה הזו, שיואש המלך לא הכיר טובה, בכל רשעותו ואכזריותו, היה לו להכיר טובה, הכרת הטובה הייתה צריכה לעמוד לזכריה... ולא! וזה עומד לו וזה מוזכר לו לדורות עולם! מבהיל כל רעיון עד כמה חמורה מידה זו של כפיות טובה, ועוד מנכרי...

אם זה כ"כ חשוב ויסודי למה אנחנו לא חיים 'הכרת הטוב'?? כי לא מתבוננים! קצת נתבונן, וזה יפרוץ לנו בצעקה אדירה 'מודים אנחנו לפניך על חיינו המסורים בידך'!

משה רבנו ראה חשיבות גדולה במצוה זו של נקמת ה' במדין, שהרי אמרו חז"ל (ספרי ובילקוט שמעוני) שמשה רבנו לא ימות עד שינקום במדין, והיה יכול לשבת עשרים או שלושים שנה ולא לנקום בהם, אלא אמר משה אין רשות בידינו לעכב המצוה, ויצא לנקום נקמת ה' במדין.

דברים אלו מביאים אותנו לתמיהה עצומה בפרשה מופלאה זו!! אם הייתה כה חשובה מצוה זו של נקמת ה' במדיינים, עד שהסכים משה רבנו לקרב את מותו בעבור זה, למה לא קם הוא לקיים המצווה כפי שנצטווה "נקום נקמת בני ישראל", ושלח את פנחס ואלעזר?

וכבר עמדו על חז"ל במדרש רבה: "וישלח אותם משה" הקב"ה אמר למשה נקום בעצמך, והוא שולח אחרים? אלא על ידי שנתגדל במדין, אמר אינו בדין שאני מיצר למי שעשה לי טובה, הוא שאמרו 'בור ששתית ממנו מים אל תזרוק בו אבן'.

ומכך מלמדנו הגאון רבי לייב חסמן זצ"ל בספרו אור יהל, עד כמה גדולה מידת 'הכרת הטוב', שהנה המדיינים החטיאו את ישראל והרגו מהם עשרים וארבע אלף, והייתה 'הטובה' שעשו למשה צריכה להתגמד עד כלום לעומת רוע מעשיהם לכלל ישראל, אבל ההרגש העדין והמרומם הזה של 'בור ששתית ממנו מים אל תזרוק בו אבן', מתגבר אצל משה מעל כל סיבה חזקה ככל שתהיה. כי הכרת הטוב היא יסוד האדם בינו לבין קונו ובינו לבין חברו, היא בסיס האמונה להכיר שהכל ממנו יתברך, והיא בסיס הטוב החמלה והשלום בין איש לרעהו.

מעשה מבהיל מספרת הגמרא בגיטין (נז, ב) על מה שעשו לזכריה הנביא, שהוכיח את ישראל על שעשו את המלך יואש לאלוה והשתחו לו - "ורוח אלוקים לבשה את זכריה בן יהוידע הכהן ויעמוד מעל לעם ויאמר להם כה אמר ה' למה אתם עוברים את מצוות ה'.. ובהמשך, רגמוהו כל העם באבן במצוות המלך בתוך העזרה. ואומרים חז"ל (ירושלמי תענית כה, א) שבע עבירות עברו ישראל באותו יום, הרגו כהן ונביא ודיין ושפכו דם נקי וטמאו את העזרה בשבת ויום הכיפורים" שבע עבירות חמורות שבחמורות! ומספרת

לריבוננו של עולם, ואילו דוד המלך אומר ואני ברוב חסדך אבוא ביתך, מה שאני זוכה לבוא לבית ה' לבית הכנסת זה ברוב חסד ה'. המשיך הרב סורוצקין ואמר הנה אני בא עכשיו מבית החולים מאות אנשים שוכבים שם בכל המחלקות כמה כל אחד מהם היה נותן שיוכל לקום מהמיטה להשתחרר מהאזיקים שכובלים אותו ומהמוניטור שהוא מחובר וכו' יקום, יתלבש וילך לבית הכנסת אפילו כדי להתפלל רק מנחה אחת, כמה בן אדם היה מוכן לשלם עבור זה! "ואני ברוב חסדך" זה ההרגש שצריך להיות לבן אדם.

אני חייב לספר לכם עוד סיפור מעשה שהיה שמדגיש לנו עד כמה רחוקים אנחנו מהכרת הטוב להקב"ה על כל הטוב שגמלנו: פעם הגיע הרב אלימלך פירר עם נדיב אחד גדול לכותל המערבי לתפילה, וככה הם עומדים ומדברים, ולפניהם עומד יהודי קרוב לאבני הכותל ובוכה ובוכה ממש מאגר של דמעות התאסף מתחת רגליו, כמו בן שגברו רחמיהם עליו, ודברו ביניהם מה אפשר לעזור ליהודי מסכן ואומלל שכוה, שמסתמא יש לו קרוב משפחה חולה מסוכן, או שהוא צריך לחתן ילדיו והוא בפני שוקת שבורה כיצד לחתנם, ואז החליטו ביניהם: שאם הוא חולה או אחד מבני משפחתו, הרב פירר יקח על עצמו את הטיפול בו לכל הדרך, ואם הבעיה היא שהוא שבור ורצון מאי יכולתו לחתן ילדיו, אז הגביר יקח אותו ויעזור לו, כך עשו הסכם ביניהם וחיו עד שהיהודי סיים את בכיו הרב, ואז נגשו אליו ושאלוהו במה יוכלו לעזור לו? ואז..... תשמעו טוב מה הוא ענה להם! אתמול זכיתי בחסדי ה' יתברך לחתן את ילדי האחרון, ובאתי להודות לה' מכל לבי על החסדים הגדולים שהוא עשה לי בכל חיתון ילדי ושזכיתי להכניס בני האחרון מתחת לחופה!

לא יאומן!!! לא עלתה בלבם המחשבה הזו כלל וכלל, לבכות מתוך הודאה על חסדי ה'?

כן! זה המצב! אנחנו רחוקים מההרגשות האלו כי לא מתבוננים מספיק, אבל כשמתבוננים אז רצים לבכות אחרי החופה להודות לה', ואנחנו יודעים כמה קשה עולם השידוכים ההתאמה הממון הנצרך לכך ה' ירחם, ומתפללים וזועקים להקב"ה לסייעתא דשמיא והצלחה, וכשזה מגיע שוכחים שזעקנו שזה לא היה קל ולא היה טבעי.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג,
כתבו ל: bdirshu@neto.net.il

פעם ישבתי בקופת חולים לצילום של רנטגן פשוט, והמתנתי בחדר ההמתנה, ואז פתאום נכנס אחד מידידי שלא פגשתי זמן מה והוא מוביל כסא גלגלים שיושב בתוכו ילד חמודים, אחר ברכתי לשלום, כמובן שהוא ראה את פליאתי ואמר לי אוי אני כבר חצי שנה מסתובב כל היום בבתי חולים ואצל הרופאים, ואז אמר לי שזה בנו הקטן ילד בכיתה ב' שממש נראה מתוק וחניני ככל הילדים, ולפני חצי שנה התלונן על כאבים ברגליו, ולאחר בדיקה גילו לו איזה מחלה נדירה ה' ירחם שיכולה לגרום לאבדן ההליכה, והם מתרוצצים אצל כל הרופאים למצוא מזור למחלה, אני הזדעזעתי - ילד מתוק וחמוד, בשיא פריחתו וימי ילדותו כל הזמן רק לקפוץ ולרוץ ולרוץ, והנה הכל נעצר, כל חבריו ממשיכים לקפוץ ולשחק והוא בכסא גלגלים ה' ירחם.

חזרתי לביתי ואמרתי לאשתי: כמה צריכים להודות לה' שהילדים בריאים ושלמים הולכים נושמים שהכל בסדר, כמה אסור להתלונן שלפעמים קשה כאן ופה, כמה אנחנו לא יודעים עד כמה צריכים להודות לה', רק כשרואים רח"ל שיש צדדים כואבים אז מבינים כמה כשהכל בסדר זה ממש לא מובן מאיליו ופשוט, אוי, ההודאה פורצת מכל לב!!!!

היה פעם מעשה באחד שהגיע לרב, והתלונן לו על מצבו הגשמי, וכמה קשה לו ואין לו פרוטה לפורטה, אמר לו הרב: לפניך היה כאן יהודי שבור לב שחלה באחד מעיניו בחולי קשה ואמר לו שבלי ניתוח דחוף בחו"ל הוא עלול לאבד את הראיה בעיניו, כמובן שהוא התארגן לנסיעה, וכיון שהעלות הייתה גדולה עד מאוד \$150,000 הוא בא לתנות בפני על מצבו וכו', כמובן שהרגעתי אותו שיסע ויבטח בה' יתברך שיביא לו את הממון הדרוש לכך וכו'. ואז המשיך הרב ואמר לו: לך יש שתי עיניים בריאות אז בחשבון פשוט יש לך \$300,000 נקי! ובוא נמשיך שתי אוזניים בריאות, שיניים, מוח, כבד, לב, כליות, ידיים, רגליים... עתיר נכסים... הכל מתפקד כהלכה בבריאות..... תתבונן איזה עשיר גדול אתה!!! כריש גדול! אתם מבינים מה זה נקרא לא להתבונן. מבהיל!

הגר"ז סורוצקין דרש פעם בפני בעלי בתים בלונדון ואמר לבעלי בתים: אני אגיד לכם מה אתם חושבים כשאתם באים לבית הכנסת ומה דוד המלך ע"ה חשב, כשאתם באים לבית הכנסת אתם חושבים שכעת בבואכם לבית הכנסת אתם עושים את הטובה הכי גדולה

077-2222-666 או *4992

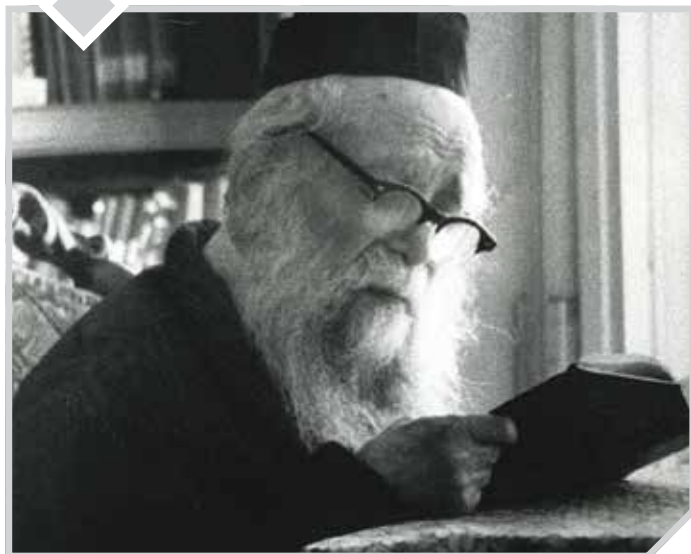
קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

השעה היתה 2:00 בלילה, והבחור שהתגורר עם הגאון רבי מאיר חדש זצ"ל, ישן שנת ישרים. לפתע התעורר, בשומעו קול צעדים מכיוון חדר השינה של המשגיח. 'להיכן נושא המשגיח את רגליו, מה מבקש הוא לעשות באישון ליל?' - הרהר, והחל עוקב אחר המשגיח...

וכיצד כמה דקות של ריקוד חוללו מהפכה לדורות?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"לא יחל דברו" (במדבר ל', ג')

כחסרת משמעות, 'לא יחל דברו' - זו אזהרה לכל נתייחס בשוויון נפש למילה היוצאת מפינו, כאילו מדובר ברוח בלבד. ההיפך: למילה יש כח, טמונה בה עוצמה. כל מילה שיוצאת מפינו עשויה לחולל מהפכות, להפוך עולמות, לשנות מוסדות תבל!

כולנו רוצים שתפילותינו יתקבלו, שה' יתברך ימלא כל משאלות ליבנו לטובה ולברכה. לכולנו יש בקשות סמויות, שאיפות כמוסות, שאנחנו מבקשים ומייחלים להן שנים ארוכות. יש יהודים שמבקשים לנצח את היצר הרע, יש שרוצים להצליח בתורה, אחרים שואפים להתחזק במידות טובות. כמובן, כולנו מתפללים לנחת מהילדים, חיי שמחה ואושר, בריאות איתנה ופרנסה ברווח.

אם אנו מבקשים לוודא שתפילותינו יתקבלו - הנה הדרך, זה הכלי. לנצל את הפה למטרות טובות, למנף אותו לדברים חיוביים, לחולל בעזרתו תחושה טובה ליהודי אחר, לשמח את הזולת. מילה טובה לבן משפחה, יחס חם לשכן, מחמאה כנה לנהג האוטובוס או למוכר במכולת, פתק של הערכה כנה למלמד ולמורה - אלו כלים רבי עוצמה, שכשנשתמש בהם נגלה מה הם מחוללים בנפשות מקבליהם, ועל הדרך נרוויח שמשאלותינו ימולאו לטובה ולברכה.

הבה ננצל את מתנת הפה, כי הרי כולם זקוקים למילה טובה, כל יהודי זקוק לביטוי של הערכה, לתודה כנה. ככל שנעניק מילים טובות, ככל שנרעיף דברי חיזוק, ככל שנרבה באמירת מחמאות - כך

פעמים כה רבות במשך היום אנו נושאים עיניים השמימה, עוצמים אותן בהתרגשות, ומתפללים, מבקשים, מתחננים. בתפילות הקבועות, בתפילות המזדמנות, ואפילו בסתם רגעי אתגר והתמודדות. אל תוך התפילות שלנו אנו מכנסים את כל בקשותינו ושאיפותינו, רצונותינו ומאוויי ליבנו, ומצפים שתפילתנו תיענה במידה טובה של ישועה ורחמים.

האם יש משהו שיכול להבטיח שבקשותינו ייענו? האם יש פעולה אותה נוכל לעשות, שתקרב את מימוש תפילותינו? האם יש תבלין משובח, שאם נוסיף אותו לתפילה - היא תיענה ומהר?!

התשובה היא שכן, וזה תלוי רק בנו. כי התפילה שלנו נעשית בכח הפה, שהוא כלי רב שימושי. דרך הפה אנו אוכלים, אנו גם נושמים בעזרתו, ובאמצעותו אנו מדברים - דיבורי תורה, דיבורי תפילה, דיבורי חול, דיבורים טובים, וגם, כמה חבל, דיבורים פחות טובים... אכן כן, הפה הוא כלי רב משימתי ובעל מגוון תפקידים, ביניהם להוביל את תפילתנו אל כסא הכבוד...

וכאן בדיוק טמון הסוד, נוסחת הקסם: הכל תלוי בפה, ובשימושים האחרים שעושים בו. ככל שנשתמש בפה למטרה טובה כמו קירוב לבבות, ככל שנרומם אותו לכלי שמרבה אחווה, ככל שנהפוך את הפה לצינור של ביטויי הערכה לזולת - כך גם שאר הדיבורים הבוקעים ממנו, דיבורי התפילה שלנו, יגיעו קרוב יותר לבורא עולם, וייענו בשפע ברכה וישועה. זה תלוי בנו!

גילוי זה מתגלה בגמרא במסכת יבמות, וחושף את סוד פתיחת שערי שמים, והוא: 'האוהב את שכניו והמקרב את קרוביו, עליו הכתוב אומר אז תקרא וה' יענה!' - כלומר, הדרך לזכות בכך שכל תפילותינו יתקבלו, המסילה העולה אל קבלת התפילה, היא קירוב לבבות, הענקת טפיחה על השכם, מילה טובה, חיזוק וגיבוי, מחמאה מעודדת. ואין כמו הפה, הכלי המופלא באמצעותו מביעים מילים ורגשות, לשמש ככלי שבעזרתו ניתן לפעול את קירוב הלבבות, הגורם לקבלת התפילה!

פרשת השבוע מגלה את עוצמת הכח שיש לפה. עד כמה מילה יכולה לחולל שינויים, ליצור איסורים, להפוך עולמות. מכך מסיק רבי חיים ויטאל ז"ע, כי אל לו לאדם לראות מילה היוצאת מפיו

מהפכה בהרקדה...

היה זה ביום בהיר, בעיצומה של שנת תשע"א. בבית מורי ורבי כ"ק האדמו"ר מנדבורנה זצ"ל, התכנסו ובאו ראשי ה'חבורות' והמתחנכים בקהילה לכינוס מיוחד במעונו של הרבי, ואז סיפר להם הרבי סיפור מטלטל, שהותיר חותם בליבם לשנים ארוכות. וזה דבר המעשה: באותו יום, שעה קלה קודם לכן, נכנס אל הרבי יהודי נכבד, שהכרת פניו ענתה בו כי הוא תלמיד חכם וירא שמים. הוא בא וגלינות בידיו - גלינות של ספר שהוא מתכנן להוציא לאור, פרי חידושי ביכוריו, והוא מבקש הסכמה לספר. הרבי לא הכירו עד אז, ונכנס עמו בשיחה, כדי לתהות על קנקנו.

השיחה הולכת ומתארכת, ובמהלכה נחשף הרבי לסיפור חייו המפתיע של היהודי שלפניו. האיש מתאר כי הוא נמנה על קהילה חסידית מזכרת, יושב באוהלה של תורה, ילדיו מתחנכים במוסדות העילית של הקהילה, וביתו מתנהל בשלווה וברוגע, על אדני התורה, היראה והחסידות. ואז, הוסיף האיש ואמר: 'אבל האמת, שלא תמיד הייתי כזה...' - ופתח וסיפר:

כשהיה ילד, לא זכה להתחנך על ברכי התורה. הוא נולד למשפחה שאינה שומרת תורה ומצוות, התגורר ברמת גן - סמוך לבני ברק, וידיעותיו התורניות שאפו לאפס. שנה אחת, ביקשה אמו לקחתו לראות את ההקפות בליל שמחת תורה, ובהיות ורצתה לעשות את הדרך רגלית, בחרה להגיע לבית המדרש של חסידי ויז'ניץ הקרוב לגבול רמת גן, ולצפות בריקודי ההקפות המתחוללים בו בליל החג. בהגיעם לבית המדרש, פנתה האם לעזרת הנשים, כשהבן, שהיה ילד, נכנס אל ההיכל הגדול, המואר באור יקרות והעמוס באלפי חסידים עטויי שיראין, הרוקדים ומכרכרים לכבוד התורה. אף שהיה חם מאוד והכל ניגבו כל העת אגלי זיעה שבצבצו במצחם, ניכר היה כי הפנים מאירות, הרגליים נישאות אל על בקלילות, הריקוד סוחף את כולם...

גם הילד עמד שם, נבון קמעא. הוא לבד, נראה שונה מכולם, לבוש בגדים צבעוניים ולא שחור לבן ככל הילדים שסביבו, אין לו פאות מסולסלות כשאר ילדי המקום, אין ספק - הוא חש כנטע זר, כאינו קשור בכלל. הוא מביט על הריקודים הסוחפים הנמשכים בקצב, השירה האדירה ששר כל הקהל יחדיו מתוך שמחה והתרגשות עילאית, והוא חש רצון להיות חלק מזה - אבל הוא כה שונה, כל הסיפור הזה זר ומוזר לו!

ואז השתתקו כולם, להפסקה בין ההקפות. נאמרו הפסוקים הנהוגים, ואז החלה 'הקפה' חדשה, ההקפה השישית. זו הקפה מיוחדת, במהלכה נוהגים בחצר הקודש ויז'ניץ שכל הילדים יושבים על כתפי אביהם, ומרקדים במרכז המעגלים. כל הילדים אצו רצו מכל מקום שהיו בו, עזבו את המשחקים, השליכו את שקיות הממתקים, והתייצבו על כתפי אבותיהם - לקראת הריקוד הגדול, בו הם במרכז...

זה עתה נודע לי סיפור החיים המפעים הזה. הילד לא ידע אז - ואינו יודע גם היום - מיהו האיש האלמוני, המלאך שהציל את חייו הרוחניים, האיש שבמילה טובה, טפיחה על השכם, חיוך מלבב הביא אותו לעולמה של תורה

רק הוא, הילד הבודד - נותר לבד. בחולצה הצבעונית, ללא כיפה לראשו, בשערי בית הכנסת, נבון ומבויש. כולם רוקדים, כל ילד בזרועות אביו, והוא לבד, שונה, זר, ומוזר...

לפתע, חש יד רכה על כתפו, ומישהו קרא לו מאחור: 'צדיק, איך קוראים לך? רוצה לבוא לרקוד? נראה לי שאתה מחפש מישהו שירקיד אותך, אתה כזה מותק - בוודאי אתה רוצה לרקוד קצת לכבוד התורה. הנה, בוא' - - -

אמר האיש, השיג כיפה מאי שם והניחה על ראשו, קיבל את הסכמת הילד שהחל מחייך באושר, הניפו אל כתפיו, וחיש קל התייצב הילדון המאושר במרכז המעגל, על כתפי אדם זר לחלוטין, שרקד עמו בחדווה עילאית...

דקות ארוכות רקדו השניים, הילד שמח ומאושר. כל העת הרים האיש הזר את עיניו למעלה, מחמיא לילד על שמחת התורה הפועמת בו, על יכולתו להתחבר אליה מתוך קשר אישי, על העובדה שהוא כה מתאמץ לכבוד התורה...

בסיום ההקפה הם נפרדו, האיש הזר והילד, בלחיצת יד חמה. ומאז - אין לדעת אם נפגשו עוד אי פעם, אבל יש לדעת מה עלה בגורלו של הילד בעקבות אותו ריקוד...

ובכן, סיפר האיש לרבי, שמאז אותו יום שמחת תורה, משהו נע בלבו. הוא לא הצליח לחזור לעצמו, לבו שאף וחפץ להכיר את אותה תורה עליה דיבר האיש, לשמה רקדו כולם, לכבודה פיזו באהבה. לא עברו ימים מרובים, עד שפילס לו את הדרך למדרשה תורנית, ממנה לישיבה, ועד שהפך לתלמיד חכם וירא שמים, שדולה מרגליות מים התורה, ואף הוציא לאור ספר משלו...

הרבי סיים את הסיפור, והמשיך: 'זה עתה נודע לי סיפור החיים המפעים הזה. הילד לא ידע אז - ואינו יודע גם היום - מיהו האיש האלמוני, המלאך שהציל את חייו הרוחניים, האיש שבמילה טובה, טפיחה על השכם, חיוך מלבב הביא אותו לעולמה של תורה ומצוות. אך זאת ברור לכולנו, שכל הזכויות של אותו אברך, שלו,

של משפחתו, של ילדיו וצאצאיו לאורך כל הדורות - הכל מכוחו של אותו קירוב לב, המילה הטובה שניתנה לו, ואלו זכויות נצחיות! ראו נא מה תוצאתה של פעולה כה קטנה. כמה דקות בודדות, מילים טובות, ששינו את גורלם של דורות שלמים! הרי אותו יהודי שרקד עם הילד - לא העלה בדעתו שזו תהיה התוצאה, שהודות לריקודו הילד יכיר את אביו שבשמים ויבנה בית למופת. אבל הוא זכה, ומי יודע כמה זכויות כאלה מתגלגלות לנו בין האצבעות כל העת... - סיים הרבי את דבריו המרגשים.

סיפור נפלא זה, שהופיע בגיליון 'המבשר' התורני בערש"ק פרשת תרומה תשע"ב, הוא בשורה של ממש: לפעמים בפעולה קטנה, במילה אחת, בחיוך בודד - שנראים בלתי משמעותיים, אולם הם הופכים למנוף רב עוצמה, משנים גורלות לדורות. הבה נעניק מילים טובות בכל ליבנו, הבה נפעל בפינו לקרב לבבות, לאחד, לשמח ולהעניק לכל יהודי חיוך מאושר, ונזכה בזכויות נצחיות!

מילים ששינו חיים!

שעה שקיטה ורגועה, צהרי היום, בבאר שבע הסואנת. הרה"ח ר' יעקב טויסיג זצ"ל, שהתגורר באותה עת בעיר, ביקש להיכנס לבית הכנסת ולהתפלל תפילת מנחה, וביום הזה - ביקש לעבור לפני התיבה, שכן זהו יום היארצייט לאביו. הוא מגיע לבית הכנסת בשעה היעודה לתפילת מנחה, ומגלה כי התקבצו בו יחד עמו בסך הכל 9 אנשים. דקות ארוכות חולפות, העשירי ממאן לבוא, והשעה מתחילה להיות מאוחרת...

בלית ברירה יצא אל הרחוב, בחפשו אחר עשירי למניין. לא הרבה אנשים עברו ברחוב באותה שעה, והמעט שכן - נראו כעסוקים מדי, או צעדו בלוויית בני משפחותיהם. לפתע חלף על פניו בחור בעל שיער מגודל, ור' יעקב פנה אליו בחיוך והציע לו להצטרף ולהשלים מניין לתפילה.

'מניין?!' - נעץ בו הנער מבט מבולבל, 'מה זה?!' 'אוהו, השיב ר' יעקב, 'הנה, כבר זכית היום. אלמדך מהו מניין. מניין, זה כשעשרה יהודים מתקבצים יחדיו לתפילה. יש חלקים מיוחדים בתפילה שאינם נאמרים אלא בנוכחות עשרה יהודים, ויש מצוה להתפלל במניין, כלומר - בנוכחות עשרה יהודים. יש לי תשעה בפנים, בבית הכנסת. אני מחפש את העשירי. הרי אתה יהודי בעל לב חם, אתה נראה לי מתאים!'

'ולי נראה', צחק הנער, 'שאיך אמרת - מניין, זה מתחרז עם אינני מעוניין. ובכן. אינני מעוניין!'

'יפה אמרת!' - החמיא ר' יעקב. 'אכן כן, אלא שהמילה מניין מתחרזת להפליא גם עם צמד המילים אני מעוניין! - בוא ותצטרף, זה גם יום היארצייט של אבי, אני זקוק למניין כדי לומר קדיש לעילוי נשמתו.'

- ניסה לפרוט על מיתרי הרגש... הנער משך בכתפיו, וגילה כי הוא כלל לא יודע להתפלל. 'זו הבעיה?' - שאל ר' יעקב, 'וכי נראה לך שאני נולדתי כידוע להתפלל? - הרי אותי לימדו, אלמד אפוא גם אותך. תעמוד על ידי, אראה לך מה אומרים ומתי, מה בלחש ומה בקול, ותזכה להתפלל! הלא לבטח

ידעת כי אבא שבשמים מצפה לתפילות של בני ישראל, ובכללם - לתפילה שלך, הוא מייחל מתי יזכה לשומעה!'

'לא נראה שהוא יזכה לכך היום...' - התעקש הנער, 'כבוד הרב, אני לא דתי. גם אם תלמד אותי להתפלל - אני לא ראוי להתפלל. לא מתאים לי...'

'מה?!' - נחרד ר' יעקב, 'וכי מה חשבת, שאין לך נשמה יהודית גבוהה ועילאית? אם אתה יהודי יש לך לב חם, ואבא שבשמים מחכה לך, מצפה לתפילתך. לא משנה מה מצבך כעת, אבא שבשמים ממתין לתפילתך, מייחל לך בכל לב. אנא, אל תאכזב אותו ואותי, בוא נתפלל יחדיו...'

לנוכח המילים החמות, נמס לבו של הבחור, והוא הצטרף לתפילה - לראשונה בחייו. הוא אמר את המילים במבוכת מה, ועמד על מקומו לאורך כל חזרת הש"ץ. לאחר מכן נפרד מר' יעקב לשלום, ואיש מהם לא ידע כי הם עתידים לשוב ולהיפגש...

חלפו שנים רבות. ר' יעקב הספיק לעבור דירה לירושלים, זקנו הלבין קמעא, ובאחד הימים הגיע לחנות בשכונת גאולה בירושלים. לצידו, בחנות, עמד אברך עבדקן, אצילות ויראת שמים חופפות אותו. האיש, שלצידו עמדו כמה ילדים חייכנים שזוך יהודי נסוך על פניהם, החל לבחון את ר' יעקב בשבע עיניים, עוקב אחר הילוכו, תנועותיו, דיבורו...

לפתע, ניגש האברך אל ר' יעקב, ושאל אותו: 'אתה מכיר אותי?' כשר' יעקב השיבו בשלילה, שב הלה ושאל: 'האם גרת פעם בבאר שבע?'

'אכן כן, השיב ר' יעקב. ו...?' 'לנוכח תשובתו, פרצו מעיני האברך דמעות נרגשות: 'האם יתכן שפעם היית צריך מניין, ומשלא מצאת - פנית אליו והכנסת אותי לבית הכנסת, והדרכת אותי בתפילה לראשונה בחיי?' 'ר' יעקב מצמץ בעיניו, התאמץ להיזכר, ומבלי משים נפלטו מפיו המילים: 'אבל זה לא היית אתה, זה היה בחור אחר, מגודל שיער, נראה אחרת לחלוטין...'

'כן כן, - פרץ האברך בבכי, 'זה הייתי אני! שנים אני מחפש אחרך, מבקש להודות לך על שפקחת את עיניי, על שבזכותך גיליתי את בורא עולם. לא אשכח את מילותיך על כך שבורא עולם מצפה לתפילתי, ושלכל יהודי יש נשמה גבוהה, גם לי! באותו יום נייעור בי הניצוץ, ומאז - התקדמתי צעד בצעד, עד שהפכתי ליהודי שומר תורה ומצוות. 14 שנה חלפו מאז, וכיום אני שוקד על התורה, וזכיתי שביתי יהיה בית של תורה ויראת שמים!'

סיפור נפלא זה, סיפר אחיו של ר' יעקב, 'בדלחט"א המשפיע הגה"ח רבי אהרן טויסיג שליט"א, וללמדנו בא: לעולם לא נוכל לדעת מה נחולל בכוחה של מילה טובה. לפעמים, ביטוי חם, יחס אוהד, מילה במקום הנכון, טפיחה על השכם, עשויים לחתום חותמת נצחית בנפשו של אדם, עשויים להביאו לחולל מהפכים אישיים אדירים. סביב כולנו מסתובבים אנשים, מצפים ומייחלים למילה טובה, ולעולם לא נדע מה נחולל ולהיכן נוביל את מי שישמע אותה מאיתנו...

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

24 שעות

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הר" **שלום יכנס ואברהם פוקס** הי"ו
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

הר" **אברהם פוקס** הי"ו
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי
שלוחה 3

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית
שלוחה 2/6

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש
שלוחה 2/3-4

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

ו' עש"ק חיי שרה כ"א חשון תשס"ה, סיפרתי לרבנו: מרן ראי"ל ביקר בארה"ב שם בליקווד, ואמר שיחה, והיו אנשים רבים גם מחוץ למקום אמירת השיעור. ולפתע הסתובב שם 'צבי' בין האנשים. וזה היה חידוש, כי בעל חיים זה מצוי שם באזור אבל לא בין בני אדם. ואחרי השיעור התפזרו והצבי הלך ונדרס למוות על ידי מכונית.

האם בדורנו שייך רמזים או דברים מעין אלו?

היתה תקופה שכל ערב כאשר החזון איש היה הולך לטייל, הלכה אחריו חתולה הלך וחזור מידי ערב כחודש, והחזון איש אמר לא לגרש אותה (עד שאמר לה 'מחול לך' והפסיקה לבוא. זו היתה נשמה שפגעה באביו של החזון"א).

ליקוט שאלות של שואלים שונים

ר"ח חשון תשס"ה. נכנסו לתפילת שחרית בבית המדרש הגדול של כולל פלוני בבני ברק (נקב בשם המקום) והייתה שם על הבימה חתולה, זה דבר משונה, האם צריך איזה תיקון לבהכ"נ?

זה כלום

זה בכל זאת משונה למה דווקא שם?

זי האט ניט גיקליבן אסאך (היא עדיין לא בחרה מקום אחר).

ב' כסלו ע"א. פתאום נפלו מהארון ג' מדפים, אחד ולאחר כשעה עוד שתיים, האם צריך לחשוב על מה זה?

מסתמא המדפים או הארון לא היו מחוברים טוב.

ד' וזאת הברכה י"ב תשרי תשס"ד. הרב... שואל לגיסתו בארה"ב: בליל ראש השנה כבה אחד מנורות יו"ט וכן ביום כיפור כבה אחד מנורות היום טוב?

מסתמא היה סדק בדלת ונשב אוויר.

ואם יבררו שלא זו הסיבה?

אין בזה כלום.

א' האזינו תשרי תשס"ב. ציפור דרור באה כל יום בעלות השחר, ויושבת על אדן החלון עד שקח"ח ולא נכנסת לבית ומביאה לעצמה אוכל שם ודופקת עצמה בחלון ובעל הבית מדליק נר בשבילה.

זה לא מוכרח שזה משהו, מוצא חן בעיניה המקום הזה ובסוף תלך. גם אצלנו היה כזה גם אצל החזון"א היה כמה שבועות כזה והחזון"א ציווה לא לגרשה.

ומדוע דופקת ראשה בחלון ?

היא תלך בסוף.

(מתוך הספר 'כל משאלותיך')

ואמר שעד פורים יבוא. והגיע פורים והוא לא הגיע ואביו בא לשאול הרי לא בא, ענהו רבי אליהו אינני יודע למה באמת לא בא, אבל עד פסח ודאי יבוא, והנה ממש לפני החג הוא הופיע. והבחור סיפר כי היה במעצר ופתאום בא אחד ואמר לו 'מה אתה עושה כאן? תצא ותלך!', ואמר לו שעכשיו ערב חג לאן ילך? וגירשו שילך בכל מחיר, ויצא, ופתאום הזדמן לו איזה רכב שהביאו ובא ממש לפני כניסת החג, כך סיפרו אז בישיבה.

שומר פיו. אמרתי לרבינו מנכד הרב מפוניבז' - רבי אליעזר שליט"א, כי בראש השנה או בסעודת ערב יוה"כ, הרב היה אוכל לבד את הסעודה בלא הרבנית, והטעם? כיון שבימים ההם כאשר היה עוד בעיירת פוניבז' נסע לארה"ב ונאלץ להישאר שם בראש השנה ויוה"כ, והרב שמתא הזמינו וכיון שלא סמך על כשרותו, אמר לו כי נוהג לאכול לבד בראש השנה (או בערב יוה"כ), ומאז אכל לבד.

מספרים גם על 'הנודע ביהודה', כי בצעירותו הגיע לרבנות חדשה, ובחנו אותו האם יודע הל' ברכות והניחו לפניו מיני דברי מאכל כדי לבחון כיצד יברך, וטעה בקדימת דבר אחד. שאלוהו: "הרי זה קודם", וענה שאת זה לא אוכל, ומאז לא אכל את זה לעולם.

סיפר רבינו, כי בספר 'מאיר עיני ישראל' יש סיפור שסיפר רב פופקא כי היה אצל החפץ חיים, והח"ח עמד להתעטף בטליתו, ואמר לו: "בא וראה כיצד אני מתעטף, שאם פעם ישאלוך איך התעטפתי, תדע".

לאחר שנים רבות, הוא הזדמן אצל החזון"א, והחזון"א שאלו: "הרי היית אצל החפץ חיים האם ראית פעם כיצד התעטף?", וסיפר לו את הסיפור עם הח"ח הנ"ל, כי בחזון"א באמת דן בכוונת ה'ביאור הלכה' על צורת העיטוף.

אמרתי: שמעתי פעם מרבי הלל זאקס, שהיה עם רבי אהרון קוטלר בבית הרב מבריסק זצ"ל, ודיברו אודות התופעה שהייתה אצל החפץ חיים שהיה מדבר לפני אנשים, ולפתע הפסיק מהעניין שדיבר ועבר לעניין אחר בלא שום קשר, כגון שדיבר על שבת ועבר לדבר על כשרות, ובאמת נכנס יהודי שצריך חיזוק בכשרות.

אמר הרב מבריסק: "העולם חושב שזו רוח הקודש ואינו כן, אלא החפץ חיים היה כל כך מזכה את הרבים, ולכן משמים זיכוהו שכאשר נכנס יהודי שזקוק לחיזוק בכשרות הוא ידבר על כשרות!".

ואם כן לגבי העיטוף הנ"ל, מן השמים רצו לזכות את הח"ח שיידע בכלל ישראל את צורת העיטוף על ידו.

"וכתב בספר ילקוט ראובני דמדבר לשון הרע יבוא בכלב נובח. וישראל במצרים לא היה בהם דלטורין. וכבר ידוע דמידה טובה מרובה, ואפשר דמשום הכי זכו ולא יחרץ כלב לשונו דלא היה לקליפת כלב אחיזה בהם והיא נכנעת לפניהם. וזה רמז הסמיכות ויקרא לה נבח, שמדבר לשון הרע יבוא בכלב נובח..."

אנו כל כך רוצים כפרה, מעוניינים ב'תשובה', וכאן הגאון מבטיח כי החוסם פיו "יכופר לו כל עוון וניצל משאול תחתית!" מכרה זהב. לא כך? בווער לו לדבר באיזה עניין, ויש לו מאה היתרים שמוותר וצריך לשוחח, ושבועדאי מצווה לדבר. אבל כיון שאין לו פסק ברור על העניין, הוא מתאפק וסוגר את פיו. ואז מה קורה? - הוא זוכה לאור הגנוז שאין כל מלאך ובריה יכולים לשער!

כל רגע ורגע. לא פעם אחת, אלא כל רגע נוסף שחוסם פיו! וכי זה לא מכרה זהב? מליארד!

הוא חזר על כמה שטיקלאך נוסחים מהגר"א: **"אבל העיקר לזכות בעולם הבא, על ידי שמירת פיו"**. וזה יותר מכל התורה והמעשים, כי הפה קודש קודשים. והדרשה של ר' נתן - כלומר של ר' שלום הסתיימה.

אה, ממש מבהיל. הלוואי ונזכה לשמור פינו קודש קדשים.

(מתוך 'חי ראובן')

"צריך האדם להתיישר. ולא בתעניתים, ולא בסיגופים - רק ברסן פיו ותאוותיו". כך המשיך הלאה. הוא שר: **"רק ברסן פיו ותאוותיו. וזו היא התשובה!"**.

"אתם שומעים?", חזר ר' נתן - "אתם שומעים - זו היא תשובה, רסן פיו - אחד מרסן את הפה שלו, מרסן את תאוותיו! זו תשובה!". וזה יותר מכל התעניות והסיגופים שבעולם. וזה כל פרי העולם הבא!!

אחרי כן המשיך בניגון את המשך דברי האיגרת [ודמעות עמדו בעיניו]: **"וכל רגע ורגע", אוי, זה ממש געוואלדיג, נשמע מה שהולך פה. איי הגאון מולינא, קודש הקדשים, מה שהוא מודיע - "וכל רגע ורגע שאדם חוסם פיו" - מעונין לדבר, אך חוסם את הפה במחסום, מדביק שתי שפתותיו כאבני ריחיים. חוסם. אם כך הוא עושה - "זוכה בשבילו לאור הגנוז שאין כל מלאך ובריה יכולים לשער. וזכה יכופר לו כל עוון וניצל משאול תחתית"**.

המשך מעמוד 5 | הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א

הנה בכל מצב שיהודי נמצא בו, אם יעורר בקרבו לדעת כי הקב"ה הוא אביו אוהבו ומתוך כך יבוא לקרוא - "הוא יקראני אבי אתה" - בזעקת 'טאטע'ניו העלף' (אבי אבי עוזר לי והודיעני), אזי "קלי וצור ישועתי" - יחיש לו הקב"ה ישועה שלימה במהרה (ותתהפך מידת אלוקים - הדין לרחמים וישועות).

הדברים נכנסו בליבו של ר"ל והחל זועק מקירות לבבו "טאטע'ניו העלף!", ומיד שככו כאביו וכל ייסוריו נמוגו כלא היו... וכן נמשך כל זמן נסיעתו ברכבת - במשך 'מעת לעת' שלם. ואף עלייתו על האנייה היתה בדרך פלא, שלא ידע איך יישא בעצמו את כל חבילותיו ומטלטליו מהרכבת לאנייה, והנה צץ לנגדו נער שסייע בעדו להעביר את כל החפצים, ללא בקשת תמורת ממון. אף על האנייה חזר כל עת הנסיעה "טאטע'ניו העלף... טאטע'ניו העלף"... והיה ר"ל מספר כי מעולם לא הייתה לו נסיעה בלב ים קלה כאותה נסיעה, הים היה רגוע מבלי רוחות סערה.

משהגיע לחיפה וירד מהאנייה על היבשה מצא מיד נער ישמעאלי שלקחו בפרדו לביתו בטבריה, וכל אותה עת ישב ר"ל וחזר בעצמו: **"הוא יקראני אבי אתה"** - טאטע'ניו העלף שתהיה הנסיעה כראוי ובנקל"... וכל הטובות הללו עבור קריאתו 'טאטע'ניו העלף' שוב ושוב. משהגיעו קרא הערבי לעומת 'מקבלי הפנים': **"הבאתי לכם את ה'טאטע'ניו שלכם"**...

(קטעים מלוקטים מתוך באר הפרשה - מטות תשע"ט)

ענטפערט עד נישט, וייל מ'רופט איהם נישט... בתרגום: "בני אוהבי, קראו אלי ואענה אתכם, אמלא כל רצונכם לטובה!". ומדוע נראה לפעמים שאינו 'עונה'? כי אכן אינו קורא אל ה'! ואין הכוונה שאינו 'מתפלל' כלל... אלא אף אם מתפלל אך אין זה מתוך הכרה והרגשה כי רק על ידי התפילה תגיע אליו הישועה, דוגמת המבקש טובה מחברו באופן שרק בידי חבר זה היכולת לעזור.

פעם נסע הגה"צ רבי יהודה לייב קאסטלניץ זצוק"ל (אביו של הרה"ק הרמ"ח סלאנים זי"ע), מטבריה לחו"ל, את בית רבו הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע, והיתה הנסיעה קשה ומשברת עצמות. תחילה היה נוסעים ביבשה מטבריה ועד חיפה, משם הייתה הנסיעה בדרך אנייה בלב ים עד לאודסה, ומשם שוב ביבשה ברכבת הקיטור עד לגרודנא, ומשם לבית הרבי.

אחר כל טלטולי הדרכים הגיע ר"ל בשעטומ'צ לחצר הקודש, והסתופף בצילא דמהימנותא תקופת זמן כשהוא נהנה מזיו השכינה... בדרכו חזרה על הרכבת מגרודנא לאודסה והוא זקן וחלוש ומתייסר בייסורי חולי מעיים, הרגיש ר"ל כי גברו ייסוריו למעלה ראש, ואי אפשר לו לסבול, והיה גונח ונאנח מרוב ייסוריו. נתיישב לצדו יהודי נשוא פנים שניסה לשאלו מיהו, מה מעשיו ומדוע היה גונח כ"כ, משראה היהודי כי ייסוריו קשים ומרים, פסק מלשאלו שאלות מיותרות, ורק אמר לו 'ווארט' מצדיקי אמת: הנה כתיב (תהילים פט כז) **"הוא יקראני אבי אתה, קלי וצור ישועתי"**, כי

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

מבית המדרש עד לאחר התפילה, והשי"ת יעזור שכל תפילותינו יתקבלו לרחמים ולרצון, וכמו שדברנו, שכשמודים ומשבחים ומהללים להקב"ה על כל החסדים שהוא עושה עמנו מידי יום ביומו, אז הקב"ה בוודאי רוצה שנמשיך להודות לו ולומר לפניו שירות ומירות ותשבחות, ואין ספק שהקב"ה ימשיך להשפיע לנו עוד ועוד חסדים, וכולנו נזכה לבני חיי ומזוני, שפע ברכה והצלחה, ולקבל פני משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

(מתוך נועם שיח- מכון אפריון לשלמה)

לפני איזה שנים, התפללתי פעם מוסף בשבת קודש לפני העמוד בבית המדרש הגדול בשיכון וויז'ניץ, וכשהכניסו את הספר תורה לארון הקודש, בטרם התחלתי לומר קדיש, ראיתי את הרבי ניגש אלי ואומר לי: "אנעים ומירות אני אומר..." ועכ"פ, יודעי דבר מסבירים, שלכן הרבי ניגש ל'אנעים ומירות', כדי שכל הקהל יישארו עד סוף התפילה - עד לאחר 'אנעים ומירות' ולא יברחו קודם לכן... וממילא, כעת כשנכנסים להתפלל בבית המדרש, בבית אלוקים נהלך ברגש, זה הזמן שכל אחד ואחד יקבל על עצמו שלא לצאת

המשך מעמוד 9 | הגה"צ רבי אריה שכטר זצוק"ל

לכה דודי נצא השדה

אז מה ביכולתנו לעשות? כיצד יכולים אנו לשנות את פני הדור? התשובה אחת היא: עלינו להתמקד בעצמנו! להיות בעצמנו יהודים של "והבדילנו", יהודים של "קבעת עיתים לתורה". להתחזק, להתעורר, להתעלות, ובכך- בסופו של דבר תופץ ההשפעה סביב על העדה כולה.

אכן, זהו סוד קיומו של עם ישראל - רק בזכות התורה, רק בזכות כך שאנו אנשים אחרים, אנשים של "והבדילנו", אנשים של "קבעת עיתים"! כל אחד מאיתנו צריך לחזק את עצמו, ובמקביל יש ליצור את האווירה שתוביל לחיזוקו של הכלל כולו.

בדיוק כפי שאנו שואלים חבר "מה שלומך?"- עלינו לשאול אותו: "יש לך שיעור?"... אם אנשים היו מרגישים שכשאינן להם שיעור יומי בלימוד התורה, מתייחסים אליהם כמו למסכנים, לאומללים, הם כבר היו דואגים לקבוע לעצמם שיעור יומי. וכן לאיך גיסא: אם אדם היה יודע שיתייחסו אליו כאל 'מצליחן' אם קבע לעצמו שיעור בדף היומי, הוא היה עושה הכל בכדי למצוא שיעור מתאים...

(מתוך הספר אריה שאג- בין המצרים)

יהלומנים שלובשים בגדים מפוארים, מוציאים מאנשים כספים במרמה, ובסוף פושטים את הרגל - מאשר תלמידי חכמים שלובשים איצטלא דרבנן בלי כל תוכן פנימי מתחתיו! הכרזתי, ועזבתי את משרדו.

באותם רגעים, לא ידעתי עד כמה צדקתי... שכן שבועיים מאוחר יותר אותו יהלומן פשט את הרגל, והותיר אחריו שובל של בעלי חובות ומשפחות הרוסות...

ועתה נשאל: האם יש מי שמטיל ספק בכך שישנם אנשים שמראם החיצוני מטעה ויוצר רושם שגוי ביחס לפנימיותם? ברור שלא. ובכל זאת, מי הם אלו שמטילים דופי בתלמידי חכמים? אלו שהם בעצמם רקובים מבפנים! אלו שעוטים על עצמם חזות צדקנית, ומתחתיה מעוללים את כל הפשעים שבעולם.

בימים עברו, הייתה מחיצה ברורה בין עולם התורה ובין הרחוב. אולם בימינו המחיצה הזו נפרצה לחלוטין! כל מאורע שמתרחש בין כתלי עולם הישיבות- מיד מוצא את דרכו אל התקשורת והעיתונות. הכיצד? פשוט מאוד: אותם יהודים, שכבר נרקבו מבפנים ורק כלפי חוץ משמרים את חזונם- הם אלו שיעשו הכל בכדי להטיל דופי בציבור בני התורה, בכדי להשקיט את מצפונם שלהם הזועק מרה!

המשך מעמוד 17 | הרב זלמן רזניק

הוראת קבע לצדקה לזמן קצוב (לדוגמא 12 חודשים), ובתוך הזמן הזה נקלע לאיזה קושי שאינו יכול לעמוד בתשלומים, ושאלתו האם יכול לבטל את ההו"ק. אמר רבינו שזהו נדרי מצווה וחייבים להתאמץ ולשלם עד הסוף. אבל אם נתן את ההוראה ללא הגבלת זמן, מותר לו לבטלה, היות והאדם אינו משעבד עצמו לעולמים, וא"כ כוונתו היתה שכל זמן שיש באפשרותו לשלם, אך כעת שנקלע לאיזה קושי, ואין באפשרותו להמשיך - אין כאן שום שאלה של נדרי מצוה, ויכול להפסיק את הוראת הקבע.

לחזור לב"ב, ואין צורך להתעכב שם יותר, אמר להם רבינו שיעוד כעשר דק' יצא, והסביר שאף שבעלי השמחה אמרו לו שהוא יכול ללכת, אך היות שהי' במחשבתו להשתתף ולשמח החתן עד שעה מסויימת, א"כ הוא בחשש נדרי מצווה, שהרי שמחת חתן מצווה היא, ובשהותו באולם הוא משמח את החתן, ולכן אפי' שהחתן מסכים שילך, מ"מ עדיין לא הגיעה השעה שחשב מלכתחילה להישאר, ולכן יצא בשעה שהי' בדעתו להתעכב באולם. אך הוראה מעניינת בעניין נדרים הי' מורה לשואלים, שהחותם

הרווח של כל המשפחה מזה הוא:

שיש זמן ש: "לא להפריע לאבא - אבא עכשיו לומד את הדף היומי"
- זה יצר "מושג" בבית
והוסיף אווירה רוחנית של תורה בצורה קבועה!!

מה יכול לגרום מעשה קטן המלווה בשפע של סיעתא דשמיא, שהרי
"הבא ליטהר - מסייעין בידו"!!!

והרי הכל התחיל כך:

1. כשאברך מוותר על הכרטיס שלו לטובת בחור צעיר בישיבה קטנה (שהיה צריך לשכנע אותו להסכים ללכת...)
2. שנחשפתי אל הסיום של הדף היומי בהלכה, והוקם ע"י כך שיעור, שעד היום קבוצה של 5/10 בחורים (ואולי אף יותר) משתתפים בשיעור בקביעות.
3. ושהשיעור מוקלט בקול הלשון (כנכתב לעיל) - ועוד אנשים שומעים ולומדים תורה ומתחזקים ומקיימים הלכה.
4. הוקמה נקודת מבחן בישיבה (שבה מתקיים השיעור) - והרי המבחן מחזק ומעודד, ונותן חשק להמשיך הלימוד בקביעות ע"פ הסדר היומי.
5. הרשמים שנותרו בי לגדלות ואהבת התורה - גרמו לי לרצות

להשתתף בסיום דף היומי בבלי.

6. ושבדיוק היה לי יום הולדת...
7. ושהורים הסכימו להשתתף איתי (כי לא הייתי נכנס לחובות: הסטייפלר זצ"ל - אסר על בחורים ללוות... כפי שכתוב ב'אגרות')
8. ושהייתה אופציה ל-2 כרטיסים בדווקא - ואז גם אבא שלי יכול היה להשתתף בסיום.
9. ושאבא שלי הסכים והשתכנע לבוא בשבילי לסיום (מה עוד שעד היום הוא מודה לי על כך).
10. ושאבא שלי התחזק מהמעמד.
11. ושהסכים להצטרף ללימוד של הדף היומי - אע"פ שהוא אברך רציני יום שלם.
12. ושה' נותן בידו לראות סייעתא דשמיא בלימודו ובקביעות.
13. ושהסכים גם להמשיך במסכת שבת.

ועל עוד רבות אשר אין יכולים להקיף, אבל מה שכן - ללמוד מוסר השכל - אפשר וכדאי!
מה הכח וההשפעה של מעשה קטן!!!

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב אברהם פוקס, כתבו ל:
sefer012@gmail.com

'אינני יכול לישון, אינני מצליח להירדם!' - אמר המשגיח, כשהבחור מתמלא פליאה. הן עד עתה לא ידוע לו כי לרבי מאיר היה קושי כזה, מניין זה ציץ? 'מה קרה? מדוע המשגיח אינו יכול לישון?' - שאל הבחור בתמיהה.

'אינני מצליח להבין, למה אנשים אינם מחמיאים זה לזה?' - אמר המשגיח בקול נכאים, 'אני מתהפך על משכבי ולא מצליח להירגע. הרי מילה טובה לא לוקחת זמן, לא עולה כסף. מדוע אנשים מתקמצים בה? מה כל כך קשה להחמיא לזולת? אינני מצליח להירדם, מנסה אני לפצח את החידה הזו. הרי זה כל כך טוב, כל כך מועיל. למה לא שומעים מאנשים מילים טובות?'

זהו. זה מה שהפריע למשגיח לישון, הוא פשוט לא מצליח להבין על מה ולמה אנשים לא מצליחים להחמיא. הרי זה כה קל, נוח, נגיש, מועיל, פורה, יצירתי, ממנף. למה אנשים לא מחמיאים? - בכוחנו ובפינו, במילה טובה שלנו, לרומם בן אדם, לתת כח ליהודי, לסייע בתמיכה של ממש בזולת. הבה ניתן מילים טובות, והרבה, לכולם!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון
של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com

הבה נאמץ את המילים הטובות, לפזרן בלי לחשוב, לא להתקמץ בהן. להחמיא, לתת מילות תודה והערכה, אפילו לומר 'בוקר טוב' מחוייך. זה מחיה אנשים, בכירים כפשוטים, צעירים כמבוגרים, בני נוער כקשישים. כל אחד זקוק למילה טובה, גם הנהג, גם המוכר, גם המלמד, גם החברותא, ולבטח - ילדינו ובני משפחתנו... הבה ניתן מילים טובות, כמה שיותר, בהערכה כנה, מתוך רצון לקרב לבבות. מילה טובה בונה עולמות!

הסיבה לנדודי השינה...

השעה היתה 2:00 בלילה, היקום כולו נם את שנתו בשלווה, וגם הבחור שהתגורר עם הגאון רבי מאיר חדש זצ"ל, משגיח ישיבת חברון, ישן שנת ישרים. מתוקף תפקידו האחראי, אין פלא כי לפתע התעורר, בשומעו קול צעדים רכים מכיוון חדר השינה של המשגיח. 'לאן הוא הולך עכשיו, באמצע הלילה?' - תמה הבחור בלב. 'להיכן נושא המשגיח את רגליו, מה מבקש הוא לעשות באישון ליל?' - הרהר, והחל עוקב אחר המשגיח, ששם את פעמיו לכיוון הסלון, פנה לכיוון הספה, והתיישב עליה. 'מה קרה?' - נזעק הבחור, 'מדוע המשגיח עזב את מיטתו ובחר ללכת אל הספה?'

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

מהו המיקום הראוי לבדיקת עופות מ'טריפות' ביום טוב?

האם מותר לאדם למול בפעם הראשונה ביום טוב?

עופות זרים שנמצאו בשוכך פרטי - האם מותר לאוכלם?

• מלאכת 'הוצאה' מותרת ביום טוב אף כשלא מדובר בהוצאת האוכל עצמו, אלא בהוצאת כלי האוכל, וכדומה; גם כשהיה ניתן לעשותה בערב יום טוב.

מהלכות 'מוקצה'

• 'מוקצה' מחמת היום שעבר - יש אומרים שאם הוקצה בכניסת היום מחמת איסור דאורייתא, הריהו מוקצה לכל היום, ואם הוקצה מחמת איסור דרבנן, אינו מוקצה לכל היום.

• חפץ שהיה בספק איסור בכניסת השבת, ובמהלך השבת התברר דינו, וכגון מאכל שהיה ספק לגבי כשרותו, ובשבת הורה מורה הוראה שמותר לאוכלו - מאותה שעה ואילך אין בו איסור מוקצה.

הלכות שונות

• עופות זרים שנמצאו בשוכך פרטי, בסביבה שיש בה שובכים פריטיים נוספים, אסור לבעל השוכך להשתמש בהם או לאוכלם, משום איסור גזל דאורייתא.

• בדרך כלל, 'דבר שיש לו מתירין' אינו בטל בתערובת, אך אם האיסור התערב בהיתר לפני שחל עליו האיסור, והתערובת היא 'לח בלח', האיסור בטל למרות שיש לו מתירין.

• בזמן חכמינו ז"ל היה נהוג שלפני כל שחיטה היה השוחט מביא את סכיניו לבדיקה אצל אחד מחכמי מקומו, מפני כבודו של החכם. ובמשך הדורות, התבטל מנהג זה, וסומכים על כך שאין השוחט רשאי לשחוט ללא הרשאה מחכם, המכונה 'כתב קבלה'.

• כל שלא ידוע בוודאות כי 'כלו חודשיו' של ולד בהמה, יש לחשוש שהוא 'גפיל', ואסור באכילה, ולכן אסור לאכול מבשר הנולד עד חלוף שבעה ימים מלידתה, שאז יש להניח שהוא 'בר קיימא'.

הלכות שונות בנוגע לשחיטה ביום טוב

• בעלי חיים המיועדים לאכילה, והם במצב של 'ניצודים' ועומדים, כך שאין בהם איסור מלאכת 'צידה' - אם הם ממוקמים בתוך העיר, או בקירבת מקום לעיר, בטווח של לא יותר משבעים אמה וארבעה טפחים, והמקום שבו הם נמצאים שמור - אינם מוקצה ביום טוב, ומותר לשחוטם ולאוכלם. ואף כשאין עונים לתנאים הנ"ל, והם מוקצה - ניתן לייעדם מראש לשחיטה ביום טוב, אולם, אין די בייעוד כללי של קבוצת בעלי חיים, כגון באמירה: "ממקום זה אקח עופות לשחיטה ביום טוב", אלא יש צורך בייעוד של כל אחד מהם.

• בהמה או עוף שיש בהם לקות - מחמת מחלה, מכה, וכדומה - אשר סופם למות מחמתה, הרי הם 'טריפה', ואסורים באכילה. ואם נשחטו ביום טוב ונמצאו 'טריפה', לדעת השולחן ערוך אסור לטלטלם, משום איסור 'מוקצה'. ויש אומרים שלדעה זו, יש לקיים את הבדיקה הנעשית בבהמה ובעוף לאחר שחיטתם כדי לראות אם יש בהם טריפה, במקום שניתן להותירם בו עד למוצאי יום טוב, שהרי אם תימצא בהם טריפה, יאסר טלטולם למקום אחר. אבל לדעת הרמ"א מותר לטלטלם; ויש אומרים שאף לדעת הרמ"א אסור לטלטלם, משום איסור 'נולד'.

• עופות שאינם מסוגלים לפרוח למרחוק, אלא רק מעט, וייעדם לאכילה ביום טוב, מותר לאוכלם ביום טוב רק אם נמצאו במקום שבו עמדו בשעה שייעדם, או שניתן לזהותם בבירור.

מהלכות יום טוב

• רבותינו הראשונים הנהיגו בנוגע לברית מילה בשבת, שאדם שלא מל תינוק מעולם, אסור עליו למול בפעם הראשונה בשבת. ונחלקו הפוסקים אם כך הדין גם ביום טוב.

גליון 422
שנה ט' תש"פסיפורי
צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

למה שחק רבי יוסי

פעם אחת חלה רבי יוסי, נכנסו רבי אבא, רבי יהודה ורבי יצחק לבקרו, וראוהו נופל על פניו וישן. ישבו בחדרו והמתינו, כשהתעורר ראו את פניו שוחקות בהנאה, אמר רבי חייא ודאי ראית דבר חדש, צודק אתה ענה לו רבי יוסי, זה עתה עלתה נפשי השמימה וזכתה לראות את כבודם של האנשים שמסרו עצמם על קדושת אדונם, והנה הם נכנסים בשלושה עשר נהרות אפרסמון הטהור, והקדוש ברוך הוא משתעשע בהם, ועוד ראיתי דברים שאין לי רשות לגלותם, ושאלתי להם אימרו לי למי הכבוד הזה? אמרו לי, לאלה שאהבו את אדונם בעולם הזה, ולמראה הכבוד שזכו לו הואר לבי ולכן ראיתם את פני שוחקות, אמר לו רבי אבא אשרי חלקך.

(זוהר ח"ג רס"ז ב')

פרשת השבוע

ככל היוצא מפיו יעשה (ל' - ג')

מסופר על הרה"ק רבי ישראל אבוחצירא זיע"א ה"בבא סאלי", שנסע עם חתנו הרב דוד יהודיוף זצ"ל בשנת תשכ"ו לאשדוד, ושם ביקרו זקן מופלג. ואמר הצדיק לחתנו שביקש ברכה מהזקן. לאחר שיצאו משם אמר הצדיק לחתנו: זקן זה שהנך רואה, הרי יש לו שינים, ידיים ורגלים, וכל אבריו שלמים, והיום הוא בגיל מאה ושלוש עשרה שנה. ולפני מאה שנה ביקש ממנו הסבא קדישא רבנו יעקב אבוחצירא זיע"א שישלים לו מנין, וכן עשה. והרב בירכו שיהיה בריא ושלם עד מאה ועשרים. והנך רואה כי ברכת הרב נתקיימה במלואה. והוא בריא ושלם. וזהו "ככל היוצא מפיו יעשה".

ואנחנו נחלץ חושים לפני בני ישראל
(ל"ב - י"ז)

מסופר על הרה"ק רבי יהודה לייב בעל ה"שפת אמת" מגור זיע"א, שהתגורר בילדותו בבית סבו הרה"ק בעל ה"חידושי הרי"ם" זיע"א. לילה אחד האריך הילד יהודה לייב בתלמודו עד עלות השחר, ורק אז עלה על מיטתו לשינה קצרה, בבוקר השכם נכנס לחדרו סבו הצדיק,

והעיר אותו משנתו העמוקה, והוכיח אותו ונתן לו מוסר על כך שעדיין הוא ישן בשעה כה מאוחרת, ואינו קם בזריות לעבודת ה'. הקשיב הילד לדברי סבו, ולא ענה ולא הצטדק, לאחר מכן נודע לסבו כי נכדו ישב כל הלילה ולמד, וזאת הסיבה לאיחור בקימה. שאל אותו למה לא אמרת לי? הרי אם הייתי יודע לא הייתי מוכיח אותך. ענה הילד: בפרשת מטות אנו רואים שמשה רבנו הוכיח את בני גד ובני ראובן בדברים קשים, לאחר שמשה רבנו סיים את דבריו, עונים בני גד ובני ראובן: "ואנחנו נחלץ חושים לפני בני ישראל", ולכאורה קשה, אם היה בדעתם מתחילה לעלות ולהילחם, למה נתנו למשה רבנו להוכיח אותם בדברים קשים? היה עליהם מיד לומר לו מיד את מחשבותיהם, והתירוץ הוא: בני גד ובני ראובן שמחו בהודמנות לשמוע דברי מוסר ממשה רבינו, האם יוותרו על כך? וכי מלתא זוטרת היא לשמוע דברי מוסר מפיו משה רבינו? כך גם אני, סיים הילד יהודה לייב ואמר: אם הייתי מספר מיד כי ישנתי מפני שלמדתי כל הלילה, לא הייתי זוכה לשמוע את דברי המוסר הנפלאים של סבא.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 8:26 ת"א: 8:28 ר"ת: 8:59

פרשת מטות-מסעי

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:09 ת"א: 7:25

השמש שזכה לראות את אליהו הנביא ועוד

לפני למעלה ממאתיים שנה היתה בעיר ניקלשבורג קהילה גדולה וחשובה, במשך דורות רבים ישבו על כס הרבנות של עיר זו גאונים גדולים ומפורסמים, ביניהם המהר"ל מפראג, רבי יום טוב ליפמאן הלר בעל ה"תוספות יום טוב" ורבנים גדולים אחרים ויע"א. כאשר עמדה קהילה זו לבחור ברב שהיה בעת ובעונה אחת גם הרב הראשי של האיזור כולו, היו מחפשים כדבר המובן מאליו גאון גדול ששמו יצא למרחקים כאחד מגדולי הדור. באותם ימים כבר היה רבי שמואל שמעלקא זיע"א מתלמידי הרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש זיע"א רב מפורסם לאחר ששימש ברבנות בקהילות חשובות של פולין, שלחו אליו פרנסי קהילת ניקלשבורג הזמנה לבוא לעירם לשבת, כמועמד לתפקיד הרב הראשי שכסאו היה אז מיוותם, רבי שמואל קיבל את ההזמנה, בא לשבת קודש, דרש ברבים בהלכה ואגדה, פלפל עם תלמידי החכמים שבעיר ועשה רושם ככיר על כולם. שבועות אחדים אחרי שובו לביתו, קיבל רבי שמואל כתב רבנות של העיר ניקלשבורג, פרנסי הקהל הודיעו לו כי הוא התקבל כרב ראשי של הקהילה, וגם כרב הכולל של בוהמיה ומוראביה כולה. זמן קצר לאחר מכן הוא בא לעיר ונתקבל בכבוד גדול, ומיד נכנס ראשו ורובו לענייני הרבנות של העיר כפי שהתפקיד דרש ממנו, במשך היום היה עסוק שעות רבות בענייני הקהילה, ואילו את רוב שעות הלילה הוא הקדיש ללימוד בהתמדה ועבודת השם.

באותם הימים חי בניקלשבורג יהודי זקן, תמים וירא שמים, שמילא את תפקיד השמש של הקהילה, כפי שזה היה נהוג, היה השמש הזקן עובר מדי בוקר ודופק במקלו על החלונות ותריסי הבתים כדי להעיר את היהודים לעבודת הבורא, בעוברו ליד ביתו של הרב היה השמש נוהג להתעכב שם דקות אחדות, לנוח קמעה ולפעמים אף לשתות כוס תה, הוא המשיך במנהגו זה גם אחרי בואו של רבי שמואל שמעלקא לעיר. פעם אחת כאשר השמש נכנס לבית הרב לפנות בוקר, הוא ראה את הרב יושב כהרגלו רכון על הגמרא ולידו עומד יהודי בלתי מוכר חגור בחגורת עור והאזין לקול הלימוד, השמש שהכיר היטב את כל יהודי העיר, היה בטוח כי את היהודי הזה עדיין לא ראה מעולם, חשב השמש כי זהו וודאי אחד היהודים הנוודים ההולכים מעיר לעיר, ועכשיו הוא לן בביתו של הרב והשתתף בשיעור הבוקר שלו, במשך כל אותו היום לא ראה השמש את היהודי ההוא שנית, אולם למחרת בבוקר שוב באותה שעה הוא שוב ראה אותו עומד ליד הרב ומקשיב ללימוד הגמרא, עתה גברה סקרנותו של השמש והוא החליט לשאול את הרב בהודמנות מיהו יהודי בלתי מוכר זה? כאשר שאל, השיב לו רבי שמואל כי היהודי הזה היה אליהו התשבי, הוא הוסיף וביקש את השמש לא לדבר על זה יותר, והשמש המופתע לא הוסיף לשאול שאלות נבונות. עבר זמן מה והשמש שכח מכל הפרשה, עד שפעם אחת עבר מאוחר בלילה ליד בית הרב, וראה משהו מיוחד במינו, בדיוק כאשר עבר שם נפתחה הדלת החיצונית של הבית, ובפתח הופיעה דמותו האצילה של הרב, בידו פמוטים עם שני נרות, כשהוא מלווה שני אורחים שעזבו את ביתו, אחד מהם היה אותו יהודי עם חגורת העור שהרב תיאר בשעתו כאליהו הנביא, השני היה לבוש בגדי מלכות ועל ראשו כתר, בראות השמש את המחזה נפל עליו פחד גדול, הוא עמד שם בחשכת הלילה רועד מקור ומהתרגשות, וראה את הכל,

ראשון הלך בעל הדמות המלכותית ואחריו אליהו הנביא, אחריהם צעד הרב וליווה את האורחים צעדים אחדים, הוא חיכה עד ששני האורחים נעלמו בחשיכה, ואחר כך נכנס לבית והתיישב ללמוד, השמש נשאר על עמדו רגעים ארוכים משתאה ואינו יודע את נפשו, אחר כך אזור עוז ונכנס לבית הרב ואמר: אני מבקש ממך סליחה ומחילה רבי ואל נא תכעס עלי, אולם מאד הייתי רוצה לדעת מי זה היה האדם עם בגדי המלכות ועם הכתר על ראשו שרבינו זה עתה ליווה מביתו, באמת לא כדאי לדבר על כך, השיב הרב באי רצון, אולם הואיל וראית מה שראית הרי זה סימן שמותר לי לספר לך.

ובכן דע לך כי האיש היה מנשה בנו של חזקיהו המלך, והוא בא אלי בקשר לדין תורה שהיה לנו כאן היום, מעשה ביהודי ירא שמים שחי בעיר אחת שהיה מהדר ומדקדק במיוחד במצוות לא תעשה לך פסל וכל תמונה שבעשרת הדיברות. למרות שהיה לו כשרון ונטיה חזקה לציור ולפיסול, הוא נוהר משנה וזהירות לא לעשות שום דבר שיכול להיכנס לאיסור עשיית פסל או תמונה, ולעבור בכך על הלאו של עבודה זרה, הוא אפילו הקפיד שלא להסתכל על דברים כאלה, הגיעו אצלו הדברים עד כדי כך, שפעם אחת הוא יצא בלילה לרחובות העיר, והחל לשבר את כל הצלמים וצלבים המוצבים שם, אחד משומרי העיר תפס אותו בשעת מעשה, והוא הובא לדין ונדון למוות, עוד באותו יום בוצע גור דין המוות והיהודי הוצא להורג בתליה. הקהילה כולה היתה בסכנה גדולה, אך בעזרת השם ובניסים גדולים חלפה הסכנה והצליחו לשכנע את השלטונות, כי היהודי עשה מה שעשה על דעת עצמו ואיש מבני הקהילה היהודית לא היה שותף למעשה, היהודי שהוצא להורג היה עני מרוד, ולא למנה לא היה מאין לגבות את כתובתה, היא נשארה בחוסר כל, ועל כן היא פנתה לחברה קדישא שאחד מתפקידיה היה לתמוך באלמנות שנקלעו למצב כלכלי קשה, אולם אנשי הח"ק טענו כי חובת החברה לתמוך באלמנות שבעליהן מתו מות טבעי, אולם לא כאשר האיש איבד את עצמו לדעת, והרי במקרה שלפנינו ברור כי האיש הלך לקראת גורלו בעיניים פקוחות והוא ידע מה שהוא עושה ומה צפוי לו. לאחר שהרב ובית הדין של אותה עיר שמעו את טענות הצדדים הם החליטו להעביר את הנושא להכרעה לרבה של ניקלשבורג, ישבנו היום כל היום כולו על מדוכה זו, דנו בסוגיה ועיינו בהלכה, ולא הצלחנו להכריע, החלטנו לדחות את ההחלטה הסופית למחרת היום. ועכשיו שעת לילה מאוחרת כאשר ישבתי כדי לעיין בדין, בא אלי מנשה בן חזקיהו והסביר לי את הענין, הוא סיפר לי כי מאז מותו לא מצאה נשמתו מנוחה על החטא שחטא בחייו, בכך שהכניס צלם להיכל בבית המקדש.

בכל דור ודור מגולגלת נשמתו באנשים שונים שתפקידם לתקן את העבירות שעבר, עד כה לא זכה לתיקון מושלם עד שנשמתו התגלגלה בדמותו של היהודי ששיבר את הצלמים ברחובות העיר, ומסר את נפשו בצורה מושלמת על הלאו של לא תעשה לך פסל, עתה הוא סיפר לי זכתה נשמתו לתיקון המיוחל, וכיון שאני ובית דיני נתבקשנו לעיין בדין ולהוציא פסק דין על פי ההלכה, הוא בא לבקש אותי שלא נחשיב את מעשהו של היהודי ההוא כאיבוד עצמו לדעת, אלא כמעשה של קידוש השם והאיש ההוא היה קדוש שמסר את נפשו על קיום המצוה בהידור, לאור כל זה הוא ביקש כי בית הדין בבואו להחליט אם האלמנה זכאית בתביעתה, יקח כל זאת בחשבון.

משל ונמשל

נדוניה שמסרתי בידך מה עשית בה

משל לעשיר אחד שהיה לו בן שהגיע לפרקו, השיאו אביו אשה, נתן לו נדוניה גדולה ופסק לו מזונות לשנים אחדות, היה הבן סמוך על שולחן אביו כל אותן השנים. משכלו לו מזונותיו קראו אביו ואמר לו, בני, מעתה חייב אתה לעמוד ברשות עצמך ועליך ללמוד כיצד להרויח כסף, קח איפוא ממון זה שקצבתי לך נדוניה, צא בין הבריות ועשה בו סחורה, אך ראה לבדוק יפה איזה מסחר שתבחר לך לעסוק בו. נטל הבן את כסף הנדוניה, נסע לאחד הירידים כדי לקנות סחורה, משבא לעיר וירד לשוק, ראה בחלונותיה של אחת החנויות כלים יפים להפליא ומראם כמראה כלי זהב, וסבור היה שכלים אלה עשויים זהב טהור. נכנס לחנות ושאלו לחנוני בכמה אתה מוכר כלי זהב אלה? הכיר החנוני בטיבו של הקונה התמים ואמר לו, כלים אלה עשויים באמת זהב טהור ומחירם הון רב, אולם לך אמכרם לך בזה, שכן זקוק אני דחוף למזומנים. קנה האברך כלי זהב אלה במחצית כסף הנדוניה, ובמחצית השניה קנה מיני שטרות חוב, אלא שמוזיפים היו והוא לא ידע. נטל סחורה זו וחזר ובא אל אביו, הביט האב בסחורה שהביא בנו וחשכו עיניו, הכלים אינם אלא פשוטי כלי חרס צבועים בצבע של זהב ואינם שווים אלא פרוטות, ועל כגון זה הוציא הבחור את מחצית כסף הנדוניה, אוי לעיני שכך רואות צעק האב, סכום גדול שכזה איבדת בידיים ממש, ומה עשית במחצית השניה של הנדוניה? שטרי חוב קניתי מאלה הקרויים ניירות ערך השיב הבן, והיכן הם? הבה ונראה אותם, מוציא האברך חפיסה של שטרות מתוך תיקו ומראם לאביו, העיף זה עיניו בשטרות ספק כפיו והתחיל מצעק מה עשית? שטרות אלה הלא מזוייפים הם, זה זמן רב שמשוטטים שומרי המלך בארץ ומתחזקים אחרי עקבותיהם של הזוייפים, ושל אלה העושים סחורה בשטרות הללו, ועתה לא זו בלבד שאיבדת כספך בענין רע, עוד עלולים אנחנו להימסר לדינה של מלכות על קניה ומכירה של שטרות מזוייפים, ובמקום שתעשה חיל ותהיה לאיש, עתה הסכלת עשה, כספך איננו ועוד צפוי אתה לענשה של מלכות.

הנמשל: כשנולד אדם נותן לו הקב"ה נדוניה הגונה, פוסק לו כך וכך שנים של חיים ומספק לו מזונותיו, כדי שיוכל לעסוק בתורה ולקיים מצוותיה ולזכות לעולם הבא, אולם לא זו בלבד שאינו משתדל להשתכר כדי פרנסתו לעולם הבא, אלא הולך ומאבד כספו בעניינים לא טובים, ומוציאו על דברי שטות והבל, כסף מלא זה שנתן לו ה' יתברך טבין ותקילין, הוא פורט לאסימונים שחוקים, קונה בו שטרות מזוייפים עושה בו עבירות וכו' ולכשיבוא להתייצב בפני אביו שבשמים, יִשְׁאֵל מה סחורה עשה באותה נדוניה שקיבל? יוציא ויראה כלי חרס אלה שצבעם זהב, שטרות מזוייפים וכדו', כלום לא ינוזף בו אביו וידבר אתו קשות: נדוניה שמסרתי בידך מה עשית בה?

השמש שמר את כל הענין בסוד כמוס במשך כמה שנים, עד שמצא עצמו נאלץ לגלותו וזאת מסיבות מיוחדות במינן. מעשה בדיון תורה שנערך בעיר בו פסק הרב נגד כמה בעלי בתים החשובים, ובעלי ההשפעה הללו הפכו בשל כך לשונאים מושבעים של הרב, והחליטו לעשות הכל כדי לסלקו מן העיר, החלו הללו לחפש על הרב כל מיני עלילות ואמתלאות, עבירות וחסרונות שונים, ובמסגרת מאמציהם גילו כי הרב מתנהג על פי מנהגי החסידים, אמנם לא היה בכך כל חידוש כי הרי כולם ידעו מאז ומתמיד כי רבי שמואל שמעלקא הוא מתלמידיו המובהקים של המגיד ממעזריטש, כך נהג הרב בניקלשבורג מהיום הראשון לבואו לעיר כאשר קיבלו אותו שם כרב ומורה הוראה, אולם מתנגדי הרב לא התחשבו בכך והפיצו כל מיני שמועות, וכדרכה של לשון הרע שהיא סחורה עוברת לסוחר ומוצאת קונים בקלות יתירה, כך התלקחה המחלוקת שאיימה על הקהילה היהודית של ניקלשבורג. כאשר המחלוקת הגיעה לשיאה, התאספו ראשי הקהילה ובעלי הבתים החשובים לאסיפה והחליטו להודיע לרב שלמען שלום הקהילה מוטב שיעזוב את כס הרבנות של העיר ושל המדינה.

הם קראו לשמש הזקן והטילו עליו ללכת אל הרב ולהודיע לו את החלטת ראשי הקהל, אולם כאן ציפתה לראשי הקהל הפתעה, השמש הזקן שכולם הכירו אותו כאדם שקט מתון וצייתן, יצא הפעם מכליו וסירב למלא את השליחות, וצעק: היתכן לחשוד בצדיק כזה, בגאון כזה, בקדוש כזה, ואיפה כאן כבוד התורה? לא, אין אני מוכן ללכת בשליחות כזו, שלחו את מי שתשלחו אני לא הולך. כל הנוכחים הופתעו מדבריו התקיפים של השמש הזקן, אמנם כולם ידעו כי האיש הוא אדם ישר הגון ותמים דרך, שזו הפעם הראשונה שראו אותו יוצא מכליו ומסרב למלא את השליחות שהוטלה עליו, אך היו בין הנוכחים שהציעו לפטר את השמש ממשרתו, אולם המתונים יותר ביקשו לשמוע מפיו מדוע הוא מתייצב בתוקף כה רב לימינו של הרב? כאן פתח השמש הזקן את פיו וסיפר לנוכחים את המעשה שהיה, הוא אמר כי שמר את כל הענין בסוד לפי בקשת הרב, כי הוא ידע שפרסום הענין לא יהיה לרוחו של הרב, אולם עתה כאשר הוא רואה שאין ברירה הוא החליט לספר את מה שראו עיניו ושמעו אוזניו, והוא סיפר לראשי הקהילה המשתאים את סיפור ביקוריו התכופים של אליהו הנביא אצל הרב, ואת ביקורו של מנשה המלך שבא לייעץ לו כיצד לפסוק בענינה המסובך של האלמנה שבעלה מת על קידוש השם. מובן מאליו כי בתום סיפורו של השמש הזקן, נותרו מתנגדי הרב בלי מענה לשון, הם בושו ונכלמו וכל האסיפה התפורה בשקט. ורבי שמואל שמעלקא נשאר הרב הראשי של ניקלשבורג והמדינה עד יומו האחרון. כאשר חסידים סיפרו את המעשה ברבי שמעלקא והשמש, הם התפעלו לא מגדולתו וקדושתו של הרב זה הרי היה ידוע ומפורסם, אלא מענוותנותו המופלגת של השמש הזקן, שכמה וכמה פעמים היה לו גילוי אליהו, והוא לא סיפר על כך מלה לאיש עד שנאלץ לעשות זאת על כורחו, כאשר שם את נפשו בכפו כדי להגן על כבודו של הרב רבי שמואל שמעלקא.

צ'ין אדם לחברו

ללמוד תורה וגם לעזור בבית

מסופר על אברך בן תורה שנכנס אל הגה"ק מברסק רבי יצחק זאב הלוי סולובייצקי זיע"א, והתאונן כי אשתו דורשת ממנו לעזור בבית בטיפול הילדים, הוא טוען שיש לו פטור כי תלמוד תורה כנגד כולם, עם מי הצדק? השיב לו הגאון: הלא אפשר לקיים שניהם, כשהייתי אברך אב לשלושה ילדים מה עשיתי, הושבתי ילד אחד על ברך אחת, השני על הברך השניה, בידי נענעתי את עריסת התינוק, ובינתיים שקעתי בלימוד.

אחינו כל בית ישראל

הרה"ק בעל ה"אמרי חיים" מוויניץ זיע"א נודע במידת אהבת ישראל שלו שעברה כל גבול, אם היה יהודי הנמצא במצוקה, היה הוא הראשון שפעל ועשה כדי לסייע ולעזור, ולחלצו מן המצר, לימינו עמד איש צדיק וחסיד במלוא המובן ר' דוד לייב שווארץ זצ"ל, על ר' דוד לייב זה היו יהודים ממטירים סכומי כסף אדירים, כולם ידעו שכל מעשיו לשם שמים והנצרכים שאוסף עבורם אכן נצרכים הם. ערב אחד נכנס ר' דוד לייב אצל רבו ה"אמרי חיים", והרבי פתח את השיחה אודות פלוני בעל משפחה ברוכת ילדים ולרש אין כל, ר' דוד לייב ידע במי מדובר, הוא גם ידע שמדובר בסכום עתק, ומשום כך העז לשאול את הרבי, "רבי עם סכום כסף גדול כזה, הלא נוכל לפרנס כמה אנשים מאנ"ש – "אנשי

שלומינו חסידי ויוניץ". "הוי דוד לייב, דוד לייב, גם ממך אשמע אודות אנשי שלומינו? בגלל זה הקמתי את השיכון הלוזה? בכדי שיהודי כמון יוכל להגיד אנשי שלומינו?", ויתן הצדיק את קולו בבכי. הבין ר' דוד לייב כי לא עת לחשות, אמר ועשה, והתרים יהודים לצורך המצוה, ובסופו של דבר חיתן את כל בניו ובנותיו של האיש לרבות חלק מנכדיו.

להרנין לב אלמנה

פעם שלח הרה"ק רבי שלומ'קה מזוויז'על זיע"א כסף ביד בתו לאלמנה אחת שהיה תומך בה לפרנסת בני ביתה. חזרה הבת וסיפרה שפגשה את האלמנה בעת ארוחתה, ונוכחה לראות שהרחמנות עליה אינה כל כך גדולה, מאחר שראתה שמרשה לעצמה לקנות מצרכי אוכל יקרים, (כידוע רבנו לעצמו ולמשפחתו צמצם בתכלית הצמצום באופן מדהים). נענה לה הרבי, אדרבה מעתה יש להגדיל את סכום התמיכה, מאחר והיא זקוקה לדברי אוכל יקרים.

אהבת ישראל

הרה"ק ה"סבא" משפולא זיע"א פעל בשמים, שיהיו לו בנים פשוטים, כדי שיהיה לו פתחון פה להמליץ על בני ישראל עם קדושים לפני השם יתברך ולהוכיח לו, שאף על פי שבני הם פשוטים, אוהב אני אותם כנפשי.

תלולא דצדקיא

שבת קודש כ"ז תמוז

הגה"ק רבי שלמה גאנצפריד ב"ר יוסף (קיצור שו"ע – תרמ"ו)

יום ראשון כ"ז תמוז

הרה"ק רבי משה חיים טויב ב"ר יצחק אייזיק מקאלוב (תקצ"א)

יום שני כ"ח תמוז

הרה"ק רבי אלעזר ב"ר אלימלך מליזענסק (תקס"ו)

הרה"ק רבי משה ב"ר צבי הירש (ישמח משה מאוהעל – תר"א)

יום שלישי כ"ט תמוז

רבי שלמה יצחקי ב"ר יצחק (רש"י הקדוש – ד"א תתס"ה)

הרה"ק רבי משה מזאלישין ב"ר גרשון (משפט צדק על תהלים – תקצ"א)

יום רביעי א' מנ"א

אהרן הכהן בן עמרם (ב"א תפ"ז)

אלעזר הכהן בן אהרן הכהן (ב"א תקט"ז)

הרה"ק רבי נתן נטע מאוריטש ב"ר יוסף (נטע שעשועים – חותן הבת עין – תקמ"ה)

יום שישי ג' מנ"א

הרה"ק רבי שמשון מאוסטראפאליע ב"ר פסח (ת"ח)

הרה"ק רבי מנחם עזריה מפאנו ב"ר יצחק ברכיה (רמ"א מפאנו – שפ"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמילאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "גם אני אוד"ר" רפרס" וספי התר"ם על המעשים

קביעות מקום בתפילה (י"ב)

א) הרוצה ליהרר מהדלות, ומיתת בניו, וממיתת עצמו, יעשה לו מקום קבוע בתפילתו. (טעמי המנהגים, סימן קס"ו, בהגה)

ב) אדם שאין לו הצלחה במשא ומתן שלו, וזה בשביל שאינו קובע מקום לתפילתו. (שם)

ג) ונסיים במשל נאה שהובא בכתבי האר"ז [הובא בטעמי המנהגים שם] למלך שרוצה ללכוד חומת העיר, ורוצה לעשות נקב בחומה, אזי לוקח קנה השריפה שקורין דיא ביק"ש, ויורה כמה פעמים במקום אחד, עד שינקב החומה, אבל אם הוא טיפש ויורה פעם אחת כאן, ופעם אחת במקום אחר, אז החומה נשאתר שלימה. ולא יועיל כל פעולותיו שעשה, כך מיום שחרב בית המקדש נעשה הפסק חומת ברזל בינינו לאבינו שבשמים, (ברכות דף ע"ב) והתפילה שלנו היא כמו קנה השריפה, ואם אדם מתפלל כל פעם במקום אחד, או תפילתו עושה שביל אחד, לנקוב החומה של ברזל, ואם לאו, לא יכול לנקוב.

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

מברכין החודש מנחם אב

המולד יום שני שעה 15:10 חלקים

ר"ח יהיה ביום רביעי

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לכוונת "עין חמד" - מקהלת ציון

פרשת מטות-מסעי - זהירות! תרה

"וְאִם בִּפְתָּע בָּלֹא אֵיבָה הִדְפּוּ" (במדבר לה, כב)

המשליך כי אם על ראש אחר. ומדוע, הרי המעשה הזה נעשה בלי דעת?

אלא ודאי במה "שעלך סני" (תרגום מהשפה הארמית: שאתה שונא) נזהר האדם יותר ממה ש"לחברך לא תעביד" (אל תעשה לחברך). אבל התורה מצווה על האדם: "וְאֵהָבֶת לְרֵעֶךָ כָּמוֹךָ" (ויקרא יט, יח). כלומר, כמוך ממש.

כל זה אמור באדם רגיל. על תלמיד חכם אמרו חז"ל "שגגות- נעשות להם כדונות", התביעה ממנו היא יותר גדולה. אפילו אם לא עשה שום מעשה רע, אלא רק לא התפלל שלא תקרה איזו צרה לעם ישראל- נענש בעונש קשה.

דוגמה לכך מהווה מות הכהן הגדול. על פי המבואר במסכת מכות (יא) שהרוצחים בשגגה היו מתפללים שימות הכהן הגדול כדי שיוכלו לחזור למשפחותיהם. לתפילתם יש סיכוי להתקבל בגלל אשמת הכהן הגדול, שלא התפלל על בני דורו כראוי.

מכאן נלמד עד כמה לא מוצדקות ההצטדקויות שרגיל אדם להצדיק את עצמו: "לא ידעתי", "לא שמעתי", "לא שמתי לב". אליבא דאמת אין אלו תירוצים כי אם קושיות: אדרבה, מדוע לא ידעת? מדוע לא שמעת? ומדוע לא שמת לב? אדם תמיד צריך לשים לב למעשיו.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחס שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

שבת שלום

שעה	כנסת לבית	צאת לבית	יציאת חמץ
19:10	20:21	21:15	י"מ
19:28	20:19	21:12	י"א
19:31	20:22	21:16	י"ב
19:28	20:19	21:12	י"ג

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ילה דרור בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניצרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניצרי בן פרחיה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחיהם אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה עמית בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה שאל בן סילביה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שלום יהודה לייב בן אסתר מלכה נעמה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה
לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלמה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן אריס
ולילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניצרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת
וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

ראיה לכך מהווה העובדה, שגם בשגגה לא מצוי כלל שטיפול האבן על ראשו של

שואל ומשיב בהלכה - בין המצרים - חלק א'

האם מותר לשמוע שירים בין-המצרים וכן מה הדין לגבי עריכת נישואין?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון מספרו 'הכשרות למעשה':

לבני ספרד מותר לערוך נישואין עד ראש חודש אב, למרות שהימים האלו נקראים ימי 'בין המצרים' ואלו ימים קשים לעם היהודי. ומותר לחתן אפילו לברך על טלית חדשה ברכת שהחיינו, מתחת החופה. למרות שמנהג בית ישראל שלא לשמוע שירים בימים אלו מפני הצער על חורבן בית המקדש, מכל מקום, אדם שהוזמן לחתונה בימים אלו, מותר לו ללכת, למרות שיש שם מוזיקה ואילו יש מצווה בדבר לשמח חתן וכלה. אולם, בני אשכנז מחמירים בזה ואינם נושאים נשים מ-י"ז בתמוז עד לאחר תשעה באב. ראוי לכל אדם להשתתף באבל הלאומי של עם ישראל ולהימנע משמיעת מנגינות בימים אלו. אלא אם כן, הוא חס וחלילה סובל מדיכאון וכדומה, שאז יעשה שאלת רב האם אפשר להתיר.

לדעת הספרדים ועדות המזרח, אסור מדרבנן להסתפר ולהתגלח בשבוע, שחל בו תשעה באב החל מצאת השבת, בין שער הראש ובין שער הזקן. אולם שפם המפריע לאכילה מותר לגלח. ומנהג האשכנזים לא להסתפר ולהתגלח מיום י"ז בתמוז ועד לאחר תשעה באב. אולם, לנשים מותר להסתפר אף בשבוע הזה. ילדים קטנים אסור לספר בשבוע הזה, ואפילו קטנים, לפני גיל חינוך. אם יש ברית מילה בשבוע שחל בו תשעה באב, אסור לסנדק ולאבי הבן להסתפר ולהתגלח לכבוד המילה. וכן נוהגים להחמיר שלא לגזוז ציפורניים בשבוע שחל בו. אולם מי שציפורניו גדולות - יש להקל לגזוז אותן.

כָּל הַיָּצָא מִפִּיּוֹ יַעֲשֶׂה

עד כמה רבותינו נזהרו בכל היוצא מפיהם - זאת לא ניתן לתאר ולשער. להלן סיפור המעובד מהספר 'ראש גולת אריאל' ובו ניתן ללמוד מעט מכך: פעם אחת הגיע יהודי לפני האדמו"ר מגור זצ"ל, הגאון רבי אברהם מרדכי אלטר (בעל ה'אמרי אמת') וביכה את מר גורלו. הוא הפסיד את כל רכושו בעסקאות כושלות, ועתה אין לו ממה לפרנס את בני משפחתו. הרבי שאל אותו הרבי: "כמה כסף דרוש לך כדי להתחיל מסחר חדש?", והוא ענה: "כמאה אלף מרקם גרמניים".

מיד נכנס האדמו"ר לחדר סמוך, השתהה רגעים אחדים, חזר עם צרור כסף בידו, ואמר: "יש בידי לתת לך חמישים אלף מרקם..." האיש היה נבוך והיסס לקחת, כלום בא הוא לרבי כדי לקבל נדבה? הצדיק הבין לרחשי ליבו ואמר לו: "הכסף נתון לך בהלוואה למשך שנה..."

להלוואה הוא מוכן. לקח היהודי מהרבי את הכסף, התחיל לסחור בו, ומשמיים ברכו אותו והצליחו את מעשי ידיו. חלפו שלושה חודשים בלבד, וכבר האיש יכל להחזיר את כל הכסף. אולם הרבי השתמט מלקבל ממנו, ואמר, שעדיין אינו זקוק לכסף הזה. בינתיים ערך המטבע הלך ופחת.

חלפו עוד מספר חודשים, שוב בא הסוחר לפרוע את ההלוואה. אך גם הפעם הרבי סירב לקבל ממנו. הסוחר ניסה מספר פעמים לפרוע את ההלוואה, אולם הרבי לא הסכים לקבל את הכסף. רק כאשר חלפה שנה תמימה, הצדיק הסכים לקבל את הכסף. אולם בגלל הפיחות, הכסף איבד כמעט את כל ערכו.

קִיּוֹם הַדְּבֹר

כשהיה הגה"צ רבי יעקב יצחק גלינסקי דורש בחתונות, נהג לעלות על השולחן ולצחוק על קומתו הנמוכה. אבל בשנות חייו האחרונות כשהזקין ונחלש, לא היה מסוגל עוד לטפס ולעלות. והנה באחרית ימיו - כשהיה בן למעלה מתשעים שנה, עשה מאמץ מיוחד בחתונת אחד מנכדיו לעלות על השולחן ולדרוש.

הנכד ניסה לשכנע את הרב, שאין כל צורך שיעלה על השולחן, מכיוון ששומעים את דבריו, גם אם לא יעלה על השולחן וכן מסוכן לעלות. אבל רבי יעקב לא ויתר והוא התעקש לעלות. בסיכומו של עניין סייעו לו ועלה על השולחן ודרש. לאחר מכן שאל הנכד: "סבא, בכל השנים האחרונות כבר לא עלית על השולחן, ומה קרה כעת?".

השיב לו רבינו: "כן, נכון, אבל לך הבטחתי. האם אתה זוכר?". ואז הנכד נזכר כי לפני הרבה שנים אמר לו הסבא רבי יעקב: "בחתונה שלך, אעלה על השולחן ואדרוש!". מי זוכר הבטחה לפני שנים כה רבות ומי בכלל חושב שאדם זקן וחלש צריך לקיים אותה? אבל רבי יעקב זכר את ההבטחה והתמאץ מאוד לקיים אותה! (מעובד מתוך 'רבי יעקב אומר')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי
בטל' 052-6329144
(הנייד באישור ועדה רוחנית)

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'
נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל
PnineEH@gmail.com

אם ראשונים כמלאכים – הגאון הרב חיים פרידלנדר זצ"ל

הגאון הרב חיים פרידלנדר זצ"ל - נולד בט' בתמוז ה'תרפ"ג (1923) בברסלאו שבגרמניה (כיום נמצאת בפולין). משפחתו עלתה לארץ ישראל חודשים ספורים לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה. היה אחד משבעת התלמידים הראשונים של ישיבת פוניבז' כשנוסדה בחורף ה'תש"ד (1943). כשלמד בישיבה התקרב למשגיח הרב אליהו אליעזר דסלר, והוא ראה את עצמו כממשיך דרכו בתורת המוסר. הקים בבני ברק את תלמוד תורה 'תורת אמת' בשנות השישים וניהל אותו במשך שנים רבות. היה ממקימי ארגון 'מורשת אבות - אל המקורות', שעסק בהפצת יהדות ובהחזרה בתשובה, לאחר מלחמת ששת הימים. בשנות השבעים כיהן כמשגיח בישיבת 'עזתה' בנתיבות, שבראשות הגאון הרב יששכר מאיר. בשנת ה'תשמ"א (1981), תקופה קצרה לאחר פטירת המשגיח בישיבת פוניבז', הרב הגאון בן ציון במברגר, נקרא לכהן כמשגיח שם. גאון בנגלה ובנסתר. עסק רבות בתורת הרמח"ל. נחשב כבקי בחוכמת הקבלה. שימש כסופר סת"ם מומחה, וספרי התורה שכתב נחשבים למבוקשים ביותר. שקדן עצום. בשנות השמונים חלה ושהה בארה"ב לצורך טיפולים. נפטר לאחר מחלה קשה ב-כ"ח בתמוז ה'תשמ"ו (1986). חי כ-63 שנים.

אביו: ר' משה. **אימו:** מרת ציפורה. **אשתו:** מרת שרה (בת ר' יונה מרצבך, רב בדרמשטט ומראשי ישיבת 'קול תורה' בירושלים). **מרביתיו:** הגאון ר' אליהו דסלר (מח"ס 'מכתב מאלהיו'). **ילדיו:** ר' אליהו (מנהל את תלמוד התורה שהקים אביו), ר' נחמיה (משגיח בישיבת 'גרודנא-באר יעקב' ובישיבה הגדולה ראשון לציון). **חתנו:** ר' גבריאל זלושינסקי. **מספריו:** **שפתי חיים** - סדרת ספרים על מועדים, אמונה והשגחה, מידות ועבודת ה', על התפילה ועל סדר התורה **מכתב מאלהיו** - רבינו יחד עם ר' אריה כרמל ערכו והוציאו לאור את סדרת ספריו של רבו, הגאון ר' אליהו דסלר **יקול התורה** - הוציא לאור את תורת הרמח"ל יחד עם קבוצת תלמידי חכמים. **מסילות חיים בחינוך** - מאמרים בנושאי חינוך (בנו, ר' נחמיה וחתנו ר' גבריאל הוציאו את ספריו לאור).

בימי בחורותיו, כאשר למד בישיבת לומז'א, היתה לו קביעות יומית ללימוד הלכות בספר 'חיי אדם'. קביעות זו נעשתה כשעמד בתור לנטילת ידיים, ומכוחה זכה לסיים את כל הספר. לעיתים התארכה תפילתו, עד שאיחר לארוחה בחדר האוכל. בימים אלו, ויתר על הסעודה, כדי שלא לאחר את סדר הלימוד.

רבינו הקפיד לנצל את זמנו בצורה מקסימאלית, כל רגע וכל מקום היו כשרים בעיניו לעסוק בתורה. כאשר אכל את ארוחתו, נהג להשיב למכתבים שנשלחו אליו. כשהשתתף בישיבות צוות בענייני חינוך התלמידים, עסק בהגהת כתביו, וזאת תוך כדי האזנה לדיבורים, שלא הצריכו את התערבותו. הוא קבע זמנים לאסיפות בענייני חינוך ויהדות, דוקא בשעות אחר הצהריים של ימי צום, כדי לנצל את זמנו בצורה יעילה ומחושבת.

פעם המתין בחדר המתנה בביה"ח לניתוח של בנו. למרות כל המתח של אותן דקות מכאיבות וגורליות, רבינו נטל לידיו ספר חדש שיצא לאור, עיין בו, ובו במקום ציין לעצמו מראה מקומות. לחתונות המשפחתיות, הגיע עם ספר קטן. הוא השתתף בשמחה, אבל ישב בריחוק מהמהמחותנים, הוציא מחיקו את הספר (בדרך אגב יש לציין שספר זה היה בפורמט כיס, כדי שלא להתבלט בין שאר האנשים), ולמד בו.

נסיעה לילית ארוכה עם רבינו הזדמנה לאברך מסוים. הוא חשב לנצל את ההזדמנות הזו כדי לשוחח עם המשגיח בענייני דיומא. אך כאן נכונה לו אכזבה - רבי חיים הגיע לנסיעה מצויד בפנס כיס קטן, ולאורו ישב ולמד מתוך ספר. כשנסעו בדרך חלה תקלה בהפעלת הפנס, והוא כבה. תקוותו של האברך התעוררה שוב: הנה עתה יזכה לשוחח עם המשגיח... אך מה גדלה פליאתו, כאשר רבי חיים פתח בשלווה את ארנקו, ושלף מתוכו פנס כיס אחר...

בערוב ימיו, כשהיה חולה מאוד, ראו את רבינו עומד מול המראה ועושה פרצופים מחייכים. כל מי שראה זאת, חשב שמא קרה לצדיק דבר מה. ניגשו אליו לשאול מדוע הוא עושה פרצופים למראה, והוא ענה: "לא תמיד אני במצב רוח, שאני יכול לחייך לכל מי שרואה אותי, אך אני חייב זמן מצווה מפורשת מהתורה, בדיוק כפי שאנחנו מצווים לשבת בסוכה ולאכול מצה בפסח. הרי בפסח אני מתאמץ לאכול כזית מצה, לכן, גם עכשיו אני מתאמץ לעשות תרגילים מול המראה כדי לקיים מצוות הארת פנים, ואני מסתכל במראה, האם הדבר נעשה טוב". באחד הימים, ראו אותו פעם מדבר בטלפון ומחייך לאפרכסת. ניגשו אליו בסיום השיחה, ושאלו אותו: "מדוע כבוד הרב מחייך לטלפון, הרי אי אפשר לראות את מי שמדבר בטלפון?".

רבינו ענה להם: "נכון, שאין האדם בצד השני של קו הטלפון רואה את פרצופי בשעת השיחה, אך הוא מרגיש, האם אני מדבר בחיוך או לא. וחיוב התורה להאיר פנים נאמר גם בשיחה טלפונית!". וכך הסביר את המשנה: "והווי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות", ושאל מדוע נאמרה המילה 'כל האדם', הרי המילה 'כל' מיותרת, והיה אפשר לכתוב: "והווי מקבל את האדם בסבר..."? והוא היה מתרץ ואומר: 'את כל האדם', לומר לך שהחיוב הזה של חיוך רחב ומאיר לכל אדם, הוא גם לאדם שאינו מהעדה שלך וגם לאדם, שאינו מהקהילה ומבית הכנסת שלך! גם לו אתה חייב לחייך ולהאיר פנים!

כשחזר רבינו מסדרת טיפולים קשים מאוד שעבר בחו"ל בגלל מחלתו הקשה, היה מראה פניו נורא ואיום, ועוד באותו יום הוא ביקש להגיע לרה"ג אליעזר מנחם מן שך צוק"ל, שקיבלו בשמחה רבה ובפנים צוהלות. לאחר כמה דקות פרשו לפינת החדר ושוחחו ביניהם, ולפתע פרצו שניהם בבכי קורע לבבות. לאחר מכן נודע, שהמשגיח שאל את הרב שך:

"מכיוון שהרופאים אמרו לי, שלא נותר לי יותר משבועיים ימים לחיות, אני מבקש לדעת, מה העבודה המוטלת עלי, כדי לעשות נחת רוח מקסימאלית לה' יתברך?" והרב שך ענה לו מיד: "עבודת תיקון המידות!! חייבים לעמוד ולשפר את המידות עד היום האחרון!!!" (זאת למרות שר' חיים היה ידוע כלומד מוסר ללא הרף ועובד ימים כלילות על תיקון המידות) - ושניהם פרצו בבכי.

כְּחָה נֶשֶׁל מִצֹּה

הוא עלה, כאחוז-טירוף, אל הבית, ושאל את אשתו: "תגידי לי בבקשה, האם מישהו היה במרתף בזמן האחרון ועשה שם סדר?"

אשתו, שלא הבינה מדוע בעלה מבוהל כל כך, השיבה כמסיחה לפי תומה: "אכן, השבוע הזמנתי לבית עוזרת, והחלטנו להתחיל לנקות את הבית לקראת חג הפסח הממשמש ובא" (האירוע התרחש בחודש אדר).

"החלטנו, שהמקום הראשון הזקוק לניקיון הוא המרתף, מכיוון שכל פעם אנחנו דוחים את סידור וניקיון המרתף, וכבר שנים לא עשינו בו סדר".

"לכן החלטנו להתחיל דווקא שם ולא להשאיר את סידור המרתף לסוף, ואז לגלות שאין זמן לכך כפי שקרה בכל הפעמים הקודמות".

"ואכן התחלנו לנקות שם את כל השטח, ואף פנינו את כל השקיות הישנות, וכל החפצים שאין בהם תועלת. העבודה שם היתה קשה ומפרכת". "ולאן השלכתן את הכל?" – שאל הבעל המבוהל.

"מה פירוש לא? אני לא מבינה את השאלה. לאן אפשר להשליך אשפה? כמובן לפח האשפה!" – השיבה האישה, שעדיין לא הבינה על מה הבהלה הגדולה.

הבעל, כששמע זאת, רץ במהירות רבה אל הבית, בו מונחת האשפה. לשמחתו הרבה הוא ראה, שהשקיות שפונו מהמרתף עדיין היו שם.

הוא כמובן לא התעצל והתחיל לחטט בשקיות האשפה. לא עבר זמן רב והוא הצליח בס"ד למצוא את השקית עם חבילות הכסף, שהייתה מונחת אף היא בפח...

הסיפור התרחש ביום רביעי, לאחר שהאישה ניקתה את המרתף ביום שני. הממשיות של איסוף הזבל במונסי, אוספות את האשפה ביום חמישי!

באותו רגע עמד הבעל נדהם ומשתאה לנפשו כשהבין את הנס הגדול, שעשה עימו הקב"ה, ואת השכר העצום, ששילם לו על רצונו לקיים מצוות הלואה.

רק בזכות הסכמתו לקיים את המצווה באופן מיידי, הוא גילה שאשתו ניקתה את המרתף עם העוזרת, וזרקה את שקית-המזומנים לפח הזבל.

ומכיוון שרצה הקב"ה את מעשיו, עזרו לו מהשמיים גם בכך, שגילוי זה היה יום אחד לפני שמפנים את האשפה. רק לתאר אילו היה מסרב להלוות לחברו, כיצד היו נראים פניו כשהיה מגלה את גודל הנזק...

להלן סיפור מופלא, המעובד מתוך 'ברכי נפשי' ויש בו כדי ללמדנו כי מקיום מצוות לא מפסידים לעולם. מלבד השכר הרוחני שיקבלו עושי מצוות בעולם הבא, פעמים רבות ממתין להם גם שכר רב בעולם הזה.

להלן הסיפור ששלח הרב נטע שלמה זילבר מהעיר מונסי שבניו-יורק. הרב זילבר מדגיש, שלפני שהוא מעביר את הסיפורים אל הגאון רבי יצחק זילברשטיין (רב שכונת 'רמת אלחנן' בבני-ברק, חבר מועצת גדולי התורה של 'דגל התורה' וגם ראש כולל 'בית-דוד' בחולון), הוא מברר שכל הסיפור אמיתי עד הפרט האחרון.

גם כשהוא שומע את הסיפור מכלי שני, הוא אינו סומך על דיוק הדברים אלא מקפיד לפגוש את בעלי המעשה ושומע את כל הפרטים מפייהם, מעלה את הדברים על הכתב ורק אז מעביר את הסיפורים לפרסום.

הסיפור הנוכחי החל כאשר אחד התושבים החרדיים במונסי ניגש לחבירו, וביקש ממנו הלואה גדולה.

הוא סיפר שכל כמה חודשים הוא נוסע לסין כדי להזמין סחורה עבור העסק שלו. הוא תמיד משלם במזומן, ולכן קונה במחיר זול מאוד ואז הוא מוכר את הסחורה במחיר הגון, וכך הוא מפרנס את אנשי ביתו.

"המחיר של הסחורה שאני קונה בסין מגיע כל פעם לכמה רבבות דולרים", הסוחר סיפר לחבירו, "וגם הפעם אני זקוק לסכום כזה. בעוד ימים אחדים אני מתכנן בעז"ה לטוס לסין, אבל בשל מצבי הכספי הדחוק, אין בכיסי הפעם פרוטה לפרוטה".

הוא ביקש מחבירו הנאמן שילוה לו סכום גבוה במיוחד. החבר, שהכיר בו ובנאמנותו, וידע שאפשר לסמוך עליו במאת האחוזים, לא ראה בכך כל בעיה.

הוא הגדיל לעשות ואף גילה לסוחר, שבשנתיים האחרונות הוא חסך פרוטה לפרוטה וכך צבר לעצמו סכום כסף גדול של רבבות דולרים, עבור חתונת בתו, ולעת עתה - אין לו צורך בכסף, ולכן הוא יכול להלוות לו את הסכום המבוקש.

האיש הסתיר את סכום הכסף שצבר במרתף ביתו, ולא גילה לאיש על כך, אפילו לא לאשתו. הוא ירד עם חבירו הסוחר אל המרתף, ניגש אל הפינה, שבה החביא את הכסף, וביקש להוציאו. כשהגיע לשם, נשמעה מפיו זעקת שבר. השקית איננה!

הוא חיפש בכל המרתף, לא השאיר פינה שלא בדק, אבל לשווא! הכסף לא נמצא. הוא חשב, להיכן השקית יכלה להיעלם והחליט לשאול את אשתו.

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל אביבה בת איירן ע"ה אברהם בן יונה ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרחת ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעמה ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה אברהם בן טובה ז"ל	הרב שבתי בן אסטריא טאון זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה עמירם בן דבורה ז"ל נעמי בת כותן ע"ה מזל בת שמעון ע"ה יוסף בן מרים נוסרת ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל רחל רפאל בת השמת ע"ה לטיף בן פרחת ז"ל דניאל רפאל בן חגית ז"ל יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעמה בת גורג'יה ע"ה חי יזיז בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעמה ע"ה דוד יצחק בן פרחת ז"ל גורג'יה בת נעמה ע"ה	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקניי זצ"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל דוד בר חסיבה ז"ל חוה בת יעקב צבי ע"ה יצחק יצקן בן רחל ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל
--	---	---	--

גליון באר הבדשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

מטות - מסעי

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת מטות-מסעי

א	ואלה מסעיהם – המסעות וכל תהפוכות החיים בחשבון ממעל
ג	וממנה יושע – 'עת צרה' היא עצמה הישועה
ו	לפני ה' למלחמה – הכל במתנת שמים בלבד
ט	ככל היוצא מפיו – כוחה של כל תפילה
יא	לזכרון לפני ה' – מעלת שמירת הקדושה ובפרט שמירת העיניים
יב	הפותח שער לדופקים בתשובה – גם על החמורות ביותר
יג	שלא אכעוס – בגנות הכעס
טו	מתלמידיו של אהרן הכהן – אוהב שלום ורודף שלום

פרשת מטות מסעי

ואלה מסעיהם – המסעות וכל תהפוכות החיים בחשבון ממעל
בפרשתן (מסעי לג א-ב), 'אלה מסעי בני ישראל... ויכתוב
 משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה',
 ואלה מסעיהם למוצאיהם'. הנה התורה הקדושה היא
 'נצחית', שלא נכתבה סיפורי מעשיות בחנם ח"ו, אלא
 כל הנאמר בה נכתב לדורות עולם ללמדנו ארחות
 חיים, ופרשה זו ללמד יצאה על כל תהלוכות החיים,
 כי כל יהודי באשר הוא עובר בימי חייו מסעות
 ותהפוכות, ופעמים נופלים בלבו הרחורים ומחשבות -
 בזאת וכזאת עלה בחלקי מאחר שנמסעתי למקום פלוני...
 מאחר שפגשתי באדם פלוני... מאחר שדברתי כך
 וכך... אויה לי, אילו לא הייתי נוסע ממקום שבתי אל

זה המקום וכן בשאר המקרים הייתי מונע מעצמי מקרה
 פלוני, והרי הוא גוער בעצמו - מה ראיתי לשטות זו
 ליסע מהתם להבא. הרי תשובתו ב'פרשת מסעי'
 הכתובה כאן - רבי יהודי, אינך אלא טועה, כי אדרבה,
 מאחר שהבורא רצה שיקרה לך כך, על כן הביאך
 אל זו הדרך ההולכת למקום בו ימצאך המקרה, ולא
 אתה הלכת בזו הדרך אלא מן השמים הוליכך שם.²

ובזה יבואר (עיי' ייטב לב) על נכון כפילות התיבות
 והיפוכן - 'ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם
 על פי ה', ואלה מסעיהם למוצאיהם'. דהנה בני ישראל
 עברו במ"ב מסעות הללו תהפוכות שונות ומשונות,
 במרה היו להם מים מרים, ואילו באילים היו להם

א. ופעמים שהקב"ה מזמין לאדם מקרים שונים בהם יכול לקנות עולמו בשעה אחת, ואיזהו חכם ה'תופס בשני
 ידיים' מה שנותנים לו. סיפר 'מרא דעובדא', אחד מבני החבורה באחד הערים שבארה"ק, איש צדיק אשר הרבה
 הרפתקאות עברו עליו וזה כי"ג שנים המתין למצוא 'זיווג שני', והנה לפני כשבועיים ימים, ביום רביעי פר' חוקת
 ב' לחודש תמוז השתתף במסיבת 'קבלת פנים' שנערכה לחתן קודם 'מעמד החופה', שם ראו עיניו ולא זר מה
 שאירע בין בעלי המלאכות הבאים לפאר ולרומם את שמחת החתונה, כי מתחילה כאשר נדברו המחזותנים היאך
 לערוך את שמחת הנישואין על הצד היותר טוב אמר אחד לרעהו, שנהוג אצלם שלא להזמין איש מיוחד המעביר
 את כל מהלך החתונה ע"ג תמונות (צלם), אולם השני רצה מאוד בתמונות למזכרת למען יעמדו ימים רבים וכפי
 המקובל..., ולמעשה היתה איזו שהיא אי הבנה והזמין אחד מהמחזותנים צלם, ואכן הופיע הלה במלוא הדרו עם
 כל כלי מלאכתו והחל לצלם, ניגש אליו אחד מבני המשפחה ואמר לו בשקט אך בנחרצות שיסלק את עצמו ומה
 רגע קודם... הבחין 'בעל המעשה' בכל המתרחש, ונתן עיניו וליבו להרגיש צערו של הצלם, ואמר לאחד שעמד על
 ידו, וכי ראית מה שהתחולל עתה, נענה לו הלה, מה זה עסקך... תן למחזותנים להסתדר ביניהם, אך הלה לא הרפה
 וביקש הימנו לקרוא לצלם בדחיפות, באמרו לו, אתה ידעת את כל העובר עלי, ואשר שנים רבות וארוכות הנני
 חפץ לבנות ביתי כבראשונה, רחם עלי ותקרא לצלם שיתן לי שכר הבזיונות שעבר ויברך אותי, ואכן נתרגש הצלם
 במאוד, ובלב חם 'שפך' עליו ברכות לרוב שיזכה למצוא זיווגו בהגון במהרה ולבנות בית נאמן בישראל ולהקים
 דורות ישרים מבורכים. עדיין לא נרגע 'בעל המעשה' ואמר לצלם 'נקבה שכרך עלי ואתנה', בכמה מסתכם ההפסד
 שלך, השיב לו 500 שקל (כמובן שאין זה המחיר...), וכתב לו טשעק על סכום הנ"ל. לא עברו ימים אחדים, והחלה 'לרוץ'
 הצעה חדשה ע"י מאן דהו שהכיר במעלותיו במהלך אותה חתונה (שאף אחד לא חשב עליה ולא הציע אותה עד עתה), ובאור
 ליום שלישי שנכפל בו כי טוב בפר' פנחס 'שברו' צלחת ונגמר השידוך בכי טוב...

וכבר כתב הרמ"ק בספרו הק' 'תומר דבורה' (פ"ב, עצות להרגיל עצמו בענוה) וזל"ק, שיחשוב על עוונותיו תמיד וירצה
 בטהרה ותוכחת ויסורים, ויאמר, מה הם היסורין היותר טובים שבעולם שלא יטרידוני מעבודת ה' - אין חביב בכולם
 מאלו שיחרפוהו ויבזוהו ויגדפוהו, שהרי לא ימנעו ממנו כוחו ואונו בחלאים ולא ימנעו אכילתו ומלבושו ולא ימנעו
 חייו וחיי בניו במיתה, אם כן ממש יחפוץ בהם, ויאמר מה לי להתענות להסתגף בשקים ובמלקיות המחלישים כוחי
 מעבודת ה' ואני לוקח אותם ביד, יותר טוב אסתגף בבזיון בני אדם וחרפתם לי, ולא יסור כוחי ולא יחלש, ובזה
 כשיבואו העלבונויות עליו ישמח בהם, ואדרבה יחפוץ בהם. עכ"ל.

ב. מעשה נורא שהיה לאחרונה, בקבוצת אברכים אשר מדרכם לנסוע אחת לשבוע ממקום מגוריהם בעי"ת בני ברק
 יצ"ו לראשון לציון לקרב את ה'רחוקים' על ידי שלומדים עימם בחברותות, והנה בכל 'תקופת האביב' נמנע
 מאתם לנסוע עקב המגפה שהתפשטה בכל ארץ ישראל שעל כן 'חדלו ארחות' ונמנעו הבריות מלהתאסף ביחד,

מקרה פלוני במקום פלוני הביאם ה' במסע זה. וזהו ויכתוב משה - כאן הודיע משה לבנ"י, שכל מוצאהם מלשון 'מקרה' [כמו שנאמר (יהושע ב כג) כל 'המוצאות' אותם] לא מחמת שנסעו אירע להם כן, אלא הכל למסעיהם על פי ה' - הקב"ה ציווה שיסעו במקום פלוני בכדי שיארע להם כך וכך. וח"ו מלחשוב ואלה מסעיהם שמאחר שנסעו למקום פלוני, לכן למוצאהם - מצא אותם פגע פלוני ומקרה אלמוני.

שבעים תמרים ומים מתוקים, ובמסע אחר כלל לא היה להם מים, וכיו"ב בשאר עניינים, כל מסע ועניינו שלו. ומי שאינו מאמין בהנהגת ה' ובהשגחתו הפרטית יחשוב שרק מפני שבאו למקום פלוני מצאן כך וכך - מכיוון שבאו למרה היו להם רק מים מרים, ואילו היו נמנעים מלבוא לשם היו ניצולים ממקרה זה, ועוד יחשוב, מכיוון שבאו לאילים זכו למים מתוקים, ובאמת אינו כן, אלא אדרבה, מאחר שהוצרך לקרות להם

וגם לרבות מחמת שנעלו שערי בתי המדרש 'מבלי באי מועד'. בתחילת חודש סיון, כשנרגע מעט המצב נמנו וגמרו שהגיע הזמן לחדש ימינו כקדם, וכהכנה לקראת חג קבלת התורה נסעו כהרגלם לבית הכנסת הקבוע בו היו מתאספים, אך ה'גבאי' הודיע להם, כי עקב ה'סכנה' דלתות בית הכנסת נפתחים אך ורק שלוש פעמים ביום לתפילות שחרית מנחה וערבית, ואינו מוכן בשום פנים ואופן שישבו ללמוד בו, וניסו לדבר אל ליבו שיחוס וירחם אחר שכבר טרחו ועשו את כל הדרך, אך הלה עמד בתוקף על שלו. חזרו וביקשו שלכל הפחות יאות בטובו להעלות את האור בחצר ביהמ"ד בכדי שיוכלו ללמוד ב'חצר', אך גם לזה לא הסכים. ולא ידעו מה לעשות, עד שאחד מהתושבים שם אמר כי מאחר שהיה בדעתו לערוך היום 'סיום' על כן מבקש שילכו אל ה'חניון' שמתחת לביתו, מקום רחב ידיים, וניתן ללמוד שם בשופי, אך עדיין התחבטו בדבר כי שמא יבוא אחד מהתושבים אל בית הכנסת ולא ידע להיכן 'ברחו', עד שהציע 'ראש הכולל' שהוא ישראל לעמוד בחצר ביהכנ"ס, ובראותו 'עובר ושב' ישלחנו למקום הוועד. כעבור כעשרים דקות עבר שם איש, ניגש אליו ה'שומר' ושאלו אם ברצונו ללמוד קצת תורה, אורו עיניו של האיש כשהוא מתעניין למעשיו כאן, ענה ה'שומר' שמגיע הוא עם חבריו מבני ברק ללמוד תורה עם כל מי שחפץ ליבו, והוסיף שאין זה 'שיעור' רק הם לומדים בחברותות, נתרגש האיש ופתח לספר שבעבר היה הוא עצמו ג"כ שומר תורה ומצוות אלא שירד מהדרך רח"ל, ועתה בתקופת המגפה החל לחשוב בחשבונו של עולם, והנקודה היהודית שבו החלה להתעורר, לעת הזאת ב'ערב שבועות' ביקש מהקב"ה 'הוריני ה' דרכך' - עזור לי ללמוד מעט, והנה אך בקשתי ומיד נענית (ורבתה שמחתו ביותר שלומדים בחברותות ולא ב'שיעור', כי אין הדבר מתאים לו כעת...), והוסיף לומר, כי 'באמת' לא היה צריך לעבור ברחוב זה, אלא ברחוב הראשי, אך מחמת הפריצות המתחוללת שם החליט לנטות לדרך צדדית. בלכתם בדרך אמר אותו יהודי לאברך שליווהו אם הוא יודע היכן ניתן להשיג תפילין בחינם, נענה לו האברך 'ברוך שכינות' לשאול את האדם הנכון בזמן הנכון... כי ב'מדרשיה' אשר הנני מנהל בעיר תל אביב לומד אברך שאביו נפטר ל"ע לפני זמן מה, ובנו לקח את התפילין שהוריש האב והשקיע בהם ממון הרבה לחדשם ולשפצם ואף להגיה אותם מכל טעות, והינם עתה בתכלית ההידור, וברצונו להעניקם לאיש אשר אין ברשותו תפילין להניחם. מיד פרץ ה'מתקרב' בבכי גדול מתוך התרגשות, ולתמיהת האברך הסביר על שתי הדברים התפללתי - שאזכה לעסוק בתורה, ושאזכה להניח תפילין, והנה הראני ה' את שניהם, באמת חשבתי לעצמי כי בוודאי הקב"ה שומע רק תפילות של 'חרדים'... ולא האמנתי כי ישמע גם אלי...

והרבה יש להתבונן במעשה זה ליקח מוסר השכל, א. נפלאות ההשגחה העליונה, כי אילו היו לומדים בבית הכנסת או בחצר שם אזי לא היה נשאר אותו 'שומר' לעמוד ברחוב ולחפש אחר עוברים ושבים, ודווקא עקשנותו של הגבאי היא שעמדה להם להציל נפש אחת מישראל. ב. כוחה של התחזקות אפילו במשהו, כי 'מתקרב' זה לא רצה ללכת ברחוב הראשי כדי שלא לטמאות את עיניו, והקב"ה פתח לו כפתחו של אולם בחברותא ובתפילין... ג. ועל כולנה, גודל מעלת התפילה, כי הקב"ה שומע תפילת כל פה ממש.

ג. באופן אחר אמרו לפרש (על פי הייטב לב), במשל לעבד נאמן למלכו, שציווה לו המלך ליסע למקום פלוני, ופנה העבד לנמל האניות לחזור אחר ספינה שתוליכנו למקום ההוא - לקיים מצוות המלך, אך בהגיעו לשם שמע שזה עתה יצאה הספינה לדרכה, ולא עוד, אלא שמכאן כבר לא תצא עוד ספינה למקום ייעודו, ורק למחר תצא ספינה מנמל אחר המרוחק היטב מכאן, ומעתה עליו להיטלטל בדרכים לא דרכים עד שיגיע ליעדו, הרי שאדם זה תכאב עליו נפשו, בחשבו עתה אצטרך להיטלטל במסע מפרך ומיותר לגמרי, שהרי לא ציווה המלך כי אם להגיע למקום פלוני, ואם הייתי מזדרז היה בידי ליסע למחוז חפצי בספינה בדרך כבוד ובמנוחה. אמנם אם רק ישמע האיש

הבלל העולה, כי הקב"ה מסבב לאדם סיבות שונות ומשונות כדי שיגיע למקום פלוני - כי שם הועיד בפרשתן (מסעי לג ד), 'ומצרים מקברים את אשר הכה לו הקב"ה איזה שליחות' ותפקיד בעולמו".
וממנה יושע - 'עת צרה' היא עצמה הישועה
ה' בהם', ופירש רש"י, 'טרודים באבלם'.

שהספינה נסעה לה מהר מכאן כי כן ציווה לה המלך - ברצותו שהעבד יצטרך להיטלטל בדרך קשה ומפרכת, אזי תשמח ותגל נפשו שלא לריק יגיעתו, שהרי כל מטרת בואו הנה היה כדי למלא אחר רצון המלך, ואם רצון המלך בענין אחר שמחה היא לו למלאת אחר ציוויו, (כי ודאי יש למלך איזה תכלית וסיבה לטובה בטלטול העבד בדרך הקשה), וממילא - כל טרחה וקושי בדרך הילוכו תוסיף לו שמחה על שמחתו, והנמשל מובן מאליו... וכך ביאור הכתוב, ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם - שידע האדם מדוע מצא אותו איחור הספינה וטלטול הדרכים, והוצרך לשנות מסעו - כי למסעיהם על פי ה', הקב"ה משגיח עליו בהשגחה פרטית מלעילא והוא מסדר את דרכיו ומסעותיו, ושלא יחשוב ח"ו שאלה מסעיהם - שמסעותיו להכא ולהתם, הינם רק מחמת מוצאיהם - שכך מצאוהו פגעי ומקרי העוה"ז, והם גרמו לטרוח במסעות מיותרים.

ובימינו אנו נלמד למי שאיחר את הבאס (אוטובוס) או את המטוס, את הבנק או את הרופא, את העסקן או את ה'מכולת' וכיו"ב, בל יחשוב לרגע אחד כי ביש מזל (שלימזל) הוא, ואילו היה מזדרז מעט היה מספיק הכל בעתו ובזמנו - וכפי ראות עינינו שפעמים אחר 'איחור' כזה מסוכן לעמוד בד' אמותיו של זה המאחר, אלא ידע כי הכל כבר כתוב וחתום מעיקרא בשמים ממעל, וכל פסיעותיו צעדי ומסעותיו של אדם כבר קצובים ומדודים בשמים ממעל - כפי צרכו ותיקונו של האדם לטוב לו כל הימים.

ו'נצייר' את הדברים, במי שהיה צריך לכמה מנות 'בשר ודגים' לקראת שבת קודש המשמשת ובאה, ולא מצאם בחנות הסמוכה לביתו, וגם לא בחנויות הרחוקות קמעא, רק בפאתי העיר מצא, ובעזה"ש"ת קנה כמות גדולה של 'בשר ודגים' לכבוד שבת קודש, ואך בקושי שירך רגליו כשמשאו בידו בחום היום, ובבואו לביתו הוברר בידו ש'חבילה' זאת איננה שלו, כי את שלו שכח בחנות, ועתה עליו לחזור את כל הדרך בחום היום להחזיר את אשר בידו ולקחת את שלו, וכולו נרגז ומאבד עשתונותיו... אוי לו למי שמעז להתקרב בשעה זו לד' אמותיו... עתה בן אדם, עמוד וחשוב נא, אילו היה אליהו הנביא נגלה אליך, ומבקשך גש לחנות פלונית תן להם חבילה זו וקח משם חבילה פלונית הרי היה מתמלא שמחה, כמה היה מודה ומשבח ועל כל פסיעה ופסיעה שהוא זוכה לקיים הוראתו של אליהו הנביא, מעתה ק"ו שצריך לשמוח שמקיים את רצון הבורא ית"ש בכבודו ובעצמו ששילחו בשנית אל החנות, ודייקא בחום היום לחנות המרוחקת, כי בזה הוא יותר מהדר בקיום שליחותו של הקב"ה.

וכמו שכבר הבאנו את דבר המעשה, שפעם אמר הגאון הצדיק רבי נחום יאס'ער זצ"ל מזקני וחסובי חסידי שטפנשט (נולד והתגורר שנים רבות על אדמת רוסיה, לאחר שנים דר בעיה"ק ירושלים) להגה"צ רבי נטע ציינווירט זצ"ל בבקרו של יום, היום בבוקר שמעתי 'בת קול' מן השמים, הסובבים חששו שמא אירע משהו לבריאיותו... אך ר' נחום הסביר מיד את כוונתו - קמתי בבוקר ולא מצאתי את מנעלי (אחד מבאי הבית שלא היה כ"כ... הטמינים) וראיתי בזה כמי שנשמע בת קול בביתי ומודיעים לי בזה מן השמים שהוטל עלי תפקיד נכבד - לחפש את הנעליים... לאחר כמה דקות שוב נשמע בת קול בביתי - כי מצאתי את הנעליים, וראיתי בזה הכרזה מן השמים כי מלאתי אחר התפקיד בשלמות ונגמרה שליחותי... ואשרי האיש האמין שהכל 'על פי ה'', שעי"ז ניצל מ'גיהנום' בבית וזכה 'לשמוע' בת קול...

כה אמר הגה"צ רבי יצחק דוד גוטפארב זצ"ל מנקיי הדעת שבירושלים, שמעולם לא איחר את האוטובוס אלא תמיד היה בא זמן רב לפני הבאס הבא לאחריו, כי אף אם בא אפילו רגע כמימריה אחר נסיעת הבאס, או שהוא חלף ועבר על פניו הרי זה רק מפני שבאס זה לא היה 'שלו'...

ד. כתב הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע (בלק ד"ה וירא פנחס) וז"ל, לפעמים מזדמן לאדם שרואה איזה עניין, עליו לדעת כי בודאי נסתבב בהשגחה והיה צריך לראות הדבר ולתקן מה שאפשר לתקן בזה, על כן ויקח רמח, עכ"ל.

והדברים אמורים ביותר בענין 'בין אדם לחברו', שהזמן גרמא להרבות ב'אהבת חינו', שאם נראה לנגד עינינו אדם סובל אזי אל נאמר 'שלום עלי נפשי' אלא מן השמים זימנו זאת לידינו בהשגחה מדוקדקת למען נקום ונעשה מעשה... מסופר שהיה אחד שהשכיר בית לאלמנה לדור בה, ולא היה לה לשלם דמי השכירות, והיה החוב הולך וגדל מיום ליום ומחודש לחודש עד שפקעה 'סבלנותו' של בעל הבית, והודיע לה כי אם עד יום פלוני לא תשלם לו כל חובותיה יסלק אותה ואת כל חפציה מן הבית. נתגלגלו הדברים לאזני הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע, ומיד שלח

באר הפרשה - פרשת מטות מסעי

לקרוא ל'בעל הבית' והוכיחו על מחשבתו הנלווה, כי עליו להשאירה בבית למרות כל החוב שהתגדל עד עתה ומן היום והלאה... נענה הלה, מפני מה הרבי 'מזכה' רק אותי במצווה רבתי זו, ומדוע שלא יפנו לכל הקהל להתייחס לצדקה גדולה זו, ואף אני אתן חלקי ואשתתף בסכום כלשהו, ומהיכי תיתי שרק עלי לשאת בכל הסכום... השיב לו ה'אמרי אמת' כי דבר זה למדנו ממשנה מפורשת (גיטין מא.) שם נאמר 'מי שחציו עבד וחציו בן חורין (כגון שהיו שני שותפין בעבד ושיחרר אחד מהם את חלקו) עובד את רבו יום אחד ואת עצמו יום אחד, דברי בית הלל, בית שמאי אומרים, תקנתם את רבו ואת עצמו לא תקנתם, לישא שפחה אי אפשר שכבר חציו בן חורין, בת חורין אי אפשר שכבר חציו עבד וכו', אלא מפני תיקון העולם כופין את רבו ועושה אותו בן חורין וכותב שטר על חצי דמיו, וחזרו בית הלל להורות כדברי בית שמאי, והנה זה ברור שהאדון מפסיד בכך שעושה אותו הבן חורין, שאינו מקבל עתה את שווי דמי העבד שהיה לו (כי אין לעבד משלו כלום) אלא רק התחייבות לכשיהיה לו... ולכאורה מדוע לא יטען האדון מפני מה עלי להפסיד משום תיקון העולם, ומדוע שלא יערכו 'מגבית' עבור פדיית העבד... אלא, מכאן למדנו, כי אם נתגלגל הדבר אליך הרי זה מוכיח בעליל כי מן השמים זימנו מצווה זו עבורך דייקא... ואין לך רשות להשתמש ולהתחמק...

עובדא הווה לפני כמה שנים בבחור 'חתן' שנסע באוטובוס כשבוע לפני נישואיו, והנה אזניו שומעות שהיושב בספסל שלפניו מתנה את צערו לפני ידידו היושב בסמוך לו, הידעת, מאד מאד איוותה נפשי להיכנס לפני נישואיי לגדול פלוני שליט"א ולהתברך מפיו, אבל מה אעשה שכל ההשתדלויות שלי ושל משפחתי להיכנס שמה עלו בתוהו, והתעוררו ב'חתן דידן' רגשי רחמנות, ומיד הקיש קלות על גבו של היושב לפניו, וכה אמר, 'ימחל נא מר על שהנני מתערב בענייניך, אבל מה אעשה ודיבורך לא היה בהשקט כלל וכלל, ושמעתי את אשר מעיק עליך, הנה דודי הוא חתנו של אותו גדול, ועל ידו אסדר לך 'פרוטקציה' להיכנס אליו עוד השבוע, ובתוך דבריהם עלתה השיחה אודות נישואיהם, ושאלו זה לזה על זמן נישואיהם, ואמר אחד לרעהו, ביום רביעי בשבוע הבעל"ט, אמר לו חתן דנן (היושב לאחוריו) גם זמני ביום ד', והיכן... בפתח תקוה, גם אני בפתח תקוה, ובאיזה אולם (זאל) באולם הנקרא 'אצולה', אף אני באצולה, ונענה - אכן כך... לא ידעתי שיש שם שתי אולמות... מיודעינו החתן מיהר לביתו, ובבואו הביתה סיפר לאביו את אשר עבר עליו, ומיד אמר ברוב לחץ, אבי יקירי הרי הייתי עמך באותו אולם כשבדקנוהו בטרם הזמנתו לנישואי וראית שאין שם יותר מאולם אחד, וכי נישא שתי 'חתן כלה' באותו זמן ובאותו מקום... האב פנה מיד להנהלת האולם, והללו אכן הודו ואמרו, כי כבר מתחילה קבעו עמו שאינם 'סוגרים' עמו עד שיכניס אליהם את דמי הקדימה, והוא לא הכניס ע"כ סגרו עם פלוני... האב שכבר עמד אחרי שליחת מאות הזמנות לא ידע את נפשו, עד שכמה עסקנים ידועים נכנסו לעניינים, וסידרו לו 'אולם' בשני רחובות הסמוכים.

הבה נתבונן קיממא, אילו היה אותו חתן חושב לעצמו, מה לי להתערב בדבר, ומה עוד שהלה לא דיבר עימי כלל... הרי שהיה מוצא את עצמו עורך חתונתו בפיתת חצר האולם ואולי גם משם היו מסלקים אותם...

ולכשתימצי לומר אזי סיבת החורבן ושורש הגלות היה מחמת 'חסרון ההתערבות'... וכנודע מה שאמרו בגמ' (גיטין נה.) 'אקמצא ובר קמצא חרבה ירושלים', והובא שם באריכות דבר המעשה בעשיר אחד שמשרתו הזמין לסעודתו את שונאו בר קמצא תחת רעהו קמצא, משבא בר קמצא אל סעודת שונאו הוציאו הלה מן הסעודה בביזיון, אמר בר קמצא לעצמו 'הואיל והווי יתבי רבנן ולא מחו ביה, שמא מינה קא ניחא להו' (פירוש, היות וגדולי ישראל שישבו שם בסעודה לא מיחו במארח שגרשני בבוז, משמע הדבר שנוח להם שגרשני), על כן הלך ועשה מה שעשה עד שגרם רח"ל לשריפת בית אלוקינו. והנה אם היו יודעים ה'גדולים' שהסבו באותה סעודה שע"י שתיקתם יתגלגלו הדברים עד כדי חורבן הבית, וודאי היו קמים וגוערים בבעל הסעודה, ואף נלחמים בנפשם להשאיר את בר קמצא בתוך היכל הסעודה... מכאן ילמד כל איש לעצמו עד כמה כוחה של פגיעה, ועוד ילמד כי פעמים רבות ה'שתיקה' (במקום שיש בכוחו של דיבור להציל את רעהו) כמוה כפגיעה ברעהו בפועל... ודי למבין.

איתא בגמרא (פסחים פו:) 'כל מה שיאמר לך בעה"ב עשה', ובסוגריים הוסיפו 'חוץ מצא' (עיי' במג"א סימן קע סק"י), ואמר הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע לבאר, דבתחילה כשנתבייש בר קמצא ע"י בעל הבית שאמר לו 'צא' שתקו כל החכמים כי סברו שעל בר קמצא לשמוע בקולו שהרי 'כל מה שיאמר לך בעה"ב - עשה'. אך לאחר שנוכחו לדעת כי הדבר גרם לחורבן הבית, אז גמרו אומר, שאף שכל אשר אומר בעה"ב עשה, מכל מקום חוץ מצא - אם רואים המסובים שבעה"ב מבייש את האורח, אסור להם לשתוק ולקבל באהבה את בזיונות חברים, אלא אדרבה, יענו כסיל כאיוולתו, ויצילו את המתבייש ממביישו, ובזה יחישו במהרה את גאולתנו ופדות נפשנו.

ה. ואף במה שאינו ניכר שלטובה הדבר יאמין בזה, כי הנה התורה מנתה מ"ב מסעות ממצרים לארץ ישראל, והרי במ"א מסעות מתוך מ"ב הללו לא הגיעו לארץ ישראל - מחוז חפצם, ואפילו הכי הרי זה נחשב כ'מסע' - אלא ע"כ כי כל פסיעה ופסיעה נחשבת כ'מסע', שכך הועיד הקב"ה איזו תכלית על כל פסיעה ופסיעה.

ובחיפך בהרע להם ח"ו יודעים נאמנה שגם זאת מאת ה', כאשר גזרה חכמתו יתברך לתקן עניינם לאחת מהסיבות הידועים אליו יתברך, ואזי החכם אשר עיניו בראשו מתבונן במעוז שכלו הלא מדרכו הטוב להיטיב לנבראו, ויותר ממה שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק, ואם כן למה הרע לו, מסתמא יש ג"כ איזה בחינת הטבה".

דברים נפלאים כתב בספה"ק 'אור המאיר' בזה"ל, כאן בא הכתוב להפליג מעלות אישים המשיכילים אשר לבם בטוח באלוקים, והאמונה תקוע בקרב לבם, אשר כל הקורה להם משוב עד רע הכל בהשגחה פרטיות מאתו יתברך, כי נפשם יודעת מאוד היות הוא יתברך הבורא ומנהיג ומשגיח בפרטי פרטיות, ואם מיטיב להם כל מיני מיטיב אזי מחזירין שבת והודאה על חסדיו העודפים,

ו. לעת זקנותו של החסיד הנודע רבי לייבל קוטנער זצ"ל (הוא הגבר אשר איבד כל אשר לו במלחמה הנוראה ונשאר כצוק איתן בתוקף אמונתו הבהירה) שהיה בבית החולים 'מעייני הישועה' שבבני ברק, פעם אחת הוציא אותו הרופא לטייל באוויר, ובתוך כך אמר לו, אל תפחד כי אני אוחז אותך, נענה לו רבי לייבל, וכי אתה אוחז אותי, הרי אינך מחזיק אלא בפיג'מעס (בגדי החולים המאושפזים בביה"ח)... אותי אוחז מישוהו אחר לגמרי...

עוד היה מעשה באותו חסיד, שפעם ביקש בדחיפות מהרה"ח רבי מוטל (מרדכי) מיירנץ זצ"ל שיבוא אליו, ושח בפניו כשהוא נסער לגמרי, כי הגיע אליו איזה מגיד שיעור, ואמר לו כי כבר כמה חדשים שלא שילמו לו משכורתו על כן מבקש מרבי לייבל שיפעיל השפעתו על הנהלת הישיבה שידאגו לפרעון החוב, כשהוא מוסיף ואומר, כי היה יכול לילך לעבוד בבורסה ולהרוויח ממון הרבה, ואין זה משורת הדין שלא יקבל את 'לחמו' מאחר שבחר ללמד בישיבה, וכאן נזעק רבי לייבל, וכי הוא עושה משהו... היה יכול לילך ולהרוויח... והרי הקב"ה הוא מנהל את העולם... והמשיך לומר לרבי מוטל, שמא תאמר מה לך ולו... מדוע קראתי לך, אלא שחשבתי לעצמי היאך יתכן שאברך בקרבנו ידבר דיבורי כפירה כאלו, וביררתי היכן למד הלה בימי בחרותו, ונודע לי שלמד בישיבה שם מכהן בנך כ'משגיח', ועל כן מיהרתי לקרוא לך שתדבר עם בנך מדוע אינו מחדיר אמונה בקרב התלמידים. מיהר רבי מוטל להתקשר לבנו כשהוא מספר לו כל המאורע, השיבו הבן, תנוח דעתך, אכן כסדר הנני מדבר דיבורי אמונה בשיחותיי, אך לא נכנסו הדברים ללבו של זה כיון שתמיד 'הצליח' בחיים, כשרונות לא היו חסרים לו מעולם, גם חברותות היו לו תמיד משופרא דשופרא, אף תיכף בהגיעו לפרק האיש מקדש נהיה חתן... וממילא לא למד את האמונה 'למעשה'...

ז. בפרשתן (מסעי לה יא), 'והקרייתם לכם', וברש"י, 'אין הקריה אלא לשון הזמנה וכן הוא אומר (בראשית כז כ) כי הקרה ה' אלוך לך לפני'. ופירשו צדיקים שבא ללמד לכל אדם בכל אשר ימצאהו, שאף מה שנראה לו כמי שאירעו הדבר במקרה, הרי באמת, לא נעשה הדבר מאתו אלא בהזמנה – שהקב"ה הזמין זאת עליו עפ"י חשבונות שמים ממעל. וכך כתב ה'חזון איש' בספרו 'אמונה ובטחון' (פ"ב), וז"ל. וממידת הבטחון – להעמיד עצמו על נקודת האמונה... כי לא המקרה פגעו, שאין מקרה בעולם כלל, רק הכל מאתו ית'. וכבר המליצו קמאי שמקרה הוא אותיות רק – מה'.

ח. ואמונה זו גופא כי הכל מן השמים היא תמשיך עליו רחמים וחסדים, וכאמור בפרשתן (מטות ל ב), 'וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר ציווה ה'', וביאר הרה"ק מחמעלניק זי"ע (הובא בארץ החיים להגר"ח ליבערזהאן מערכת אות א) כאן למדנו, שבשעה שרואה אדם מישראל שדרך הצלחתו נוטה למטה (מטות' מל' נוטה, וגם רומז למי שיוורד 'מטה מטה') לא יזעף לבו ולא יאבד אמונתו בה', אלא יקבל את הכל באהבה ושמחה, ויאמר זה הדבר אשר ציווה ה' – כך גזרה חכמתו יתב"ש, וידע נאמנה שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, ויברך על הרעה מעין הטובה בשמחה. ומסיים הרה"ק מחמעלניק זי"ע וכאשר יעשה כן אני מבטיחו שיעלה על במתי ההצלחה אי"ה (יש שביארו, 'ראשי המטות', מלשון 'נטיה', וכלומר ש'ראשי המטות' הא גופא הדבר אשר ציווה ה', כי התכלית הוא להטות ולכוף עצמו 'א' בייג' מתוך הכנעה אל הקב"ה).

וכך פירש הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע (ליקוטי אמרים, לט) בלשון הכתוב (תהילים ק ה) 'כי טוב ה' לעולם חסדו ועד דור ודור אמונתו', כי הנה הקב"ה הוא מקור הטוב, וכל תכלית בריאת העולם הוא להיטיב לברואיו, ולעולם חסדו – שרוצה לעשות חסד עם כל העולם, אלא שלפעמים נסתמים צנורות ההשפעה, והעצה 'לנקות' ולפתוח שוב את הצינורות הוא על ידי האמונה בו ית', וזהו שאמר ועד דור ודור אמונתו – 'המשכת החסד בכל דור הוא לפי גודל האמונה'.

אמרו בעלי הרמז לרמז בסמיכות פרשת מטות למסעי, לומר לך, כל המטה עצמו ונכנע למוצאות אותו – להנהיג ה' עמו, אזי מסעי – כדאמרי אינשי פלוני 'אלעס פארט איהם גלאט' (כל חייו מתנהלים לו למישרין כמי שנוסע על כביש ודרך סלולה וחלקה).

ועשיות סיבתם לכן קרה להם מקרה רעה, ולהיותם במיצר ים החכמה נשארים תמיד עם ראשם ורובם בגשמיותם וגנות מדות וכו'.

וזהו 'ומצרים מקברים את אשר הכה ה' בהם', ולזה העמיק רש"י 'טרודים באבלם', להורות האמור שאינם מטרודים פנימיות מחשבתם לתלות הכל מאת ה' היתה זאת (וכו') כל זאת נשכה מלבם, וטרודים רק באבלם לצער צרות עצמם ממעיק המגיע עליהם, ובאמת בכל צרתם לו צר, וזהו שהעמיק 'טרודים באבלם' דייקא, לא כן דרכי הצדיקים אינם חשים מצרות עצמם כלום, רק מה שמגיע למעלה, אז טוב להם בזה ובבא. עכ"ל'.

לפני ה' למלחמה – הכל כמתנת שמים בלבד

בפרשתן (מטות פרק לב), נאמר בארוכה כל 'פרשת בני גד ובני ראובן', שבתחילה ביקשו 'אם מצאנו חן בעיניך יותן את הארץ הזאת לעבדיך לאחוזת אל תעבירנו את הירדן' (פסוק ה), ולאחר שהוכיחם משה 'האחיכם יבואו למלחמה ואתם תשבו פה' (פסוק ו) וכו', אמרו (טו-יח) 'גדרות צאן נבנה למקננו פה וערים לטפנו, ואנחנו נחלץ חושים לפני בני ישראל... לא נשוב אל בתינו עד התנחל בני ישראל איש נחלתו', על כך השיב

ובמוז שכתב (ירמיה ל ז) 'עת צרה היא ליעקב וממנה יושע', והכוונה על דרך שבארנו למעלה שאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים קיז ב) 'כי גבר עלינו חסדו', הכוונה אפי' בהראות לפעמים בחינת גבורה לנהוג עם ישראל עמו, ידעתי נאמנה שגם כאן במדות הגבורה צפונה וגנוזה חסדיו יתברך, כי בודאי מדרכו להיטיב ולא להרע ח"ו, וזהו כי גבר כלומר אפי' בא להראות בחינת הגבורה על כל זה עלינו בני ישראל חסדו, בזה הגבורה צפונה חסדיו (וכו'), וזהו עת צרה היא ליעקב, אפילו כשבא לפעמים עת צרה ליעקב ממנה גופא יושע, כי גם כאן גנוז מדות טובו יתברך.

ובן דרכי הצדיקים אמיתים הנאמנה את א-ל רוחם, כל מה שקורה להם מטוב עד רע אינם תולים בחכמתם העומדת להם¹ או על העדר החכמה לכן קרה להם מקרה לא טובה, כי אם הכל מאת ה' היתה זאת, כי נפשם קשורה עם רמ"ח איבריהם ושם"ה גידיהם להליכות הגוור. לא כן אישים פועלי און שאין להם התפשטות השכל תולים פרטי הצלחתם ומאורעותם הכל בחכמתם העמדה להם לעשות חיל, וכשנהפך עליהם הגלגל במעיק ומיצר להם חס ושלוש נשכה מלוח לבם שמאת ה' היתה זאת, כי אם על העדר שמירתם

מסופר על הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע שפעם אחת בעת אשר נכנס למונית (טעקסי) והוצרך לכופף עצמו שיוכל להיכנס לתוך הרכב (כך הוא מכורח המציאות) נענה ואמר, הביטו וראו, אם ברצון האדם להמשיך בדרכו עליו לכופף הראש תחילה בכדי שיוכל להיכנס, ואם יישאר על מעמדו בקומה זקופה – לעולם לא יגיע למקומו הנרצה. וללמד על הכלל כולו יצא, כל אחד ואחד בעניינו, אם ברצונו לעבור את חייו בשלום ושלוה השקט ובטח, עליו לכופף עצמו, ואז יוכל 'ליסע' בשלום, אך אם יעמוד על שלו ימצאוהו צער ומכאוב על כל צעד ושעל.

ט. וכך ביאר הרה"ק ה"שא ברכה" זי"ע את האמור בפרשתן (מטות לא מט) 'עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידנו ולא נפקד ממנו איש', שלכאורה היה צריך לומר 'ולא נפקד ממנו אחד', ומדוע נקט הכתוב לשון 'איש', אלא, שכך אמרו למשה, שאף שיצאנו למלחמה עם כלי הזיין אשר בידנו, אך יודעים אנו כי לא בכוחנו ובגבורת ידינו נצחנו את המדיינים אלא רק כי ה' איש מלחמה הוא ההולך לפנינו, וזהו לא נפקד ממנו 'איש' – היינו הקב"ה שהיה עמנו בעזרנו.

מעין זה פירש הגאון רבי יוסף שאול נתנזון זי"ע בעל ה'שואל ומשיב' (דברי שאול ד"ה ויצבאו) בהא דאיתא בילקוט שמעוני על הפסוק (לא ז) 'ויצבאו על מדין' – הקיפוח משלוש רוחותיה, רבי נתן אומר נתנו להם רוח רביעית כדי שיברחו', ולכאורה תמוה כי אדרבה היה להם להקיפם מכל צד כדי שלא יוכלו לברוח אלא יהרגו את כולם לתת נקמת ה' במדיינים, ומבאר, שהקב"ה רצה להורות בזה, הנה הדרך פתוחה בפניכם לברוח ואף על פי כן לא תוכלו להימלט 'כי אין מידי מציל'...

י. הוסיפו לבאר עוד בזה, כי הנה גם בני ישראל איבדו את קרוביהם באותם הימים, וכדכתיב (שמות יג יח) 'וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים', ופירש רש"י, 'חמושים' – אחד מחמשה יצאו, ובמדרש (תנחומא א) איתא עוד, 'יש אומרים אחד מחמישים ויש אומרים אחד מחמש מאות', אלא שאומות העולם המה טרודים באבלם – שקועים ביגונם בצער וחשכות, אולם בני ישראל מאמינים הם ב'דיין האמת', ואף שמקיימים הלכות אבלות אך אינם 'טרודים' ביגון ומרירות...

להם משה (כ-כב) 'אם תעשון את הדבר הזה, אם תחלצו לפני ה' למלחמה ועבר לכם כל חלוצי את הירדן לפני ה', עד הורישו את אויביו מפניו, ונכבשה הארץ לפני ה', ואחר תשבנו... והיתה הארץ הזאת לכם לאחוזת לפני ה'". שוב ענו ואמרו בני גד וראובן (כה-כו) 'עבדיך יעשו כאשר אדוני מצוה... ועבדיך יעברו כל חלוצי צבא לפני ה' למלחמה כאשר אדוני דובר', עד כאן לשון הכתוב. וכל המעיין בפסוקים אלו יתמה, אם כבר אמרו אנחנו נחליץ חושים, מדוע הוצרך משה לחזור שוב על כל דבריהם, והיה יכול לומר להם בקצרה שאכן רק בתנאי זה תקבלו את עבר הירדן, ותקושיא תגדל שבעתיים לאיזה צורך חזרו בני גד וראובן שוב על כל דברי משה, ולא אמרו שמקבלים על עצמם ותנו לא, והדבר אומר דרשני.

חושים לפני בני ישראל... לא נשוב אל בתינו עד התנחל בני ישראל איש נחלתו, ומשמע שהכל תלוי בידם ובמעשיהם (וכמובן שאין לנו בהם שמץ השגה, אלא רק מה שיש ללמוד לדורות), לזה בא משה וחזר על כל דבריהם, ועל כל פרט ופרט ממאמרם הוסיף הזכרת שם ה' - לאמר, רק כך תצליחו במלחמה - אם תחלצו לפני ה' למלחמה, ועבר לכם כל חלוצי את הירדן לפני ה'... ונכבשה הארץ לפני ה' והיתה הארץ הזאת לכם לאחוזת לפני ה', כי בהכרת והזכרת שם ה' יצליחו. ואכן, בני גד ובני ראובן הבינו היטב את ה'תובחה' שבדבריו, ומיד 'תיקנו' את דבריהם, לכן חזרו ואמרו כמו שהם עומדים בראשית דבר - ועבדיך יעברו כל חלוצי צבא לפני ה', ולא די בזה, אלא משה רבינו חזר ואמר כן לפני כל 'ראשי המטות' ב'תנאי כפול', אם יעברו בני גד ובני ראובן אתכם את הירדן כל חלוצי למלחמה לפני ה'.

וכבר אמר הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע לבאר הטעם שציוותה התורה על אבלות, שלכאורה אין צורך ב'ציווי' על כך שהרי אף גויי ארצות מתאבלים על קרוביהם, אלא שרצונו ית' שנהיה תמיד בשמחה, על כן 'קדשנו במצוותיו וציוונו על האבלות', וממילא היא עצמה תביאנו לידי שמחה, כי 'פקודי ה' ישרים משמחי לב'.

וכה אמר הרה"ק ה'אבני נזר' זי"ע בבואו פעם לנחם את האבל, כי מקובל אצלו ש'אבל' הוא ר"ת איך בין ליסטיג - אני שמח. וכשנשאל על מקור הדבר, נענה כי כן מפורש בדברי רש"י במסכת סוכה, וכוונתו למה שכתב רש"י (סוכה כה. ד"ה טירדא דרשות) 'שאע"פ שהוא חייב לנהוג אבילות של נעילה רחיצה וסיכה להראות כבוד מתו, אינו חייב להצטער'...

ואכן זה סוד ההצלחה, לזכור בכל דבר וענין שהכל בידי ה'א", מידו הכל ומידו נתנו לו"ב, וככל

וביארנו בספרי הקודש (ע"י בארנבאל עה"ת), כי מתחילה לא הזכירו בני גד ובני ראובן 'שם שמים' בכל שיחם ושיגם, רק אמרו גדרות צאן נבנה... 'ואנחנו' נחליץ

נודע מאמרו של מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע (הובא בדגל מחנה אפרים בפרשתן) שכל אדם עובר במשך ימי חייו את כל מ"ב המסעות, וכל ימיו הוא טרוד הוא בנסיעות וחניות וכו', ובאה התורה ללמדנו דעת באותם מסעות אשר 'כמעשה ארץ מצרים אשר ישתם בה לא תעשו' (ויקרא יח ג) - כי המצריים ואומות העולם נעשים 'טרודים' מתוך 'אבלם' ושאר מקרים, אבל איש ישראל עובר כל מסעותיו, עליות וירידות מתוך אמונה חזקה ושלמות הנפש, בלי שתטרף נפשו עליו כ"כ, ולא יאבד את ישוב הדעת ושמחת החיים.

יא. וכך איתא במדרש בפרשתן (במ"ר כב ז), זה שאמר הכתוב (תהילים עה ז-ח) 'כי לא ממוצא וממערב ולא ממדבר הרים, כי אלוקים שופט זה ישפיל וזה ירים', מהו כי לא ממוצא וממערב, לא ממה שאדם יוצא ועמל בסחורה והולך למזרח למערב נעשה עשיר, אפילו פורש בספינות והולך ממזרח למערב וחוזר על המדברות ועל ההרים אינו נעשה עשיר. מהו ולא ממדבר הרים, אמר רבי אבא מרומניא כל הרים שבמקרא הרים הם חוץ מזה שהוא רוממות, שאין אדם מתרומם מן הדברים האלו, מה הקב"ה עושה נוטל נכסים מזה ונותן לזה שנאמר כי אלוקים שופט זה ישפיל וזה ירים.

יב. כתיב בפרשתן (לא נג), 'אנשי הצבא בזזו איש לו', ביאור נורא הוד מבאר בעל ה'טעם הצבי' זצ"ל, שרק ב'דמיונם' היה נראה להם שהם בוזזים וחוטפים, ומרוויחים בזה ממון הרבה, אבל את האמת גילתה לנו התורה שהם 'בזזו איש לו' - כל אחד קיבל והשיג את הקצוב לו, את מה ששלו זה מכבר בגזירת פי עליון, איש לא גרע ולא הוסיף מאומה על קצבתו. ואכן, כשיזכור שה' הוא הנותן את הכל ואין האדם עושה מאומה (רק מחיוב ההשתדלות), או אז יצליח ויעלה, ישיג ויקנה ככל אשר תאוה נפשו.

באר הפרשה - פרשת מטות מסעי

שיאמין שכל מה שיש לו הוא רק בגזירת עליון כן הוא מאבד 'מה שנותנים לו', שלא יהיה קיום למה יוסיף הקב"ה להשפיע עליו כהנה וכהנה". אמנם המדמה שבכר ניתן לו", וכן גורם לעצמו מניעת השפעת הנקצב בנפשו כי 'כוחי ועוצם ידי' עשה לו את החיל הזה הרי לו מן השמים".

וכבר אמר אחד הצדיקים, נאמר ב'מתן תורה' (שמות כ טו) 'רואים את הקולות', ודרשו חז"ל (מכילתא, הובא ברש"י) רואים את הנשמע, ושומעים את הנראה, ונרמז בזה, כי מדרך העולם שהם רואים בעיניהם כיצד 'עבודתם' מביאה להם את הפרנסה, ואילו את הידיעה כי הכל תלוי ב'סייעתא דשמיא' אינם רואים אלא שומעים, כך שמענו מאבותינו מדור דור את האמונה הטהורה שכל הבא לאדם אינו אלא בגזירת עליון, ו'ההשתדלות' היא רק גזירת מלך. אכן במתן תורה נתעלו ישראל והגיעו להשגת אמונה בחוש עד שראו את מה שבכל עת רק נשמע לבני אדם שהכל תלוי בסייעתא דשמיא, ואילו הדבר 'הנראה' תמיד, שמעשה הידים הם מביאים את הפרנסה ח"ו נהפך להיות רק בגדר 'שמיעה'...

ושמעתי לפרש בטעם שנאמר (תהילים קכז ב) 'יגיע כפך כי תאכל', ולא נקט 'יגיע ידך', כי הדבר ידוע שמי שיש לו רק כף יד בלא אצבעות ל"ע שהרי הוא מוגבל במעשיו, ולזה דימה את היגיעה והעבודה, שאין האדם אלא כדוגמת ה'כף' – שאינו יכול לעשות בעצמו, אלא כל עבודתו אינה אלא השתדלות בעלמא ואינה מביאה כלל את הפרנסה, ואם אכן האדם חי בהרגשה זו הרי 'אשריך וטוב לך'...

כה אמר הרה"ק מקאברין זי"ע (תורת אבות, אמונה ובטחון, מה) כשאדם יוצא לשוק וצורך כספו בידו בכדי לקנות בו דבר מה, אם יאמין בבירור כי החפץ שברצונו לקנות הוא מהשגחתו יתב"ש וכן שהקב"ה הכניס בו את המחשבה לקנות, ואף הסכום שיקבעו הכל בהשגחה, וכן במוכר דבר מה – שיאמין כי הדעת למכור וכן הסכום הכל בהשגחתו יתב"ש, ערב אני בעדו כי השי"ת יצליח את כל דרכיו.

יג. בדרך זה ביאר ה'שואל ומשיב' זי"ע (דברי שאול) הא דאיתא במדרש (שהש"ר ד ג) על אותם שנלחמו במדין 'שלא הקדים אחד מהן תפילין של ראש לתפילין של יד, שאלו הקדים אחד מהן תש"ר לתש"י לא היה משה משבחן ולא היו עולין משם בשלום, הוי אומר שהיו צדיקים ביותר', וצריך ביאור מה שייכות הא להא, ומהו 'הקפידא' הגדולה ביותר על שינוי סדר הנחת התפילין. ומבאר בהקדם מה שנאמר (תהילים צד יח) 'אם אמרתי מטה רגלי חסדך ה' יסעדני', ר"ל, אם אמרתי כי מצד עצמי מטה רגלי, שאין בידי עשות מאומה בלתי עזרת ה' אז זוכה שחסדך ה' יסעדני, אבל התולה בבטחונו בכוחו ועוצם ידו מועד הוא ליפול. והנה תפילין של ראש מורה על גודל השגתו של הקב"ה על ישראל, וכמו שדרשו חז"ל (ברכות ו.) הא דכתיב (דברים כח י) 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, אלו תפילין שבראש', ואימתי זוכים לשמירה עליונה זו – כאשר מקדים להניח תפילין של יד על ידו הכהה, כשהוא מראה לעין כל שידו היא כהה ואינה יכולה להושיעו... ובזה יתבאר דברי המדרש, כי המה נצחו במלחמה מאחר שהקדימו תפילין של יד, וידעו כי אין ידיהם עושות מלחמה אלא רק הקב"ה הוא עושה מלחמה, ועל ידי זה זכו שה' יגן עליהם ויתיראו מהם כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליהם.

וכך פירש הרה"ק ה'ישא ברכה' (ד"ה החלצו) בלשון הזמר 'בני היכלא' (שחיברו האריז"ל הק' לסעודה שלישית) 'חֲזוּ חִילִי דְלִית דִּינִין דְתִקְפִּין', אם תראו שהכל הוא מ'חילי' וכוחי, אזי תזכו 'דלית דינן דתקיפין' – שיתבטלו כל הדינים ואך טוב לישראל.

יד. וביאור הדברים נתבאר בספרים, כי הקב"ה רוצה שבניו יכירו וידעו כי זקוקים הם בכל עת לרחמי וחסדיו ועי"ז יהיו תלויים בו, ואכן, כל עוד ש'חסרים' הם הנם תולין עצמן בו ומייחלים לחסדו, אך משנתעשר האדם שוכח הוא כי כל אשר לו מן השמים, ואינו זוכר שבכל עת הוא זקוק לרחמי שמים שישאר הכסף בידו ויבוא על סיפוקו – ולכן העמיד הקב"ה שיהא 'גלגל החוזר בעולם' (שבת קנא:), אבל אם יזכור האדם בכל עת כי אשר לו אינו אלא 'פקדון' מן השמים, ובעליו האמיתי של המעות והעושר (כיו"ב, גם לענין בעל רכוש מועט...) הנו הקב"ה נמצא שעדיין הוא 'תלוי ועומד' בחסדי הבורא, מעתה אין כל סיבה לקחת ממנו את ממונו...

טו. נאמר בפרשתן (מטות לא ד) 'אלף למטה אלף למטה', ונתבאר במדרש (כב ג) שמכל שבט נשלחו ב' אלפים, אחד לעמוד במלחמה, ועוד אלף להתפלל עליהם. ותמה הגאון רבי יחזקאל לעוונישטיין זצ"ל (אור יחזקאל ח"ד – אמונה, עמוד קפ) כמה תמיהות בדבר. א. מדוע נשלחו אלף המתפללים למקום המערכה, הרי מן הראוי להעמידם בתפילה בביהכ"ס. ב. מדוע שלח 'אלף' מתפללים מכל שבט, ולא היה סיפק ב'מניין' מתפללים, ומה גם שהיו יכולין לסמוך

ככל היוצא מפיו – כוחה של כל תפילה הכתוב 'לא יחל דברו' - היינו דיבורי תפילה, שלא בפרשתן (מטות ל ג), 'לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יהיה מקווה שתפילתו תפעל פעולתה, אלא יגש אל יעשה', וכתב הרה"ק מקמארנא זי"ע (בחומש היכל הברכה) כי 'יחל' מלשון 'מייחל' ומקווה, ואמר (בתפילתו) 'יעשה הקב"ה', ואפילו היוצא מפיו בסתמא

על תפילות כל בני ישראל, ומדוע הוצרך לייחד את האלף שמכל שבט ושבט. ג. על כולנה יש לתמוה, הרי מלחמה זו מלחמת מצוה הייתה - שציווה הקב"ה למשה 'נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים', ומה מקום לתפילה ותחנונים על נצחון המלחמה.

וביאר הגר"י, שאכן, הקב"ה בעצמו ניהל את מערכת המלחמה, אלא שהאדם בטבעו נוטה לחשוב כי כוחו ועוצם ידו עושה לו את החיל, ומחשבות אלו הם תחילת הכשלון והפסד המלחמה, וברצותו להצילם ממחשבות אלו שלח משה אלף מתפללים, כמספרם המדויק של עורכי המלחמה בפועל, שיתפללו בסמוך להם, וכך ידע כל אחד מהם כי 'מתפלל פרטי' יש לו, וכאשר יראה בעיניו את המתפלל לא ייחס את הנצחון לעצמו אלא לאדון הכל השומע תפילת המתפלל שיחדו עבורו (כי האדם קרוב למראה עיניו – ולא מספיק שידע שבתוך המחנה מתפללים עליו, כי אז עדיין מסוכן הוא לחשוב כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל).

טז. וכה זעק הרה"ק ה'ברכת אברהם' זי"ע (בתוך כדי אמירת פרק צ"א שבתהלים 'יושב בסתר' וכו' לאחר הדלקת נר חנוכה), 'יקראני ואענהו', דוד המלך מגלה את אוזנו, שהקב"ה עומד ומכריז, 'יקראני ואענהו', רופט מיר און איך וועל אייך ענטפרען, און פארוואס ענטפערט ער נישט, וייל מ'רופט איהם נישט'... (בתרגום -) בני אהובי, קראו אלי ואענה אתכם, אמלא כל רצונכם לטובה, ומדוע נראה לפעמים שאינו 'עונה', כי אכן אינו קורא אל ה'. ואין הכוונה שאינו 'מתפלל' כלל... אלא אף אם מתפלל אך אין זה מתוך ההכרה וההרגשה כי רק על ידי התפילה תגיע אליו הישועה, דוגמת המבקש טובה מחברו באופן שרק בידי חבר זה היכולת לעזור.

פעם נסע הגה"צ רבי יהודה לייב קאסטלניץ צוק"ל (אביו של הרה"ק הרמ"ח סלאנים זי"ע) מטבריה לחו"ל אל בית רבו הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע והייתה הנסיעה קשה ומשברת עצמות, תחילה היו נוסעים ביבשה מטבריה ועד חיפה, משם הייתה הנסיעה בדרך אניה בלב ים עד לאודסה, ומשם שוב ביבשה ברכבת הקיטור עד לגרודנא, ומשם לבית הרבי. אחר כל טלטולי הדרכים הגיע רי"ל בשעטומ"צ לחצר הקודש והסתופף בצילא דמהימנותא תקופת זמן כשהוא נהנה מזיו השכינה... בדרכו חזרה על הרכבת מגרודנא לאודסה והוא זקן וחלוש, ומתייסר ביסורי חולי מעיים הרגיש רי"ל כי גברו יסוריו למעלה ראש ואי אפשר לו לסבול, והיה גונח וגונח מרוב ייסוריו, נתישב לצידו יהודי נשוא פנים שניסה לשאלו מיהו ומה מעשיו, ומדוע הינו גונח כ"כ, משראה היהודי כי יסוריו קשים ומרים פסק מלשאלו שאלות מיותרות, ורק אמר לו 'ווארט' מצדיקי אמת, הנה כתיב (תהלים פט כז) 'הוא יקראני אבי אתה, קלי וצור ישועתי', כי הנה בכל מצב שיהודי נמצא בו, אם יעורר בקרבו לדעת כי הקב"ה הוא אביו אוהבו ומתוך כך יבוא לקרוא - הוא יקראני אבי אתה - בזעקת 'טאטעניו העלף' (אבי אבי עזור לי והושיעני), אזי קלי וצור ישועתי - יחיש לו הקב"ה ישועה שלימה במהרה (ותתהפך מידת אלוקים - הדין לרחמים וישועות).

הדברים נכנסו בלבו של רי"ל והחל זועק מקירות לבבו טאטעניו העלף, ומיד שכחו כאביו וכל יסוריו נמוגו כלא היו... וכן נמשך כל זמן נסיעתו ברכבת - במשך 'מעת לעת' שלם. ואף עלייתו על האניה היתה בדרך פלא, שלא ידע איך ישא בעצמו את כל חבילותיו ומטלטליו מהרכבת לאניה, והנה צץ לנגדו נער שסייע בעדו להעביר את כל החפצים ללא בקשת תמורת ממון, אף על האניה חזר כל עת הנסיעה טאטעניו העלף... טאטעניו העלף... והיה רי"ל מספר כי מעולם לא הייתה לו נסיעה בלב ים קלה כאותה נסיעה, הים היה רגוע מבלי רוחות סערה, ומשהגיע לחיפה וירד מהאניה על היבשה מצא מיד נער ישמעאלי שלקחו בפרדו לביתו בטבריה, וכל אותה העת ישב רי"ל וחזר בעצמו 'הוא יקראני אבי אתה - טאטעניו העלף שתהיה הנסיעה כראוי ובנקל'... וכל הטובות הללו עבור קריאתו 'טאטעניו העלף' שוב ושוב, ומשבאו קרא הערבי לעומת 'מקבלי הפנים' הבאתי לכם את ה'טאטעניו' שלכם..

יז. אין לך תפילה שאינה עושה רושם בשמי מרום ומעוררת רחמים, הנה איתא בגמ' (יומא סט:), שחז"ל ביקשו מהקב"ה להעביר מן העולם את 'יצרא דעבודה זרה', שהוא הוא שהחריב את בית המקדש הראשון והרג את הצדיקים והגלה את ישראל מארצם ועדיין מרקד בינינו, ישבו בתענית שלושה ימים ושלושה לילות ונמסר בידם כשהוא יוצא אש בדמות אריה מבית קדשי הקדשים, אמר להם הנביא לישראל היינו יצרא דעבודת כוכבים שנאמר

- ללא דביקות אלא אמירה בעלמא" גם זאת יעשה הקב"ה.

לצאת את העיר אפילו פסיעה אחת והוא רחוק ממשפחתו ואחוזת אבותיו, לאורך גיסא תמוה, וכי יש לחשוש שימות הכהן גדול מחמת תפילתו של רוצח שפל.

אלא, חדא קושיא מתורצת בחברתה, כי אכן אמת הדבר - גדול כוחה של תפילה הנובעת מתוך מעמקי הלב - אף אם המתפלל הוא רוצח, והתפילה היא על הכה"ג שימות. אמנם, ברגע שהרוצח יקבל בהרחבה את מחסורו אשר יחסר לו מאמו של הכה"ג, כבר לא יתפלל על מיתת בנה של מטיבתו מאותו עומקא דליבא, וממילא כבר לא תפעל התפילה עד כדי מיתת הכהן גדול².

צא ולמד על כוחה של תפילה מעומקא דליבא" מהא דכתיב בפרשתן (מסעי לה כה) 'וישב בה עד מות הכהן הגדול'. ובמשנה (מכות יא.) 'אימותיהן של כהנים גדולים היו מספקות להן מחיה וכסות כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו, פירוש, מאחר שיציאת הרוצח תלויה במותו של הכהן הגדול, חששו אימותיהן שיתפללו הרוצחים על מיתת בניהם, על כן סיפקו להם מים ומזון. ולכאורה תגדל התמיהה, וכי משום זה כבר יונעם ויומתק לרוצח להישאר ב'ערי המקלט' - כשאנו יכול

(זכריה ה ח) 'ויאמר זאת הרשעה'. וכשתפסוהו נשמט ממנו שער אחד והרים את קולו וצעק, אמרו היכי נעביד דילמא חס ושלום מרחמי עליה מן שמיא, אמר להם הנביא הטילוהו בדוד העשוי מעופרת ויסתמו את פי הדוד בעופרת שלא יישמע קולו חוצה (כטבע העופרת 'לשאוב' ולבלוע את הקול). ומתבאר בדברי הגמרא שאפילו יצר הרע דע"ז שללא כל ספק דינו ל... מ"מ, אם יצעק ישמעוהו בשמים וירחמו עליו אף אם מחמת כן ימשיך להחטיא ולקלקל את העולם, מעתה קל וחומר בן בנו של קל וחומר אם יהודי יצעק לאבינו שבשמים כמה רחמים יעורר בזעקתו, ובפרט אם יבקש ויתחנן להינצל מאותו יצר...

יח. כה אמר הגה"ק רבי חיים מוואלאז'ין זי"ע בשם הגר"א זי"ע (הובא ב'כתר ראש' אות כב) על המאמר הידוע (חוה"ל שער חשבה"נ ט) תפילה בלי כוונה כגוף בלי נשמה, שלא בא לומר שאינה נחשבת 'תפילה' אלא, כי יש קרבן 'בהמה' שיש בו חיות, וקרבת 'מנחה' שאין בו חיות, ותפילה בלא כוונה הרי היא כ'מנחה' שאין בה נשמה. יט. כי אמרו חז"ל איזהו עבודה שבלב זו תפילה (תענית ב.), והרי 'רחמנא לבא בעי' (סנהדרין קו:), וכל ענין התפילה הוא כוונת הלב - לכן שפכתי שיח פני בוחן לבות.

כ. ידוע המעשה, שמשעברו כמה שנים מנישואי הגאון רבי אברהם אלישיב זצ"ל לבתו של בעל ה'לשם' זצוק"ל בעיר הומלא, ועדיין לא זכו לזש"ק, נסעו השניים לצרכי רפואה בעיר הגדולה 'ווינא' הרחוקה מעיר מגוריהם כשבועיים ימים (בנסיעה). אך הרופאים הרימו את ידיהם והודיעו כי אין לאל ידם להושיעם... בלית ברירה חזרו השניים לעירם, ובמשך כל הדרך - כשבועיים ימים התאפקה האשה שלא לבכות - כדי שלא יראו שאר הנוסעים עמהם בבכיה הגדול, משהגיעו לביתם שהיווה בית מדור להם ולאביה הגדול בעל הלשם - מיהרה האשה ל'בית האוצר' שם מניחים התבואה והחיטה למשך כל ימות החורף ושם פרקה מעל עצמה כל בכיה ונתנה דרור לדמעותיה בבכיה גדולה... משגמרה לבכות פנתה להיכנס לתוככי הבית, אך בדיוק באותו הרגע עמד אביה ה'לשם' על פתח הבית, ומצאה כשעיניה אדומות... שאלה האב, מפני מה עיניך אדומות, מתחילה ניסתה האשה לענות בהא ודא, אבל אביה לא נתן לה להשיב פניו בבוקי סריקי, עד שהודתה בפניו כי הרופאים ייאלשו אותם לגמרי, וזה לה כשבועיים ימים שהיא מתאפקת מלבכות, ועתה משבאו הביתה פרץ מאתה כל המעיין ושטף את פניה ועיניה בדמעות רותחות.

נענה ה'לשם' ואמר, הנה כתיב (תהלים קמה יח) 'קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת', ושמא תדעו מהו 'יקראוהו באמת' האמור כאן. אלא כתוב מדבר על זה המצב שבו הינכם עומדים בו, שהרופאים ייאלשו אתכם, ומעתה הנכם יודעים כי אין לכם אל מי לפנות אלא לאבינו שבשמים, זהו 'קרוב ה'...' אשר יקראוהו באמת'. ואכן לתקופת השנה נולד להם בנם הגדול הגרי"ש זצ"ל.

ביאור דבריו, כי פעמים ימצא שכוונת האדם להתפלל אל ה' שיעזרהו דרך רופא פלוני וכיו"ב. אבל מי שהרופא כבר נתיאש מאתו הרי אין בתפילתו כל עירוב, וכל פנייתו איננה אלא בלתי אל ה' שיעזרהו בדרך שהוא רוצה. תפילה כזו מחויבת היא לפעול.

וזכרון לפני ה' - מעלת שמירת הקדושה ובפרט שמירת העיניים

זאת תעמוד להם לזכרון ולזכות ביום הדין הגדול והנורא, לכפר להם על כל עוונותיהם כ"א.

בפרשתן (מטות לא נד), 'ויביאו אותו אל אהל מועד זכרון לבני ישראל לפני ה', הקשה ה'אור החיים' הק', מדוע הפסיק והכניס זכרון לבני ישראל בין תיבות אהל מועד לתיבות לפני ה', ונראה מלשון הפסוק שבנ"י הם לפני ה', ובאמת ה'אהל מועד' הוא אשר לפני ה'. ותי' האוה"ח, עפ"י דברי חז"ל (שהש"ר על הפסוק שה"ש ד ב שיניך כעדר הקצובות) שבמלחמה זו היו טחין רפש וטיט על פניהם כדי שלא יסתכלו בעבירה, לכן סמך מאמר 'לפני ה' למאמרו 'לבני ישראל'. כי בני ישראל אלו ראויים להיות לפני ה'. כמאמר ר' אחאי בר יאשיה (מסכת כלה פ"ב) 'כל המפנה עצמו מן העבירה ולא עשאה, אפילו הוא ישראל ראוי להעלות עולה ככהן גדול על גבי המזבח', והיה הדבר לזכרון - היינו שעצם המניעה מהעבירה תעמוד לזכרון לפני ה'.

ובתרגום יונתן (פסוק ג) 'ובכל דא חס לן למתלי עינן בן, ולא אסתכלון בחדא מנהון, דלא למחייבא בחדא מנהון ולא נמות במיתותא דמיתותן בה רשיעיא לעלמא דאתי, ודא יידבר לן ליום דינא רבא למכפרא על נפשתן קדם ה'. פירוש שנוהרו מלהביט בהם אפילו בהבטה בעלמא, בכדי שלא יתחייבו מיתה, וזהירות

כא. והזהירות מחטא הצילה אותם אף בגשמיות - שלא נהרג אחד מהם במלחמה, וכמו שכתב רבינו בחיי' (ד"ה עבדיך) וז"ל. זה היה פלא עצום, ומהניסים הגדולים שאירעו להם לישראל אירע להם כאן במלחמת מדין, שהיו (המדיינים) עם רב כחול אשר על שפת הים, והרגו ישראל מהם, ושבנו מהם אלפים ורבעות, והכתוב מעיד שלא חסר מישראל אחד במלחמה, זהו שאמר (פסוק מט) 'ולא נפקד ממנו איש', והנס הגדול הזה (אירע להם) לפי שהיו שלמים בזכות, והוא שדרשו חז"ל (שבת סד.) 'ולא נפקד ממנו איש - לדבר עבירה'.

כב. וכבר פירשו בלשון הכתוב (ויקרא א ב) 'אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה', תדע, מתי נחשב ה'קרבן' קרבן לה' כשקריב 'מן הבהמה', מהחלק הבהמי שבו... שזהו עיקר הנחת רוח לפניו ית' כשאדם מקריב מעצמו ומתגבר על עצמו בתאוות בהמיות בדברים שהוא מתאוה אליהם. כע"ז ביארו את הפסוק שבפרשת קרבן התמיד (כח ב) 'את קרבני לחמי', מהו ה'קרבן' שמעלה נחת רוח לפני הבורא עד שנקרא 'קרבני' - הוא 'הלחם' הרומז לכל ענייני הארציות, וכלשון הברכה 'המוציא לחם מן הארץ'.

כג. והנה נאמר (לא ג) 'ונקרב את קרבן ה'... לכפר על נפשותינו לפני ה', ובגמ' (שבת סד.) 'אמרו אם מידי עבירה יצאנו, מידי הרהור עבירה לא יצאנו', הקשה הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע אם אכן נכשלו בהרהורים מדוע המתנו עד עתה, ולא אמרו זאת מיד בשובם מן המלחמה. אלא, בתחילה היה נדמה להם שאין זה חטא כלל, כי מה בכך שהרהרו בליבם הרי לא בא הדבר לידי מעשה, אך לאחר שנאמרה פרשת הגעלת כלים - לטהרם מידי בליעת איסור, הבינו בעצמם שבליעה נחשבת כ'בעין', א"כ, אף עליהם לשוב ולבער מקרבם את הרהורי העבירה, ולטהר עצמם מבליעת האיסור בנפשם (ליקוטי הרי"ם בפרשת ד"ה עבדיך).

הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זי"ע היה אומר שסגולה למחשבות רעות ללמוד פרשת 'הגעלת כלים'.

בה ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ודרשו 'בתוכו' לא נאמר אלא 'בתוכם', בתוך כל אחד ואחד יי.

הפותח שער לדופקים בתשובה – גם על החמורות ביותר בפרשתן (מטות לא כא), 'ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה זאת חוקת התורה אשר צוה ה' את משה', הקשה הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (דרש משה) שהרי פרשה זו עוסקת בדיני 'הגעלת כלים', ואם כן מדוע נאמר 'זאת חוקת התורה' שמשמע שהוא חק לגבי כל התורה כולה, אלא כי אכן מכאן למדנו יסוד גדול לכל התורה, שכשם שאפשר להכשיר כלים שנבלע בהם איסור ולהוציא את הבליעה מהם כך גם 'מי שנתלכלך בחטאים ופשעים יש לו תקנה' להגעיל חטאיו ופשעיו ולהיות נקי בלא חטא בשישוב בתשובה, ונמצא שזוהו חוקת כל התורה שלא יתייאש האדם כשנודמן שחטא יי.

בפרשתן (מטות לב א), 'ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד'... ובסוף הענין כתיב (שם לג) 'ויתן להם משה לבני גד ולבני ראובן ולחצי שבט מנשה בן יוסף את ממלכת וכו'', וכל הרוואה יתמה תמיהה רבתי, מדוע נתן משה רבינו את ממלכת האמורי ועוג מלך הבשן גם ל'חצי שבט המנשה', והרי רק בני גד וראובן באו לבקש שברצונם להישאר בחו"ל ואילו שבט מנשה לא באו לבקש מאומה, ומבאר ה'צדור המור' (בפרשתן) כי אין לבני ישראל קיום והעמדה רק ע"י שמירת הקדושה מידת 'יוסף' צדיק יסוד העולם, ולכן לא יתכן להשאיר את בני גד וראובן לבדם ללא שישבו אתם יחד לכה"פ חלק מצאצאי יוסף הצדיק הלא המה חצי שבט המנשה.

והנה, עומדים אנו בימי 'שלושת השבועות', ימי האבלות על חורבן הבית שאירע בימים אלו, והזמן גרמא לבנות 'בית מודר לשכינה' בקרבנו, וכמו שנאמר (שמות

מעשה בבחור שנכנס אל הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע וקבל בפניו על מחשבות הטורדות אותו, אמר לו הרה"ק שסגולה כנגד מחשבות ללמוד בכל יום ב' דיבורים של המהרש"א. אחר זמן אמר הבחור שעצה זו צחצחה לו את מוחו (בדרך אגב נוסף, שבכדי ללמוד מהרש"א יש ללמוד תחילה את דברי הגמרא..., ואין סגולה כתורה ואין שמירה כתורה). כד. ומפורשים הדברים ב'ש"ך' על התורה (מגורי הארז"ל, פר' תרומה), וז"ל. 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', לא אמר משכן אלא מקדש, לומר, אם יקדשו עצמן יהיה כל אחד מהם מרכבה לשכינה, זהו ושכנתי בתוכם ממש, לזה אמר 'ועשו' ולא ועשית, כי כל אחד רמוז המשכן בגופו, הארון רמוז בלב, הכרובים... אלא לרמוז למה שאמרנו שיעשו בגופן - שיקדשו איבריהם ויעשו משכן ומרכבה לשכינה, ולזה אמר 'ועשו' 'וכן תעשו' שתי פעמים אחת למשכן ואחת לגופן.

כה אמר הרה"ק מהר"י מבעלזא זי"ע (מהר"י פרשת ויצא ד"ה וזה שער השמים) כי מצינו לחז"ל הקדושים שאמרו (הובא רש"י פר' ויצא) כי ביהמ"ק של מטה מכוון כנגד ביהמ"ק של מעלה, ובמקום אחר (עי' רש"י פרשת בשלח ד"ה מכוון לשבתך) אמרו להיפך כי ביהמ"ק של מעלה מכוון כנגד ביהמ"ק של מטה, ומבאר הרה"ק שאין כאן כל סתירה, אלא מתחילה עמד ביהמ"ק למעלה, לאחר שנים בבוא שלמה המלך לבנות בית המקדש למטה בנאו כנגד ביהמ"ק של מעלה... ומאז (שנחרב הבית) בכל זמן ומקום שיהודי מקדש את עצמו ואת אבריו כביכול נוטל הקב"ה את בית מקדשו ומכוונו כנגד אותו היהודי.

כה. איתא בספר 'בעל שם טוב' (פרשת לך ג) וז"ל, שמעתי ממורי זלה"ה בשם רבינו סעדיה גאון, כי עיקר בריאת האדם בעוה"ז הוא לשבר מדות רעות שלו הטבעיות וכו'. ובהמשך דבריו: וזהו שאמרו חז"ל (שבת קנו). האי מאן דאתיליד ביום ג' בשבת הוי עתיר וזנאי וכו'. וקשה הא הם שני הפכים, אם הוא זנאי ראוי להיות עני ולא עושר, כדכתי' (משלי ו) 'בעד אשה זונה עד ככר לחם'. ומבאר דכיון שהיה בטבעו להיות זנאי ושיבר טבעו, עי"כ נעשה עשיר, וכדמצינו ביוסף הצדיק שע"י שנלחם ביצרו זכה ונתעשר, דיוסף הוא השליט.

הנה איתא (פסחים ח). 'אבוקה להבדלה מצוה מן המובחר', ומרמז בה ה'ילקוט הגרשוני' (אות וא"ו) שהבדלה היינו להתבדל מן הרע, וה'מאבק' להבדלה זו, ההתגברות וההתעצמות היא היא מצוה מן המובחר.

כו. עוד חיזוק גדול מצינו בפרשתן, דכתיב (מטות לא מט-נ) 'עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידנו ולא נפקד ממנו איש, ונקרב את קרבן ה', ואמרו חז"ל (שבת סד). 'אמרו אם מידי עבירה יצאנו, מידי הרהור עבירה לא יצאנו', וביאר בזה ב'דברי שאול' על פי מה שכתבו המפרשים לבאר בהא דאיתא בגמ' (קידושין לט:) 'מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, ומחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה', וטעם הדבר הוא, כי כשאדם חושב

האדם בעבירה, עכ"ל, הרי שהתורה היא הטהרה הגדולה ביותר המועילה נגד כל הטומאות והקליפות.

שלא אכעס - בגנות הכעס

בפרשתן (מטות לא יד-טו), 'ויקצוף משה על פקודי החיל וגו', ויאמר אליהם משה, וצריך ביאור מדוע חזר לומר 'ויאמר משה', הרי ממנו אנו מדברים, והיה לו לומר - 'ויקצוף משה ויאמר', אלא לומר לנו, שמשה רבינו בעצמו שתק בעת הקצף, ורק לאחר זמן שב לדבר עמו, ומדוע, כי הדיבורים הבאים בשעת הכעס הם באופן של וידבר - לשון קשה, לכן המתין מעט, עד שנשקט קצפו, ואז ויאמר משה - אמירה לשון רבה, כי טוב לכוועם להמתין מעט עד שיעבור כעסו, ורק אז יפתח פיו לדבר דבריו (הגאון רבי זלמן סרצקין זצוק"ל בספרו אונים לתורה).

ידועים דברי הגה"ק רבי חיים מוואלאז'ין זי"ע במכתב לנכדו (לקראת נשואיו, הובא בספר הצדיק ר' יוסף זונדל מסלנט דף קט"ו, ועוד) שלא להכניס שום קפידא בלבך על שום אדם, ואצ"ל שלא להשיב בקפדנות לשום אדם, וע"י מדת הסבלנות משיג האדם רצונו יותר ויותר מעל ידי כל תקיפות שבעולם עכ"ל^{כח}.

והוסיף לבאר, שמכאן מקור ל'תשובת המשקל', שדרך 'הגעלת' החטאים הוא כריני הגעלת כלים, שכשם שלגביהם נאמר שכל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש, ואילו כלי שתשמישו ובליעתו הוא על ידי מים חמים הכשרתו היא על ידי שמגעילים אותו ברותחים, כך גם לעניין התשובה, שאם היה חטאו מתוך תאוה גדולה כאש ח"ו אזי גם התשובה תהיה ב'אש', ואם לא היה החטא 'בכל הלב' אזי סגי בתשובה פחותה מכך.

ביסוד הדברים האריך כבר ה'אור החיים' הקדוש זי"ע בספרו 'ראשון לציון' (משלי ב ז), ומרחיב בתיקוני התשובה כפי איכות החטא, אלא שמסיים שהתיקון המעולה ביותר הוא על ידי התורה שהיא כליבון באש, והא לך לשון קדשו (בקצרה), יש ג' עבירות באדם, כי יש עבירות אשר יעשה האדם ויספיק לו הטבילה, ויש על ידי הגעלה, ויש על ידי ליבון האש וכו', ויש דברים שבלועים ביבש באור והם צריכין ליבון, ואלו הם וכו' והכוועם, והמרחיק דברי רז"ל שלא להאמין בהם וכו', וכל זה חוטא באש וכו', כנגד אלו אלו צריך ללבן, והליבון הוא עסק התורה בתמידות ביגיעה שהיא אש, על ידי אש התורה תוציא בליעת האסור שנבלע בגוף

לעשות דבר מצוה הרי עצם המחשבה טובה והגונה היא, ואף אם לבסוף נאנס על ידי יצרו שלא לעשות אך לא נגרע שכרו על עצם המחשבה, אמנם המחשב לעשות עבירה ולא עשאה כי התגבר על יצרו אזי אדרבה חביב הוא ביותר לפני המקום ב"ה, שכבר בער בו היצר ונכנסה בו התאוה לדבר רע ואף על פי כן התגבר על יצרו, וזהו שאמרו מידי הרהור לא יצאנו אך מכל מקום לא נפקד ממנו איש לעבירה, על כן ונקרב את קרבן ה' - היינו קרבן תודה על שניצלו מידי היצר הרע.

כז. כלימוד למעשה היה אומר הגאון רבי אברהם גניחובסקי ז"ל שאפילו אם נזדמן לו לאדם פעם אחת בחייו לדבר עם השר הגדול בענין החשוב לו ביותר מכל ענייניו, ולשם כך קנה בגדים חשובים (רעקלי) ביותר והנה ברגע האחרון בא פלוני ושפך עליו כוס קאווע (קפה) ובכך איבד הלה אותה ההזדמנות... ג"כ לא יקפיד בידעו כי הכל מה' (הובא באגן הסהר).

כח. והדברים אמורים ביותר לעניין חינוך הילדים, שאי אפשר להשפיע עליהם על ידי כעס, ובכך ביארו בלשון הכתוב (ויקרא כא א) 'ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם', ונכפל ונשתלש לשון אמירה ג' פעמים, וצריך ביאור טעם הדבר, וביותר הקשה הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (דרש משה) מדוע לא נכתב 'וידבר ה' וכפי שמצינו ברוב מצוות התורה [וכמבואר בגמ' (מכות יא.) שפרשת ערי מקלט שביהושע נאמרה בלשון דיבור 'מפני שהן של תורה'], אלא כי בפסוק זה נאמר הלכות החינוך, וכמו שהביא רש"י מדברי חז"ל 'להזהיר גדולים על הקטנים', וזה כלל גדול ביסוד החינוך, שאין תועלת ב'דיבור' לשון קשה אלא ב'אמירה' לשון רכה...

העולם מספרים בדרך הלצה, שפעם הילכו אב ובנו ברחובה של עיר, והנה רואה אחד מעוברי אורח שהנהגות הבן איננה כשורה והאב גוער בו בקול גדול 'יעקב תיגרע, יעקב תיגרע'. אך משהתקרב אליהם הבחין שאין זה 'בן' אלא 'בת', וגברה פליאתו מדוע קורא לה האב בשם 'יעקב' שאינו שם של בת, נענה האב והשיב בחכמה לא שמה יעקב אלא שמי הוא, וגערתי הייתה על עצמי... כי כשארגיע את עצמי ואשלוט בעצמי לחנכה מתוך יישוב הדעת מבלי להתפרץ בכעס על התנהגותה שאינה כהוגן, יהיו דברי נשמעים, ותקבל מוסר אביה.

ומשה שמיתתו תלויה במלחמה זו מסר נפשו לעשות רצון קונו ולא התעכב מלהוציאם תיכף למלחמה, והנה לכאורה כאשר חזרו פקודי החיל ובשגנה לא הרגו את הנקבות הוצרך משה להתמלא שמחה וצהלה, שהרי מצידו עשה כציווי הבורא, אלא שהלוחמים גרמו בשגנתם להאריך עוד את ימיו, כי כל זמן שלא הרגו גם הנקבות נחשב כמו שעדיין לא גמרו את המלחמה והנקמה במדין, ועדיין לא יקויים בו 'אחר תיאסף אל עמך' (ונמצא 'מרווח' כמה ימים לחיות בעולם הזה, לעבוד את בוראו ברחימו ורחילו). ואעפ"כ... 'ויקצוף משה - החייתם כל נקבה' כי לא הביט על צרכי עצמו כלל ועיקר. א"כ בעסו שכעס על 'פקודי החיל' שלא מילאו לעשות רצון השי"ת - בוודאי לשם שמים היה, בלתי לה' לברו, ואעפ"כ דקדקו עמו כחוט השערה ונשתכחה ממנו הלכה (פסחים סו:), עאכ"כ בכעס (שלנו) הבא מחמת תאוה וקנאה שאין בו שום ריח של קדושה בוודאי חמור הוא ביותר ל.

ובבלל אמרו, שהחכם מבין שלא תבוא לו כל טובה מתוך הכעס, ועדיף לו לתפוס במידת הסבלנות, שהרי 'לאחר מעשה' כשיעבור זעמו יתחרט עשרת מונים על המעשים שעשה מתוך כעס, וד"ל כ"ט.

ומצינו בחז"ל (פסחים סו:) בחומר גנות מידת הכעס, וכמו שאמרו 'כל אדם שכוועם אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו', ולמדו זאת מהאמור בעניין (פסוק כא) 'ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא וגו', ולא נאמרו הלכות 'הגעלת כלים' על ידי משה אלא על ידי אלעזר, מאחר שנשתכחו הימנו על ידי כעסו. והרבה יש להתבונן בכעסו זה של משה רבינו, וכפי שהעמיק בזה ה'אלטער' (הסבא) מנובהרדוק זצ"ל (הובא בכמה מקומות בשמו), דבתחילת הפרשה בתיב (שם א-ב) 'וידבר ה' אל משה לאמר, נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמך', ואע"פ שהבין

כט. מובא בשו"ת מאיר נתיבים (רמזי תורה, מקץ) וז"ל, קבלתי ממורי הבעש"ט שסגולה נפלאה לבטל הכעס לומר הפסוק (תהלים קיט ט) 'במה יזכה נער את ארחו לשמור כדבריו', היינו לכוון השם הקדוש היוצא מראשי תיבותיו, וינצל מן הכעס. ואילו השל"ה הק' כתב (מס' יומא, דרך חיים תוכחת מוסר) 'טוב שיעשה פעולה המבטלו מהכעס, דהיינו שיאחז בכנף בגדו עם הציצית שתלויים בכנף, כי כנף כמנין כעס (150), והכועס נכנס אל זר בלבו (עי' שבת קה:) וציצית גורם להשראת השכינה'.

עוד 'סגולה' אמר הרה"ק ה'ינוקא' מקארלין זי"ע, למלאות פיו מים ולהשאירם שם בלא לבלוע לכמה רגעים, וטעמו ונימוקו, כי מן המציאות היא שזרם המים שיצאו מפיו בקילוח יביאנו לידי שמחה... ובפשוטו, אם רגע אחד לא יוכל לדבר מחמת המים שבפיו החוסמים אותו מלהשמיע קול - כבר תשקוט ה'אש' הגדולה, ותשכך מעט חמתו... ל. כאשר ידע האדם כי נכונים לו נסיונות, אזי בידיעה זו גרידא - כבר יקל עליו לעמוד בנסיון, וכמסופר על אחד מצדיקי הדורות שאחד מחסידיו התאונן בפניו שלקוי הוא מאד במידת הכעס, ומכל דבר - קטן כגדול היתה חמתו בוערת בו, עד כדי סכנה לסובביו, אמר לו הרבי, המתן נא מחוץ לחדרי, ובעוד שעה קלה איעצך עצה ההוגנת להפטר מן הכעס, כצאת החסיד מחדר הרבי נכנס אחריו יהודי נוסף, נענה אליו הרבי בקול גדול (בכדי שהראשון ישמע את דבריו תוך כדי שהותו מחוץ לחדר), אבקשך, שביציאתך מחדרי תנסה בכל דרך שהיא להביא את העומד בחוץ לכלל כעס. החסיד 'השני' יצא מהרבי, ומיד נפנה 'לעשות רצון צדיק' - בתחילה שפך 'בטעות' משקה רותחין על רעהו (הראשון) ועל בגדיו, ובראותו שכל המשקה נשפך על חברו החל לפייסו בדברים, ולהתנצל בפניו 'לא הבחנתי כך' וכדו', אנא ימחל לי מר על אשר עוללתי לו, וראה זה פלא, 'כעסן' גדול זה לא די שלא רתח מזעם, אלא אף הוסיף לדבר בדברי פיוסין אל 'השופך', לאמר לו, לא אתה עשית זאת, כי אם האלוקים אשר שלחך. כך ניסהו בכה וכה, והעלה חרס בידו - 'הכעסן' לא קצף ולא רגז, ועל כל דבר נענה אל המנסה, 'שהכל נהיה בדברו' - בדבר ה'. לאחר זמן נקרא לשוב אל הקודש פנימה, ויאמר לו הרבי, שמעתי מאחורי הפרגוד היאך עומד אתה בנסיון הכעס ממש 'הפלא ופלא', ואף כשחברך ניסה אותך ב'עשרה נסיונות' של כעס לא העלית רוגז אף לא בלב, ואם כן מה תתאונן על ה'כעס' שאין כך, ענהו החסיד בבת שחוק, אם היה הרבי מדבר מעט יותר בלחש היה זה 'נסיון', אך מאחר ושמעתי את דברי הרבי אל הנכנס אחרי, וידעתי בשעת מעשה שמנסים אותי, בזה נתבטלה ממני כל הבחירה. אחר הדברים האלה אמר לו הרבי, בכל עת זכור נא ש'מנסים' אותך מן השמים, וממילא יקל מעליך כל קושי הנסיון, ולא רק לענין 'כעס' הדברים אמורים, אלא בכל ענין שמרגיש בו רפיון, יתחזק על ידי שידע שכל הנעשה עמו, בא על פי חושבנא דלעילא, עם תכלית וטעם, ובזה יקבל את כל הבא עליו בטובה.

מתלמידיו של אהרן הכהן – אוהב שלום ורודף שלום
 בפרשתן (מסעי לג לח), 'ויעל אהרן הכהן... וימת שם...
 בחודש החמישי באחד לחודש'. הנה בכל
 התורה לא מצינו נזכר על שום אחד אימתי הוא יום
 פטירתו, ורק באהרן הכהן נזכר שהיה בראש חודש
 אב (ותמיד פרשה זו נקראת בסמיכות ליום הילולא דיליה), וצריך
 לבאר טעמא דמילתא, ומה נשתנה פטירתו של אהרן
 משאר שבעה הרועים שעמדו לישראל. ומבאר הרה"ק
 ה'שפת אמת' זי"ע (תר"ס ד"ה כתיב) על פי מה דאיתא
 בגמ' (סוטה יד.) 'מפני מה נקבר משה אצל בית פעור
 כדי לכפר על מעשה פעור', והרי שמושה מכפר על
 המקום השפל, ועל דרך זה יש לבאר שאהרן נפטר
 בראש חודש אב להגן בזכותו על הזמן השפל, ובזכותו
 נזכה לבניין בית המקדש שנחרב מפני שנאת חנם
 (יומא ט:). לא וכידוע ממעשה דקמצא ובר קמצא^ל, כי
 אהרן היה אוהב שלום ורודף שלום. ונכתב זאת בתורה

ומכל מקום לא יפול ברוחו אם נכשל ובא לכלל כעס,
 כי כל רגע ורגע שהאדם מתאפק מלכעוס חשוב
 הוא עד מאד אצל הקב"ה, ומצינו בדברי הגה"ק ה'חסד
 לאברהם' זי"ע (וקנו של החיד"א זי"ע) שכתב (אהבה בתענוגים
 עמ"ס אבות) על המשנה (שם ה יד) 'קשה לכעוס ונח
 לרצות חסיד, נח לכעוס וקשה לרצות רשע'. ולכאורה
 צריך ביאור מדוע לא כתב 'מי שאינו כועס לעולם
 נקרא חסיד', אלא, שאדרבה מי שיצרו מנסהו, אף אם
 ח"ו כועס לפעמים, מכל מקום בזה גופא שהוא 'קשה
 לכעוס' – שאינו ממהר לכעוס אלא הוא מנסה להתגבר
 על עצמו עדיין נקרא בשם 'חסיד'. ואדרבה מי שלא
 יכעוס כלל נקרא מלאך, ואין להקב"ה חפץ בעוה"ז
 במלאכים כי אם בבני אדם המתנסים בניסיונות ועומדים
 בגבורה (ומוסיף שם, מי שהוא 'קשה לרצות' – אף אם מתרצה
 לבסוף אבל נצרכים לעבור עמו 'קריעת ים סוף' עד שהוא מתרצה
 גם בזה נחשב כרשע, כי האדם צריך להיות 'רך ושוב').

לא. מעשה באחד שישב על הארץ וקונן על חורבן הבית, וניגש אליו אחד וביקש עזרתו, אמר לו המתן לי עד
 שאגמור את ה'קניות', אז אתפנה לשמוע את אשר בפך, נענה לו הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע ואמר,
 מה לך לבכות על החורבן אם בידך לבנותו, עסוק בגמילות חסדים, הרבה באהבת חנם המקרבת את הגאולה, ורק
 לאחר מכן חזור לבכות על בית מקדשנו ותפארתנו שנחרב.

כתיב (ישעיה נב ג) 'כי כה אמר ה' חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו', פירש החיד"א (מדבר קדמות מערכת ת', אות יט, ובעוד
 הרבה מספריו), בעון שנאת חנם נמכרתם והלכתם לגלות, אך לא בכסף – בזכות קיום שאר מצוות תגאלו אלא רק
 על ידי שתרבו באהבת חנם.

הנה איתא בגמרא (ר"ה לה.) 'אתקין רבי אבהו בקסרי, תקיעה שלשה שברים תרועה תקיעה, והקשו, מה נפשך
 אי ילולי יליל ליעבד תקיעה תרועה ותקיעה, ואי גנוחי גנח לעביד תקיעה שלשה שברים ותקיעה, ותירצו – מספקא
 ליה אי גנוחי גניח אי ילולי יליל, וביארו הראשונים, דצורת ה'בכיה' נעשית בכל מקום באופן אחר, יש מקומות
 שבוכים בילולי ויש בגנוחי, לכן צריכים להריע ב'תרועה' כל סוגי הבכיה. וביארו בזה, שזו היתה 'תקנתו' של רבי
 אבהו, שכ"א יתקע במקומו כצורת ה'בכיה' של מקום אחר, כי הבוכה רק כצורת מקומו, כלומר, שאינו מבכה אלא
 את הנעשה אצלו, על חורבן המונח לפניו, זה אינו נוהג כראוי, רק יהיה 'נושא בעול', עד שכל אדם יבכה גם על
 צרותיו של רעהו, ואפילו הרחוק ממנו, וזהו 'תקנת רבי אבהו' – שבכיו של איש יהודי אינו בכיה פרטית אצלו
 בביתו על צרותיו, רק שמשותף ומרגיש בצרות של כל בני ישראל.

מענין לענין, כה אמר הרה"ק ה'אהבת ישראל' זי"ע (עולמו של אבא) עלינו לאהוב כל יהודי באשר הוא, אפילו את
 ה'פשוטים' ביותר, בהביאו ראיה ממי הנהר אשר הם דוחים מעליהם כל חפץ ודבר זר שנכנס בקרבם, אם יפול
 לתוכם עץ או אבן או בגד או כל דבר אחר ברבות הימים נמצא אותם בשפת הנהר במקום נידח, חוץ מדבר אחד
 והוא 'קרח', אם יפול קרח לתוך הנהר הוא משאירו בקרבו, ולְאָטוֹ משפיע עליו מחומו עד שהוא נמס לגמרי וחוזר
 להיות מים... ולמה כל כך, כי הנהר מכיר בו שהוא 'אחיו' – מים כמותו, אלא שמחמת קרירות נעשה קר ו'קרח',
 אין לזה אלא עצה אחת, להשפיע עליו אהבה וחמימות, עד שהוא חוזר להיות כמקורו בתחילה, כיו"ב, לגבי כל
 יהודי, עלינו להשפיע עליו חום אהבה ואש קודש, שהרי 'אחינו' בשרנו הוא, ובזה יחזור להיות מה שהיה בתחילה.
 אכן, אין כל ספק, שרבות רבות יש לנו להתרחק מחבר רע, ואין הכוונה כלל 'להתחבר' אל הרשעים, אלא
 כמאמרו הנודע של ה'אהבת ישראל' עצמו 'מדארף זיין גוט צו יעדן, נישט מיט יעדן', טוב לכל אחד, אבל לא
 לחיות טוב עם כל אחד.

באר הפרשה - פרשת מטות מסעי

ללמדנו להיות מתלמידיו של אהרן ולהרבות באהבת חיים^{לג}, והזמן מבקש את תפקידו^{לד}.

ובמה קשה בעיני המקום כשאיש מבני ישראל פוגע ל"ע ברעהו, וכבר כתב ב'מגלה עמוקות' (וירא ד"ה ויאמר ה') על הפסוק (בראשית יח ב) 'ויאמר ה' זעקת סדום כי רבה וחטאתם כי כבדה מאוד, ארדה נא ואראה הכצעקתה וגו' וז"ל, 'זעקת כי רבה' - בין אדם לבריות,

'וחטאתם כי כבדה' - בין אדם למקום, והקב"ה מוותר על בין אדם למקום ולא על בין אדם לחברו, זהו שאמר ארדה נא ואראה הכצעקתה משום אותו זעקת סדום דהיינו בין אדם לחברו, שזו היא עיקר חטא שלהם. עכ"ל.

אבינו אב הרחמן ינחמנו בקרוב^{לה}, ויבנה בית המקדש במהרה בימינו, ולירושלים עירך ברחמים תשוב ותשכון בתוכה כאשר דברת, בב"א.

נוראות כתב בש"ך עה"ת בפרשתן (מטות ד"ה ומקנה רב) לבאר את טעם הדבר מדוע לא רצו בני גד ובני ראובן לעלות עם יתר עם הקודש אל עבר הארץ הטובה והרחבה, אלא מאחר והם היו 'בדגל' אחד עם מחנה שבט שמעון (כי כך היה סדר הדגלים, שבדגל בני גד היו מטה ראובן ומטה שמעון), ולאחר שחטא זמרי בן סלוא נשיא בית אב לשמעוני, שוב לא רצו בני גד ובני ראובן להיות בכפיפה אחת עם 'חברים רעים', כי חששו שמא אף בארץ ישראל יעלה חלקם להיות יחד עם בני שמעון, לכן העדיפו להישאר בחוץ לארץ עם 'חברים טובים' מאשר לדור בארץ ישראל עם חברים שאינם טובים.

לב. נוראות למדנו מכאן על חומר המבייש את חברו ומלבין פניו ברבים, כי הנה לכאורה ה'צדק' היה עם קמצא, שהרי בר קמצא הפר את כל שמחתו כאשר הגיע לסעודתו, ולא היה מסוגל לשמוח כראותו את אויבו, ואף היה מוכן להפסיד את כל דמי הסעודה העיקר שילך בר קמצא, והיינו משום שכל הסעודה אין בה טעם במצב כזה... ואף על פי כן אקמצא ובר קמצא חרב ירושלים, כי גם אם אתה 'צודק' אך אסור לבייש את השני שאינו צודק ולשפוך דמו ברבים...

לג. פעם ניגש אל הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל אחד משכניו, וטענתו בפיו, כי הפועלים אשר סיידו את בית הרב שפכו את ה'שאריות' לתוך צינור ניקוז השופכין, ומחמת כן נסתם הצינור של אותו שכן, והוצרך לקרוא לפועלים שיפתחוהו ועלות שחרם עמד על סך שש מאות שקלים, ועל כן תובע הוא מרבי ניסים שישלם את הנזק שגרמו פועליו, על אתר הוציא הגר"נ את ה'כיס המעות' מחיקו ופרע את כל הסכום הנ"ל טבין ותקילין, והוסיף בדברי ריצוי ופיוס על הנזק שנגרם מחמתו שלא בידיעתו, ונפרדו לשלום. לאחר מכן אמר רבי ניסים למלווהו, מכמה וכמה סיבות לא הייתי צריך לשלם לו אפילו שזה פרוטה, א. סיד הנשפך לתוך המים אינו גורם לסתימה, וממילא בעל כרחך ש'סתימה' זו נגרמה מחמת דבר אחר. ב. הצינור היוצא מביתי להוביל את השופכין אינו מתחבר כלל לקו הצינור של השכן... ג. לא סיידו אצלי עתה בבית, וכל אותה תביעה אין לה על מה להתבסס כלל... נדהם המלווה ונזעק, אם כן מדוע שילם מע"כ, השיב לו רבי ניסים, כדאי לי לשלם 600 שקל בשביל לחיות עם השכן ב'רוח טובה'... לדידן ייאמר, כדאי לנו לוותר ואף 'לשלם' בשביל לחיות עם בני ישראל ברוח טובה...

לד. ביסוד הדברים ביאר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע מנהג ישראל להרבות בסיומי מסכתות בתשעת הימים ולהזמין לסעודת המצוה, שהכל הוא בכדי להרבות באהבת חיים, וכמו שכבר איתא בגמ' (שבת קיח:) 'כי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתיה עבידנא יומא טבא לכולהו רבנן'.

לה. סיפר הרה"ק מהרי"מ מראחמיסטריווקא זי"ע, שהרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטריווקא זי"ע הכריז פעם בשבת מברכין מנחם אב קודם ברכת החודש, כי בשבת זו מנחמים מן שמאי לכל המצפים לישועתם לזש"ק שבקרוב יקראו בשם 'אב', באותה שבת היו שם יותר מחמישים אברכים אשר עדיין לא נושעו בפרי בטן וכולם נתברכו מפיו ונפקדו בזרע קודש.

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: כח התפילה

פרשת מטות מסעי

בס"ד | גיליון מס' 289

מה 'שיבש' את מסלולם של מאה אלף דולרים, ומדוע?

הרגו בחרב! (ל"א, ח)

והדאגה, מתוך חוסר הוודאות והרעדה העולמית - נשוב ונישא אליו עיניים, נחבר אליו מחדש ונדבר אתו על הקשיים שלנו!

כן, כי בימים כתיקונם, עלול האדם לחשוב שבסך הכל חייו בשליטה. 'בגדול' הכל בסדר. סדר יומו יציב, בריאותו תקינה, חינוך ילדיו פועל כנדרש, פרנסתו יציבה. זה יוצר קושי להרים עיניים ולהתפלל לה', כי התחושה היא שהכל מובן מאליו, פועל בכל מקרה, עובד ממילא. לכן בורא עולם מעניק לנו מתנה - וירוס שיהפוך את העולם, כדי לצבט אותנו ולהעיר את לבבנו, למען נישא אליו את עינינו ונבקש ממנו את כל מה שחשבנו שהוא שלנו!

והמצאות מוכיחה: אם בעבר היו מי שהתקשו להתפלל, הרגישו שהכל די בסדר ולא חסר דבר, הרי שבחודשים האחרונים, עם העולם המתהפך, נהפכו גם הקרביים של כלנו, וכולנו אחוזי דאגה ומתח. בורא עולם עושה זאת כדי לקפח לנו את העיניים, כדי שנבין שאנחנו ברגעי הזדמנות, להתחבר אליו מחדש, לשאת אליו עיניים ולבקש ממנו את כל מה שחשוב לנו!

אשרינו שזכינו לחיות בתקופה, שלמרות הדאגה השוררת בה - יש בה כזו מעלה ייחודית. כל אדם, בכל רחבי תבל, יודע שאין לו שליטה על המחר. העולם כולו מובלב ונוכח, ובני האנוש בתוכו - מודאגים ותוהים. זה כמו פנס בוקק בעוצמה: יהודי, פתח את העיניים ושא אותן לאבא, תדבר אתו ורק אתו, רק לו יש שליטה על המצב, רק הוא יכול לעזור!

פרשת השבוע מספרת על בני ישראל שהרגו את בלעם בחרב. רש"י מגלה שנהרג בחרב בדווקא, כיוון שהוא ביקש לפעול בחרב שלנו - היא הפה בו אנו מתפללים, ולפיכך גזלנו ממנו את חרבו שלו, והרגנו אותו בעזרתה. כי הנשק היהודי הוא הפה - החרב שלנו. אנו מתפללים לבורא עולם, מבקשים ממנו, פורשים את קשיינו בפניו ומתחננים לעזרתו - זה ורק זה הנשק שלנו, בעזרתו נצח כל צרה וצוקה, אויב ומועקה, בעיה וקושי!

זה הזמן להבין את האיתות האלוהי, לשאת עיניים לבורא עולם. לו יש שליטה על המצב, כן, גם עכשיו. עכשיו אנו גם רואים זאת בעיניים, חשים את זה בכל יום. אחים יקרים, יש לנו נשק חזק, מנצח וירוסים ומדבר נגיפים, מבטיח נחת יהודית ומעמים חשבונו בנק, פותר בעיות ושובר מחסומים, ולנשק הזה קוראים: תפילה.

הבה נשתמש בנשק הזה, עכשיו הזמן לנצל אותו. לבוא לבורא עולם שלוש פעמים ביום, לבקש ולהתחנן לפניו. להתפלל כראוי, כבונה, בהתלהבות, ביישוב הדעת,

הימים שאנו מצויים בעיצומם, תוך כדי סחרחורת עולמית ותבהלה שהולכת ומתעצמת, אינם ימים קלים. המצב הבריאותי לוט בערפל, העולם הכלכלי קורס לתוך עצמו, מוסדות החינוך פעילים ואינם פעילים גם יחד, וכל לב יהודי תמיה ומודאג, מתוך חוסר מנוחה. כל מי שענינו בראשו, מבין מיד שמהומות עולם שכזו תובעת משהו, יש בה הרבה יותר מרמז, סוג של תמרור בוקק מאבא שבשמים. מה הוא מבקש מאיתנו? לשם מה הביא עלינו את הצרה הזו? מה הוא תובע שנבצע?

קשה לדעת דרכי בורא עולם, ובכל זאת, ניתנת לנו הזכות להתבונן בהיסטוריה של עם ישראל, ולדלות פנינים ממה שגילו לנו חכמינו ומאורינו, מהם נלמד כיצד לפעול בעת הזאת. אחת הפרשיות הכאובות שחוו בני ישראל במדבר, הינה ה'נחשים השרפים' שהסתובבו בעם, נושכים ומדביקים ארס, ויוצרים מהומה גדולה במחנה. בורא עולם מבקש מנשה רבינו להציב נחש נחושת על עץ גבוה, וכל הנשך - כל מי שנדבק במגיפת הנחשים המשתוללת, ירים עיניו אל נחש הנחושת ויחיה.

את משמעות 'סדר הרפואה' הפלאי הזה, חושף בעל ה'אור החיים' הקדוש ז"ע בביאורו בפרשת חוקת, פרק כ"א פסוק ח', ודבריו עומדים ומזהירים, עד שנצטט אותם בלשונו המתוקה מדבש: 'כי השם חפץ שעניניהם יהיו תלויות לאביהם שבשמים, למחיתם ולכל צרכיהם וללא מבטח זולתו... כדי שיהיה ליבם תמיד באין הפסק קרוב להשם, כבן המצפה לשולחן אביו ערב ובוקר בכל עת וזמן!'

כלומר: הסיבה לכך שבורא עולם הביא קשיים על עם ישראל במדבר, היתה כדי שישא אליו עיניים. כדי שיתפללו אליו, יתחברו אתו, יבקשו ממנו - ויחשוו שהם סמוכים רק על שולחנו. בני ישראל התרעמו והתלוננו על הקשיים, ולכן שלח להם ה' עוד קושי, גדול מקודמיו, למען יידעו כי זו ורק זו הדרך: להרים עיניהם ולצפות לבורא עולם, לבקש ממנו ולהתחנן לפניו. ולכן, גם רפואתם היא רק בנשיאת עיניהם השמימה, כי זו מטרת הקשיים מלכתחילה!

ומכאן למזמנו: העולם כולו חווה טלטלה, קושי שכמותו לא היה עשרות בשנים. אין איש שידע מה יהיה מחר, עם הבריאות והפרנסה, עם חינוך הילדים ועם שגרת החיים. אז למה? לשם מה הקדוש ברוך הוא מביא עלינו כאלה קשיים? מדוע הוא מעמיד אותנו בהתמודדות הזו? על שום מה שלח נגיף קטנטן לשבש לנו סדרי עולםם?

הנה, הנה התשובה: כי הוא מצפה שנרים אליו עיניים. שנתפלל אליו. שנבין שכל החיים אליהם הורגלנו, הבריאות המבוטסת, מוסדות החינוך הפעילים, המשכורת שנכנסת, שגרת החיים היציבה - כל זה לא קיים עוד, היה ואיננו. ועתה, מתוך המתח

חשבון חשמל ששולם בדמי דירה...

אם כולנו יודעים שחשבון החשמל מגיע אחת לחודשיים ומרוקן את חשבון הבנק באבחה אחת, הרי שיהודי אחד ניצול מגזירה זו. מסיבה טכנית לא ברורה, שמו נשמט ממערכות המיחשוב של חברת החשמל. ארבע שנים תמימות חלפו בלי שקיבל ולו חשבון חשמל אחד, והוא כבר הרבה אולי פטרו אותו מתשלום לנצח...

אלא שבימים מן הימים, מערכות הבקרה חשפו את העניין, והוא קיבל חשבון חשמל על ארבע שנים בבת אחת. 50,000 ₪ תבעו ממנו לשלם, והוא חש אבוד במערכה. חמישים אלף ₪? - מנין לו סכום כזה בעיצומו של יום? מהיכן ישיג הון עתק שכזה ביום בהיר אחד?!

אלא שחברת החשמל לא אבתה לשמוע על פריסת תשלומים או פתרון אחר. אחת היא לה - התברר שמדובר בטעות, הוא צריך חשמל בסכום של 50,000 ₪, ועליו לשלם הכל, באופן מיידי. הוא ידע שאין לו מהיכן לשלם, ופנה לאבא שבשמים במילים שלו, כשהוא מבקש: 'אבא, מי כמוך יודע שאין לי מהיכן לגייס סכום כזה. אנא אבא, עזור לי לעמוד בזה!'

בינתיים הימים חולפים. הוא מוסיף להתפלל מעומק לבו, מצפה לישועה. אלא שבימים בהיר נקשו בדלתו שני חשמלאים חמורי סבר, והודיעוהו כי יש לו רבע שעה עד שהוא מנתקים את זרם החשמל, וזו התראה אחרונה בהחלט!...

האברך חש אובד עצות, התפלל שוב לבורא עולם והחזיק להתקשר לאמו, לשואלה אם יש לה רעיון מנין ללוות סכום כזה. בשמועה את דבריו, קפצה האם המבוגרת ממקומה ואמרה: 'בדיק עכשיו, ממש עכשיו, חתמתי חוזה למכירת דירת ירושה שלי. שנה וחצי אני מנסה למכור, ובדיק הרגע נחתם החוזה וקיבלתי 50,000 ₪ כתשלום ראשון בחתימת החוזה. הכסף מוכן לך!'

האברך נדהם מיד ההשגחה, כיצד בורא עולם עמד לצידו עד הרגע האחרון. הוא שילם את חובו והציל את המשך זרימת החשמל בביתו, וסיפר את סיפורו למען נדע כולנו: כן, יש לנו כתובת. אם יש לנו שעת צרה או מצוקה, זה נועד לחבר את זרם החשמל בינינו לבין אבא שבשמים, לזדקק אותו. הבה נפנה אליו ונדבר אתו, נתפלל אליו כראוי ובכונה, ונזכה שהוא יושיענו ויגאלנו תמיד!

להגיע בזמן לתפילה ולכבות את הסלולרי מתחילת התפילה ועד סופה. זה הזמן לחדד ולאמץ את נשק התפילה שלנו, כי בורא עולם הטיל עלינו את הקושי כדי שנשתמש בכח התפילה ונישא אליו עיניים, אז נעשה זאת בשמחה ונתחבר אליו באהבה, והוא רחום שומע תפילת כל פה ויושיענו בקרוב מאוד!

מהו יעד הדולרים?

כשנקלע ר' משה, יהודי יקר וירא שמים מבני ברק, לניו יורק ההומה, חש היטב מהי תחושת זרות. הוא הסתובב בעיר שלא בטובתו, הגיע שלא מרצונו. בנו הקטן נולד עם מום בלב, וכל הבדיקות והבירורים העלו כי עליו לעבור ניתוח מורכב, הנערך רק במרכז רפואי נודע בניו יורק. כך נקלע לעיר זרה ומנוכרת, נושא את בנו בעגלה בדרכו לבית החולים.

הניתוח נקבע מראש, וגם שולם מראש, ולא בזול... \$100,000 דרשו הרופאים בגין הניתוח, ועוד בשבתו בארץ דאג ר' משה לארגן את הכסף. גייס מחסכונויות, ביקש מחבריו, לווה סכומי עתק, ושלח את הכסף בהעברה בנקאית לבית החולים המפורסם. עתה הגיעו ר' משה ורעייתו לבצע את הניתוח, שאורכו הצפוי היה שש שעות.

לאורך כל השעות האלה ישבו ר' משה ורעייתו מחוץ לחדר הניתוח, כשלבם משתפר בתפילה ותחנונים לבורא עולם. שעה קלה לפני המועד המתוכנן לסיום הניתוח, יצאו מהחדר שני מנתחים חמורי סבר, פנו להורי הפעוט ואמרו: 'האמת היא, שבמהלך הניתוח התברר כי ישנם מומים נוספים הדורשים טיפול. זה אומר שהניתוח יתארך עוד שש שעות, ולא זו בלבד, אלא שנדרש בגינו תשלום נוסף, בסך \$100,000 נוספים. אתם רוצים להמשיך בניתוח במתכונת הזו?'

ר' משה ורעייתו היו המומים. ראשית - מהבשורה, כי יש מומים נוספים בלבו הקטן של הפעוט, ה' ישמור. אם בכך לא די, הניתוח - המורכב ומסוכן בלא הכי - יתארך עוד כשש שעות של מתח ודאגה, בהן הלב הקטן יפרפר בין סכני המנתחים. ובנוסף על כך - לגייס מאה אלף דולר נוספים? רבוננו של עולם, מניין? - הרי עבור מאה אלף הדולרים הראשונים התאמצו מעל ומעבר. לגייס כאן ועכשיו מאה אלף דולר נוספים, בעודם בארץ זרה ומנותקים מהקהילה?

ובכל זאת, חיי בנם שווים כל הון. הם החליטו להמשיך בניתוח, וכמובן - המשיכו להתפלל, כשהם מוסיפים בקשה שבורא עולם יהיה בעזרם, ומאה אלף הדולרים הדרושים 'פלו' עליהם משמים, שכן אין להם קצה חוט מנין לגייס סכום כזה...

בעודם מתפללים בדמעות, עבר שם יהודי מקומי. הוא ניגש אליהם ושוחח עימם בנעימות, ביקש להבין על מה ולמה הם כה מתוחים ומודאגים, מתפללים ומתחננים. כשהסבירו לו את מצוקתם, יעץ להם לפנות ליהודי עשיר הגר בקרבת מקום, לנקוש בדלתו, להסביר לו את המצוקה, ולבקש את עזרתו - אולי יחוס וירחם על בנם הפעוט ויציל נפש מישראל...

ר' משה, נבוך וחסר אונים, החליט לנסות. נכון, אין לו היכרות מוקדמת אתו, ונכון גם שקשה להאמין שיוכל להגיע אליו בלי לקבוע פגישה, לשוחח עמו, להסביר את המורכבות, ולצאת עם סכום שיש בו כדי לכסות את הניתוח. ובכל זאת, החליט לעשות את ההשתדלות, ופנה לביתו של הגביר.

כשנקש בדלת, היא נפתחה מיד בידי הגביר בעצמו. הוא הזדהה בשם 'יונגרמן מבני ברק', שכן הוא אברך, והמילה אברך מתורגמת באידיש למילה 'יונגרמן'. הוא ידע שהגביר לא מכיר, ולכן הזדהה בסתמיות כאברך בני ברק, 'יונגרמן מבני ברק'.

הגביר שמע זאת, והגיש לו מיד מעטפה חתומה. 'אני רוצה לדבר איתך בקשר לתרומה כספית' - אמר האברך במבוכה, ואילו הגביר השיבו: 'למה אנחנו צריכים לדבר? נתתי לך את כל מה שאתה צריך, הכל במעטפה, סע לשלום!' - סיים, וסגר את הדלת אחרי. האברך יצא מהגביר, פותח את המעטפה, ומגלה בתוכה המחאה חתומה, עליה מתנוסס הסכום:

\$100,000!

כן, אכן כן! נס ופלא! ר' משה הסיק כי אין לדעת איך וכיצד, מן הסתם הגביר דגן כבר שמע על מצוקתו, והכין עבורו שיק. כך או כך, הרי הוא עתה שמח וטוב לב, רץ לבית החולים בצעדי ריקוד, מעביר את השיק למזכירות החותמות כי הניתוח - גם השלב השני - שולם, ושם להמתין מחוץ לחדר הניתוח...

הניתוח שולם, וגם הסתיים בהצלחה. הפעוט הועבר להתאוששות במחלקה, כשהוריו נותרים לצידו, מהללים את בורא עולם על הנס ופלא שגרם עימם, בהצלחת הניתוח ובכיסוי עלויותיו באופן מסתורי. אלא שביום המחרת, קיבל ר' משה שיחת טלפון מוזרה, שהבהירה כי אולי מדובר בטעות בכתובת...

על הקו, היה הגאון רבי שלום מאיר יונגרמן זצ"ל, ראש ישיבת 'זכרון יעקב'. הוא שאל כמה שאלות, ואז התבררה הטעות: הרב יונגרמן, ראש הישיבה, הוצרך לסכום של מאה אלף דולר. הוא הפעיל מאמצים ושתדלנים שונים שידברו על לבו של הגביר, וסיכם עם הגביר כי יבוא לקחת את השיק ביום פלוני בשעה 4:00 אחה"צ.

הוא באמת הגיע באיחור קל, אלא שר' משה הגיע לביתו של הגביר בדיוק באותו יום ובדיוק בשעה 4:00, וכשהזדהה כ'יונגרמן' - אברך, קיבל את השיק מידי של הגביר... דקות אחר כך נקש הרב יונגרמן בדלת, אלא שהעשיר טען שכבר העביר את השיק ל'יונגרמן' אחר שנקש בדלתו בשעה היעודה!

ר' משה התנצל מעומק לבו, אלא שלא היה יכול להשיב את הגלגל לאחור. הוא כבר העניק את השיק לבית החולים, שילם בעזרתו. כשהתחזרה לעשיר הטעות שקרתה, הבין כי יד ה' כיוונה את העניין להציל את בנו הפעוט של ר' משה, ונעתר להעניק להרב יונגרמן שיק נוסף, בנוסף לשיק שכבר העניק לאברך 'יונגרמן' לתשלום הניתוח...

כשחזר הרב יונגרמן לארץ, סיפר את הסיפור המפעים למורו ורבו, הגאון רבי חיים גריינימן זצ"ל, שהתפעל מאוד מיד ההשגחה העליונה. כיצד קרה שבדיוק הפעם הרב יונגרמן איחר לפגישה, ובדיוק הגיע אברך שהזדהה באידיש כ'יונגרמן', ובדיוק היה מדובר באותו סכום... - הרי זה לא יאומן כי יסופר!

נענה רבי חיים גריינימן והשיב: 'האמת, שאין בכך כל פלא. כאשר זוג יהודים בוכים ומתחננים לבורא עולם מלב נשבר, ומבקשים ממנו מאה אלף דולר, תולים עיניים רק בו ומייחלים בתפילתם רק אליו - אין ספק כי בכוחם לשנות מערכות שמים, להסיט \$100,000 ממסלולם המקורי לטובתם. הרי זה בדיוק הכח של תפילה!'

סיפור מופלא זה, אותו סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, מעורר את הלב: הנה כי כן, כמה גדול כח התפילה. יהודי אחד מתאמץ ומשתדל לקבל תרומה של \$100,000, ויהודי אחר, בתפילה מעומק הלב ומעמקי הנפש, בתחנונים אמיתיים ובדמעות שלישי, פשוט זוכה בכסף כזכיה מההפקר!

אחים יקרים, אין לנו אלא את כח הפה, את כח התפילה. בכל זמן ועת ובפרט עכשיו, הבה נתפוס את כח התפילה בשתי ידינו, נאמץ אותו אל ליבנו. עתה הזמן להתחזק בתפילה בכוונה, בהתלהבות, בהגעה הזמן וביישוב הדעת - בלי הפרעות ובלי צלצולי טלפון טורדניים. כעת הזמן לחזק את התפילה ולשאת עיניים מייחלות לשומע תפילות עמו ישראל, והוא ישמע את תפילותינו ויחיש את ישועתנו!

נהג אוטובוס או מחלק לחמים?

את הסיפור הבא שמעתי מבעל המעשה בעצמו, ומעשה שהיה כך היה: בעל המעשה הוא נהג אוטובוס, המשרת בקו 415 בבית שמש. באחד הימים הקדים לבוא לעבודה לפני זמן צאת האוטובוס, והחליט כי בזמן שנותר לו יחפש לעשות מעשה טוב. על אתר יד מהאוטובוס ופנה למכולת סמוכה, רכש בה 2 ככרות לחם ו-2 תבניות ביצים, וביקש להעניקן לנזקק.

רק לאחר שהמוצרים היו בידיו, נזכר שבעצם הוא לא מכיר כאן איש. הוא עצמו אינו מקומי, רק משמש כנהג אוטובוס. עכשיו יש בידו שקית ובה לחמים ותבניות ביצים, אבל הוא לא באמת יודע מה לעשות בשקית שבידיו... הוא חוכך בדעתו, ולפתע נזכר: כן, יש לו ידיד נעורים שלמד אתו בחברותא בישיבה לפני כמה שנים טובות. אם אינו טועה - הלה גר כאן בסביבה...

חיש קל הוא מברר את כתובתו של חברו מהעבר, ומגלה כי הוא מתגורר בבניין סמוך ממש, 3 דקות הליכה. 'נו, אותו ידיד נעורים הוא לבטח אברך שהפרטה לא מצויה בכיסו', מהרהר נהג האוטובוס, 'אין ספק כי זו כתובת ראיה'. הוא מאיץ את פסיעותיו בדרכו לביתו של ידיד נעוריו, נוקש בדלת בשעת בוקר מוקדמת, ו...

כשהדלת נפתחת, חברו מקבל אותו בהפתעה מהולה בהתרגשות גדולה, הוא מביט פנימה ומגלה כי על השיש במטבח שקיות אוכל ריקות, אין בהן דבר. על כסא במטבח יושבת רעייתו של חברו ותהלים בידה, מתפללת בדמעות. כשהוא מסביר לחברו כי 'בדיוק' נקלע הנה, 'בדיוק' רכש לחמים וביצים, ו'בדיוק' העלה בדעתו להעניק לו אותם, החבר מזנק בהתלהבות:

'הרי זה לא יאומן ממש! קמנו הבוקר, וגילינו שהלחם והביצים נגמרו אמש. הילדים שלנו מבקשים סנדוויץ' הכולל לחם וחביבתה, אולם לא היתה ביד כל פרוטה. רעייתי החליטה שבמצב כזה יהודי מתיישב ומתפלל בכל לבו לבורא עולם, וזה מה שעשתה. ועיניך הרואות - היא יושבת ותהלים בידה, והלחמים והביצים הגיעו אלינו עד הדלת, בידי חבר טוב ודואג שנזכר בי לאחר שנות ניתוק ארוכות, והביא לי בדיוק את מה שהתפללתי עליו!'

את הסיפור הזה שמעתי מבעל המעשה בעצמו, והוא מטלטל את הלב: ברגע אבוד, כשאין מה לתת בסנדוויץ' של הילד, התיישרה האשה הזו והתפללה. היא הבינה שהיא בשעת מצוקה, אין לה למי לפנות, רק אבא שבשמים יכול לעזור. והוא באמת יכול - כי רק הוא יכול היה לסובב את העולם כך שהנהג יבוא מוקדם לעבודה, יחליט לרכוש מוצרים בעיר זרה, יחפש כתובת עברם, ויעניק אותם בדיוק לבית הנכון!

אחים יקרים, כח התפילה הזה הוא של כולנו, של כל יהודי. אבא שבשמים לא מנסה להקשות עלינו, הוא יוצר לנו קשיים כדי שנפתח את הלב ונדבר אתו, נבקש ממנו והוא יחוש לעזרתנו. הוא העניק לנו קושי בתקופה זו כדי שנחזק את הקשר עמו ונתפלל אליו מעומק ליבנו, הבה נעשה זאת בכל הלב, ונזכה שהוא יקבל ברחמים וברצון את תפילותינו!

על פרשת השבוע

פרשת מטות - מסעי תש"פ

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה

אגעדאנק

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

איש כי ידר נדר לד' (ל, ג)

במדרש: הדא הוא דכתיב "ימינו כצל עובר" בביאור מדרש זה כתב בספר הקדוש "קדושת לוי", עפ"י הגמ' נדרים (י, א) שאסור לומר "לה' קרבן" רק יאמר "קרבן לה'" והטעם, שמא ימות אחרי שיזכיר שם ד' קודם שיאמר "קרבן" ויוציא ח"ו שם שמים לבטלה, לפי זה אמר כאן הפסוק "נדר לה'" ולא כתוב "לה' נדר" כנ"ל שמא ימות קודם, וזה מה שבא המדרש ליישב, למה כתב בסדר זה? ומתירין הדא הוא דכתיב ימינו כצל עובר וא"כ יש חשש שלא יספיק לסיים את המילה קרבן.

בהקשר לזה, ישנה פנינה נפלאה בספר "שם משמעון" על התורה, בשם הרב הגאון החסיד מו"ה יצחק פרענקל זצ"ל האבד"ק טיסמניץ שהקשה על מנהג העולם כשנותנים שלום זה לזה, שהמקדים שלום לחבירו אומר "שלום עליכם" וחבירו משיבו "עליכם השלום" וקשה למה לא משיבו ג"כ "שלום עליכם" ולמה הפך מילותיו? ותירץ הגאון ז"ל דהטעם הוא דמציוו ש"שלום" הוא אחד משמותיו של הקב"ה כמו שנאמר בספר שופטים "ויקראו לה' שלום", לפי זה יש לבאר שלכן עונה חבירו "עליכם השלום" ולא "שלום עליכם" מטעם דחיישין שמא ימות ח"ו ונמצא שם שמים מתחלל, ואם תשאל איך יכול הראשון לומר מקודם "שלום" ואחר כך "עליכם" ולמה לא חיישין שמא ימות? התשובה: מטעם דאיתא בחז"ל "כל המקדים שלום לחבירו מאריכין לו ימיו ושנותיו" א"כ ליכא למיחש כלל שמא ימות דאדרבא מאריכין לו ימיו ושנותיו...

(תפארת יוסף)

לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה (ל, ג)

בספר "דרך שיחה" (מה שנשאל והשיב הגר"ח קנייבסקי שליט"א) מובא: ה' הביא הרב בס' "ארחות ישר" (דף ו' ע"ב) מספר חסידים שאם ישמור האדם את פיו מדיבורים אסורים ולא יחל דברו, אזי כל אשר יבקש מהש"ת יתקבל, וכן הובא מהחיד"א על פסוק זה.

ה' והוסיף הרב: סיפר לי אבא זצ"ל שכאשר בנו את בנין ישיבת נובהרדוק בפינסק, היו באים מדי שנה לסנדלר שם כדי לבקש כסף, ופעם אחת אמר למבקשים: "לא גמרתם את הבנין, לעולם כבר לא תגמרו!" וכך הוה, לפני שגמרו את הבנין באה השואה ולא גמרו את הבנין.

ה' שאלתי את הרב אם הכיר את הסנדלר מת"א שמחזיקים אותו לצדיק וקדוש, ואמר לי: לא הכרתיו, רק פ"א בא אלי יהודי שאתן לו כת"י מהחזו"א, שאלתיו למה לך זה, ואמר שהוא חולה מאד רח"ל, ולפי דעת הרופאים נותרו לו רק שבועיים לחיות, הלך לסנדלר הנ"ל, ואמר לו שישגי כת"י של החזו"א ויתלהו על צווארו כמו קמיע ועי"ז יחיה, לי לא היה כת"י מהחזו"א, ושלחתיו להג"ר שמריהו גריינמן זצ"ל, ולא ידוע לי מה היה סופו של הנ"ל.

ה' סיפר הרב שליט"א, כי הרופא הגוי שבא מארה"ב לנתח את חמיו מרן הגרי"ש אלישיב (שליט"א) [זצ"ל] ביקש ברכה מחמיו, ושאלו: על מה אתה רוצה ברכה? וענהו, שהניתוח יצליח. ונתן לו ברכה. ואמרתי להרב שאם כן נמצא שהניתוח עבר ב"ה בהצלחה מכח ברכת חמיו, רק שתמיד הרי אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורין אכן כאן הרי היה זה ברכה לגוי, ועי"ז אינו בגדר "מתיר עצמו" הנהה הרב והוסיף: שבמסכת מועד קטן דף ט' ע"ב אמרו "אמר ליה הנך כולהו ברכתא ניהו וכו'" ושמעתי מאבא זצ"ל, בשם המגיד מדובנא ז"ל שאמר כי מה שאמרו כך כי ידעו שלא יבין וישאל אביו, ועי"ז שאביו יתרגם זה יהיה ברכה מאביו.

ה' סיפר הרב, כי השאגת אריה בסוף ימיו היה רב במיץ, ושמע שאנשים מתלחשים, שאל על מה, וענו שהנה לא ידעו שיבוא רב זקן כזה, וכמה זמן כבר יהיה אצלם. השאגת אריה היה אז בן שבעים שנה ואמר, שהוא מבטיח להם עשרים שנה, ואכן כך היה שנפטר כשהיה בן תשעים.

ה' סיפר הרב, שסיפר לו הגאון ר' מאיר קרליץ זצ"ל, כי בוילנא היכן שהגר"א קבע מקום תפילתו היתה חבית עם מים לנט"י עבור הציבור, פ"א

נגש הגר"א ליטול ידיו, ולא היו כבר מים בחבית, ראה זאת א' הילדים, רץ מיד לביתו והביא לו מים, אמר לו הגר"א: תחיה מאה שנה. כשהגיע הלה לגיל תשעים ותשע, נחלה, ולא רצה שיביאו רופא אצלו, ובהגיעו לגיל מאה שנה בדיוק, נפטר. ר' מאיר סיפר שהכיר את היהודי בוילנא.

ה' אמרתי להרב מה ששמעתי שהיה אצל הח"ח הרבה פעמים שביקשוהו ברכה, והיה עונה: למה לך ללכת מאחור תלך ותפנה בדרך הישרה להקב"ה. ופ"א אמר כן לבני זוג שלא זכו לזש"ק לכו ישר להקב"ה ואח"כ באמת נושעו. וביאר הרב, מקודם חשבו שיש מה שיכול להושיען ואח"כ סמכו רק על הקב"ה, בזה לבד נושעו.

ה' סיפר הרב, כי כאשר עמד ש. פ. לבחירות מול מ. ב. אמרו לאבא זצ"ל שש. פ. אמר כי אם יבחר לראה"מ יקח את כל בחורי הישיבות לצבא. ואמר אבא ז"ל "ער וועט קיין מאל ניט זיין אראש ממשה" - הוא כבר אף פעם לא יהיה ראש ממשלה. אמרו לי שהוא מרגיש ש'קללה רובצת עליו' אני יודע איזו קללה, זו הקללה של האבא, ואף שכיהן כרא"מ באופן של 'ממלא מקום', אבל מעולם לא נבחר יותר.

ה' כך היו הגדולים מכסים את המופתים שעשו: ספרתי להרב מה ששמעתי מהגאון ר' יואל קלופט זצ"ל, ששמע מהרב קלמס זצ"ל רב דמוסקבה, שפ"א נסע הרב קלמס עם הרידב"ז ברכבת, ולפתע הגיע לרידב"ז יהודי המתחנן על אשתו שהיא עומדת לילד וכבר התחילו צירים, וכעת היא ברכבת באמצע הדרך. אמר לו הרידב"ז: מה אני כבר יכול לעזור לך, המשיך האיש להתחנן על נפשו, ואז אמר לו הרידב"ז: תאמר שבע פעמים "יושב בסתר וגו'" הפוך. והנה מיד אח"כ בא היהודי והודה לרידב"ז שאכן פסקו הצירים. שאל הרב קלמס את הרידב"ז: מהיכתי תיתי אמרת לו כך? ענהו הרידב"ז: העניין פשוט יש סגולה למקשה לילד לומר שבע פעמים "יושב בסתר וגו'" שזה מציל מצרה, וכיון שה'מקשה לילד' נפתח הולד ע"י שאומרים יושב בסתר ישר, ממילא על ידי שאומרים אותו הפוך נסגר הולד...

ה' הוסיף הרב: היתה פעם אשה עגונה שבעלה נעלם ולא ידעה אם הוא חי או שמא השתמד ח"ו, באה אל ה'בית הלוי' ואמר לה: מה אוכל לעזור לך, אמרה לו: רבי רק תאמר לי אם הוא חי, ענה לה: הוא חי. שוב שאלה: רק תאמר לי אם הוא השתמד, ענה לה: לא. ושוב שאלה: רק תאמר לי אם יחזור, ענה לה: יחזור. ולאחר זמן אכן חזר הבעל חי בריא ושלם.

אמרו לבית הלוי כי הנה מופת גדול. אמר להם אין זה מופת כלל, כי מה שאמרתי שהוא חי, משום "חזקת חיים". מה שאמרתי שלא השתמד, משום "חזקת כשרות". ומה שאמרתי שישוב, כי אם הוא חי, וכשר, מדוע שלא יחזור...

ה' ידוע המעשה על רבי אהרן הכהן זצ"ל, חתן מרן הח"ח זצ"ל, בהיותו אברך סמוך על שולחן חותנו נחל פעם אכזבה בהשתדלותו להשיג משרת רבנות בעיר מסויימת, הצטער על כך ר' אהרן והשיח לבו בפני חותנו. הח"ח דיבר על לבו, והצביע על גודל האחריות שברבנות, וכי אין כדאי להצטער בשל אי קבלת המשרה. ברם, דעתו של חתנו טרם נחה בזאת.

הציע לפניו הח"ח לספר לו מה שאירע לו בתקופה הקצרה בה כיהן כרב בעיירתו ראדין, ושהיווה א' הגורמים לעזיבתו את הרבנות, אך בתנאי שיקבל ר' אהרן ע"ע לבל יספר זאת לאיש כל עוד שהוא - הח"ח - נמצא בחיים, וכך סיפר לו הח"ח:

באותו זמן ארע שאחד הקצבים נתפס במכירת בשר טריפה, והועבר מיד מחזקתו. הלה בא לפני, והביע חרטה על מעשהו, והבטיח שלא ישוב עוד לכסלה. נוכחתי שהלה מתכוון ברצינות, ומאידך היה נתון במצוקה וטפלי היו תלויים בו, שיתפתי מדת רחמים לדין והחזרתיו לכשרותו, ואילו על חטאו קנסתיו לנדב לבימ"ד ארבעים ליטרא של נרות. הקצב לא האריך ימים לאחר אותו מעשה, וכעבור זמן קצר הלך לעולמו. באחד הימים, ואני לומד כדרכי בעזרת נשים שלידי ביהכנ"ס, נפלה עלי תרדמה, ובחלומי,

יש שלום הכל שקט שליו ומשעמם, לא כן כאשר מזדמנת מחלוקת יפה ושמנה, יש חוויות מעניינות, החיים מגוונים יותר...

זאת ועוד, בזמני שלום הרבה אנשים נבלעים ומוסתרם ברקע שבצד, לא שומעים אותם ולא רואים אותם, לא כן בשעת מחלוקת - בולטים הם לעין כל, ויש להם הזדמנות להשמיע את דעותיהם.

הבה נודה על האמת: המחלוקת עבור רובנו היא מתוקה מדבש ונופת צופים, וצריך רב גדול כמו אהרן, ללמדנו לאהוב את השלום, עוד לפני שנוכל לעשות פעולות מעשיות של רדיפה אחר שלום.

משל למה הדבר דומה? לאותו ילד שהזדמן למקום שריפה גדולה בבית מגורים, ורואה את הפעולות הנמרצות של מכבי האש, עולים ויורדים בסולמות גבוהים, מצילים אנשים, מתיזים מים, והוא רואה ומשתאה על המראה, וכ"ש אם הוא עצמו לקח חלק באיזו פעולת הצלה, ואף קיבל תשואות חן על כך, שמעתה מחכה הוא בכליון עינים מתי תזדמן עוד פעם שריפה ענקית כזאת, וכבר הוא חשוד מעתה להדליק אש בבית בכדי לעבור עוד פעם את החוויה הגדולה הזו, ואפילו לגרום לאסון כבד ח"ו, ויש צורך גדול ללמדו לא לאהוב את השריפה.

זה ממש מה שהיה אהרן מלמד, לאהוב את השלום ה"משעמם" ולשנוא את המחלוקת ה"מרגשת"!

לכן יום הסתלקותו של אהרן הוא יום צער ובכיה לדורות, ועלינו לזכור את תורתו של אהרן, לדעת שעד כמה שהמחלוקת נחמדת למראה ותאוה היא לעינים, אסון וקללה נוראים מונחים בה, ולעומתה מביא השלום שפע של הצלחה וברכה מרובה.

(תפארת שמשון)

והקרייתם לכם ערים ערי מקלט תהיינה לכם ונס שמה רצח (לה, יא)
מפסוק זה למדו חז"ל (מכות י) שהיו סימנים וחיצים שכוונו את הרוצחים להגיע לעיר מקלט, שואלים המפרשים, למה לעיר מקלט שמו שלטים ואילו לעולי הרגל לא שמו שלטי הכוונה?

בספר שי לתורה מביא בשם הגר"ז שאמר, אדם שרצח בשוגג מבוהל כולו ממעשיו ומפחד ליצור קשר עם אנשים כדי לשואלם איך להגיע לעיר מקלט פן יבולע לו, משא"כ בעולי הרגלים שאין להם פחד לשואל אנשים, וכמו שמצאנו באלקנה אביו של שמואל הנביא שעלה כל שנה מדרך אחרת כדי שיצטרפו אליו עוד אנשים וקיבל שכר גדול.

בספר טללי אורות (פר' וזאת הברכה) הביא מעשה: מרן הרב מפונבז' תינה לפני מרן בעל ה"חזון איש" צערו וכאבו כי בשעה שהוא מכתת רגליו בכל העולם יום וליל ללא מנוח ושהות על פתחי נדיבים ותורמים לקנין וקיום הישיבה הק', הרי בזמן זה הולכת ונבנית להבדיל אונברסיטה, והנה היא פורחת ונבנית בנינים ע"ג בנינים, אגפים ע"ג אגפים, ללא קושי ללא טרחה מרובה.

השיב לו מרן החזו"א על אתר, ידוע כי התורה צוותה להציב סימנים לרוצח שנס לעיר מקלט שיידע את הדרך לברוח מגואלי הדם. נשאלת השאלה מדוע א"כ לא צוותה תורה לעשות אותם סימנים גם לעולי רגלים אשר היו הולכים ממקום למקום ושואלים על הדרך העולה לירושלים, מדוע לא יציבו להם סימנים?

אלא, הטעים מרן החזו"א זצ"ל, אילו יבוא רוצח וישאל על הדרך לעיר מקלט, יכול להיות מצב כי כל זמן מה יבוא רוצח אחר וישאל, ואחריו עוד אחד, וימצא כי ישמעו הרבה על רציחה, את זה רצתה התורה למנוע כי השמיעה החזרת ונשנית בכחה לקלקל הנפש, ולכן הציבו לו סימנים חיצים שלא יהיה עליו לשאול וידע את הדרך לבדו, משא"כ עולי רגלים בעלותם להראות פני ה' אדרבא התורה דווקא רוצה שיבואו לכל עיר וישאלו בכל מקום האיקר עולים לרגל והאיקר היא הדרך ועי"ז בוודאי יצטרפו אליהם ויעלו עמהם לרגל לראות פני ה' ולכן לא הציבו להם סימנים.

כן הוא הוסיף החזו"א גם בעניינין, פרנסי האוניברסיטה הדואגים לכלכלתם אילו יקשה עליהם מלאכת איסוף הכספים ויצטרכו לסובב בעולם ולדאוג למגביות ולתרומות הרי בכך ישמעו ממציאותם ויכנסו לתודעת ההמון, ובזה אין חפץ להקב"ה, לכן הוא מספק להם כספם וכלכלתם בהשקט שיבנו ויעשו, העיקר שיהיה בשקט, אבל מי שבונה ישיבה מי שבונה תורה, אדרבא הקב"ה רוצה שישמעו עוד ועוד על מעלת וחשיבות התורה ובכך יתקדש שם שמים בעולם, לכן עושה הקב"ה שיהיה לו קשה לגייס כסף כדי שיצטרך לסוב על פני העולם כולו ולעורר את העם ולדבר אל ליבו על תורה ועל מעלתה ומעלת לומדיה.

(טללי אורות ושי לתורה)

והצילו העדה את הרוצח (לה, כה)

בגמ' בסנהדרין (יז, א) "אמר רב כהנא סנהדרין שראו כולן לחובה פוטרין אותו", הגמ' שם מסבירה שהיות שיש מצוה של "הצילו את הרוצח" וחייבים להלין את דינו שיוכלו להפך בזכותו, וכאן שכולם מחייבים מיד,

והנה שלשה אנשי צורה מופיעים לנגדי והגדול שביניהם פונה אלי בשאלה: ר' ישראל מאיר הלא תזכור המאורע באותו קצב שקנסתו לנדב מ' ליטרא נרות, אמור נא, לשם מה התכוונת בקנס זה, בתור עונש למען יזהר להבא וכן לטובת הציבור למען ישמעו ויראו או גם למען תהיה לנענש כפרה על עוונות? נדהמתי מאוד, וראש המדברים הרגיעני ואמר שימתינו לי עד שתשוב דעתי אלי, נתתי לב להיזכר באותו ענין, והשבתי שעד כמה שבזכרוני הקנס הוטל עליו לשם עונש, ולא לשם כפרה.

כשהתעוררתי מתרדמתי, ראשי היה כבד עלי, חזרתי לתלמודי ושוב נפלה עלי תרדמה. הפעם הופיע לפני הקצב, כשכולו מדוכדך, ובקול בוכים טען כנגדי: אוי, רבי, ראה מה עוללת לי בתשובתך לבי"ד של מעלה. כשעמדתי בדין והקטיגור תבע לדון אותי בגיהנום בעבור האכלת טריפות, טענתי שכבר נתכפרתי בקנס של הנרות שהטלת עלי, טען לעומתי הקטיגור שהקנס לא בא לשם כפרה, אלא לשם עונש גרידא, והוחלט איפה לשאול את פיר על כוונתך, ומאחר שתשובתך היתה שלא התכוונת לשם כפרה, יהיה עלי עתה לעבור יסורי גיהנום קשים על אותו עון. לאחר מעשה זה, סיים הח"ח, גמלה אצלי ההחלטה להסתלק מן הרבנות.

(דרך שיחה)

ויאמר משה לבני גד ולבני ראובן האחים יבאו למלחמה ואתם תשובו (לב, ו)

שואלים המפרשים מדוע המתניו בני גד ובני ראובן מלענות, ולא ענו מיד?

שמעתי לבאר עפ"י המעשה הבא, הגאון בעל "שפת אמת" בצעירותו, לא היה מגיע לבית המדרש לפנות בוקר, בעת פתיחת הלימודים, אלא היה מאחר קצת, הדבר נגע לסבו הגאון בעל "חידושי הרי"ם", והוכיחו על כך בדברים קשים, והשפת אמת שמע בהקשבה והחריש, אחר כך נודע לבעל חידושי הרי"ם שנכדו היה יושב ולומד כל הלילה ובגלל סיבה זו לא היה יכול להקדים ולבוא לפנות בוקר לבית המדרש. בעל חידושי הרי"ם פנה אל נכדו ושאל אותו מדוע כשהוכחתי אותך לא אמרת לי שלמדת עד השעות הקטנות של הלילה, וישבת והקשבת לתוכחתי מבלי להפסיק אותי ולומר לי את האמת? השיב הנכד, באמת שחבל היה לי להפסיד אפילו מלה אחת מדברי תוכחתו של הסבא ולכן לא הפסקתי, כדי להצדיק את עצמי.

ואסמכתא לכך מצינו בתורה בפרשת מטות כאשר משה רבינו הוכיח בלשון קשה את בני גד ובני ראובן על שרוצים לנחול את נחלתם בעבר הירדן ודיבר איתם קשות "והנה קמתם תחת אבותיכם תרבות אנשים חסאים וכו'" ובני גד ובני ראובן האזינו לדבריו ורק לאחר שסיים תוכחתו ענו "עבדיך יעברו את הירדן למלחמה ולא נשוב אל בתינו עד התנחל ישראל איש נחלתו", ומדוע לא אמרו זאת מיד למשה רבינו? אלא מכאן שהיתה אהובה עליהם תוכחתו של משה רבינו כי נאמנים פצעי אוהב, והמשיכו להקשיב לדבריו עד תומם ואף אני נהגתי כן.

ובהקשר לזה במידת "אוהב את התוכחה", מסופר (מובא בספר "מוסר ד")
שפעם אחת בא רבי בונים מפשיסחא אצל רבו הק' "החזוה מלובלין" והיו עיניו של רבי בונים אדומות ודומעות מבכי, שאל אותו החזוה "מה קרה ועל מה הבכתי?" ענה לו רבי בונים שאחד העליב אותו ולכן הוא בוכה, שאל אותו החזוה "ומה עשית לאותו אדם?" ענה לו "נשקתי אותו", היה החזוה מלובלין תמה על דברי רבי בונים, ושאל אותו "מי היה האיש הזה?" והשיב זהו הספר "שבט מוסר" לרבינו אליהו הכהן שדבריו נגעו ללבו ולכן בכה, וכשסיים נשק את הספר והחזירו למקומו...

(צינוני תורה)

"ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי ה' וימת שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים בחדש החמישי באחד לחדש" (לג, לה)

פטירת אהרן הכהן היתה בראש חודש אב. והנה לא מצאנו בכל התורה שתזכיר ותקבע לדורות יום מיתתו של צדיק, רק אצל אהרן הכהן, ונפסק בטור או"ח (סימן תקפ) שאע"פ שהוא ראש חודש, מ"מ מותר להתענות בו, ונקרא יום זה יום תענית לצדיקים. ואפשר, שמיוחדת בזה מיתת אהרן משאר אבות העולם, כי אהרן היה הרב הגדול לאהבת שלום ורדיפת שלום, ולכן הסתלקותו של אהרן יש בה בכיה וצער עמוק לדורי דורות, כי אין צער כמו הסתלקות של מביא שלום בעולם.

ואולי קשורה לזה ההלכה, שמשנכנס אב ממעטים בשמחה. ראש חודש אב הוא תחילת ימי חורבן המקדש וגלות ישראל, והמקור לכל החורבן בא מהסתלקותו של אהרן - איש השלום, וכמפורש בחז"ל שחורבן בית שני בא מפני שנאת חינם.

וחז"ל הדגישו: "הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום" (אבות פ"א מ"ב), שבראש ובראשונה צריכים אנו לרב שילמדנו לאהוב את השלום, שכן, באמת רוב האנשים אוהבים דוקא את המחלוקת, כי כאשר

הרי לא ימצאו לו כבר זכות ממילא א"א להורגו שהרי לא יוכלו להפך בזכותו. לפי דברי גמרא זו מתבארים כמה עניינים בפרשתנו: בדיון ערי מקלט אומרת התורה שישב שם עד מות הכהן הגדול, והגמרא (מכות יא) מסבירה שהטעם בזה הוא כי היה לכהן הגדול להתפלל שלא תארע תקלה כזו בימיו, שואלת המשנה מה הדין כאשר אדם רצח בשוגג בזמן כהן גדול אחד, ועד שעמד בדין, אותו כהן גדול נפטר, וכהן גדול אחר נבחר לתחתיו? התשובה: הוא יושב בעיר מקלט עד אשר הכהן הנבחר (החדש) ימות. שואלת ע"ז הגמרא מה הקשר בין כהן גדול זה לרוצח? מילא הכהן הגדול שהרצח ארע בחייו היה לו להתפלל שלא תארע בחייו תקלה, אבל הרי זה לא היה בימי כהונתו של הכהן השני? ומתרת הגמ' שהיה לו להתפלל שייצא זכאי.

שואל ה"אמרי אמת" קושיא עצומה, הרי אם הדיינים חייבו סימן שהיה באמת חייב, אם כן מדוע היה צריך להתפלל שייצא זכאי? שיעוותו את הדין? ומבאר, הסיבה שפלוני יצא חייב הוא כי רוב הדיינים חייבו והמיעוט אמרו זכאי, וכיון שהרוב חייבו יצא דינו לחיוב, אם כן, היה לו לכהן החדש להתפלל שכולם יגידו את האמת שהוא חייב, וממילא ייצא זכאי. עם יסוד זה מבארים המפרשים (כמובא ב"עלי ורדים") מה שאומרים בראש השנה וביום הכיפורים "באין מליץ יושר מול מגיד פשע תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט וצדקנו במשפט". ולכאורה אם אין עלינו שום מליץ יושר, איך יהיה "צדקנו במשפט"? אלא, "תגיד ליעקב דבר חוק" איזה "חוק"? שאם כולם כאחד מחייבים הנאשם יוצא זכאי. וממילא "וצדקנו במשפט".

עוד מבארים בזה את הגמ' (שבת פט, ב) שלעתיד לבוא יאמר הקב"ה לאברהם בניך חטאו לי ואברהם אבינו משיב "ימחו על קדושת שמך" וכן יעקב אבינו עונה כך רק יצחק אמר פלגא עלי ופלגא עלך וכו', שואלים המפרשים מדוע אברהם ויעקב ענו כך? רק הם רצו שיהיה מצב ש"כולם מחייבים", וממילא יפטר, (אמנם יצחק היתה לו טענה חזקה בשביל ללמד זכות והקב"ה קיבלה).

עפ"י גמרא זו מבארים את הפסוק בפרשתנו "ויסעו מהר שפר ויחנו בחרדה" שהגמ' אומרת (פסחים פח, א) ש"הר" מרמוז על אברהם אבינו שקרא לבית המקדש הר, עוד יש בגמ' (ב"מ פד, א) "שופריה דיעקב כעין שופריה דאדם הראשון" (שהיופי של יעקב כעין היופי של אדה"ר), ואצל יצחק מצאנו "ויחרד יצחק", וזה מה שאומר הפסוק "ויסעו מהר שפר" – מהתשובות של אברהם אבינו (הר), ושל יעקב אבינו (שפר), "ויחנו בחרדה" רק ע"י הלימוד זכות של יצחק אבינו.

(ציוני תורה)

את שלש הערים תתנו מעבר לירדן ואת שלש הערים תתנו בארץ כנען (לה, יד)

כתב רש"י: אף ע"פ שבארץ כנען ט' שבטים וכאן אינן אלא שנים וחצי השוה מנין ערי מקלט שלהם משום דבגלעד נפישו רוצחים דכתיב (הושע ו) גלעד קרית פועלי און עקובה מדם.

המפרשים כולם שואלים, מה עניין הרוצחים בגלעד לעניין ערי המקלט, הרי ערי המקלט נועדו לרוצח בשוגג, ושם היו רוצחים במזיד שאינם גולים?

ומתורצים ע"פ דבריו הידועים של הגה"ק ר' שמעלקא מניקלשבורג זצוק"ל שכתב על דברי המשנה (אבות פ"ג) "שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה ה"ז מושב ליצים" וביאר שאם יושבים השניים ואין "ביניהם" דברי תורה דהיינו שלא מצליחים לדבר בדברי תורה, מסתמא שבעבר היה שם מושב פריצים וליצים אזי ממילא אינו מוכשר מקום הזה שתשרה שם קדושה וזה כוונת המשנה "הרי זה" שבעבר היה שם "מושב ליצים" והמקום גורם.

וזה מה שכתב רש"י מדברי הגמ' שהיות שבגלעד היו הרבה רוצחים במזיד, זה גרם שיהיו גם הרבה רציחות בשוגג כי המקום משפיע וגורם. בעניין הזה שכל מעשה משאיר רושם על המקום, סיפר האדמו"ר מטולנא שליט"א מהחפץ חיים, שפעם באחת ממסעותיו כנראה למכור את ספריו, נכנס לבית מדרש להתפלל, ותיכף בכניסתו חזר על עקבותיו ופנה לבית מדרש אחר, ואחד שהבחין בזה שאלו למה יצא מביהמ"ד הראשון, ענהו החפץ חיים כי הרי שם מדברים לשה"ר ורכילות, שאלו האין ידע הרב מזה? ענה החפץ חיים "הרי האוויר שם מורעל" (דלופט איז דאך פארסאמט)!

עוד סיפר על הגה"צ רבי שמואל הומינר זצ"ל שהיה מצדיק ירושלים, (הוא הלך בדרכי החפץ חיים ואף הוציא ספרים על לשה"ר) שפעם נקלע ר' שמואל לשיבה מסוימת, והוא שאל בתמימות איפה החדר ששם יושבים הצוות להחליט את מי לא להכניס לשיבה לפני תחילת הזמן? שאלו אותו: "רבי בשביל מה אתה צריך לדעת?" ענה "כי אני רוצה לדעת להיכן לא להיכנס", "למה" שאלו אותו, ענה רבי שמואל "כי בחדר הזה יש

אווירה של רציחה" "בחדר הזה יושבים אנשים ודנים דיני נפשות", ומדברים כנראה לשה"ר ורכילות, "לחדר כזה אני לא נכנס!"

בעניין הזה מן הראוי לציין הסיפור שפעם נסע הבעש"ט הק' עם תלמידיו בעגלתם עם בעל העגלה הקבוע, היה זה אחד מן הנסיעות ואמר להם ולפתע עצר בעל העגלה את הנסיעה והסתובב אל הנוסעים ואמר להם להתכונן למות כי הולך להרוג אותם כולם, התלמידים הק' מאוד נבהלו והתחילו להתחנן על חייהם אצל העגלון כשהם אומרים לו הרי אנו ידידים משכבר הימים ולבטח אתה צוחק אבל הוא נשאר בשלו, והודיע להם חד משמעית כי תוך כמה דקות ירצחם ר"ל, פנו אל הבעש"ט הק' שגם הוא היה בצרה זו, מה לעשות עם העגלון הזה שנראה כאילו השתגע אבל הוא עומד לקיים את זממו, פנה הבעש"ט אל העגלון ואמר לו שידוע שנותנים גם לנידונים למוות "משאלה אחרונה" ואם הוא מוכן לתת גם להם, אמר העגלון שהוא מוכן, אמר לו הבעש"ט, הבקשה היחידה שלי הוא, שתמשיך בנסיעה עוד מרחק קטן, אמר העגלון שאם זה לא מקום ישוב הוא מוכן. ואכן העגלון התקדם עם העגלה עוד מהלך קצר ושם עצר. והנה לפתע פונה העגלון אל היושבים בבקשת סליחה על שרצה וחשב לעשות להם כן, והודיע להם שהוא מתחרט והוא אפי' לא מבין למה חשב לעשות להם כדבר הזה.

פנו התלמידים אל הבעש"ט ושאלו אותו מה היה כאן? למה רצה להרגם ולמה התחרט? אמר להם הבעש"ט, אני הבנתי שכנראה שבמקום שעצרנו בתחילה, היה בעבר איזה רציחה, והטומאה שנשארה במקום הכניסה לעגלון את הרצון להרוג, לכן ביקשתי הימנו שימשיך להתקדם, ושם הרי כבר לא יהיה את ההשפעה שהיה במקום הראשון. (טעם הצבי)

מאוצרות המגידים

וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא" (במדבר לא)

רבי יעקב גלינסקי זצ"ל

"רבי יהודה אומר אילו היה רוצה משה לחיות כמה שנים היה חי שאמר לו הקב"ה נקם ואחר תאסף תלה הכתוב מיתתו במדין אלא להודיעך שבחו של משה אמר בשביל שאחיה יעקב נקמת ישראל מיד (במדבר לא) וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא" (במדבר רבה פכ"ב) ישנו סיפור מבעל ה"שאגת אריה", סיפור אמיתי שהרב מבריסק סיפרו כמה פעמים:

אשה זקנה נקשה על דלתו של רבי חיים מוואלזין ובפיה סיפור ובקשה בצידו:

"לפני כחמישים שנה התגוררתי בכפר ליד וואלזין. באותם ימים ה"שאגת אריה" עבר ממקום למקום (היה זה בימי גלותו) והוא התאכסן בכפר שלנו במשך כחודש, חודשיים. ה"שאגת אריה" הקפיד שלא לאכול 'חדש' גם בחוץ לארץ. ולי (לאלמנה) היה קמח מהישן ונרתמתי לסייע בידי תלמיד חכם, ולכבוד שבת, בקביעות, הייתי אופה לו שלוש חלות. כאשר עזב את הכפר, בירך אותי - כי אזכה לעשירות ואזכה מכספי לבנות שלושה בתי כנסיות (כנגד ג' חלות) שנים בגולה ואחד בארץ הקדש".

"ברוך ה'" - המשיכה האשה לספר - "בעשירותי, בניתי בית כנסת אחד בוילנא ואחד בעיירה אחרת, (הרב מבריסק אמר כי התפלל באותו בית כנסת) והנה עתה קצצה עלי זקנה, יש לי את הסכום המלא - ממון רב, לקיים את המשך הבטחתו - לבנות בית כנסת בירושלים עיה"ק. אך כיון שאין מכרים בירושלים באתי לשאול אולי לראש הישיבה יש קשרים בירושלים - ואפקיד את הכסף בידו - והוא כבר יעביר אותו לתעודתו".

התפלל רבי חיים:

"לכי הביתה, מה דוחק אותך, אם ה"שאגת אריה" בירך אותך, הרי לא תעזבי את העולם עד שתבני שלושה בתי כנסיות, יש לך ביטוח, מה בוער לך?!"... ביטוח מה"שאגת אריה".

למשה רבינו היה ביטוח חיים מהקב"ה! - מלחמת מדין.

כי הכל יודעים את דברי חז"ל, אילו משה רבינו ע"ה היה מעוניין לחיות עוד כמה שנים היתה לו יכולת, כי היה בידו משכון "נקום נקמת בני ישראל ואחר תאסף אל עמך" - אינך מת עד שתנקום במדין. לא היה לו ציווי ללכת מיד ולהלחם במדין, והיה ביכולתו לדחות את הנקמה.

עם כל זאת, החליט משה רבינו ע"ה: וכי אתחשב בחיים שלי בשעה זו שנפלה בחלקי מצוה להלחם בהללו שהחטיאו את ישראל בפריצות?! באותו יום הוא כבר ערך גיוס - לנקום בחטא הפריצות "גדול המחטיאו יותר מן ההורגו!" משה רבינו ידע להעריך כמה שוה עוד שנת חיים של גדול כמותו, והבין כי אם ישאר בחיים, עם ישראל יכול להרויח הון רוחני וגשמי רב - חיים נוספים של משה איש האלוקים! אך הפקיר את הכל. ובכך לימד אותנו מהו חטא!

א"כ, מלחמת מדין לימדה אותנו, ראשית כל, מה המשמעות של חטא, ועד היכן מגעת חומרתו של עון. דבר נוסף היא לימדה אותנו:

הגיוס שערך משה רבינו היה בו לימוד מיוחד לדורות.

דיברתי פעם לפני סגני אלופים האוהבים לשמוע על גיוס. סיפרתי להם על הגיוס הראשון בתורה - מלחמת מדין.

שלושים ושש אלף חיילים יצאו למלחמת מדין - שניים עשר אלף למלחמה עצמה - חזית. שניים עשר אלף - לשמירת הכלים, ושניים עשר אלף - לתפילה כך מבואר בתורה ובגמרא.

נמצינו כי שליש מהצבא המגויס היו חיילים שהתפללו. המתפללים הם חלק מהגיוס, אינם פטורים מהצבא - הם הצבא...

אתם, אמרתם להם, חושבים כי אנו מצפים להענקת פטור מהצבא ללומדי התורה, טעות, אנו חושבים - כי הם הצבא עצמו. כך למדנו מהגיוס הראשון של עם ישראל, המתפללים היו - צבא ההגנה לישראל.

דבר שלישי למדנו ממלחמת מדין:

הפקרת חיים ולא הפקרת הכרת הטוב

לאחר הגיוס, משה לא עמד בראש אלא שלח את פנחס ע"ה ללחום עם המדיינים.

שאל הקב"ה את משה, היתה עליך מצוה ללחום ומדוע הינך שולח שליחים? ובאמת, משהו לא מובן כאן, משה רבינו, מסר נפשו כפשוטו, על מלחמת קדש זו עד שהפקיר את חייו למענה, ולפתע בביצוע הלוחמה למעשה, הוא נעמד בצד ושלח את פנחס.

השיב משה להקב"ה, אינני יכול להילחם אישית, כי גדלתי כמה שנים במדין, מצאתי שם שידוך. הכרת הטוב. למדנו כאן פלאי פלאות: הפקרת החיים ולא הפקרת הכרת הטוב... עד היכן מגעת חובת הכרת טובה.

הנה משה רבינו לימד אותנו מהי הכרת הטוב עוד בעיצומן של עשרת המכות במצרים. לא הכה את המים והחול (מכת דם ומכת כינים), כי בגיל שלושה חדשים אמא הניחה אותו בתיבה ביאור, שם ניצל - במים, והכרת הטוב לחול כי השתמש בחול של מצרים להטמין את המצרי, לכן לא הכה אותם בידיו.

אך היה אפשר לתמוה, וכי היתה לאדמה אפשרות להתנגד ולמנוע ממשה רבינו ע"ה לקבור את המצרי בתוכה, א"כ, וכי חייב לה הכרת הטוב האם עשתה דבר למען משה? אך כך לימדו אותנו גדולי ישראל, בחיוב הכרת הטוב. איזו עדינות של גדולי ישראל - הכרת הטוב למים ולחול!

הכרת טובה לאדם ולהקב"ה

"מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו" נשאלת השאלה וכי מה הוא אשם שאין בו דעה, מסכן מה הוא אשם שאינו יכול לעזור לעצמו? מסביר הסטייפלער זצ"ל - הכוונה למי שאין בו דעה, מסכן מה הוא אשם שאינו יכול לעזור לעצמו? מסביר הסטייפלער זצ"ל - הכוונה למי שאין בו דעה ושכל להכיר טובה - עליו אין לרחם. אין לרחם! אתה לא מכיר טובה אין לרחם עליו! מי שאינו מבין להכיר טובה זו כסילות. זו גם גאוה וחוצפה גדולה. מאד. ובכך מגיעים בהכרח לבריחה מהכרת הטוב לה'. 'עבודת האלוקים' אומר 'חובת הלבבות' היא לחוש חייב - 'בעל חוב' להקב"ה, 'כל הכופר בטובתו של חברו כאילו כופר בטובתו של מקום', ואם כן, כיצד ישעבד לבו לאביו שבשמים, הרי כופר בטובתם של אחרים.

בעל גאווה לא מכיר טובה

"כל הנהנה מהעולם הזה בלא ברכה כאילו גזול את הקב"ה ואת כנסת ישראל" הברכה זו דוגמא של הרגשת חובה להקב"ה ואמירת תודה "ברוך אתה ה' - שהכל נהיה בדברך".

הכלל הוא כי אם אדם יודע בכל ליבו - הכל מוכרע רק בידי שמים, כל גרגיר פרנסה ובריאות - הוא מכיר טובה, ומברך להקב"ה בכוונה ובכל ליבו. ואם הוא בעל גאווה חושב ש"אני" מפרנס את עצמי וכו' וכו' אינו מכיר טובה. לכן, כל כך מאוס בעל גאווה. דבר פלא תראו, על הקב"ה נאמר "השוכן אותם בתוך טומאתם" גם עם בעל עבירה טמא, הקב"ה כביכול למתגורר, אבל עם בעל גאווה לא: "אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת" מהו בעל גאווה אמיתי? החושב כי הוא יכול לעשות משהו בעולם. מדוע שיכיר טובה למישהו הרי אני עושה, אני אפרנס, אני מרפא.

(בחורים יקרים, אתם לומדים כאן בשיבה, התעליתם ב"ה, נבניתם, - נהייתם בני תורה - גן עדן ממשי! וודאי מוטל עליכם להעריך ולהוקיר טובה. אילו היתה לכם הרגשה עד כמה עוזר לכם הרב, החברותא, המשגיח, המטבח וכו' הייתם מהדרים תמיד ב- הכרת הטוב).

"רבונו של עולם" חדש

בפולניה, מקום מגורי בילדותי, סיפרו סיפור. על חזן בית הכנסת בחגים. הוא הקפיד לשיר עם מקהלה את ה"רבונו של עולם" הנאמר בעת הוצאת ספרי תורה מן ההיכל, השיר היה מתארך זמן רב, בים בים, - - - - - ריבונו - של - עולם..."

ערב ראש השנה לחש החזן באוזני הגבאי הראשי של בית הכנסת: "אני מגלה רק לך, ר' גבאי, לכבוד ראש השנה הקרוב, יש לי 'רבונו של עולם' חדש".

חיך הגבאי השנון, ואמר: "חזן, חזן, הזהר לך, עד שתעשה רבונו של עולם חדש הוא יעשה חזן חדש, הוא חזק ממך, תישמר ממנו".

החיים, הבריאות, השכל - כל נשימה ונשימה - תלויה ועומדת רק על הקב"ה וחובה להכיר טובה! כי בידיו הכל.

(להגיד)

המשך -

זו אכן שאלת המדרש (במדבר רבה כב, ג): "וישלח אותם משה" (במדבר לא, ו) אמר הקב"ה למשה: "נקום נקמת", אתה בעצמך, והוא משלח אחרים? אלא מפני שנתגדל בארץ מדין אמר: אינו בדין שאני מצר למי שעשה לי טובה. המשל אומר: "בור ששתית ממנו, אל תזרוק בו אבן" (יעוין בב"ק צב ע"ב).

איני מבין, מילא, כשנשלח משה לגאול את ישראל וביקש לקבל תחילה רשות מיתרו, "מפני שקבלני יתרו ופתח לי ביתו ואני עמו כבן, ומי שהוא פותח פתחו לחברו נפשו חייב לו" (שמות רבה, ד, ב) מובן. אבל מדין?!

האם משום שיתרו התגורר במדין - ונדוהו שם, ורדפו בנותיו (רש"י שמות ב, טז) ואחר כך בקשו לעקור את עם ישראל וניסו להחטיאו בחמורות שבעברות - עודו חייב להכיר להם טובה?

אשאל. אדרבה, ענו לו: סטאלין רדף את היהדות והיהודים, אימלל כה רבים בהריגה, וב"גדול המחטיאו יותר מן ההורג" האם צריך שתהיה בלבי פנה חמה לרוסים שהגלוני לסיביר, רק משום שהתחתנתי ברוסיה, בבית חמי שסבל בעצמו מרורות מהם?!

ממשה רבינו למדנו, שכן.

לא מובן? נכון, אז נסביר - האנושות מתחלקת לשנים, לא נעים לומר:

לתלמידי משה רבינו, ולתלמידי בלעם הרשע.

משה רבינו הוא האדם שלא חושב שמגיע לו משהו: "ואתחנן אל ה'" (דברים ג, כג) אין חינון בכל מקום אלא מתנת חנם. אף על פי שיש לצדיקים לתלות במעשיהם הטובים אין מבקשים מאת המקום אלא מתנת חנם (רש"י).

כל מעלה שיש בו, מהבורא יתברך. החיים ממנו. הכישורים, ממנו. היכולות, ממנו. "כי גם כל מעשינו פעלת לנו" (ישעיה כו, יב).

"ה' אלוקים אתה החילות" (דברים ג, כד). אנשים סבורים שהתחלה לפחות מהם, ואז זוכים לעזרת שמים, "אקרא לאל גומר עלי" (תהלים נז, ג). "גול על ה' דרך ובטח עליו והוא יעשה" (תהלים לו, ה) אתה תתחיל לגלגל, וה' יסיים (יעבץ אבות פ"ב מ"ב) אבל משה רבינו אמר: גם ההתחלה ממך (דרשות הר"ן, דרוש ט) דבר אינו ממני. הכל מקבל הוא, ועל הכל אסיר תודה ומכיר טובה. לאדם, ומכל שכן לבורא.

מולו נצב בלעם, שיא האנוכיות, הכל סובב בעיניו סביבו. והוא מכיר בכך, ואומר בלעם: הושוונו להיות שנינו כפויי טובה. בלעם היה צאצא לוט שנצל מסדום בזכות אברהם ובלעם היה צאצא לכן שזכה לבנים בזכות יעקב, ושניהם מבקשים לאבד את העם שחייבים הם חייהם לאבותיו (במדבר רבה כ, יט)!

ופרט נוסף למדנו בסוגית הכרת הטוב של משה רבינו: וכי חשבו המדיינים להציל או לארץ, להיטיב עם משה רבינו? וכי היו מועדים לכך שמצא אצלם מקלט? אין זה מענינו. אינו צריך ואינו רוצה לחשוב מדוע היטיבו. די לו שקיבל מהם טובה! מחובתו לחשוב מה הוא חייב ותו לא!

כך, כשלא הכה את היאור, אלא נצטוה להורות לאהרן, "לפי שהגן היאור על משה כשהושלך לתוכו, לפיכך לא לקה על ידו לא בדם ולא בצפרדע" (רש"י שמות ז, יט). ובמכת כנים "לא היה העפר כדאי ללקות על ידי משה, לפי שהגן עליו כשהרג את המצרי וטמנו בחול, ולקה על ידי אהרן" (רש"י שמות ח, יב). וכי היה היאור מודע לכך שנושא הוא את תיבת הגומא, וכי מרצונו עשה זאת. האם המפליג בספינה מכיר טובה למים, והטס באוירון מודה לאויר?

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

משה רבינו מחפש למי להכיר טובה, כדי לתפעל את מידת הכרת הטובה. ואם יתרגל בה ויכיר טובה לבני אדם, יעלה ממנה להכיר טובה להוריו, וכשיקבע זאת המדה בנפשו יעלה ממנה להכיר טובה לה' ברוך הוא שהוא סיבתו וסיבת כל אבותיו עד אדם הראשון, ושהוציאו לאויר העולם, וסיפק צרכיו כל ימיו, והעמידו על מתכונתו ושליומות איבריו, ונתן בו נפש יודעת ומשכלת שבלעדה היה כבהמה, ויעריך במחשבתו במה וכמה ראו לו ליהזר בעבודתו יתברך! ("חינוך" מצוה לג). ולכן, ומשום כך, הרגיל משה עצמו לא להסתפק בהכרת הטובה לסיבה הקרובה, כתיבה שהיצלתו, אלא גם לזו שמאחריה, למים שנושא את התיבה. ולא רק ליתרו שפתח בפניו דלתו, אלא גם לעמו של יתרו. שמשם יעלה בהכרת הטוב שלב אחר שלב, עד לקב"ה הסיבה הראשונה.

משה רבינו ע"ה לא זו בלבד שהכיר טובה לצפורה, שהסכימה להנשא לו, אלא גם לסיבתה, ליתרו, ולסיבתו למדין - ואנו, מי מדבר על הכרת הטוב לשווער ולשוויגער - לאשה, מכירים! ולהורים!?

(והגדת)

לרש"י יצאו י"ב אלף למלחמה ולבעל הטורים כ"ד אלף

וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין לתת נקמת ה' במדין: אלף למטה אלף למטה לכל מטות ישראל תשלחו לצבא: וימסרו מאלפי ישראל אלף למטה שנים עשר אלף חלוצי צבא: וישלח אתם משה אלף למטה לצבא אתם ואת פינחס בן אלעזר הכהן... נחלקו רש"י ובעל הטורים כמה היו יוצאי הצבא, לדעת רש"י היו י"ב אלף, רק אלף לכל מטה. ומה שכתוב אלף למטה אלף למטה, כן הוא לשון המקרא לדבר כך. אך דעת בעל הטורים דהא דכתיב ב' פעמים 'אלף למטה אלף למטה' הכונה שילכו אלפיים מכל שבט, כי כשכתוב 'עשרון עשרון לכבש' אין הכונה לשני עשרונות, אלא לעשרון אחד לכל כבש, אך אם היה כתוב 'עשרון לכבש עשרון לכבש', הרי שצריך להביא ב' עשרונות לכבש האחד. כמו כן 'אלף למטה אלף למטה' הכונה ב' אלפים לכל מטה ומטה. וכן אי' בספרי קנ"ז שאלו היו כנגד כ"ד אלף שנפלו במגפת מדין. אך קשה לדברי בעל הטורים שהרי המשך הפסוק מסכם ואומר שנים עשר אלף חלוצי צבא.

עוד הקשה השפתי חכמים אהא דפרש"י 'לכל מטות ישראל - לרבות שבט לוי, א"כ יש י"ג אלף ולא י"ב אלף? והביא תי' המזרחי שלא לכל דבר נקראים מנשה ואפרים כשני שבטים, וכאן נחשבו יחד לשבט אחד, ממילא יש רק י"ב אלף יחד עם שבט לוי. ורק לגבי חלוקת הארץ נחלקו לב' שבטים ולא לגבי שאר הדברים, והקשו המשכיל לדוד והצדה לדרך שמצאנו גם לגבי דגלים ולגבי מנין בני ישראל שנתחלקו לב' שבטים, וכן לכל דבר וענין. וראיתי בספר 'תפארת יעקב צבי' [משנת תר"פ, לפני המלחמה. היה יהודי חסיד מובהק להאדמו"ר רבי שם קלינבערג מזאולושיץ המחנות של האמרי אמת] שכתב ליישב הכל כמין חומר ע"פ דברי רש"י בפסוק 'וישלח אותם משה אלף למטה לצבא, אותם ואת פינחס בן אלעזר הכהן - מגיד שהיה פינחס שקול כנגד כולם'. כ"כ בספרי. ונמצא ששלחו י"ב אלף עם פינחס, אע"פ שבגשמיית יש לנו י"ב אלף ועוד אחד שהוא פינחס, אך באיכות יש לנו כ"ד אלף איש. פינחס הוא משבט לוי, נמצא ששבט לוי שלחו באיכות י"ב אלף כנגד כולם. ומהיכן שגם שבט לוי שולחים, דכתיב 'לכל מטות ישראל' לרבות שבט לוי, כולם שולחים לצבא. נמצא שבלעדי שבט לוי יש י"ב אלף, שנאמר וימסרו מאלפי ישראל אלף למטה שנים עשר חלוצי צבא, זהו כדעת רש"י בפשטות שהיו י"ב אלף בגשמיית. אך כדרך הכתובים שנאמר ויכו בעי שלושים וששה אלף איש, ודרשו חז"ל שהוא יאיר בן מנשה ששקול כמספר זה. כך 'אלף למטה אלף למטה' פי' בעל הטורים שהם כ"ד אלף, אע"פ דכתיב 'שנים עשר אלף', אין זה סתירה, כי אחד משבט לוי שהוא שקול כ"ב אלף, נמצא שאין שום סתירה כלל, הן כדברי רש"י שהם רק י"ב אלף, והן כדברי בעה"ט שהן כ"ד אלף, כי פינחס נחשב כ"ב אלף והוא לשבט לוי. ונמצאו כל דברי חכמים קיימים. לאור הנ"ל גם מיושב שבאמת לא היה פינחס מתוך הי"ב אלף הראשונים, כי הוא בעצמו נחשב כ"ב אלף נוספים. ונמצא רש"י ובעה"ט שניהם כאחד.

חשבון שמו של פינחס במיליו ומיליו דמיליו כמנין י"ב אלף

עוד דבר פלא כתב התפארת יעקב צבי שכשנחשב סוד פינחס זה אליהו ויש בו נשמות דרב ואביוהוא, כשכותבים פנחס במיליו ובמיליו דמיליו, כזה: פא, פא אלף, אלף למד פא. נון, נון ויו נון, חית, חית יוד תיו, סמך, סמך ממ כף. ואליהו במיליו דמיליו, ובן אלעזר סתם. הוא בגימ' י"ב אלף בדיוק שוה בשוה.

ולכן הקשה רש"י 'ולמה שלח את פנחס', כי גם כשכותבים אלעזר במיליו ומיליו דמיליו ואליהו ובן אהרן, גם עולה בגימ' י"ב אלף, א"כ למה שלח את פנחס והרי אלעזר גם היה יכול להיות שקול כנגד כולם? ותיירץ רש"י שהלך פנחס לנקום נקמת מדין מה שמכרו את זקנו יוסף שפטט ביצרו, ואלעזר אינו נכדו ופינחס הוא כן נכדו. לכן שלחו את פינחס ולא את אלעזר. אבל מצד חשבון הי"ב אלף שניהם שווים כ"ב אלף.

והנה בפשטות בדברי המדרש רבה כתוב שהיה י"ב אלף ועוד י"ב אלף, י"ב אלף חלוצי צבא י"ב אלף התפללו. גם זה מתאים כהנ"ל, שיי"ב אלף המתפללים הוא פינחס בעצמו, מה עשה פינחס, לא אחז נשק אלא חצוצרות וציץ נזר הקודש, הוא זה שמתפלל. ובא זה ללמדנו שהמתפלל הוא שקול ככל הלוחמים כאחד.

כשהקב"ה מצוה לצאת ללחום מה צורך יש ל"ב אלף מתפללים?

כתב רבי יחזקאל לוינשטיין בספרו אור יחזקאל על אמונה [ח"ג עמוד קפ] החזון"א אמר שהעסק שלו בחיים הוא אמונה, אמונה במוחש. לכאורה צריך להבין מה צריך י"ב אלף לוחמי צבא וי"ב אלף מתפללים. מה מקום

לתפילה כאן, הרי צוה הקב"ה לצאת למלחמת מדין, לתת נקמת ה' בהם, מה מקום לתפילה כאן, כשאדם מאמין בהקב"ה ויוצא לקיים מה שצוהו ה', מה שייך להתפלל כאן, הרי הוא יוצא לעשות רצון השם?

ונאמר ע"פ משל, כשאדם נוסע עם מטוס למדינה אחרת, הוא בא להפריד מהרבי לבקש ברכה, הרבי מברך אותו כי מלאכיו יצוה לך, תצליח בדרכיך. אך פעם שניה קרא הרבי לחסיד ושלח אותו שיעלה על המטוס ויסע למדינה רחוקה וכו', מה שייך לבקש שם ברכת הרבי, הרי הרבי בעצמו שולח אותו. כך בשלמא במלחמת רשות, יועצים באחיותופל ושואלים באורים ותומים האם יצליח, אך כאן כשהקב"ה שולח, מה מקום לתפילה? ויותר יפלא שמשמע במדרש רבה שאנשי התפילה הלכו יחד עם אנשי המלחמה למלחמה. למה לא הספיק שישבו בבית המדרש ויעשו יום אלף חלוצי צבא יצאו להתפלל, י"ב אלף ישארו בבית המדרש ויעשו יום תפילה. וכן מה צריך דווקא י"ב אלף, שיכריז משה רבינו שכל ישראל יאמרו פרקי תהלים אחר שחרית להצלחת המלחמה. למה הוצרך לייחד י"ב אלף מתפללים שיצאו איתם למלחמה?

גם כשאדם מקיים דבר ה', צריכים רחמים גדולים שלא יפול ליכחי ועוצם ידי

וביאר רבי יחזקאל ע"ד המוסר, אדם נשאר אדם, כיון שיוצא למלחמה בכח ועוצם ידי, הרי הוא יכול כל רגע ורגע לשכוח מי שלח אותו, לא רק פשוטי עם אלא אפי' אנשים גדולים במעלה יש להם סכנה שישכחו את האמונה במוחש, הן אמת שהי"ב אלף היוצאים למלחמה הם יראים ושלמים ואין מתייראים מהעבירות שבידם, אך כיון שיתחילו לנצח המלחמה, יבא היצר הרע ויפתה אותו כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה. לכן היה כל לוחם צריך מתפלל צמוד אליו. כמו במלחמת עמלק הוצרך משה רבינו להרים את ידיו, בזמן שישראל משעבדים לבם לאביהם שבשמים היו נוצחים, אם לא שעבוד הלב כלפי מעלה, אפילו במלחמת מצוה יכול אדם ליפול מיד לכחי ועוצם ידי. בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק, ואעפ"כ רק כשירים משה ידו וגבר ישראל. וכ"כ רבינו יונה ש"ג פט"ו שהקב"ה שולח אותנו למלחמה בעוה"ז ואין שום עצה, רק להעמיד תפילה יחד עם המלחמה תמיד.

הצמידו 'מתפלל' לכל 'לוחם' שלא ישכח את השי"ת

כל יוצא צבא היה צריך לנגד עיניו 'מתפלל', כיון שרואה לנגד עיניו 'נצחון', מוכרח בכל רגע ורגע לראות את המתפלל לידו. לולא זאת, היו נופלים לקליפת כחי ועוצם ידי.

והאריך רבי יחזקאל שזהו היסוד שביאר הכוזרי טעם למאה ברכות בכל יום, שאדם שעבד לפרנסתו והרוויח את פת לחמו, אם לא יברך לפניו ולאחריה, יפול לאפיקורוסת 'כחי ועוצם ידי'. דוד המלך ראה שהיה מגפה עמד ותיקן מאה ברכות, כי כשיוצאים למלחמה, כל הנאה בעוה"ז הוא מלחמה, צריך עוד אלפי ישראל, מתפלל לנגדי, זהו הברכה לפניו ולאחריה, הוא בחי' י"ב אלף הנוספים.

פינחס שקול ככולם, כמו שמשה רבינו במלחמת עמלק הרים ידיו עבור כל ישראל, כך פינחס התפלל והכניס בהם אור האמונה במוחש. ולכן גם כשהרבי שולח אדם שיסע במטוס למדינה רחוקה, צריך להתפלל שיזכור שהוא שליח של הרבי, בלי זה, יתנפח בגאוה ח"ו.

וכן מעשה בהאדמו"ר הבית ישראל כשנפרד ממנו סוחר אחד כשבא ליסוע למרחקים, ביקש ממנו שיביא לו מקטרת מפאריז, שיזכור גם בפאריז את הבית ישראל...

כך גם כשעושים רצון הבורא ית"ש, צריכים רחמים גדולים לזכור שאנו עושים שליחותו ואין לנו כלום מעצמנו, כי ה' אחד ושמו אחד. (הגרמ"י רייזמן)

ויאמרו אל משה עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידנו ולא נפקד ממנו איש (לא, מט)

הרב שלמה לוינשטיין שליט"א

מוזי ורבותי! שלושת ההפטרות בשלושת השבועות לפני ט' באב הם כך: דברי ירמיהו, שמעו דבר ד', וחזון ישעיהו. אומר הרבי ר' יונתן אייבשיץ שזה בא להגיד לנו מה צריכים לתקן, שלוש העבירות שהכי הרבה נכשלים בהם "דבריי" מלשון דיבור, "שמעו" זה השמיעה ו"חזון" זה הראיה.

שמירת העיניים, רבי מיכל יהודה (שליט"א) זצ"ל היתה לו אמא זקנה שגרה בבני ברק ברח' בעש"ט, ואיפה רבי מיכל יהודה גר? ברח' וילקומיר, 5 דק' הליכה, רבי מיכל יהודה נהג לבקרה מידי שבוע בשבוע, עד, שהתחיל לבוא כל יום... שאלה אותו "מה קרה שהתחלת לבוא כל יום?" ענה: "למה לא? זה הרי כיבוד או"א", "ועד היום?" - שאלה, ענה: "עד היום היה חבל על העיניים" "נו, והיום?" "היום" ענה רבי מיכל יהודה "ברוך השם נהיה לי

"קטרקט" בעיניים (חולי שנהיה כיסוי כזה על העיניים) וממילא איני רואה טוב."

יום אחד שאלתי את רבי מיכל יהודה האם הסיפור הזה נכון, אז אתם יודעים מה הנוסח שלו "אולי" לא יודע "אם מספרים אז יכול להיות", "אבל זה כן אני זוכר", אומר לי רבי מיכל יהודה, "שעברתי ניתוח על העיניים בעקבות הקטרקט ועשו לי נזק עצום!", אני חשבת שהוא מתכוון למה שהוא לא רואה בעין אחת, אז הוא אומר לי "לא, מאז הניתוח התחלתי לראות ברחוב כל כך טוב וזה נזק עצום! ואם תשאל אז למה עשיתי את הניתוח, כי לפני כן הלכתי ברחוב ואנשים אמרו לי שלום ולא עניתי להם, כי לא ראיתי אותם, והם נעלבו, אז עשיתי את הניתוח כדי שאוכל להגיד שלום אבל זה נזק עצום".

מורי ורבותי! הבן איש חי מביא מדרש מאוד יפה, הוא אומר שכששלמה המלך נשא את בת פרעה, אז היא באה אליו שהיא רוצה שהוא יעשה לה משהו מיוחד, מה זה המשהו הזה? שיזמין את כל העופות שיש בעולם שיבואו כל סוגי העופות ויכניס אותם לבית כלא וישחט את כולם ושיבינה לה מהעצמות שלהם בית. למה את צריכה כזה דבר? ככה, ככה אני רוצה. טוב רוצה רוצה. גזר שלמה המלך שכל סוגי העופות חייבים לשלוח נציג, ועד חודשיים מהיום כולם חייבים להופיע. אחרי חודשיים באמת כולם הגיעו, ראה שלמה המלך שעוף אחד עדיין לא הגיע, חיכה לו, והנה פתאום גם העוף הזה מגיע, שאלו שלמה "איפה היית", ענה העוף, "בדרך לכאן עשיתי איזה סקר בעולם", מה הסקר? "בדקתי מה יש יותר בעולם: זכרים או נקבות?" "נו, ומה המסקנה?" שאל שלמה, ענה העוף "גיליתי שיש יותר נקבות, והראי' שאתה לבד כבר נשוי לאלף נשים", אמר לו שלמה המלך תדע לך שטעית, יש יותר זכרים בעולם. אמר לו העוף, סליחה אדוני המלך, אתה לא הבנת אותי, אתה חושב שספרתי אנשים או נשים? לא, לא זה ספרתי, אני בדקתי כמה "זכרים" יש וכמה "נקבות" יש. הכוונה: בעיני אחד שאשתו מושלת עליו וכל מה שהיא אומרת הוא מיד עושה כמו לדוגמא שהיא אומרת לו לקבץ את כל העופות כדי לבנות לה בית או כל מיני רעיונות משונים והוא עושה את זה, בעיני הוא "נקבה" ולא זכר... שמע אותה שלמה המלך, ושחרר את כל הציפורים...

אומר הבן איש חי, כיוצא בדבר אם אדם לא לומד תורה, לא מניח תפילין, אז הוא לא זכר אלא נקבה. לפי זה אומר הבא"ח, במלחמה הרי קשה להקפיד על כל המצוות ועוד יותר קשה ללמוד תורה, באו כל האנשים שיצאו למלחמת מדיין ואמרו למשה רבינו "עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידינו ולא נפקד ממנו איש" כולם נשארו בדרגת "איש" המשיכו לשמור מצוות כמו שצריך ואף ללמוד תורה.

(הר"ש לוינשטיין)

נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמי:

פרש"י ע"פ מש"כ בספרי 'אף ע"פ ששמע שמיתתו תלויה בדבר עשה בשמחה ולא איחר'. ויותר מזה כתוב במדרש: (ילקוט שמעוני במדבר - פרק לא - המשך רמז תשפה) 'נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אמר משה אם איני יוצא עכשיו אני נותן פתחון פה לבני אדם להשיח אילולי בקש משה שלא למות לא מת שאמר לו הקב"ה אם אין אתה מתנתקם בשונאיהם של ישראל אין אתה מת והיה יושב לו עשרים שנה או שלשים שנה, אלא אמר משה אין רשות בידינו לעכב את המצוה, מיד וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם, מכאן אמרו חכמים כל המקיים מצוות רבו הכתוב מונה שבחו'. ובהמשך שם ששמעו בני ישראל שמיתת משה תלויה במלחמה זאת, לא רצו ללכת עד שנמסרו בעל כרחן, שנאמר 'וימסרו'.

עוד במדרש [רבה ותנחומא] 'וישלח אותם משה, אפשר אמר לו הקב"ה למשה 'נקום' והוא שולח אחרים? אלא ע"י שנתגדל במדין אמר אינו בדין שאני מיצר למי שעשה לי טובה, הלשון אומר באר ששתית ממנו מים אל תזרוק בו אבן'.

גם כשעושים פעולות גדולות ונצורות, יש לזכור שלא לעבור על מדות

שבין אדם לחבירו

והוא דבר פלא שהקב"ה אמר לו מצוה לנקום במדין ואחר יאסף אל עמי, מצד אחד יש לו חשבון שאם ידחה המלחמה יוכל לחיות עוד שלושים שנה, וחם ושלוש אינו עושה כך אלא תיכף יוצא למלחמה. וכלשון חז"ל שהיה לו למשה תשוקת נקמת מדין. מאידך הקב"ה אומר לו שהוא ינקום ואינו הולך לבדו משום שהיו לו טובות במדין. וצריך להבין האיקר שמע משה מפי הקב"ה ש'נקום נקמת' אין הכוונה שהוא בעצמו ילך, משום הכרת הטוב, אלא ישלח אחרים. וכן כבר למד במצרים שאמר לו הקב"ה שיאמר לאהרן שיכה את היאור ולא הוא לבדו משום הכרת הטוב ליאור. ראיתי דבר פלא בספר לב אליהו לרבי אליהו לפיאן זצוק"ל, למדנו כאן דבר פלא, שאע"פ שיש כאן מצוה גדולה ונוראה לקיים במסירות נפש ולוותר על שלושים שנות חיים, אעפ"כ אין זה תירוץ לעבור על הלכות מדות שבין

אדם לחבירו כהכרת הטוב וכדו', יש לך אדם שהוא עסוק במסירת נפש במצוה רבה מאד, ובדרכו הוא דורך על הרבה מדות שבין אדם לחבירו. ואילו משה רבינו אע"פ שהוא מוותר על עשרות שנות חיים, אינו מזלזל בשום מדה שבין אדם לחבירו!

וכן מצאנו ביהושע בן נון שצוהו הקב"ה ללחום בל"א מלכים, והיתה מיתתו תלויה בזה, ואמר יהושע: אם אני הורגו אני מת מיד, מה עשה, התחיל מעכב במלחמתם שנאמר ימים רבים עשה יהושע מלחמות את המלכים האלה, אמר לו הקב"ה וכך עשית? הריני מקצר את ימיך עשר שנים וימת יהושע בן נון בן מאה ועשר שנים, אע"פ שאמר לו הקב"ה כאשר הייתי עם משה אהיה עמך והיה לו לחיות ק"ך שנה, אלא כיון שעייב המלחמה שלא למות, נתקצרו לו עשר שנים משנותיו.

וכתב רבי אליהו לופיאן שמאד קשה לומר כך על יהושע בן נון, הרי לא חשב על עצמו כלל, צדיק זה שסמך משה רבינו ידיו עליו, והעיד עליו מלך העולם שהוא איש אשר רוח בו, הרי שהיה בתכלית השלימות, היתכן לומר שהוא עייב המלחמה כדי להאריך שנות ימיו?

ידע יהושע שלאחר מותו ישחיתו בע"ז, לכן דחה הריגת ל"א מלכים

וביאר רבי אליהו דהנה לאחר מיתת משה רבינו היתה מכה גדולה לישראל, וכמ"ש בגמ' תמורה דף טז. ששכחו שבע מאות קלות וחמורות ואלף ושלש מאות הלכות. אכן נתגברו על זה ע"י עתניאל בן קנז וגו'. מ"מ מלבד זאת היתה תלויה ועומדת נבואת משה רבינו שהיא קשה עד מאד 'כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתו', יהושע בן נון ידע בנפשו שכל זמן שהוא חי, הרי זה נחשב כאילו משה חי, וכמ"ש רש"י שכל זמן שהתלמיד חי הרי זה כאילו משה רבו חי. ולכן 'ויעבדו ישראל את השם כל ימי יהושע'. שנה אחר לאחר הסתלקות יהושע כבר נאמר שעבדו את אלהי מואב ואת אלהי עמון ואת אלהי פלשתים.

חשבון זה עשה יהושע בן נון להציל את בני ישראל מרדת שחת, לכן ראה לעכב הריגת ל"א מלכים שע"י ימשיך הוא לחיות ולא יעבדו ישראל עבודה זרה. אמנם משה רבינו גם היה יכול לחשב חשבון זה, שאילו היה הוא חי עוד ל' שנה בוודאי היה נדחה נפילת ישראל כמספר שנים הללו. אך קיים דבר ה' בזריזות ויצא לנקום נקמת מדין. משא"כ יהושע בן נון חשבון זה, ומה היה בסופו, שהקב"ה קיצר שנותיו בעשרה שנים. אילו לא היה עושה חשבון זה, היה מאריך ימים עוד עשרה שנים. ואילו אצל משה הוא להיפך, שאילו היה עושה חשבונות ודוחה נקמת מדין, היה מת לאחר ל' שנים וממילא היה מתקיים מיד 'כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתו', כיון שנזדרז לקיים מצות הנקמה ולא עשה שום חשבון, או אז נתפרש 'אחרי מותי' שהכונה אחרי מות יהושע, והרוויחו עוד שנים רבות שלא ליפול לעבודה זרה. זהו עבודתו של אדם שלא לחשב חשבונות, אלא לקיים דבר ה' בתמימות ופשיטות, ואז יצליח בכל מעשיו. כי עצת השם היא תקום.

אך עדיין צריכין אנו למודעי, היתכן לומר כך על יהושע בן נון, הרי בוודאי קיים דבר ה' בתכלית השלימות, ומאידך מדוע לא הלך בדרכו של משה שהלך לנקום במדין בלי שום חשבונות?

ירמיה ודניאל לא אמרו 'הגבור והנורא' שלא לכזב לומר דבר שאין מורגש

וביאר רבי אליהו בשם רבו הסבא מקלם זצ"ל ע"פ דברי הגמ' [יומא סט:]: 'אמר רבי יהושע בן לוי למה נקרא שמן אנשי כנסת הגדולה שהחזירו עטרה ליושנה, אתא משה אמר האל הגדול הגבור והנורא, אתא ירמיה ואמר נכרים מקרקרין בהיכלו איה נוראותיו, לא אמר נורא, אתא דניאל אמר נכרים משתעבדים בבניו איה גבורותיו, לא אמר גבור, אתו אינהו ואמרו אדרבה זו היא גבורת גבורתו שכובש את יצרו שנותן ארך אפים לרשעים ואלו הן נוראותיו שאלמלא מוראו של הקדוש ברוך הוא היאך אומה אחת יכולה להתקיים בין האומות. ורבנן היכי עבדי הכי ועקרי תקנתא דתקין משה? אמר רבי אלעזר מתוך שידועין בהקדוש ברוך הוא שאמתיו הוא לפיכך לא כיזבו בו ופרש"י 'שהוא אמת' - מסכים על האמת ושונא את השקר'.

וצריך להבין אם היו יודעים ירמיה ודניאל שהקב"ה מסכים על האמת ושונא את השקר, והרי בוודאי אמת מה שאמר משה 'הגדול הגבור והנורא', שכל דבריו אמת וצדק, וא"כ מדוע לא אמרו הגבור והנורא? וביאר האלטער מקעלעם שיש חילוק בין שקר לכזב. שקר הוא דבר שאינו במציאות. כזב הוא דבר אמיתי אלא שהאומרו אינו דובר מה שיש בלבו. למשל כשיהודי אומר 'אני אוהב את הקב"ה', ביום שהוא מרגיש אהבת ה' בלבו, הרי הוא דובר אמת, ביום שאינו מרגיש האהבה, אינו שקרן בדיבור זה, אלא כזב, כי אין זה שקר כי הדבר אמת, אלא כשאין בלבו כך, הרי הוא כזב. לכן לא אמרו ירמיה ודניאל כיון שידעו שהקב"ה אמת' 'לא כיזבו בו', כשטיטוס נמצא בהיכלו לא יכלו לכזב בו ולומר הגבור והנורא. אע"פ שאמת הוא שהוא יראוי, אך כיון שאין זה נרגש בפועל בלב, הוא כזב לומר 'נורא'. עד שבאו אנשי כנסת הגדולה ואמרו שהן הן נוראותיו, נמצא שאין

ה"חפץ חיים" הרים את עיניו וראה לפניו בחורה משוגעת ר"ל. ואז הוא התחיל לצעוק בבכיה: "רבונו של עולם, דאס איז דאך א אידישע טאכטער! (זו הרי בת ישראל!)"

כשסיים אמר להם: "סעו הביתה, היא תהיה בריאה". מספר היהודי שהיה עד ראיה למפגש של הנערה החולנית עם החפץ חיים: נטלתי את כתובתם. לא התעצלתי, אחרי הימים הנוראים נסעתי לביתם. התברר שהיא הבריאה ונהייתה כאחד האדם. הם סבלו ממנה במשך שנים רבות, וברכה אחת של ה"חפץ חיים" שמה קץ לסבלם.

"מי גילה לך את הלחש הזה?"
יש סיפור על הגאון מוילנא, שמעתי ממישהו ששמע מר' שלום: הגאון לא היה נעזר ברופאים – "מה חלק ברופאים בבית עושי רצון השם". פעם סבל מדלקת אזנים קשה. מכיון שלא הלך לרופא, ספרו לו בני הבית שיש אשה שמרפאת באמצעות לחש. הגאון הסכים שהאשה תבוא לביתו. הוא פנה אליך ובקש לדעת מה הלחש, אולי חלילה זה שם טמא. אמרה: "הרי זה מקור פרנסתי היחיד, ואם אגלה את סודי אני עלולה לאבד את מטה לחמי" ... אבל כמובן אין לחשוש מהגאון שיעשה שימוש לרעה בלחש ויגלה אותו ברבים.

גלתה האשה לגאון כיצד עובד הלחש: "אני נוטלת בידי כוס מים, מברכת 'שהכל נהיה בדברו' ושותה. זה הכל... וזה עובד!"
שאל הגאון: "מי גילה לך את הלחש הזה?"
- "הרבונו של עולם!"

וכך היא מספרת: "הייתי ילדה יתומה, אבי נפטר. נשארתי ללא פרנסה. נכנסתי לבית הכנסת, פתחתי את ארון הקודש ובכיתי לה: 'אין לי פרנסה'. פתאום אני שומעת איזו בת קול שאומרת לי: 'תגידי שהכל נהיה בדברו, לרפואת בני אדם ותהיה לי פרנסה ברווח'. ככה אני מתפרנסת לא רע כבר שלושים שנה..."

שמע הגאון את סיפורה ופרץ בצחוק, ומן הצחוק התפוצצה המוגלה שבאזנו. הוא כבר לא היה צריך את הלחש כדי לרפא את אִזְנוֹ...
שאלה האשה: "למה הגאון צחק?" ואז הוא סיפר: "אני הייתי הבת קול... הייתי שם בבית מדרש, ראיתי יהודיה בוכיה, לא יכולתי ללמוד. שמעתי שהיא צועקת 'פרנסה, פרנסה', ואמרתי: 'אם את צריכה פרנסה, תגידי שהכל נהיה בדברו, זה יעזור לך'. לא חשבתי מראש ולא תכננתי מראש לומר את הדברים, זה מה שיצא לי מהפה באותו רגע כדי להפיס את דעתה של האשה".

הגאון לא חשב ולא התכוון, אבל "ככל היוצא מפיו יעשה" – אחרי שהדבר יצא מפיו, הקב"ה קיים את דבריו.

אלף למטה אלף למטה לכל מטות ישראל... וימסרו מאלפי ישראל אלף למטה שנים עשר אלף (לא, ד-ה)
התפילה – צורך המלחמה!

במדרש תנחומא (פרשת מטות סימן ד) מובא [לדעה אחת], שהיו שלוש פעמים שנים-עשר אלף. ומה היה תפקידם? "שנים עשר אלף חלוצי צבא, שנים-עשר אלף לשמור את הכלים ושנים עשר אלף לתפילה", ואותם שנים עשר אלף לתפילה, כתוב שהם לא היו במערכה ממש, הם יצאו מחוץ למחנה להתפלל.

יש לדקדק: למה כתוב אלף למטה? היה צריך לומר אלף ממטה, כלומר, מהמטה – מהשט – לקחו אלף! אלא, רמוז כאן מה היה הצורך באותם שנים עשר אלף של תפילה: הם היו "אלף למטה", לצורך המטה של המלחמה. כי כשם שלצורך המלחמה צריכים שנים עשר אלף חלוצי צבא שילחמו בחזית, כך בדיוק צריכים שנים-עשר אלף שיתפללו. בלעדיהם אין כלום! מוראדיגע זאך.

נשאלת שאלה נוספת: לכאורה היה צריך להיות שלושה-עשר אלף. הרי כאשר משה רבנו שלח לקחת מכל שבט, בסיכום היו שם שלושה-עשר אלף!

שמעתי כי בעת שהרבי מגור – ה"בית ישראל" זצ"ל בא לבקר את ה"חזון איש" זצ"ל, ה"חזון איש, ביקש ממנו, שיגיד ווארט, חידוש, מאביו, בעל ה"אמרי אמת".

ומה הוא אמר? הוא שאל את השאלה הזו – מדוע כתוב "וימסרו מאלפי ישראל אלף למטה שנים עשר אלף", הלא היו שלושה-עשר אלף? ותרץ שהיה באותו חז"ל נאמר שהלשון "וימסרו" פירושו בעל כרחם, אבל הם מצדם לא רצו ללכת כיון ששמעו שפטירת משה תלויה במלחמת מדין. מי לא רצה ללכת? שנים עשר אלף. אבל שבט לוי כן רצה ללכת. אצלם – "סביב משכן ה' יחנו" – האומר לאביו ולאמו לא ראיתי ואת אחי לא הכיר... כי שמרו אמרתך – אם הקב"ה אומר ללכת, הולכים! פטירת משה איננה אפילו שיקול כאשר הקב"ה אומר ללכת. נמצא שה"וימסרו" היה

זה כזב אלא אמת שלם שהוא הא"ל הגדול הגבור והנורא תמיד לעולם ועד.

יהושע אינו מכזב לחקות את מדרגותיו של משה רבינו

ובזה מבאר רבי אליהו לופיאן שיהושע בן נון בוודאי ידע שמשוה רבינו לא עשה חשבונות מה יהיה לאחר מותו, והלך לנקום מדין בתמימות כדבר השם, ולא עלה על דעתו לחשוב ממנה שיהיה 'לאחר מותו', מרוב גדלותו לא עלה על רעיונותיו מה יהיה אחרי מותו, כי היה מילתא דפשיטא אצלו שתיכף שהקב"ה מצוה לעשות, מקיימים תיכף בלי שום חשבונות כלל. אילו היה עולה על רעיונו הקדוש של משה רבינו, בוודאי היה מעכב נקמת מדין, שלא לסכן את בני ישראל ב'השחת תשחיתון', ולא יתחלל שם שמים. אלא כיון שהיה משה במדרגה שלימה כזאת שלא עלה הדבר על דעתו. אך מדרגת יהושע שהחשבון כן עלה על רעיונו, וממילא בוודאי הדין נותן שידחה הריגת ל"א מלכים ולא ישחיתו בני ישראל ולא יתחלל שם שמים בעולם ח"ו. כי יהושע אינו מכזב לחקות מדרגות של הרבי שהוא אינו אוזח בהם. הקב"ה יודע מה שבלב האדם. וכל אחד צריך לנהוג כפי דרגתו.

לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה (ל, ג)

בעיני המון העם, לפעולה ולמעשה של האדם יש תוקף ומשמעות ואילו למילה יש פחות חשיבות ותוקף. אמר – אז אמר... הבטיח – אבל לא הבטיח לקיים... אולם במבט אמיתי, הדיבור הוא קודש. אדם חייב לעמוד בדיבורו ובמילתו. מילה – זו מילה! המילה צריכה להיות יציבה ואיתנה כמו בטון יצוק, אפשר לבנות עליה בנין.

אומר רבי חיים ויטאל: כל דיבור שאדם מוציא מפיו עושה רושם בעולמות העליונים, לטוב ולמוטב. מצד אחד דיבורים טובים בוראים עולמות – "ואשים דברי בפך ובצל ידי כסיתיך לנטוע שמים וליסוד ארץ" (ישעיהו נא, טז), ומצד שני – דיבורים לא טובים מחריבים עולמות ח"ו.

לכן התורה מצוה את האדם "לא יחל דברו" – אל תזלזל בדבריך, אל תעשה אותם חולין, כי עליך לדעת שלדיבור יש כוח אדיר, "ככל היוצא מפיו יעשה" – הדיבור מחולל בעולמות העליונים דברים נוראים.

אומר החיד"א: "לא יחל דברו" – אם האדם לא מחלל את דברו, אם הדיבור שלו קדוש, אזי "ככל היוצא מפיו יעשה" – הריבונו של עולם יעשה ככל היוצא מפיו, כל בקשותיו של האדם תענינה מן השמים. צדיק גוזר והקב"ה מקיים.

הרמב"ם אומר שבארץ ישראל אין שדים. אומרים ה'עולם' שאפילו אם יש שדים, אחרי שהרמב"ם אמר שאין – הם יצאו! "ככל היוצא מפיו יעשה", ואם הרמב"ם אמר – דבריו קיימים, גם אם הם מצריכים שינוי הטבע.

"סעו הביתה, היא תהיה בריאה"

הנה סיפור, אחד מני רבים, של "ככל היוצא מפיו יעשה":

בשנתו האחרונה של מרן ה"חפץ חיים" זצ"ל, כמה שבועות לפני ראש השנה שלחו אתו אנשי ביתו לשהות בחורשה מבודדת מחוץ לראדין, כדי לאגור כוח לקראת הימים הנוראים שבפתח. הוא התגורר בתוך בקתה במרכז החורשה והיה הוגה בתורה ועובד את קונו באין מפריע.

באחד הימים נעצרה בביתו בראדין כרכרה ובה קבוצת יהודים. זה היה מחזה נפוץ ולא עורר תשומת לב מיוחדת. אולם מי שהביט אל תוך הכרכרה נגלה לפניו מחזה לא נעים: לדפנות הכרכרה היתה קשורה נערה יהודיה. מסתבר שהיא חסרת דעה, רחוקה מן השפיות, ובשל מצבה היא נוהגת להתפרע ולהשתולל, לשבור ולנתוך מכל הבא ליד, ואין מנוס אלא לכבול את ידיה ורגליה לכל תזיק לרבים. בני משפחתה עשו את כל הדרך מביתם לראדין כשהיא קשורה בתוך הכרכרה, כדי להתברך מפי ה"חפץ חיים".

בני הבית אמרו להם שה"חפץ חיים" לא נמצא. הוא שוהה מחוץ לעיר וישוּב רק לקראת הסליחות. אך הם התעקשו: אם כבר הגענו עד הנה, נשאר כאן עד שישוּב. נסו לדבר על לבם: זה יקח כמה ימים, ובינתיים מה תעשו עם הנערה החולנית? רחמנות עליה! אך הם בשלהם.

כשראו בני הבית שיש להם עסק עם אנשים שיודעים מה הם רוצים, בקשו מהרעבעצין רשות להביא את הנערה החולנית אל ה"חפץ חיים" במקום שהותו. היא הסכימה. אחד מבני הבית הצטרף לקבוצה ויחד עשו את דרכם לחרשה שמחוץ לראדין.

כשהגיעו לשם, התיירו את החבלים מידיה ומרגליה, האחים אחוזו בחזקה בידיה והובילו אותה אל ה"חפץ חיים". היא התחילה להתפרע ולהשתולל, חסרת מעצורים. התפרצה אל תוך בקתתו של ה"חפץ חיים", שבאותה שעה ישב ולמד. היא תפסה את כובעו והשליכה אותו על הרצפה, צעקה וצרחת בקולי קולות.

אחר כך, אמו עשתה 'שבע ברכות' והוא רצה להשתתף, כי ידע שבואו ישמח אותה.

ואז, לא כהיום, היו שואלים רשות מראש הישיבה האם לנסוע. לא נסעו סתם ככה. בצהריים לפני תפילת מנחה הוא ניגש לרבי חיים אהרן, ואמר כי הוא רוצה לנסוע לבני ברק לשמחת שבע הברכות: "אמא עבדה והכינה, ואני יודע כי היא רוצה שבאבוא".

התשובה היתה: "אינך צריך לנסוע. מספיק שהשתתפת בחתונה".

אם ראש הישיבה לא מאשר, לא נוסעים.

לפני מעריב למדו מסור, חצי שעה או ארבעים דקות. לפתע ר' חיים אהרן קם ממקומו ניגש אליו, ואמר לו: "בנדיקט, סע".

בסדר.

לאחר כמה רגעים הוא הבחין שאינו קם לנסוע. רבי חיים אהרן קם שוב ממקומו, הלך אליו, ושאל: "מדוע אינך נוסע?"

"רצוני קודם הנסיעה להתפלל מעריב, כי אינני יודע אם יהיה לי מנין בבני ברק [בימים ההם]".

"לא, לא. עכשיו תיסע!"

נו, ראש הישיבה אומר לנסוע, נוסעים.

מובן לכם שאז לא היה קו 400, לא 402 וגם לא 403. היה אוטובוס לתל אביב, אוטובוסים שנסחבים, טרנטעים – נסיעה לא קלה. וגם היו מוניות שעברו יותר קרוב לישיבה. כל חברת נסיעה עם המסלול שלה.

לייזר בנדיקט מיד יצא לעבר רחוב יפו, שם היתה תחנה של שירות מוניות. נכנס למונית הראשונה שעמדה בתור ויצא לדרך.

הנסיעה היתה לתל אביב ומשם לבני ברק באוטובוס נוסף, אבל לקראת סוף הדרך הבחור שם לב שהנה הם חולפים לא הרחק מבני ברק. ביקש מהנהג שיעצור לו.

- "למה אתה רוצה לעצור?"

- "כי בעקרון אני צריך לבני ברק, והנה כאן מעבר לכביש זה בני ברק, מדוע להטלטל עד תל אביב?"

- "בסדר". עצר לו והוא ירד.

ירד מהמונית, הסתכל לכל הכוונים, איזה בני ברק? מה בני ברק? טעות, זו לא בני ברק! [כנראה ירד בצומת מסובים]. מה הוא עושה כעת?

עמד והרהר עם עצמו מה לעשות. לא חלפו שתי דקות ועובר טנדר, שיצא מבאר יעקב, ובתוך הרכב היה הרב דרבקין מבני ברק. הוא קרא לו מתוך הרכב: "בנדיקט, מה אתה עושה פה באמצע הכביש?"

הבחור השיב: "ירדתי כי חשבתי שכאן בני ברק, ובסוף אין בני ברק, אין שום דבר..."

"עלה, עלה על הטנדר, אנחנו הרי נוסעים לבני ברק".

הביאו אותו עד הבית – ברחוב סוקולוב בבני ברק. פלאי פלאים. ממש השגחה מיוחדת שירד שם, ובדיקט טנדר של תלמידים ורבנים משיבת באר יעקב חלפו לידו והבחינו בו.

הוא רק נכנס הביתה... בהלה והתרוצות. רצים, באים. מה קרה?

אמא הכינה מיני סלטים ומאכלים. תוך כדי הכנה הכניסה לפיה זית כדי לטעום, הגרעין נדחק במקום לא טוב בגרון, ורצים בבהלה: אמא לא יכולה לנשום, כמעט נחנקת.

רץ מהר במדרגות, נכנס הביתה. הוא היחיד מכל הסובבים שידע את המלאכה. עשה את הטיפול הנכון, והוציא את הגרעין. ממש הצלת נפשות.

מעשה פשוט. א מופת מרבי חיים אהרן. הוא זרז אותו שלא ימתין למעריב – "עכשיו תסע". וכל הדרך התנהלה בהשגחה מיוחדת עד שנכנס בדיוק כאשר הגרעין נתקע בגרון.

כאשר שב לירושלים, אמר לראש הישיבה: "שהרב יגיד לי, מהיכן ידע שאני חייב לנסוע ולהציל את אמא שלי. מדוע הרב אמר לנסוע מהר ולא להמתין. והרב הרי חזר בו מדעתו הראשונה שאיני צריך לנסוע?" וכמובן תאר לו את כל פרטי המעשה, כיצד הגיע ברגע הנכון, חלילה חלילה אם לא היה שם - - -

אמר לו רבי חיים אהרן – ורק מי שהכיר את הקדוש ר' חיים אהרן מבין שזה מאוד מתלבש עליו מה שאמר על עצמו – וכה אמר לו ראש הישיבה: "כל החיים שלי, בעת שאני מתפלל - - - לא נכנסות לי באמצע שמונה עשרה מחשבות זרות, אף פעם. והנה במנחה זו, אחרי שבאת לבקש ממני רשות, בעת שאמרתי 'ברך עלינו', 'בנדיקט' עלה במחשבותי. המשכתי הלאה: 'בנדיקט', 'בנדיקט'. עוד פעם 'בנדיקט'... אמרתי לעצמי: טוב, נחשוב היטב על המקרה בעת 'סדר מוסר' ואתבונן מה המשמעות של הדבר שהרהרתי באמצע שמונה עשרה. כי בחיים לא קרה לי כדבר הזה. איך נכנס בנדיקט ב'ברך עלינו'?"

הגיע סדר מוסר, עושים חשבון הנפש. התחלתי לחשוב, איזה חטא עשיתי שכזאת מנחה היתה לי?

שנים-עשר אלף, כי האלף הנוספים של שבט לוי באו מרצונם, אבל בסיכום הכללי היו באמת שלושה-עשר אלף.

"חזון איש" הגיב על כך, באידיש כמובן: "לא מוכרח שזה נכון"...

ובאמת הרמב"ן עושה חשבון, כי בכל התורה כולה לא קיים מושג של שלושה-עשר שבטים. כי כשיש אפרים ומנשה, שבט לוי בחוץ, וכשיש שבט לוי, אפרים ומנשה נחשבים כשבט אחד. לפי זה, גם לענינו, מנשה ואפרים היו אחד, כיון ששבט לוי הלכו, כפי שרש"י מציין.

התפילה – מהות האדם

"כל הקובע מקום לתפלתו אלקי אברהם בעזרו, וכשמת – אומרים לו: אי ענו, אי חסיד, מתלמידיו של אברהם אבינו" (ברכות ו ע"ב).

מדוע הוזכר אברהם דוקא? כי אברהם קבע מקום לתפלתו, כמו שנאמר: "אל המקום אשר עמד שם את פני ה'" (בראשית יט, טז).

רבינו יונה (על הרי"ף ברכות דף ג ע"ב) שואל – מה הגדלות בקביעת מקום לתפילה, עד כדי כך שבשביל כך הוא כבר זוכה שאלוקי אברהם בעזרו, ושהוא חסיד ושהוא ענו "אי חסיד אי ענו!" – ביטוי שנאמר על משה רבנו, והספד שאמרו אחרי מיטתו של שמואל הקטן?

מתרץ רבינו יונה, אלו דבריו: "ויש לומר, שלא אמרו בעבור קביעות המקום בלבד, אלא רוצה לומר שכל כך מדקדק בתפלתו שגם בזה הוא נזהר, שרוצה שתהיה תפילתו במקום מיוחד, וכיון שכל כך הוא אוהבת התפילה, ודאי מידת הענוה יש בו כדי שתהיה תפילתו מקובלת לפני המקום, כענין שנאמר 'ובחי אלקים רוח נשברה', שאם לא יהיה לו הענוה לא יוכל לעולם להתפלל בכונה ולא תהיה מקובלת לפני המקום ב"ה, וכיון שזכה לענוה יהיה זוכה למידת החסידות, שהיא גדולה יותר, שהאחת גורמת לחברתה, כדאמרין 'ענוה מביאה לידי חסידות'. נמצא שבעבור דקדוק התפילה זוכה לאלו המעלות, ויאמרו אותם עליו כשנפטר מן העולם".

אחרי שזוכים לענוה יש חסידות, אם כן הוא ענו וגם חסיד, וכשמת אומרים לו "אי חסיד אי ענו" – והכל מגיע מהרצון להתפלל בשלמות.

הספר 'חרדים' מבאר את הפסוק במשלי (כז, כא): "מצרף לכסף וכור לזהב ואיש לפי מהללו" – כאשר רוצים לבחון את סוג הכסף מביאים מצרף, על ידו בוחנים ובודקים את סוג הכסף. וכור לזהב – את הזהב בוחנים בכור. ואם מעוניינים לבחון היטב ולדעת מי האיש – בודקים לפי מהללו. תראו את מי הוא מהלל. אם משבח צדיקים, מעשים טובים – "תדע ובחנת כי איש טוב הוא, ושרש הצדק נמצא בו והמשבח רשעים או מהלל מעשים מגונים הוא הרשע הגמור" (רבנו יונה).

אדם מהלל ומשבח את ראש הממשלה: "ראש הממשלה, אח - - כל הכבוד, כזה פינער מענטש..." וכי אותו ראש ממשלה הוא פינער מענטש? הלא מחלל שבת הוא, ובזמן שבת המקדש היה קיים היו רוגמים אותו באבנים, אם היה עושה זאת במזיד ובהתראה. הוא יורק לאבא בפנים, ואתה אומר עליו שהוא 'פינער מענטש'? אם נוח לך לומר על מי שלא מניח תפילין דברי שבח, הרי שאתה עצמך רשע גמור! "איש כפי מהללו" – על פי מה שהוא מהלל.

מוסיף החרדים ואומר עוד פשט ב"איש לפי מהללו": אם אתה רוצה לדעת איזה איש הוא, תסתכל כיצד הוא מהלל את בורא עולם בתפילה. זה האדם! התפילה מספרת על מהותו.

להרגיש שמדברים לבורא עולם: "ברוך אתה ה'". לא לחטוף את המילים, לא למחר. מוראדיגע זאך. ובאמת, הזוכה שתפילתו כהוגן – היש דבר מתוק מזה? כתוב במדרש שיר השירים "שמאלו תחת לראשי" – זה קריאת שמע, "וימינו תחבקני" – זו תפילה. אנו לא היינו יכולים להוציא מהפה כאלו הגדרות, אם לא היה כתוב מפורש במדרש רבה. לאלו דגרות אפשר להגיע בעת התפילה, כביכול להתחבק עם בורא העולם!

וכאן, כשיצאו למלחמת המצוה, הקב"ה מצוה: "אלף למטה". כנגד אלף הלוחמים יש צורך באלף לתפילה, לא אחד פחות!

וראו נא: התורה אומר "לכל מטות ישראל תקחו". לכאורה היה צריך להיות כתוב "מכל", מה הרמז בלשון התורה "לכל מטות ישראל"? אלא ללמדנו בא, שתפילתם פועלת לטובת כל מטות ישראל.

התפילה בירושלים והנס בבני ברק

אספר לכם מעשה שכמדומה שאף פעם לא ספרתי. להכיר מעט מה זה תפילה. לא כוח התפילה, אלא – כיצד צריכה להראות התפילה.

אני הקטן למדתי שנה אחת, בתשכ"ד בירושלים, ב"ישיבה למצוינים" [כך שמה]. ראש הישיבה היה הגאון הקדוש רבי חיים אהרן טורצין זי"ע, יד ימינו של הרב מבריסק, לא משה ידו מתוך ידו. הישיבה היתה כעין הכנה לישיבה של רבי יושע בער סולובייצ'יק בנו של הרב מבריסק.

שם בישיבה למד אתנו אחד האחים למשפחת בנדיקט המפוארת, כמדומה ששמו היה לייזר – אליעזר בנדיקט. אם המשפחה ובניה התגורר ברחוב סוקולוב בבני ברק [אביהם, רבי יחיאל, הסתלק בצעירותו, ביום ראש השנה].

אחותו של אליעזר התחתנה, והוא נסע לחתונה.

וערכתי חשבון נפש, ונוכחתי שאין שום דבר. כלום. אז אם כן מדוע באמת נכנס בנדיקט בראש? צריך לומר שההחלטה להורות לבנדיקט להשאיר אינה טובה ואינה נכונה. לכן מיד מהרתי להגיד לך, תסע".

עד כאן דבריו.

כן רבותי, מוראדיג. קודם דברנו על כוח התפילה, כעת אנחנו אומרים – מה זו תפילה.

אני מדבר אל עצמי, לא אליכם. שאדם יחשוב דברים זרים בתפילה! האם זה הגון, נכון שזה קשה מאד, אבל נחשוב בכנות, זו ממש חוצפה. אתה מדבר אל הקב"ה, וחושב על באבע מעשה'ס, א חוצפה. לכן צריכים לעשות כל טצדקי להתפלל!

כתוב בגמרא בברכות ש"חסידיים הראשונים, היו שוהים שעה אחת ומתפללים, כדי שיכוונו לבם למקום", משמע שהתפללו משהו עוד לפני התפילה, כי משמע שאחרי שהתפללו היו מכוונים את לבם בתפילה. מה התפללו?

התפללו שיתפללו טוב. התפללו שיכוונו לבם למקום. צריכים תפילה על זה, ויש צורך בעבודה ובמאמץ 'ולעבדו בכל לבבכם', זו עבודה של הלב, להרגיש שהוא עומד לפני הקב"ה. כשאדם כך מרגיש – הוא אינו זקוק ליותר חיזוק. זה החיזוק הכי גדול. אני עומד לפני מלך. אה!

כיצד זוכים ללב טהור?

רבי שלמה לונשטיין שליט"א, סיפר לי את המעשה הבא, על פי מה שסיפר לו בן דודו – רבי יצחק לונשטיין, (זצ"ל) שהיה משמש בקודש אצל ראש הישיבה, הגאון הצדיק רבי אהרן לייב שטינמן זצוק"ל.

אגב, לא אני מחלק תארים "הגאון הצדיק". אלא ה"חזון איש". כי הגיס שלי שיהיה בריא – רבי אריה איברמס – היה מהמקורבים אל ה"חזון איש" והוא סיפר לי, שפעם אחת הם ישבו בחדרו, דברו דבר תורה והזכירו כי רבי אהרן לייב אמר משהו.

הוא שאל: "מי אמר? מי?"

אמר: "ר' אהרן לייב".

אמר להם ה"חזון איש": "זאגט, 'הגאון הצדיק ר' אהרן לייב'".

זה סיפור לפני למעלה מששים שנה. כבר בימים ההם אמר להם ה"חזון איש": "תאמרו הגאון הצדיק", ממילא גם אני אומר כך בדרשות.

על כל פנים, סיפר ר' יצחק לונשטיין, אי רבותי, מבהיל. אחד הבחורים הריקנים, ה' ישמור, ה' ירחם – שיחזרו בתשובה, בא למשמש בקודש, הרב יצחק לונשטיין, ואמר לו: "שמע, אני רוצה כעת להכנס אל הרב, אבל רצוני כי תבטיח לי, שלא תפריע לי לדבר כל אשר עם לבבי".

– "מדוע אפריע לך?"

– "כי אני רוצה כעת לשפוך כל מה שיש לי בלב, הכל!"

הוא חשב לעצמו, מה כבר הבחור יכול לומר. אמר לו: "הכנס".

כהקדמה, באמצע הסיפור: ר' אהרן לייב שיהיה בריא, ביקר פעם במרפאת שיניים. שאל אותו הרופא: "איך אתה אוכל, הרי אין לך שיניים? יש לו ארבע שיניים בלבד", במה אתה אוכל?

והוא השיב לו: "בשביל ארבע סעודות בשבוע זה מספיק [שלש סעודות ומלווה מלכה]". כי כל השבוע אינו אוכל כמעט. הרב יצחק לונשטיין סיפר כי לר' אהרן לייב היה ספק פעם בשבת בברכת המזון האם אמר 'רצה' והחליצנו, וההלכה היא שצריך לחזור על ברכת המזון.

מדוע צריך לחזור?

כי כיון שאדם רגיל לכרך בלי 'רצה', מסתמא אמר כהרגלו ולא הזכיר. "אבל אני" – אמר לו ר' אהרן לייב – "אני מברך רק עם 'רצה' כי אין לי כמעט ברכת המזון אחרת". מה הדין אצלי...?

אתם מבינים?

שאל אותו ר' יצחק: "כמה זמן הרב לא אכל לחם באמצע השבוע?"

"שבעים שנה!" השיב לו.

בקיצור, הבחור מהחבר'ה, נכנס והתישב והציג תמונה טובה של חתיכת בשר מבושל...

שאל אותו הרב: "מה זה?"

– "זה בשר מאד מאד טעים. האם הרב רוצה שאני אביא לו כזה בשר לאכול, ושהרב ידע שאני יכול להביא לו בשר משהו משהו..."

– "לא, אל תביא".

– "אולי גלידה, אני יכול להביא, יש בחנות גלידות מאד טעימות".

פונה ר' אהרן לייב לר' יצחק ותמה: "מה הוא רוצה מהחיים שלי?"

אווה, המשמש הבין שכבר צריכים להוציא אותו.

אמר הבחור: "שמע, אני מתחנן אליך מאד שלא תוציא אותי. הבטחת לי שלא תפריע לי".

ואז התרגש הבחור ואמר: "ראש הישיבה! אני מסתובב כבר עשר שנים בישיבות, ואין לי טעם בגמרא, אין לי טעם. רק בבשר ובגלידה. מה אני יכול לעשות שאין לי טעם בתורה. אין לי שום טעם. מסבירים לי: 'תראה, תראה, כל כך מתוק' – אבל אצלי זה לא מתוק. אני אומר לראש הישיבה, אם הוא רוצה, אני אביא לו סטיק ויראה שסטיק כן טעים לכל הדעות..."

הרב שטינמן אמר לו: "אני צריך שתביא לי, כי אין לי טעם בזה. ולא צריך את זה".

אמר הבחור: "ולי, אין טעם בלימוד. מה רוצים מהחיים שלי? אילו תביעות אפשר לתבוע ממי שאין לו טעם ברוחניות?"

נו רבותי, מה עושים?

אמר לו ר' אהרן לייב (שיהיה בריא) בנוסח שלו.

"אולי אתה יכול להגיד לי מה האוכל הכי מתוק שיש?"

הוא התחיל לחשוב, לחשוב "הרב, אני לא יודע כעת לומר בדיוק, אין לי כרגע מנוחה לחשוב ולדעת את כל המאכלים הטעימים שידוע לי עליהם".

"אני, כן יודע" – אמר לו ר' אהרן לייב – "האוכל הכי מתוק, זה דבש. הוא מתוק ביותר. ואספר לך מה שהיה פעם בעירנו. יהודי קבל אורח חשוב ורצה לכבדו, וכיון שהיה לו דבש טהור הגיש לו ואמר – 'ענקל'ה, קח כפית דבש ויהיה לך טעים בפה'.

בסדר. יענקל אמר: 'ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שהכל נהיה בדברו'. הכניס את הדבש לפה – 'אי, מר כלענה. זה מר'!

'מה?! זה מר?! טוב, אנסה אני לטעום'. המארח גם הוא ברך ברכה, טעם – 'אה, דבש אמיתי! טעים מאד. כיצד אפשר להגיד על זה מר?'

שאל אותו המארח: תגיד לי, אולי יש לך פצעים בפה?

– 'כן, בשפתים, ובעיקר פצעים בלשון'.

– 'אם כך מה אתה רוצה? – הפה שלך מר, לא הדבש. הפצעים הללו מאבדים לך את המתיקות של הדבש ואתה טועם בכל דבר טעם מריר'!

– אתה אומר שאין לך טעם בלימוד, שאין לך מתיקות בתורה? – סיים ר' אהרן לייב זצוק"ל – "הפה שלך מלוכלך. אתה מדבר על ניבול פה, אתה שקוע בחטא, איך אתה רוצה שתהיה מתיקות בתורה?! תחזור בתשובה, יהיה לך פה נקי, תפסיק לעשות עבירות. או אז, תראה איזה טעם יהיה לך בלימוד התורה!"

ה' יהיה בעזרנו, שנזכה באמת ל"יטרה לבנו לעבדך באמת", אמן וכן יהי רצון.

(יחי ראובן)

כתוב בספר חכמת התורה עה"פ 'ומקנה רב היה לבני גד ובני ראובן הרבה מאד' ובאו למשה רבינו ובקשו חלקם בעבר הירדן שהוא מקום מרעה. ואי' במדרש [ילקוט אות תשפ"ו, וכן בב"ר פ' ויצא פרק ע"ב פסקא א'] – חנוך לנער על פי דרכו, גם כי יזקין לא יסור ממנה, ראובן הלך והביא את הדודאים לאמו, לכן הוא בא ורוצה חלקו בעבר לירדן. כ"כ במדרש רבה ויצא. וצריך להבין מה שייך זה לזה? וכן יש להבין בשלמא ראובן למדנו מה היה שורשו, אך מה עם ה'חנוך לנער' של גד וחצי שבט המנשה? וביאר מהרש"ק דבר נפלא ביותר, לאה אמנו מתאוה ומשתוקקת להוליד עוד שבטי קודש, גם לאחר שהולידה ד' שבטים, אך ותעמוד מלדת ורוצה עוד. ראובן ידע שאמו רוצה להביא בעולם ששה צירופי הויה ב"ה. ששה שבטים, מסתמא ביקשה מראובן שיתפלל על אמו לאה שתזכה להוליד עוד צירופי הויה. אמר לה ראובן, אמא יקרה, צריך גם להתפלל וגם לעשות השתדלות, ולכן הביא תרופות להולדה, וכמ"ש ברמב"ן שהדודאים מסוגלים לבנים, או מצד רפואה או מצד סגולה, שניהם הם השתדלות. הדרך הפשוטה הוא להתפלל לפני השי"ת, וראובן רצה לחדש שצריך גם השתדלות על בני חיי ומזוני.

כשבא ראובן לפני לאה, אמר לה, אמא, הבאתי השתדלות. לאה לא השתמשה עם זה, אלא בסוף נתנה כל הדודאים לרחל אחותה, שעדיין לא הולידה צירוף הויה אחד בעולם. ובפשטות נתנה את כל התרופות הללו לרחל. ולקח גם דודאי' משמע שלקחה כל הדודאים לרחל.

יששכר נולד בלי שום השתדלות, לכן הוא עצמו מתפרנס בלי שום השתדלות כלל

והנה לאה נושעה בלי דודאים, מי נולד אז? יששכר, שלא מכניס אצבע קטנה במים קרים לצורך פרנסה, וזכה לחלק יפה מאד בארץ ישראל, כמו שאומר זבולון על יששכר, אני עושה השתדלות והוא יושב ולומד, יששכר אפילו לא עושה השתדלות שזבולון יתן לו, הוא יושב ועוסק בתורה. כי כל עיקרו נולד ע"י דחיית ההשתדלות. אינו שואל 'מהיכן ירק זה חי', לא מתרגש מטענות על אברכי כולל, איך אתם חייב בהפקרות, כי יששכר אומר, לפני שנולדתי, דחתה אמי את ההשתדלות, לא בני לא חיי לא מזוני צריכים השתדלות.

יוסף הצדיק נולד ע"י השתדלות, ורואים בו שני התנועות, בטחון והשתדלות גם יחד

אך ראובן כן סבר שצריך להביא השתדלות, מי לקח את הדודאים, רחל אמנו, ונולד ממנה יוסף הצדיק, ורואים בו שני התנועות בענין ההשתדלות. מצד אחד דרשו בו 'אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו' – זה יוסף, 'ולא פנה אל רהבים' – זה יוסף, אך בשביל שלקחה אמו דודאים, אמר לשר המשקים 'כי אם זכרתני'.

הנה 'מנשה' בגימ' 'פרנסה', יש 'חצי שבט המנשי', מחצית אנשים אומרים שצריך להשתדל, מחצית אנשים אומרים שצריך בטחון. אין בזה בירור חותך, הבטחון וההשתדלות ביחד הם מאה אחוה, כשיש שמונים אחוז בטחון, צריך עשרים אחוז השתדלות, וכן כל אחד לפי מדרגתו. ושני הדרכים אינם מופרכים, כמו שכתב השלה"ק קונטרס איך לחיות עם השתדלות דקדושה, יחד עם השי"ת. והנה ארץ ישראל אין בה שום השתדלות, למטר השמים תשתה מים, בא"י עיני ה' אלקיך בה מראשית ועד אחרית. משא"כ בשאר הארצות הסמוכות לא"י יש שם השתדלות.

והנה בני גד ובני ראובן וחצי מנשה עוסקים בהשתדלות, יש להם מקנה רב ורוצים מקום מרעה, ורואים שיש כאן מקום מרעה. באו לפני משה רבינו, נחנו נעברו חלוצים, נחנו נבנה ערים, גדרים. לא נשוב עד התנחל וכו', אלו לשונות של בעל השתדלות. אמר להם משה 'תרבות אנשים חטאים', אם תרצו לעשות השתדלות, מדוע לא הזכרתם שם השי"ת בדבריכם? ועל זה טוען המדרש 'חנן לנער על פי דרכו', ראובן הביא דודאים, לכן הוא מבקש חלקו בעבר לירדן.

ואח"כ עשו תשובה, ואמרו 'עבדיך יעשו כאשר אדוני מצוה', 'כל חלוצ צבא לפני השם', והזכירו שם השי"ת בדבריהם. וכמו שלימד השלה"ק, וכן בימינו רוב העולם הם מבחינת גד ראובן וחצי שבט מנשה, עוד לא זכינו לתכלית השלימות לחיות כמו בארץ ישראל, איש תחת גפנו כבימי שלמה, במהרה בימינו יהיו כל העולם כך, אך בינתיים אלו שנולדו ע"י דודאים, ואלו שהביאו דודאים, בקשו על ההשתדלות.

שבט גד לא היתה כונתם על ריבוי השתדלות, על להסתופף בקברו של משה רבינו

אך שבט גד, באמת ענין אחר הוא משבט ראובן ומנשה, ולגד אמר ברוך מרחיב גד, וירא ראשית לו, כי שם חלקת מחוקק ספון, ופרש"י שכיון שראו שמשה רבינו יקבר בהר נבו, בחרו להיות בחול"ל כדי שמשה רבינו יהיה חלקם, הרי שלא כיוונו על השתדלות פרנסה אלא עיקר כוונתם היה רק על ציונו הקדוש קודש קדשים של הצדיק האמת, לכן לא הזכיר במדרש בני גד, רק בני ראובן הם עוסקים בהשתדלות, ובסוף לא קבלה לאה את הדודאים אלא נתנה לרחל ונולד יוסף הצדיק שהיו בו שני התנועות הנ"ל, כיון שאכלה אמו דודאים, לכן יש חצי שבט מנשה. חציו כאן וחציו שם. חצי בטחון וחצי השתדלות. אך כל עוד שיש פרנסה עם השתדלות, יש גם בזה מהלך, להכניס את השי"ת בתוך ההשתדלות. ובסוף גם זה קיבל הכשר ממשה רבינו.

ג' מדרגות למדנו כאן, השתדלות בלי השי"ת פסול לגמרי, השתדלות עם בטחון, צריך שיהיה שם שמים שגור על פיו, ואז הוא כשר, בטחון בלי השתדלות, זהו מדרגת הצדיקים והנלוים אליהם.

(הגרמ"י רייזמן)

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת מסעי. היא הפרשה השנייה, מתוך תלתא דפורענותה.

הפרשה פותחת, בנושא של המסעות שעברו עם ישראל במדבר, במשך ארבעים שנה, ורבותינו בתחילת הפרשה שואלים, מה הסיבה שהתורה מספרת שוב, על המסעות שעברו עם ישראל במדבר.

רש"י, בתחילת הפרשה, שואל את השאלה הזאת, בשם ר' משה הדרשן.

אומר רש"י - אלה מסעי. למה נכתבו המסעות הללו, להודיע חסדיו של מקום, שאף על פי שגזר עליהם לטלטלם ולהניעם במדבר, לא תאמר שהיו נעים ומטלטלים ממסע למסע כל ארבעים שנה ולא היתה להם מנוחה, שהרי אין כאן אלא ארבעים ושתים מסעות. צא מהם ארבעה עשר, שכלם היו בשנה ראשונה, קודם גזרה, משנסעו מרעמסס עד שבאו לרתמה. שמשם נשתלחו המרגלים, שנאמר (במדבר יב, טז) ואחר נסעו העם מחצרות וגו' (שם יג, ב) שלח לך אנשים וגו'. וכאן הוא אומר ויסעו מחצרות ויחנו ברתמה, למדת שהיא במדבר פארן. ועוד הוצא משם שמונה מסעות שהיו לאחר מיתת אהרן מזהר ההר עד ערבות מואב בשנת הארבעים, נמצא שכל שמנה ושלשים שנה לא נסעו אלא עשרים מסעות. זה מיסודו של רבי משה הדרשן אז הממוצע השנתי, ממעבר ממקום למקום, זה פחות או יותר, ממוצע של שנתיים. למרות שזה קשה להבין את שרשם של דברים, אני לא מציע לאף אחד, לעבור בחיים שלו,

במשך 38 שנה, בערך 20 דירות. ©

כי בדרך כלל, אחרי שאתה עובר דירה ראשונה, אתה מבקש מהקב"ה, שזו תהיה דירה ראשונה ואחרונה, בדר"כ.

אבל בכל אופן, במדבר, זה לא כמו אדם שמעביר את ביתו, כי במדבר לא היה רהיטים, לא היה מקרר ולא היה מכונת כביסה, ולא היה מיבש, ולא היה שניים מיקרו ואחר תרגום © שום דבר. כולם היה להם אהלים, והיה בסך-הכל צריך לפרק את האהלים, לא מעבר לזה, אבל כתוב כאן ברש"י, שהמסעות היו במשך 38 שנה, עשרים מסעות. זה עפ"י תשובתו של ר' משה הדרשן.

אבל ר' תנחומא, דרש פה דרשה אחרת, אומר רש"י - ורבי תנחומא דרש בו דרשה אחרת משל למלך שהיה בנו חולה והולילו למקום רחוק לרפאותו, כיון שהיו חוזרין התחיל אביו מונה כל המסעות. אמר לו כאן ישנו, כאן הוקרנו, כאן חששת את ראשך וכו'.

הרמב"ן, מביא כאן את דברי הרמב"ם (מורה נבוכים), שהרמב"ם כותב, שהקב"ה כתב את אותם מסעות, 42 במספר, שיהיו אנשים שיכחישו את הניסים הגלויים, שהיו במדבר סיני.

כאשר עם שלם חי במדבר, מקום שאין בו מים, ומקום שלא גדל בו, לא תאנה ולא גפן ולא רימון. מקום שאי-אפשר לזרוע, והקב"ה סיפק צרכיהם במדבר, ארבעים שנה.

כותב הרמב"ן - לא יאמינו השומעים בהם ויחשבו כי עמידתם במדבר הזה היה קרוב מן הישוב מקום אשר בני אדם שם

אנשים יגידו - מה הבעיה?! יש בעיה לגור במדבר? תראה את כל הבדואים האלה, גרים במדבר ב"ה, אז מה אתה רוצה?!

כן, אבל הם נוסעים לבאר-שבע לקנות מה שהם צריכים, וחוזרים למדבר. אז אתה חושב שישאל, חס וחלילה, גם היו ככה?!

ממשיך הרמב"ן - הכל היה מקום נס, המקום לא היה מקום חריש וקציר, ולא היה מקום ישוב בני-אדם, היה מקום מבודד לגמרי, ובא הכתוב להנציח, שהכל היה על דרך נס. הקב"ה נשא את עם ישראל, 42 מסעות, כאשר יישא האומן את היונק.

אומרים חז"ל - היית שם חליפה, בבוקר היית לוקח אותה מגוהצת, העננים היו מגהצים לך את הבגדים. גדלת, הנעליים לא נשחקו, טמפרטורה אחידה, עם ישראל חיי במזגן, ב"ה כך חיו במדבר במשך ארבעים שנה, ללא שום בעיות.

באה התורה ומציינת את זה, כדי שחס וחלילה, לא יבואו אנשים ויכחישו את זה, לכן התורה מציינת את זה לפרטי פרטים.

מסכם הרמב"ן ואומר - שבענין המסעות, ישנו סוד, ולא נתגלה לנו סודו.

הייתי רוצה לעמוד על הסוד, שמופיע במסעות, זה לא הנושא שלנו היום, למרות שאפשר לדבר על זה שיחה, ואפילו שתיים, אבל אני לא רוצה להתעכב הזה.

אבל אני מתעכב על זה, כי זה אקטואלי להשנה.

המשנה ברורה, מביא המגן אברהם, שנפסק להלכה, שמי שעולה לתורה בתור כהן, יקרא את כל המסעות, מבלי לעצור באמצע.

הוא מביא שהמקור לזה, הוא בעל צרור המור, ר' אברהם סבע, בפרשת מסעי, כותב שלא לעצור במסעות.

הלכתי ובדקתי מה הסיבה, שלא לעצור במסעות, למרות שמי שעלה לתורה בשני וחמישי, יודע שעוצרים לראשון שני ושלישי.

אבל בשנה רגילה, שקוראים מטות-מסעי מחובר, אין בזה בעיה. כי מי שעולה לתורה קורא את הכל, לא עוצרים באמצע, אבל השנה, שהיא שנה מעוברת, שקוראים פרשות מטות - מסעי בנפרד, אז לוי עולה באמצע המסעות, והשאלה - איך עושים את זה?

אז יש כל מיני מנהגים של כל מיני עדת, ובאמת, בחלק מהעדות קוראים עד שלישי, 49 פסוקים בבת אחת, וגומרים את כל המסעות, לא עוצרים באמצע.

מה הסיבה שלא עוצרים באמצע?

כותב בעל צרור המור יסוד נפלא, שכל המסעות האלה, שעברו עם ישראל במדבר, רומזים לשם ה', שנקרא בשם "שם מ"ב"

ישנם הרבה שמות לקב"ה - שם אלוקות, צבאות וכו'. ישנו שם אחד, שאנחנו לא יודעים אותו. השם הזה נקרא שם מ"ב.

הגמרא (מסכת יומא) אומרת, שהכהן גדול היה אומר את השם המפורש, שם מ"ב, עשר פעמים ביום הכיפורים, וכל מי שהיה שומע את השם של הקב"ה, יוצא מפיו של כהן גדול (אנחנו אומרים את זה בפיוטים, של סדר העבודה ביום הכיפורים) היה כורע ומשתחוה ונופל על פניו, ואומר - ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. זה השם שנקרא שם מ"ב.

כותב בעל צרור המור, שהשם הזה, שם מ"ב, נמצא במסעות, ולכן ישנם 42 מסעות. זה מכוון ל-42, והסיבה היא – כי המסעות שהקב"ה הסיע את עם ישראל, היה לפי השם מ"ב.

אם אתה חותך את המסעות באמצע, אתה בעצם עוצר בשם ה', שנקרא שם מ"ב. זה כמו שאתה אומר חצי מהשם, אז אתה פוגע בשם מ"ב.

אומר בעל צרור המור – לכן קוראים את כל המסעות, ללא הפסקה. דבר נוסף הוא כותב – שכל המסעות שכתובים כאן בפרשה, אלה המסעות שאיתם אנחנו יצאנו לגלות, וכל המסעות שיעברו עם ישראל, מגלות מצרים ועד שיבוא משיח, נמצאות כאן בפרשה. כל השמות רומזים, לדברים שעם ישראל יעבור, ולכן הכל רמוז כאן.

לכן, אומר צרור המור – כתוב בפסוק הראשון – אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד משה ואהרן.

מזה ביד משה ואהרן?

כמו שממצרים יצאו משה ואהרן, הן גאלתי אתכם אחריית כראשית – כך הגאולה שהיא אחריית, תהיה ע"י שני גואלים – האחד יהיה משיח בן יוסף והשני יהיה משיח בן-דוד, כמו שיצאו ממצרים ע"י משה ואהרן.

בא המגלה עמוקות ואומר – כל זה רמוז, בארבע תיבות הראשונות של הפרשה אלה מסעי בני ישראל – א- אדום

מ – מדי ב – בבל י – יוון. אלה הארבע גלויות שעם ישראל צריך לעבור, לאורך התקופה, עד הגאולה שתהיה בע"ה, בקרוב.

כותב בעל המגלה עמוקות – הטעם במילה אלה, הוא אזלה גריש, ובמילה מסעי בני ישראל, הטעם הוא מונח רביעי

אלה – אזלה גריש – יצאנו לגירוש, יצאנו לגלות. מתי זה יגמר? מונח רביעי – אחרי שתיגמר הגלות הרביעית, אנחנו נהיה מונחים, אז תבוא הגאולה, ולכן אנחנו קוראים את הפרשה הזאת, בשלושת השבועות, בימים שאנחנו עוסקים בענייני החורבן, כדי לרמוז את ענייני הגלות והגאולה ממנה, שטמונים במסעות, שנקרא בע"ה בשבת זאת.

לסיכום הדברים, ישנה עוד נקודה אחת – ישנו פיוט שכל אחד ואחד אומר אותו, בזמן אחר. אבל מי שאומר קרבנות, אומר את זה פעמיים ביום, יש אנשים שאומרים את זה, אפילו שלוש פעמים ביום. אני מתכוון לפיוט שנקרא "אנא בכח".

הפיוט שנקרא אנא בכח, מופיע לאחר קרבן התמיד. אותו דבר יש לך גם במנחה, לאחר הקרבנות, יש לך שוב אנא בכח, ולבני עדות המזרח, ראיתי שהם אומרים את זה בקריאת שמע שעל המיטה.

הם מחלקים את אנא בכח בנפרד, ואחרי זה, אומרים כל יום את הפסוק שלו, בכל שורה יש 7 תיבות, ואז $7 \times 6 = 42$.

כתוב בספרי הקבלה, שאותם שבע בתים, שמבוססים על שש תיבות, שביחד זה 42 תיבות, זה כנגד השם שנקרא שם מ"ב, ולכן כשאנחנו מסיימים את זה, אנחנו אומרים ברוך שם כבוד, מלכותו לעולם ועד, בדיוק כמו שהיו אומרים, בשעה שהכהן גדול היה אומר את השם המפורש, היו כורעים ומשתחוים ונופלים על פניהם ואומרים ברוך שם כבוד, מלכותו לעולם ועד, זה מה שאנחנו אומרים, אחרי אנא בכח.

את הפיוט הזה חיבר, רבי נחוניא בן הקנה, והשאלה היא – למה זה מגיע אחרי הקרבנות, בשחרית, ובמנחה אצל האשכנזים?

השם הזה, אנחנו לא יודעים את הגהתו, רק הכהן גדול היה יודע לומר אותו, והיו אומרים אותו בבית המקדש, ביום הכיפורים, וזה רמוז בפיוט אנא בכח.

אם ככה, אנחנו יכולים להבין למה יש 42 מסעות. אם בעל צרור המור אומר, שזה מכוון כנגד השם מ"ב, אז ממילא יש 42 מסעות. אז אם ככה תבין למה לא מפסיקים באמצע, כיון שזה רמוז לשם הזה, ולא מפסיקים בשם הזה.

עוד נקודה אחת, ובזה נסיים את הנושא הזה, ונוכל להתחיל את הנושא המרכזי:

ישנו ספר שמחברו מאוד מוכר – ר' שמשון מאוסטרופולי. הוא היה אחד מהמקובלים הגדולים בכל הדורות, והוא עומד לבאר את הענין של המסעות האלה, מה מונח בהם, ומי שירצה יעיין בספרים שלו, הוא מסביר כיצד כל מילה באנא בכח, מתאימה למסע.

הוא גם מביא את זה, שהשם מ"ב, טמון במסעות, והוא טמון בפיוט אנא בכח.

בספר נר ישראל, למגיד מקו'ניץ, הוא מביא בשם הספר עטרת חיים – וכתבו המקובלים בשם הרמב"ן, שכל כך מסוגלת קריאת פרשה זו, של מ"ב המסעות, שאם קורא אותם אדם, אות באות, תיבה בתיבה, בזמן המגפה בר מיין, יום ביומו, מובטח לו שהוא ניצל ולא ימות במגפה.

עד כאן המקבץ שיש מסביב למ"ב. כיון שהשנה, אנחנו קוראים פשרת מסעי בנפרד, אז כל אחד ישאל את הרב שלו, מה נוהגים לעשות, אם הכהן קורא את כל החמישים פסוקים. בכל אופן הבאנו את ההלכה, בשם הגאון אברהם. מקור הדברים הוא בספר צרור המור, של ר' אברהם סבע,

(ברוך שאמר)

ויכתב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאיהם (לג, ב)

בספרים הקדושים מובא שכל אדם יש לו את המסעות שלו, במשך ימי חייו. ועליו לדעת שמוצאיהם למסעיהם – הכל על פי ה'. בחשבון מדוקדק לפרטי פרטים. כל צער וצער הכל במדויק מאת ה'.

סיפור הממחיש זאת, מובא בספר "האמנתי ואדברה", גם לכבוד הילולת רש"י הקדוש החל בימים אלו:

תלמיד ישיבה שהשתתף באותה נסיעה מספר ומשחזר את המעשה לפרטיו שהתרחש בחודש אלול תשכ"ג: היה לנו זמן קיץ מוצלח, ישבנו והגינו על תלמודינו כהלכה, לשביעות רצונם של ראשי הישיבה, כפרס הוקרה, הוחלט לתת לנו יומיים של נסיעה למקומות הקדושים בגליל, ולהתפלל על קברו של רשב"י ורבי אלעזר בנו במירון.

נסענו כולנו, לעלה מחמישים בחורים תלמידי ישיבת "שבט סופר" פרשבוגר, עם צוות ההוראה במשאית הטיולים של חברת ההסעות "בראשי". נהג המשאית לחץ על דוושת הגז – ולא הרפה – באחד העיקולים החדים במורדות הכביש המוביל ממירון לטבריה, ולא התאים את המהירות לתנאי הדרך הקשים.

ואז, ברגע הבלהות, סטה מנתיבו, התהפך אל הוואדי בשולי הכביש, ולאחר כמה גלגולים, שבמהלכם התעופפו כולם החוצה, נחתה המשאית על צדה. התחלנו לאמוד נזקים. תחילה השתרר דממה מקפיאת דם, אחריה פרצו הזעקות הנוראות וקולות השבר של הפצועים הרבים. לאט לאט התברר גודל האסון המחריד כאשר נודע שישנם ארבעה קרבנות בנפש. ארבעה הרוגים באותו יום נורא. הנהג עצמו, חיים בראשי, שנפל החוצה מן הקבינה ונמחץ מתחת למשאית הכבדה, ואתו שלשה בחורים מבני הישיבה – נהרגו בתאונה הקטלנית. הבחור יצחק נוישטט ז"ל, הבחור אברהם בנימין פרידמן ז"ל והבחור מרדכי פולק ז"ל.

הבחור מרדכי פולק ז"ל היה ידוע כאחד הבחורים המצוינים בישיבה, מתמיד עצום, ירא שמים בתכלית. בהתנהגותו נראה כי גמר אומר לתמוך בכל שלשת העמודים שעליהם העולם עומד – הוא הצטיין בתורה, היה גדול בעבודת התפילה ומופלא בגמילות חסדים. במקביל, שקד על דברי הכתוב "והצנע לכת עם אלוך" ואת כל מעשיו הצניע מאוד, את כל הליכותיו. רק מתי מעט ידעו על מנהגו לכתוב בכל יום בפנקס קטן את כל מעשיו ונפילותיו של אותו יום. כלילה, טרם עלותו על יצועו היה קורא בפנקס, בודק ומבקר בשבע עיניים את כל מעשיו, לראות אם חס וחלילה לא חטא, אם אין צורך לתקן דבר מה במעשיו. ממש סמל של עובד ה'. מותו הטראגי השרה אבל כבד על כל מכריו.

מאוחר יותר נודע כי אביו של ההרוג, הרב שלום פולק, שהיה אדם חשוב ושימש באותם ימים כמלמד בת"ת 'חוג חתם-סופר' בפתח תקוה, קיבל 'אות משמים' על האסון. באותה שעה לימד את תלמידיו בכיתתו, לפתע קפאו מחוגי שעונו ועצרו מלכת. היה זה בדיוק ברגע התאונה.

ידיד טוב היה לו למרדכי פולק, זאב הלוי שמו. מסיבות שונות לא הצטרף לנסיעה ונותר בישיבה. הידיעה האיומה השיגה אותו בבית המדרש. הוא חש שלבו נשבר בקרבו, שלשה מחבריו הטובים לא שבו חיים, ממסע שכל כולו לא נועד אלא לשם השתטחות על קברי צדיקים, התעלות והתכוננות לקראת יום הדין. במיוחד היה כאבו גדול על ידידו הקרוב מרדכי פולק. עם זאת, ידע בידיעה ברורה כי צדיק ה' בכל דרכיו, א-ל אמונה ואין עוול וכל דרכיו משפט. ומכל מקום, היתה שאלה גדולה מנסרת בחלל ראשו על שום מה נגזרה גזירה קשה על שלשה בחורי חמד שהיו עמלים ויגיעים בתורה?

לאחר כמה שבועות, באחת הלילות, חלם זאב חלום מסמר שיער: ידידו הטוב מרדכי פולק נגלה אליו. פניו מפיקות אור יקרות ואומר לו: "זאב, ראיתי את צערך הגדול, ובאתי לעודד אותך". מרדכי היה נראה מאושר מאוד "אל תצטער על המאורע אשר קרה לנו. רק למראה עיניכם הוא אסון, רק בעולם הזה, השטחי, אבל אצלנו הכל נראה אחרת לגמרי. אני מאושר מאוד. דע לך כי מיד בעלותי השמימה הכניסו אותי לגן עדן ופתחו בפני את שערי היכלו של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי שצירפני מיד למתיבתא שלוף יען זכינו להקריב חיינו לטובת עם ישראל בנסיעה שכל כולה נועדה לתפילה על ציונו הקדוש".

אבי הכלה הביט בו במבט מוזר. חתן מגלה עתידות לקח לו או שמא בעל דמיונות, רק שלא מעורער בנפשו... שלשה שבועות אחרי כן, מיום אל יום, הגיע מברק בהול לשיבה. החותן המיועד שלח לחתנו: "צדקת, צדקת! אחי הגיע פתאום ארצה, הוא נותר בחיים וברח לרוסיה, שם נשלח למחנות עבודה. באורח פלא שוחרר זה עתה ועלה מיד ארצה ומיד חיפש ומצא אותנו".

זאב ידע כעת בידיעה ברורה מאין כמותה כי דרישת השלום שקיבל ממרומים היתה אמיתית. ארבעת ההרוגים היו קרבנות ציבור – עולה תמימה. ומי שלומד בכל שבוע שניים מקרא ואחד תרגום עם פירוש רש"י בא על שכרו.

ומעל הכל – כל מקרה הקורה אותנו בעולם הזה הריהו בחשבון מדוקדק "מסעיהם על פי ה'!"

(האמנתי ואדברה)

אם ככה, נוכל להבין עכשיו, למה קוראים את פרשת מסעי, עם הפטירה של אהרן, דוקא בשבת מברכין, חודש אב:

הקב"ה יכל לכתוב את הכל, בפרשת חקת – מתי הוא מת, ואיך הוא מת...

אומר השפת אמת – אתה יודע למה זה נכתב כאן בפרשה? אני אניגד לך – כי משנכנס אב, ממעטין בשמחה. אהרן הכהן, היה הכהן הגדול הראשון שכינה במשכן. אהרן הכהן, סיבבה ההשגחה העליונה, שימות בראש חודש אב, אתה יודע למה?

כי משנכנס אב, ממעטין בשמחה. כולנו מתאבלים על ההתחלה של החורבן.

אמר השפת אמת – כתוב בספר חסידים, מעשה באדם אחד, שלכל לווייה, היה הולך עם נעלי בית. לא יכל להיות שאדם נפטר, ואני אלך עם חליפה. כל לווייה, היה מוריד את הנעלים ונועל נעלי-בית. הקב"ה שילם לו. הוא נפטר בתשעה באב. כל המלווים, הלכו עם נעלי בית. להראות כמה הקב"ה, מייקר אותנו.

אמר השפת אמת – אתה יודע מתי הקב"ה סילק את אהרן? בראש חודש אב. שמשנכנס אב, ממעטין בשמחה, כדי שלא יהיה יהודי אחד, שלא יזכור את אהרן הכהן! באותו יום שמתחילים את האבלות, תזכור! זה היום של אהרן הכהן.

שבת מברכין, ראש חודש אב, היום שבו הסתלק אהרן הכהן, אוהב שלום ורודף שלום.

חז"ל אומרים – ש 80,000 ילדים, קראו להם אהרן, על שם אהרן הכהן. כל ילד זה זוג לפחות = 160 אלף הורים, שחזרו לחיות ביחד, בזכותו של אהרן הכהן!

80,000 ילדים, קוראים להם אהרן הכהן. איך ??? אוהב שלום ורודף שלום, זה אהרן הכהן!

רבנות, בא הקב"ה ואומר – אף פעם לא קורה דבר, שאהרן הכהן מסתלק לבית עולמו, ותמיד בשבת, ראש חודש אב, קוראים בתורה, פרשת מטות-מסעי, ובשנה מעוברת, פרשת מסעי, ללמדך, שלא תשכח, שזה יום הפטירה של אהרן הכהן.

כותב הכלי יקר, שהיסוד הגדול של חורבן בית המקדש, כך כתוב בספר סוכת דוד, בגלל שעם ישראל היה בשנאת חינוס.

מיהו הסמל, שתיקן את שנאת החינוס?

אהרן הכהן! שהיה אוהב שלום ורודף שלום!

ראיתי בספר פרדס יוסף, הוא מביא, שבחבורת של אדמורי"י בית לאלוב כתוב – שתמיד, ביום שיצא יום הפטירה של אהרן הכהן, יצא האושפיזין שלו.

אז אם הפטירה שלו יצא, ראש חודש אב, ביום שני, תדפדפו אחורה לחג הסוכות, זה האושפיזין החמישי – אהרן הכהן ביום שני.

משה רבינו אמר – ריבונו של עולם, כך זכה אהרן, ומה איתו??

אמר לו הקב"ה – קיבלת גם אתה.

תמיד שיצא ז' באדר, באותו יום, יצא בחג הסוכות האושפיזין הרביעי. ללמדך, כיצד הקב"ה שומר על הצדיקים שלנו.

שנפטר בן-אדם, כתוב בחז"ל, שכל אחד יכל לזכות בכוחות שלו. כל אחד שנפטר, משאיר את מה שהוא זכה להשיג כאן בעולם הזה.

(ברוך שאמר)

מרדכי המשיך וגילה: "וזכר אתה את מנהגי הקבוע ללמוד בכל ערב שבת קודש את פרשת השבוע שנים מקרא ואחד תרגום עם פירוש רש"י? היודע אתה מה שכרי? ובכן, זוכה אני ללמוד בחברותא עם רש"י הקדוש, ואני מסתופף בצילוי! האם לא טוב לי? מה לך לבכות על גורלי?"

שערותיו של זאב סמרו למשמע הדברים אך הוא לא אבד עשתונותיו. הוא פנה אל מרדכי ואמר: "שתי שאלות יש לי לשאל אותך. האחת, איך נכנסת לגן-עדן מבלי לעמוד קודם במשפט בפני בית דין של מעלה? השנית, מה טעם נקנסה מיתה עליך ועל חבריך מיתה משונה ואכזרית בקיצור ימים ושנים?"

מרדכי ענה: "לפני שנה, בראש השנה של (סוף) תשכ"ב, נגזרה גזירה על כל הישוב היהודי בארץ ישראל, גזירה קשה ומרה, אסון כבד עמד לרדת על יושבי הארץ, בגלל העוונות שהטו את הכף. אך בעל הרחמים ריחם על עמו, שארית נחלתו, והחליט לכפר על הכלל בקרבן ציבור של ארבע נשמות זכות וטהורות ובתוכם שלשה תלמידי ישיבה קדושה מעיר הקודש ירושלים. אנחנו, ארבעת ההרוגים, היינו הקרבן של כולכם. מעתה תבין גם איך למרות נפילתה הנוראה של המשאית לא נהרגו יותר אנשים. עד שקצין המשטרה שהגיע לבחון את זירת האירוע שאל בפליאה: 'מי הציל אתכם? רק ארבעה הרוגים מהתרסקות כזאת? אמנם כן, הגזיר היתה רק על ארבעה ולא יותר!"

ולא זו אף זו, אפילו הפצועים שנפצעו בתאונה הקשה הזו, כל פצוע וחשבונו המדויק. כל סריטה, כל שן שבורה וחתך עמוק – הכל בחשבון. קל וחומר הפצועים קשה ובינוני. לכל אחד סיבה מדויקת ומפורטת מדוע ולמה. הכל היה מכוון בחשבון אלוקי מדוקדק עד מיצוי הדין.

מעכשיו תבין מדוע לא עמדנו למשפט. קרבן עולה – כשמו כן הוא. קרבנות עולה עולים לרצון הישר לגן-עדן ואינם צריכים לעמוד בפני בית דין של מעלה.

פתאום נעלמה דמותו של מרדכי.

זאב הקיץ בבהלה. נפשו היתה כאניה מיטלטלת מהחלום הנורא. הוא התהלך כסהרורי במשך מספר ימים, דמותו המאירה של מרדכי לא משה מנגד עיניו, אך עדיין הרגיש ספק בנפשו האם זהו חלום אמיתי, או שמא בעל החלומות הביא לו חלום זה ממחשבות ליבו. הספק נורא הציק לו וטרד את מנוחו מאד. הוא החליט לעשות מעשה. לבקש שיתגלה אליו מרדכי שוב ויתן לו סימן אם אכן החלום אמיתי. זאב הבין שבשביל שימולא בקשתו צריך להיות בעל מדרגה, להתקדש ולהיזכר כראוי.

זאב החל לנהוג בגינוני קדושה וטהרה מופלגים. טבל במקוה, הרבה בצומות התפלל בבכיות מרובות והתחנן כי ה' יאיר אליו פניו וישלח לו ברוב חסדיו את חבריו מרדכי לגלות לו למפרע על חלומה האם הוא חלום אמת או דמיון פורח.

חבירו מרדכי, לא הופיע. לא בלילה הראשון ולא בלילות הבאים. לאחר תקופה ארוכה כמעט נואש, אך כבר סיגל בנפשו הליכות וגינונים של קדושה וטהרה והמשיך להתמיד בהתנהגות מרוממת ועלה ונתעלה עוד ועוד.

אחרי שמונה עשרה חודשים, מרדכי הופיע. מרדכי אמר לו כך: "משמים השגיוחו עליך בעיניא פקיא, ועקבו אחר התנהגותך. אחרי כל הנהגה של קדושה וטהרה, וכעת ראוי הנך לשמוע תשובה על שאלותיך, ולפיכך נשלחתי אליך שוב. הסתפקת אם החלום הוא אמיתי או שזהו פרי דמיון. תדע בוודאות כשמש שהחלום הוא אמיתי. וזה לך האות, שני סימנים אתן לך להוציא כל ספק מלבך: סימן ראשון, בעוד שבעה שבועות מהיום תתארכ עם בת זוגך בשעה טובה ומוצלחת. שם כלתך המיועדת – דבורה בת שמעון. סימן שני – שלשה שבועות לאחר האירוסים יופי פתאום דוד ארוסתך, שנעלמו עקבותיו באירופה בשנות השואה, ונחשב למת".

הבוקר אור. זאב התעורר וזכר היטיב את החלום הנפלא. זאב רשם את כל הסימנים והחליט לעקוב לראות האם אכן יתממשו הסימנים.

לאחר כמה ימים החלו מדברים נכבדות על נערה בת טובים שעלתה זה מקרוב מארגנטינה, שמה הוא: דבורה בת שמעון.

השידוך התנהל בעצלתיים. בדיוק שבעה שבועות לאחר ליל החלום נחגגו האירוסין של זאב לדבורה בת שמעון מארגנטינה!

זאב לא שכח את הסימן השני. בתום סעודת האירוסין ניגש לאבי הכלה ושאל אותו: "האם היה לך אח שנעלם בתקופת השואה?" "בוודאי! מהיכן את היודע? שאל אבי הכלה בהפתעה, 'אחי היקר נשלח למחנה עבודה' ונעלם. אין לנו עדות מה קרה איתו. כנראה מת יחד עם ששת מליון הקדושים".

זאב נענה כממתיק סוד: "הוא חי, ועוד מעט יתגלה!"

והערים אשר תתנו שש ערי מקלט תהינה לכם את שלש הערים תתנו מעבר לירדן ואת שלש הערים תתנו בארץ כנען ערי מקלט תהינה (לה, ו)

"בן עזאי אומר "הוי ר' למצוא קלה ובורח מן העבירה שמצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה, ששכר מצוה מצוה ושכר עבירה עבירה" (אבות פרק ד')

מצוה קלה? מה שייך לאדם מצוה קלה ומצוה חמורה?!, קל וחומר מצאנו בגמרא ביחס למצוות עצמם - יש מצוות חמורות שנענשים עליהן בכריתות ומיתות בית דין וישנן מצוות קלות ככבוד אב (עין בגמ') אך לגבי בן אדם מה שייך לאמר לו רוצ' גם למצוה קלה, וודאי שירוצ', מצוה! כדאי לרוץ לעשיית מצוה, מה איכפת לי איזו מצוה?!

הרמב"ם נותן הסבר לענין, והוא עצמו מתפעל מהחידוש כלשונו בפתיחה לפירוש למשנה זו "וכבר העירו חכמים עליהם השלום על חידוש נפלא בתורה שיש בו זירוז על מעשה המצוות".

משה רבינו ייחד שלוש ערים בעבר הירדן לערי מקלט "אז יבדיל משה שלוש ערים בעבר הירדן". משה רבנו ע"ה ידע כי אותן ערים לא מועילות לקליטת הרוצח, אלא רק לאחר שיבדילו במקביל שלוש ערים בארץ ישראל, (כיון שנאמר בתורה "שש ערי מקלט תהינה" ורק כאשר כל השש מיוחדות הן קולטות את הנרצח כמבואר בגמרא) ומשה רבינו הרי לא התעתד להיכנס לארץ ישראל, ליחד שם את שלושת הערים הנוספות, אם כן, למה הבדיל משה את הערים, מדוע? מסביר הרמב"ם: "מפני שאמר, הואיל ובאה מצוה לידי אקיימנה" וממשיך: "ואם משה רבינו ע"ה שהשיג הכל בשכלו והיה שלם שבשלמים, נכסף להוסיף חצי מצות עשה, על כל מעלתו ושלמותו, אין צריך לומר שיעשו כן מי שנצטרעה נפשם והוחזק צרעתה". כלומר, אם אדון הנביאים השתוקק כל כך לעוד חצי מצוה - שלושה ערי מקלט - מי שנפשו מצורעת במחלות הנפש - חטאים ופושעים, ודאי שעליו לרוץ אף לחצי מצוה נוספת.

חצי מצוה!

זה הפשט הוי ר' למצוה קלה - לחצי מצוה!

ממשה רבינו למדנו עד כמה צריך לכסוף למצוה, מפרשה זו של ערי מקלט.

משל לתינוק

מסיימת המשנה הנ"ל "הוי ר' למצוה קלה וכו' - שמצוה גוררת מצוה ששכר מצוה מצוה" מה הכונה שכר מצוה מצוה? גם בנושא זה ישנם דברי הרמב"ם (במסכת סנהדרין) הוא נוקט משל, למה הדבר דומה:

לתינוק, ילד קטן, אומרים לו האב או המורה - אם תלמד טוב, אני מבטיח לך צעצועים אוטו קטן, בובה וכדומה. והנה הוא מתחזק ולומד. מדוע? כדי לקבל את הצעצוע, אינו מבין כי כדאי ללמוד לשם לימוד - ללמוד כדי להשכיל ולהבין תורה. הילד מתבגר מעט "אם תלמד יקנו לך נעלים יפות" מבטיחים לו. כאשר מתבגר עוד יותר מבטיחים לו בגד נאה, חליפה חדשה וכו', עד שהוא מגיע לבגרותו ויכול כבר להבין כי כדאי לו לדבוק בלימוד, לרכוש שקידה בשביל עשירות ידיעות התורה - בשביל הלימוד עצמו!

כן. התורה מבטיחה כל מיני הטבות ליגיעים בתורה "ונתתי גשמיכם בעיתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פרי". רבותי, וכי זה שכר על מצוה? הלא גשם ופירות הם כצעצוע, כבובה קטנה לגבי השכר האמיתי על לימוד התורה, וכאין לגבי איכות האישיות של אדם אשר משתלם בידיעות התורה לשמה.

לכן מסביר הרמב"ם כי ההבטחות הנ"ל המוזכרות בתורה, אינן שכר טוב, הן באות לאותם המתנהגים כראוי, כדי שיהיה להם סיוע נוסף ואמצעי נח ללמוד תורה בשקט ושלווה כדי שתהיה להם יכולת להוסיף עוד בקיום התורה ולימודה.

ומה השכר עצמו? "שכר מצוה - מצוה".

מצוה היא שלימות.

למשל. הקב"ה מצוה שתיקח תפילין ותניחם על היד והראש, מה יוצא מזה? אתה נהיה שלם בעוד חלק, אתה נעשה חפצא של מצוה, ומשתלם. (שלם גם מלשון שלום - שלום עם נפשך), שלם במידותיו והזדווגות בדביקות בה'. יותר מצוה - עוד שלימות, וכאשר אתה מקיים מצוה היא גוררת עוד מצוה - עד כי אתה משתלם ומושלם בכל.

בעולם הבא מי שיותר שלם יותר נהנה. "צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה". למעשה, אין שם הנאות גשמיות, ולנו אין מושג בהנאות רוחניות, כמו לדג למשל, אין לו מושג כיצד אפשר בכלל לנשוש מחוץ למים, ומאידך גיסא, אנשי היבשה לא מסוגלים להכניס את הראש למים ולנשוש, כך לבעלי הגוף הגשמי קשה להבין את החיים ללא

הגוף, אך מה שברור כי בעולם הבא קימת האפשרות המרבית לעונג הגדול ביותר - תענוג בלי טבע. ללא מגבלות הגוף.

(הרמב"ם אומר בסוף מסכת עוקצין על המשנה ש"עתידי הקב"ה להנחיל לכל צדיק שלוש מאות ועשר עולמות", הרי אין לנו הבנה בהנאות הנפש, א"כ מה בכל זאת ההבנה שלנו, כיצד נסביר לעצמנו מה הוא השכר בשלוש מאות ועשר עולמות? מבאר הרמב"ם, אלו דבריו: "כאילו תקבוצו את כל מעדני עולם לסוגיהם ולמיניהם, ואח"כ תכפול אותם בשלוש מאות ועשר פעמים", זו דוגמא של שכר מינימום שיקבל כל צדיק בעולם הבא. ועוד כפלי כפליים מה שלא התגלה בתורה ובנביאים "עין לא ראתה אלוקים וזולתך יעשה למחכה לו".

"מגיע לקצת עולם הנשמות, בחייו"

האמת כי שייך קצת לטעום בעולם הזה, לצאת מעט מהטבע וליהנות. הפלא ופלא. הסוד הזה מרומז בגמרא בברכות דף י"ז כתוב בגמרא כי בעולם הבא אין בו אכילה, שתיה, סיכה, מקח וממכר וכו' רק צדיקים נהנים מזיו השכינה ובסמוך שם מציינת הגמרא כל מיני איחולים אשר תלמידי הישיבה היו מפטירים זה לזה כאשר נפרדו לשוב לבתיהם: "כי הווי מפטירי רבנן מבי ר' אמאי ואמרי לה מבי רבי חנינא אמרי ליה הכי עולמך תראה בחיך ואחריתך לחיי העולם הבא, ותקוץ לדור דורים. לבך יהגה תבונה, פיך ידבר חכמות ולשונך ירחיש רננות, עפעפיך יישירו נגדך, עיניך יאירו במאור תורה ופניך יזהירו כזוהר הרקיע שפתותיך יביעו דעת וכליותיך תעלוזנה מישרים ופעמייך ירוצו לשמוע דברי עתיק יומין".

"עולמך תראה בחיך" מפרש השיטה מקובצת: "כאשר יגיע האדם לתכלית החכמה, דומה לעולם הנשמות שהן שכל נבדל ומגיע לקצת עולם הנשמות בחייו" ... גיוואלדיג.

הגדולים, צדיקי ישראל, אלו הם בני אדם אשר כאן בעולם הזה הם בבחינת העולם הבא, ואגב, לכן באמת רואים סביבם דברים גבוהים, שיש קוראים להם 'מופתים' או רוח הקודש וכדומה. כיצד באמת מתרחשים הדברים? כיון שהם חיים למעלה מהטבע, ומי שחי עם גופו ועצמו למעלה מהטבע, יכול לפעול דברים מחוץ לגבולות הטבע.

לבוא שלם עם המצוה לעולם הבא

כיון שלמדנו כי כל מצוה היא קנין בנפש, כבר אמרתי לכם כי מעשה אמיתי, לא משל ונמשל, אני אוהב לספר בכל הפרטים - עם כל הפיטשיווקס. ואספר:

רבי יחיאל ורקר ז"ל היה מיקירי ירושלים, איש בעל הרגשה מעולה ותפיסה נפלאה (הוא בעל "דפוס ורקר" הידוע בירושלים בימים ההם. כדי לקבל מושג לגבי האיש הדגול הזה, עובדה אחת מני רבות: פעם גמר אומר והחליט: כי שנה מליאה לא יכנס כלל לבית הדפוס שלו, וכך אמנם עשה. וכל כך למה? אחרי כ"ה שנים שהיה בדפוס, אמר לעצמו: שנה זו, שנת הכ"ה, אהיה כל השנה בן ישיבה, ואכן עזב את הדפוס והלך ללמוד שנה מליאה).

פעם אחת בעת זקנותו של רבי יחיאל ורקר ז"ל, חלה ושכב במיטתו. באתי לבקרו. כמסיח לפי תומו סיפר לי את הסיפור דלהלן:

היה זה בימים המרים והקשים במלחמת העולם הראשונה. התורכים שלטו בירושלים. מוראות המלחמה ניכרו בכל פינה. מחסור, רעב, מחלות ומגיפות, ומעל לכל זה - המצב הנורא שבו גוייסו אנשים לצבא בלא אבחנה, (כאשר פירוש הגיוס הזה היה מוות בטוח). במקרים רבים התורכים גייסו את החיילים לאיסטנבול, שם הוטבעו ע"י האנגלים בים. כך נכרתו חייהם של בחורים צעירים, ואלה מהם שכבר היו נשואים - השאירו אחריהם נשים עגונות שלא ניתן היה להתירן. המצב היה טראגי ביותר.

בנסיבות אלה, מובן מאליו, כי כל מי שהיה יכול היה מתחבא, גויים ויהודים כאחד, הכל כדי שלא יגויסו. התורכים ראו כי הם הולכים ומפסידים במלחמה, צעירים לא התגייסו וכוח האדם שלהם נעשה גרוע מיום ליום. לכן עמדו ופרסמו גזירה, כי כל צעיר החייב גיוס שיייתפס כשהוא מסתתר - יישלח מיד לחזית. ומי שהחביא אותו - יתלו אותו בכיכר ליד שער יפו, למען ישמעו וייראו.

לאחר שהתורכים אכן ביצעו את איומם - ותלו שני אנשים יהודים ליד שער יפו, נפל פחד גדול על כל אלה שהתחבאו.

היה בחור אחד בירושלים, בשם ברינקר, וברינקר זה גם הוא התחבא, ומסיבה כלשהי נתגלה, נתפס והושם במעצר ב"קישלה" (הלא הוא בית האסורים בעיר העתיקה).

ידוע היה בירושלים, כי התורכים מקבלים שוחד, ואפילו במטבע קטן ניתן היה לשחד כל פקיד בממשלה. בני המשפחה פעלו עפ"י כלל זה ובערב שבת אחה"צ, ניגשו אנשים ממשפחתו אל החייל שעמד על משמרתו ב"קישלה", אחד העסקנים דחף לתוך ידו של השומר מטבע חשוב של חצי דינר, שנקרא אז "שישליק", ואמר לו כי אם יאפשר לברניקר לצאת מהמאסר לשבת, הוא מביטח לו בהן צדק כי במוצאי שבת יביא אותו בחזרה. השומר, שהמטבע נצנץ בעיניו, נעתר ואכן שיחרר אותו, באזהרה חמורה, כי לא ישכח להחזירו במוצאי שבת.

כמובן, בני המשפחה החליטו כי יש לעשות כל מה שאפשר כדי להציל אותו, אך לא ידעו כיצד לעשות זאת. הם החביאו אותו במחבוא נסתר במיוחד, ובינתיים שמעו כי הרבה מצליחים להתחבא בפרדסי פתח תקוה, שם לא היתה השגחה קפדנית של התורכים כמו בירושלים (גם היה איזה שהוא הסכם עם מושל האזור כי בפתח תקוה פנימה לא יחפשו רק מי שייצא מאיזור העיר יתפס). אבל הבעיה היתה, כיצד מגיעים עד פתח תקוה, כי הרי לאורך כל הדרך של היציאה מירושלים ועד מורדות שכונת מוצא, סמוך לירושלים, מצויים חיילים תורכיים לרוב, ומאד קשה לחמוק מהם ומעיניהם הבולשות.

ברניקר הצעיר פחד ללכת לבד. הוא גם היה חלוש ותשוש, מורעב וחסר כוחות, כי היה מוסתר זמן רב, עד שהיה כבר מיואש לגמרי, הוא התבטא ואמר לבני משפחתו: מה יש לי כבר להפסיד? וכי אלה הם חיים? אלך ואמסור את עצמי, וחסל. אך המשפחה כמובן לא הסכימה לקבל את הדין.

בצר להם, הלכה אחותו של ברניקר לר' יחיאל ורקר שהיה לו פטור מהגיוס, וביקשה ממנו כי יגמול חסד עם אחיה, היינו, יתלווה וייצא אתו עד מוצא, ומשם הוא כבר יגיע איכשהו לפתח תקוה. שמע ר' יחיאל ואמר לה: "אני מסכים. בשעה שלוש לפנות בוקר תדפקי בדלת ביתי ואני אלך אתו, וזה יעזור".

ואמנם, בשעה היעודה דפקה אחותו בדלת, ר' יחיאל התלבש מיד, לשאלת אשתו, "מה זה בשעה שלוש בבוקר?" ענה תשובה מתחמקת. כך חמק מן הבית, לקח עימו את הבחור ויצא אתו לדרך.

סיפר לי ר' יחיאל ורקר, השתלשלות הדברים מאותו רגע: קצין תורכי רוצח כיון שלא היה שייך ללכת בדרך הרגילה מבלי שיתפסו אותו, בחרתי במסלול דרך שכונת גבעת שאול. לצורך זה היה עלינו לעבור דרך שלושה הרים, שלוש פעמים לעלות ולרדת, על מנת להגיע למוצא. כך הלכנו, עברנו את ההר הראשון, הגענו להר השני ואף אותו עברנו, אבל כאשר הגענו למרומי ההר השלישי, הבוקר כבר התחיל להאיר, ואנו רואים לפתע לנגד עינינו כי בתחתית ההר רוכב קצין תורכי על סוס ומאחוריו שיירה שליומה של משתמטים שנתפסו, כשהם קשורים בשלשלאות ברזל זה לזה.

התחלנו לרעוד. הגענו מהר למסקנה: הקצין בודאי כבר ראה אותנו, ואם אכן כך - בודאי יתפוס אותנו. המצב מסובך. ברניקר רצה לברוח, אך מיד אמרתי לו: "מה תברח? הרי יש לו סוס והוא יכול לדלוך אחריו ולתפוס אותך! הוא אפילו לא יפחד להשאיר את כל העצורים שלו בכדי לרדוף אחריו כי הרי הם קשורים זה לזה, מה כבר תועיל בכריחתך?..."

"אז מה אעשה?" שאל ברניקר בנימת יאוש:

עניתי לו: מה פירוש מה נעשה? נבטח בהקב"ה, נאמר וידוי ונצעד, שנינו נמצאים בסכנה. אלא מאי? נאמר וידוי ולא נסתכל מולם, פשוט נתעלם מהם ונתפלל לה'. נקוה שיעזור". כך עשינו.

המשכנו בהליכתנו בכיוון מורד ההר. הקצין, כמובן, ראה אותנו, ירד מן הסוס, נעמד והמתין לנו. הוא אף השאיר רווח, מקום מסויים למעבר עברנו, כי אם יתברר שאנחנו "בסדר" - נוכל לעבור, (אכן היו הרבה אנשים פטורים מהצבא, במיוחד אזרחי חוץ - תושבי מדינה אחרת, שקיבלו אישור שהם פטורים מלהתגייס, ור' יחיאל אמנם היה לו אישור כזה אבל כמובן לא נמלט מסכנת 'מוות בתליה' על הליכתו עם הבחור).

אנחנו, המשיך ר' יחיאל את סיפורו, הולכים ואומרים וידוי, פעם אחר פעם, אמרנו אולי חמש-שש פעמים, ו"בין הפרקים", אני אומר לבחור: רק לא לפחד, לא להסתכל אליהם! אנו הולכים ואומרים, והולכים ואומרים, ובודאי הבחין כי אנחנו ממלמלים משהו, הנה אנו כבר קרובים אליו וממשיכים לומר ולא להסתכל אליהם, ובא הרגע המכריע: אנחנו על ידו נממש. אבל ממשיכים בהליכתנו, וממש נס ופלא: הוא נתן לנו לעבור, ניצלנו, חסדי ה' ממש!...

אנחנו, המשיך ר' יחיאל את סיפורו, הולכים ואומרים וידוי, פעם אחר פעם, אמרנו אולי חמש-שש פעמים, ו"בין הפרקים", אני אומר לבחור: רק לא לפחד, לא להסתכל אליהם! אנו הולכים ואומרים, והולכים ואומרים, ובודאי הבחין כי אנחנו ממלמלים משהו, הנה אנו כבר קרובים אליו וממשיכים לומר ולא להסתכל אליהם, ובא הרגע המכריע: אנחנו על ידו נממש. אבל ממשיכים בהליכתנו, וממש נס ופלא: הוא נתן לנו לעבור, ניצלנו, חסדי ה' ממש!...

הרתיח אותי, איזו עזות. בהרגשה כזו, האם יוועץ במישהו? הלא הוא ואפסו עוד.

בעל השמחה ביקש שאומר מספר מילים. לחשתי לו: "אתה מכבד כל כך את הרופא, כנראה מפני שאין לך מספיק כסף לשלם לו. אז תרשה לי לשלם לו."

פתחתי ואמרתי: "רבותי, שמואל היה רופא. רופאו האישי של רבינו הקדוש (בבא מציעא פה, ב). והיה ראש ישיבה בנהרדעה (שבת קטז, ב) וכל רז לא נעלם ממנו (חולין נט, א) וקראוהו "אריה" (מנחות לח, ב) על גדלותו בתורה, ו"מלך" בה (בבא קמא צו, ב). ועם כל זאת לא נקרא בשם

יחיאל! - אמר לי בהתרגשות - "הלא עכשיו קיימת את המצוה של 'כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא' תראה להשתדל ולעשות הכל לבוא לעולם הבא שלם עם המצוה הזו, כל תאבד אותה ח"ו!" אתם שומעים הרגשה נפלאה של בחור באותה שעה גדולה, לשמור על המצוה לבוא עימה מצוחצחת לעולם הבא.

(להגיד)

ושפטו העדה, והצילו העדה (לה, כד-כה)

מכאן שיש לסנהדרין לצדד להציל את הנאשם ולהשתדל לזכותו (פסחים יב, א). ולהימנע בכל מקרה של ספק. עד שסנהדרין ההורגת אחת לשבעים שנה נקראת חובלנית, ורבי טרפון ורבי עקיבא אמרו שאילו היו בסנהדרין לא היה אדן נהרג מעולם, מחמת הספק. (מכות ז, א)

והתורה, לשון הוראה (זוהר ח"ג נג, ב). לכאורה, מה לנו ולזה, הלא איננו חברי סנהדרין. אבל כבר השריש רבי ישראל מסלאנט זצ"ל שכל אדם הוא למעשה דיין על עצמו, בכל אורחותיו. פוסק לעצמו בדיני שבת החמורים, באיסורי סקילה, ובלשון הרע השקולה כנגד שלוש העברות החמורות שבתורה (ערכין טז, א). ובכלל, אם "גדול המחטיאו יותר מן ההורגו" (במדבר רבה כא, ד), משום שמאבדו משני עולמות, הרי שעובר עבירה הוא כמתאבד. כמה יש לאדם להיות ירא חטא, ולהמנות על אותם "שהיו פורשים משבעים שערי המותר מיראתם שער אחד משערי האיסור" (חובות הלבבות שער התשובה פרק א').

כיוצא בכך פירש ב"תפארת ישראל" (סוף קידושין) מאמרם: "טוב שברופאים לגיהנם". ותמוה. שמואל היה רופא, הרמב"ם והרמב"ן, ועד לרבי חיים דוד מפטריקוב ולרבי שמואל העליר מצפת, זצ"ל. איך יובן. וכתב "שאין מאמר זה גנאי לרופא, אלא שבח לרופא המומחה. שהטוב שברופאים, אין כוונתו לכשר שבהם, רק למי שחושב את עצמו שהוא המומחה היותר גדול שברופאים, הוא המעוּד לגיהנם. שבגאוותו זאת סומך על ידיעתו ואינו מתייעץ עם חבריו, גם אינו חושש לעיין הדייט בספרי הרפואות לפני שיתן לחולה סממני הרפואות לוודא שלא יזיקהו, ואינו זיהר בדיני נפשות".

ואנו, לפני שאנו פוסקים לעצמנו היתר באיזה הלכה, האם נועצים אנו במורה הוראה ומעיינים בספרי הפוסקים. והלא כבר אמרו ("שבות יעקב" ח"ב. "פרי מגדים", משבצות זהב סדר ג') שהמורה הוראה מבלי שהסתכל בספר, דינו "כמורה הוראה בפני רבו"!

ואספר - פעם הייתי בשמחה באולמי וגשל. היו שם שולחנות עגולים, עם מקום פנוי לרוב. כנראה שכולם אוהבים לשבת ליד שולחן צר וארוך, לאורך הקיר. רוצים לזכות בקנין תורה של "יבוק חכמים" (תנא דבי אליהו זוטא יז). לא היה מקום לדחוף שם סיכה. ישבתי ממול, ברווחה, לקיים מצוות "והיו עיניך רואות את מורייך" (ישעיהו ל, כ).

הגיע רופא חרדי. לא התיישב במקום פנוי. עמד ממול, והסתכל. בעל השמחה יצא מגדרו: "רבי פלוני, רבי פלוני, יבא נא". העיף מבט, ניגש לראש כולל נכבד: "וואיל נא, במחילה". הקים אותו והושב את הרופא, שקיבל את הכבוד בטבעיות. ראש ישיבה לימינו, אב בית דין משמאלו, והוא במרכז, מי אם לא.

הרתיח אותי, איזו עזות. בהרגשה כזו, האם יוועץ במישהו? הלא הוא ואפסו עוד.

בעל השמחה ביקש שאומר מספר מילים. לחשתי לו: "אתה מכבד כל כך את הרופא, כנראה מפני שאין לך מספיק כסף לשלם לו. אז תרשה לי לשלם לו."

פתחתי ואמרתי: "רבותי, שמואל היה רופא. רופאו האישי של רבינו הקדוש (בבא מציעא פה, ב). והיה ראש ישיבה בנהרדעה (שבת קטז, ב) וכל רז לא נעלם ממנו (חולין נט, א) וקראוהו "אריה" (מנחות לח, ב) על גדלותו בתורה, ו"מלך" בה (בבא קמא צו, ב). ועם כל זאת לא נקרא בשם

"רבי", אלא בשם "שמואל" סתם, והרופא דנן, קוראים אותו רבי פלוני! אתמהא!"

ראיתי שהשאלה מצאה חן בעיני כולם, וביחוד בעיני רבי פלוני. אכן, זכה למה שלא זכה שמואל בקוראי שמו!

"אבל זו משנה מפורשת במסכת בבא מציעא (פ"ב מ"א): אבידת אביו ואבידת רבו, של רבו קודמת. מפני שאביו הביאו לחיי העולם הזה, ורבו מבאיו לחיי העולם הבא –

מעתה, רבותי, הכל מובן! שמואל היה רופא מומחה, והחולים שעברו כמעט לעולם שכולו טוב החלימו תחת ידו והחזירם לחיי העולם הזה, לכן לא נקרא רבי. אבל יש רופאים שמביאים את המטופלים לחיי העולם הבא, בדיון יש לקרותם בשם רבי..."

איי, באותו הרגע הוא היה מוכן לתת את כסאו לאותו ראש כולל... ומי שצוחק, מכה "על חטא" על לב הזולת! האין אנו עצמינו חותכים דיני נפשות בקלות ראש, נפשותינו שלנו. נכנסים לספקות בעיני הלכה, פוסעים בזחירות בשדות מוקשים! (והגדת)

"והקרייתם לכם ערים ערי מקלט... ונס שמה רוצח מכה נפש בשגגה... וימת בה עד מות הכהן הגדול..." (לה, יא, כה)

לפי שהיה לו לכהן הגדול להתפלל שלא תארע תקלה זו לישראל בחייו!" (רש"י)

בספר "נפלאות רבי עקיבא אייגר" מסופר: בפונזא היה חולה שהגיע עד שערי מוות והרופאים התייאשו מחייו, אמרו שאין רפואה למחלתו. בינתיים נודע שפמליית המלך עוברת דרך פונזא. מיהרו והבהילו את רופאו של המלך אל החולה. בדקו והביע דעתו שאין מה לעשות - כדברי הרופאים שקדמו לו.

שמע זאת הגאון רבי עקיבא אייגר זצ"ל, רב העיר. פנה אל הרופא ואמר: "יסלח לי כבודו, אם אשאל אותו שאלה".

ענה הרופא: "בכל הכבוד! ישאל הרב את שאלתו!" שאל הגאון: "לו חלה המלך, חלילה, במחלה זו - מה היו עושים?"

נותר הרופא דומם, ולאחר רגע ארוך השיב: "אומר לרב את האמת. יש עוף אחד בנבכי היער, הרחק מכל מקום יישוב. עוף נדיר, שאם יצודו אותו ויבשלו בשרו וישקו את החולה מן המרק הזה, זו היא רפואתו. כבוד הרב שאל מה הייתי עושה לו חלה המלך במחלה זו - ובכן, הייתי שולח פלוגות חיילים לפשוט על היערות, לפלס בהם דרך, ללחום בחיות הטרף - ולאחר את העוף. רבים הסיכויים, שכאשר ישובו ממסעם המפריך יתברר שאין זה העוף הדרוש אלא עוף דומה, ויצטרכו לשוב על עקבותיהם, ומי יודע אם ימצאו את העוף ויצליחו להביאו. כל זאת היו עושים בשביל המלך - אבל בשביל אדם פשוט אין כל עצה, והמחלה חשוכת מרפא."

הלך הרופא לדרכו, והגאון נכנס לחדרו. לקח בידו ספר תהלים, ושפך נפשו בתחינה לבורא עולם שיזמן לחולה את רפואתו.

עודו מתפלל, ומן התנור נשמע קול שכשור, שקשוק וטפיחה. ביקש הגאון שיעלו לגג, כי קול בוקע מן הארובה. עלה אחד מבני הבית לגג - ומצא ציפור מוזרה מתחבטת בארובה, מבלי יכולת להיחלץ. נטל את העוף, ושב עימו לחדרו של הרב. נהרו פני הגאון, נטל את העוף והלך עימו לבית החולה. הורה לבני הבית לבשל את בשרו, ולהגמיא לחולה מהמרק - וציווה שאת הנוצות שימרטו מהעוף ישמרו במקום מוצנע. כעבור כמה חודשים נסע רופא המלך דרך פונזא. נזכר בחולה היהודי שהרב גילה בעיניו מעורבות כה רבה. בטוח שהיה שהחולה נפטר זה מכבר, ובכל זאת עלה לביתו. בישרוהו שהחולה התרפא זה מכבר, והוא שווה כעת במקום עבודתו. אם הרופא ימתין, יפגוש בו.

נעתקו המילים מפי הרופא. לבסוף שאל: "באיזו תרופה טיפלו בו?" השיבוהו: "הרב הביא לכאן עוף, והורה לבשלו ולהשקות את החולה במרק".

השתומם ואמר: "כלום יש עוף נוסף, שיש לו אותן סגולות ריפוי?" נזכרו שהרב הורה לגנוז את נוצות העוף למשמרת. הוציאון והראון לרופא. התבונן בהן וקבע:

"הרי זה אותו עוף נדיר - כיצד הגיע לידי הרב? עתה נוכחתי לדעת שהרב יכול להשיג בתפילתו כל חפצו - אף מה שיקשה על המלך להשיג בגדודי חייליו!"

והרי מה שכתב הגר"ש וולבה זצ"ל בספרו "עלי שור" (ח"א עמ' קיג) "והנה ידועה העובדה שבקשו פעם מהגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל (אגרות סופרים עמ' 74) לבקש עבור חולה, וכעבור זמן מה נתקבל ממנו

מכתב בו כתב: 'ועל דבר שבקשוני להתפלל עבור חולה... התפללתי ולא נענית, אולי היתה איזו טעות בשם' - שלא עלה על דעת הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל כי אמנם לא נענתה תפילתו.

"ולמעלה מכל ספק: אילו היינו אנחנו ודאיים באמונתנו ועבדי ה' בחייו, הייתה גם תפילתנו מתקבלת תמיד והיינו מביאים לעולם מרפא וברכה בזכות תפילתנו"

הגה"צ רבי מתתיהו סלמון שליט"א, משיג בליקווד, מביא משמו של הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל לימוד מאלף אודות עוצמתה של התפילה. הגמרא בראש השנה (יח ע"א) אומרת משמו של רבי מאיר:

"שנים שעלו למטה וחולין שווה, וכן שניים שעלו לגרדום (מקום שדנים בו נפשו להריגה - רש"י) ודינם שווה (שניהם נתפסו על דבר אחד) - זה ירד זה לא ירד, זה ניצל זה לא ניצל. מפני מה זה ירד וזה לא ירד? זה ניצל זה לא ניצל? זה התפלל ונענה וזה התפלל ולא נענה".

שאל הגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצ"ל: הלא מדובר כאן על שני חולים ש"עלו למטה וחולים שווה, והרופאים כבר נתיאשו מחיהם. וכן השניים שעלו לגרדום למשפט ההריגה, וכאשר ניגשו כולם להתפלל היעלה על הדעת שלא יתכוונו?!

האם בכלל יכול להיות שיחלמו על דברים אחרים והבלי הזמן, כאשר הם מתפללים ועומדים על סף הריגה? מהו שלא התפללו תפילה שלימה? אלא היה אומר רבי אליהו לאפיאן שבוודאי התכוונו למה שביקשו, אלא שלא האמינו שיכלו להשיג את מבוקשם! ביקשו "רפאינו" אבל לא האמינו בלב שלם שיושעו!

הייתכן? עד כדי כך...

לדאבונו כך גם המצב היום רח"ל, כשמתפללים עבור חולים, ואפילו כשמגיעים עד כדי בכייה בתפילה, כמדומה שהם כבר מיואשים. לא כך מתפללים! זאת לא תפילה שלימה! צריכים להיות מאמינים בכוח התפילה, כי כשמתפללים באמונה שלימה נושעים!

"זה ירד וזה לא ירד" הרבה נושעים ע"י התהלים! רק שאין לנו עיניים לראות שבזכות זה נושעו! כשאחד מתרפא, תולים את שיפור מצבו ברופא זה או אחר, או ב"מזל" שהיה לו. אבל האמת היא שה"תהלים" הם שעזרו, ולא שום דבר אחר!

כוחה של תפילה עצום ורב הוא לאין ערוך "וחביבין ישראל שאין צריכים שליח, וכל ברנש בכוחו למצוא טוב על ידי תפילה, וה' מתאוה, כביכול, לתפילתן של צדיקים. התפילה היא מטה עוז ביד כל אדם, וכל שישים מבטחו בו יתברך כן יעלה וכן יצליח" - כותב מרן החזו"א באיגרותיו (חלק א סימן ב).

הנה מה שכתב רבינו הרמב"ם (הלכות ברכות פ"י הכ"ו) "כללו של דבר לעולם יצחק אדם על העתיד לבא ויבקש רחמים ויתן הודיה על מה שעבר ויודה וישבח כפי כחו, וכל המרבה להודות את ה' ולשבחו תמיד הרי זה משובח".

הרי שהתפילה - הבקשה צריכה לבוא מכל הלב ועם כל העוצמה, זו הכוונה במילה "יצחק". ואז, הובטח האדם שיושע, כמו שנאמר בתהלים (יח, ד) "מהולל אקרא ה' ומן אויבי אושע". פירש האבן עזרא: "בקראי אליו בתהלות מיד אושע".

ללמדנו, שאל יתייאש האדם מן הרחמים, וימשיך וידפוק על דלתי מרומים, כמו שאמר המשורר "דלתי מרום לא ננעלו" (הגה"צ רבי שלום שבזי זצ"ל גדול משוררי תימן), ושלכל פעולה צריך האדם לסמוך תפילה, ולחזור ולהתפלל - עד שיושע!

נאמר בפרשה: "והקרייתם לכם ערים ערי מקלט... ונס שמה רוצח מכה נפש בשגגה... וישב בה עד מות הכהן הגדול" (לה, יא, כה).

רוצח בשגגה, עונשו הוא גלות, הרוצח הוצרך לנוס אל אחת מערי המקלט שיעד משה, ועד שנכנס לעיר היה צריך לחשוש לחייו מפני גואל הדם. רק בתוך עיר המקלט נאסר על גואל הדם לפגוע ברוצח. עד מתי הוצרך לשהות שם? כותבת התורה - עד מות הכהן הגדול. ברגע שמת, כל הרוצחים יכלו לשוב לעירם בבטחה.

מדוע תלתה התורה את שחרור הרוצח במותו של הכהן הגדול? מהו הקשר, שבוודאי קיים, בין שני הדברים?

רש"י בפירושו על התורה מביא כך: "לפי שהיה לו לכהן הגדול להתפלל שלא תארע תקלה זו לישראל בחייו!"

זאת אומרת, הרצח היה יכול להימנע, אם הכהן הגדול היה מתפלל שלא ישפך דם נקי. ואם כן נשפך, כנראה שתפילתו לא היתה שלמה.

והמסר הוא עצום, אנו רואים כמה גדולה כוחה של התפילה - באפשרות של תפילת הכהן, למנוע רצח בשגגה על עם שלם! (בנועם שיח) "אלה מסעי בני ישראל" (לג, א)

"לאחר תקופה, הגיעו הנאצים ימ"ש לשיבה, והעלו אחד אחד למשפט, קודם שהוציאוהו להורג ביריה, כאשר הגיע תורי - מספר רבי חיים - גזר עלי השופט גזר דין מוות. ידעתי שעד המוות יש לי בערך עוד שתי דקות. פרצתי בבכי והעזתי לפנות בבקשה לבוא עולם: "זכור לי זכות זו שעשיתי עם הבחור העיוור כשנתתי לו את מיטתי והלכתי לישון על הרצפה".

אמר לו הנאצי הממונה על ההריגה: "הינך בחור נאה, חבל עליך, תברח! ואני אעשה את עצמי כאילו אני יורה עליך אך מחטיא את המטרה..."

וכך הוי, רבי חיים ברח וניצל.

כשסיפר זאת רבי חיים הוסיף: "התורה שלמדתי בחיי, כולה בזכות אותו מעשה חסד שעשיתי עם הבחור העיוור, צא וראה כוחו ושכרו של מעשה חסד!"

גאון בצדקותו וגאון בהנהגתו היה הגר"ח קרייזוירט זצ"ל מלבד שהיה בקי בש"ס בבלי וירושלמי. עוד בהיותו עול לימים, יצא שם לבקיאותו העצומה בכל מכמני התורה.

רבים יודעים, כי הגר"ח קרייזוירט זצ"ל עסק רבות בסיוע ליתומים ואלמנות, משפחות רבות חייבות לו את חייהן. בפקחותו הרבה, הוא ניווט מערכת חסד עניפה שחרגה מגבולות מקום מגוריו, חצתה ימים ודילגה יבשות. על להיטותו של הגר"ח קרייזוירט זצ"ל, לקיום מצות החסד,

שמענו מיהודי נכבד שהיה נוכח בפגישתו של הגאון זצ"ל עם להבחלי"ח הרב אלימלך פירר שליט"א, באותו מעמד סיפר הגר"ח קרייזוירט זצ"ל, כי בהיות צעיר לימים הוא נכנס למעונו של גדול הדור הגאון רבי חיים עוזר גרודזינסקי זצ"ל שניהל ברמה את רבנותו בעיר וילנא, ואף עסק בעשיית צדקה וחסד בקנה מידה נרחב ביותר, וביתו המה בכל שעות היום מאנשים שנכנסו ובאו בעניני צדקה וחסד שונים.

"על שולחנו של ר' חיים עוזר" סיפר, היה מונח ספרו "אחייעזר" שבו מקבץ של תשובות הלכתיות שהשיב הגאון לשואליו. ילדות נזרקה בי והעזתי פני ושאלתי "והיכן הם חלקיו הנוספים של הספר?" ר' חיים עוזר לא דחני מעל פניו, אלא הכנסני לחדר פנימי והראה לי פנקסים רבים סדורים בסדר מופתי תוך שאמר "הנה אחיעזר ח"ב. היו אלו הפנקסים שבהם נרשמו פעולות הצדקה והחסד שנעשו על ידו!".

(להתעדן באהבתך)

אמרו חז"ל (מד"ר ותנחומא) למה זכו מסעות אלו להכתב בתורה? אלא מפני שקבלו את ישראל במדבר והיו אורחיהם. ועתיד הקב"ה לתת שכר טוב למדבר, שעכשיו הוא יבש וחסר כל, אבל לעתיד לבוא יהפוך המדבר לישוב ויהיו בו מים רבים ועצים רבים. ומכאן ילמד האדם קל וחומר, מה מדבר שאין בו דעת ופרע לו הקב"ה שכרו על שאירח את ישראל, כל המארח תלמיד חכם בתוך ביתו ונותן לו מזון ומהנהגו מנכסיו על אחת כמה וכמה שיקבל שכר כפול ומכופל מאת הקב"ה.

מוסר עצום ונורא למדים מכאן. הלא המדבר שקבל את ישראל לאורחים לא עשה זאת במחשבה תחילה. ולא היה לו אפשרות להתנגד לזה, בכל זאת, כיון שסוף סוף בא על ידו לעם ישראל טובה אין הקב"ה מקפח שכרם ופרסם שמוותם בתורה להוקיר להם טובה. קל וחומר כשאדם היטיב לזולת בכוונה תחילה וברצון טוב שכרו כפול ומכופל לאין ערוך...

כדי ללמוד לאיזו זכות אפשר להגיע ע"י מעשה חסד אחד, הבה ונתבונן בדברים דלהלן:

רחב זונה היתה ובזכות מעשה טוב שעשתה זכתה ויצאו ממנה נביאים וכהנים ואלו הן: נריה ברוך ושריה מחסיה ירמיה חלקיה חנמאל ושלום, רבי יהודה אומר אף חולדה הנביאה מבני בניה של רחב הזונה היתה. עוד אמרו שם: נתגיירה רחב ונשאה את יהושע בן נון.

כתב הסבא מקלם זצ"ל ("חכמה ומוסר" מאמר ז): כשרואים דבר זה עומדים משתוממים, היאומן כי יסופר, למה זכתה רחב שהיתה גויה ופרוצה ארבעים שנה! זכתה להיות אשת גדול הדור ממלא מקומו של משה רבינו, אשר העמיד חמה במקומה, והכניס את ישראל לארץ הנבחרת וכבש ל"א מלכים וכו' וכו'. ולא די בזאת אלא שזכתה להעמיד שמונה נביאים בישראל ואת חולדה הנביאה. על מה ולמה זכתה לכל הגדולה הזאת, ואיך זכתה לזכויות נשגבות אלו?

זכות אחת עשתה וממנה זכתה לכל הגדולה הזאת! עשתה חסד עם ב' אנשים והחביאתם אצלה בעליה שלא יתפשם מלך יריחו, ובזה עשתה זכות לכלל ישראל שהיו הם שלוחם, לכן זכתה וקבלה שכר עצום זה.

סיפור מדהים ומאלף סיפר על עצמו הגאון רבי חיים קרייזוירט זצ"ל, וממנו נלמד עד כמה נשגבה מעלת עשיית חסד עם הזולת: "בתקופה שלמדתי בישיבה, היה שם בחור עיוור, שמחוסר כל נאלץ לישון על הרצפה, הדבר חרה לי מאוד, ריחמתי עליו ונתתי לו את מיטתי לישון בה ואני ישנתי על הרצפה".

בדרך הדרוש

הפרשיות בע"פ הא קי"ל (שם דף ס) דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרן ע"פ. והיינו כפי מה דאיתא במפרשים דמאן דס"ל במס' שבת (דף קה). אנכי נוסריקון למפרע ייחבה כתיבה נאמנן אמריה ס"ל דהתורה היתה צריכה להיות בכתב לפי שלא היה הקב"ה יכול לאומרם בע"פ, ומאן דס"ל אנכי נוסריקון אמירה נעימה כתיבה ייחבה ס"ל דהקב"ה אמרם לכתחילה בע"פ וכדעת ריש לקיש כאן שלא כתב התורה רק לסוף מ' שנה, וא"כ למ"ד ייחבה כתיבה

נאמנן אמריה לא היה רשאי משה לאומרם בע"פ ועכצ"ל דבאמת בזה פליגי. מ"ד חתומה ניתנה ס"ל כמ"ד אמירה נעימה כתיבה ייחבה, וא"כ הקב"ה אמר בע"פ והיה משה ג"כ חוזר הפרשה בע"פ והא דקי"ל דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרם בע"פ קאי על הדורות הבאים אחר משה, אבל משה ששמע מפי הקב"ה בע"פ היה רשאי ג"כ לאומרם בע"פ, כי באותו זמן עדיין לא היתה בכתב.

והשתא א"ש, אלה מסעי בני ישראל וגו' ביד משה ואהרן, וקשה הא קצת מסעות היו אחר מיתת אהרן, ועכצ"ל דאין מוקדם ומאוחר בתורה, וא"כ עכצ"ל דהתורה חתומה ניתנה ועד סוף מ' שנה היו סדורות לו בע"פ, וקשה האין חזר הפרשיות בע"פ הלא דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרם בע"פ לכך אמר ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' דייקא, ר"ל דעדיין לא היו דברים שבכתב, כי הקב"ה ג"כ היה אומרם בע"פ, וא"כ היה משה ג"כ רשאי לאומרם בע"פ ודו"ק.

(בא ישועה ונחמה)

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאותם ביד משה ואהרן ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' וגו' (לג, ב)

יש לדקדק במה שאמר על פי ה' דפשיטא שלא עשה אפילו דבר קטן אם לא על פי ה'.

ונראה לפרש, דהא לשון הקשה על אומרו ביד משה ואהרן, והא קצת מסעות היו אחרי מות אהרן, ואיך יהיו אלה מסעי ביד משה ואהרן.

והנה לכאורה יש לתרץ קושיא זו דהא קי"ל אין מוקדם ומאוחר בתורה. אך יש להקשות למה באמת אין מוקדם ומאוחר בתורה. אכן זה תליא בפלוגתא דאיתא במס' גיטין דף ס' אמר ר' יוחנן משום ר' בנאה תורה מגילה מגילה ניתנה, שנאמר וכו' ר שמעון בן לקיש אומר תורה חתומה ניתנה. ופירש"י מגילה מגילה ניתנה כשנאמרה פרשה למשה היה כותבה, ולבסוף מ' שנה כשנגמרו כל הפרשיות, חיברן בגידן ותפרן.

חתומה ניתנה פירש"י לא נכתבה עד סוף מ' שנה לאחר שנאמרו כל הפרשיות כולן והנאמרות לו בשנה ראשונה ושניה היו סדורות לו על פה עד שכתבן ע"פ. והנפקותא בין ב מ"ד אלו דאי אמרין מגילה מגילה ניתנה עכצ"ל דיש מוקדם ומאוחר בתורה, דהא כל פרשה שנאמרה לו היה כותבה ולאחר שנאמרה לו פרשה שניה היה ג"כ כותבה, וכן כל הפרשיות וחיברן בגידן. אבל למ"ד חתומה ניתנה, שלא נכתבה כל התורה כולה עד לסוף מ' שנה, א"כ יש לומר דאין מוקדם ומאוחר בתורה.

וקשה על מ"ד חתומה ניתנה נמצא שלא נכתבה התורה כלל עד לסוף מ' שנה לאחר שנאמרו לו כל הפרשיות, א"כ האין היה רשאי משה לחזור על

וידבר ד' אל משה נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף על עמך (לא, ב)

קשה למה דוקא אחר נקמת המדינים יאסף אל עמיו, ויש לתרץ ע"פ מה דאיתא במס' סנהדרין (דף ל"ט ע"א) שאל האי מינא לר"ג אלוקים כהן הוא כי קבר למשה במאי קטבל אילימא במים הא כתיב מי מודד בשעלו מים אלא בנורא דכתיב כל אשר לא יבוא באש תעבירו במים נמצא מכת הפסוק כל אשר לא יבוא באש מוכח שהקב"ה יכול לקבור למשה דאל"כ לא הי' לו תירוצו והפסוק כתיב גבי געולי מדין, איתא במדרש בשעת מיתת אהרן הבטיחו הקב"ה למשה שהוא בעצמו יקבור אותו וזה שאמר הכתוב נקום נקמת וכו' ממילא כל אשר לא יבוא באש נמצא מכת הפסוק הזה מוכח שאני יכול לקבור אותו לז"א אחר תאסף אל עמך.

(מדרש יונתן)

וידבר ד' אל משה נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף על עמך (לא, ב) בס' עדות ביוסף פ"י הסמיכות עפ"י הידוע דמשה חטא בעשה: שאמר השי"ת אליו "ודברתם אל הסלע" והוא הכה, וידוע דעל העשה מענישין בעידן ריתחא ואי' כל ימיו של בלעם לא כעס הקב"ה כדאי' בגמ' כמה צדקות עשיתי עמכם שלא כעסתי באותן הימים, ואי' במד' ע"ז כל ימי חייו בלעם, וא"כ כל ימי בלעם לא הי' עידן ריתחא ולא יוכל משה למות, אבל בנקום נקמת מדין אז בלעם בן בעור הרגו בחרב, ואז שוב יוכל הקב"ה לכעוס, ואז שפיר ואחר תאסף אל עמך.

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית 'בני אמונים'

340

פרשת מטות מסעי

תש"פ

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

המנועות מהזכרת שם שמים לבטלה

"איש כי ידור נדר לה" (א)

רבי לוי יצחק מברדיטשוב הביא כי במדרש הסמיכו לפסוק זה את הכתוב בתהלים (קמ"ד): "אדם להבל דמה ימיו כצל עובר", וכך באר את הקשר בין הפסוקים:

במסכת נדרים (יב) הוזכרו חכמים כי המקדש בהמה כקרבן לה, לא יקדישנה בלשון: "לה קרבן", אלא: "קרבן לה". ובאר הש"ה הקדוש (מצה עשרה דרוש ראשון אות רנו) שתקנו פן מחשש שמא ימות המקדש לאחר אמירת "לה", בטרם יספיק לומר "קרבן", ונמצא מוציא שם שמים לבטלה.

לכך רומז המדרש: "איש כי ידור" - עליו להקפיד לומר בסדר זה: "נדר לה", משום ש: "אדם להבל דמה ימיו כצל עובר", ואם ימות בפתע פתאום, לאחר אמירת "לה", עלול הוא להפסל בהזכרת שם שמים לבטלה.

רבי פינחס הורוויץ רבה של פרנקפורט הוסיף ובאר בכך את לשון הפסוק בתהלים (קמ"ג-ד): "אל תבטחו בנדיבים כבן אדם שאין לו תשועה; תצא רוחו ישב למקדשו ביום ההוא אבדו עשתתיו" - בשעה שאתם מנדבים קרבן "אל תבטחו" בחיכם, לומר "לה קרבן", לפי שלאדם אין את היכלת להושיע עצמו מיום המות, ויש לחשש שמא: "תצא רוחו..." ויפסל בהזכרת שם שמים לבטלה.

קדשת לוי; פנים פחות

מדור לה בתוך הבית

"איש כי ידור נדר לה" (א)

דרש רבי יעקב צבי יאליש בעל 'מלא הרוגים':

"איש כי ידור" - הבונה בית כדי לדור בו; עליו ליחד בתוכו: "נדר לה" - חדר מיוחד שיהיה מקדש לה, לתורה ולתפלה. כיוצא בזה כבר מבאר באהר הקדוש (תורה א) כי הבונה בית צריך להזכיר בפיו שעושהו לצורך עבודת ה', וכך תשרה על ביתו סיעתא דשמיא.

קול יעקב

חרטת התשובה כחרטת הנדר

"לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה" (א)

מכתוב זה דרשו חכמים (חגיגה א) שרק לנודר אסור לחלל את דברו, אף לחכם מותר להתיר את הנדר. אולם הלכה היא שאף חכם אינו יכול להתיר את הנדר אלא אם הנודר מתחרט למפרע על כך שנודר, ולא כאשר הוא מתחרט על כך רק מכאן ולהבא (סו"ד י"ד רכח).

על פי הלכה זו פרש האדמו"ר רבי משה יחיאל מאוירוב את הסבה שאנו פותחים את סדר יום הכפורים בתפלה כל נדר, ללמדנו שהחרטה והחזרה בתשובה על עוונותינו צריכה להיות כדגמת חרטת הנדרים;

ולא נפקד ממנו איש

"ולא נפקד ממנו איש" (לא מוט)

במדרש (תנחומא צו) הובא: "אמר רבי יהודה בן גדיא: כל העונה אמן בעולם הזה זוכה לענות אמן לעולם הבא. שנאמר (תהלים מא יד): 'ברוך ה' אלמי ישראל מהעולם ועד העולם אמן ואמן' - אמן בעולם הזה ואמן לעולם הבא."

רמז לדברי המדרש דרש רבי שלמה זלמן ארנר"ך רבה של שאמלוי מהפסוק שלפנינו: ראשי התבות: "ולא נפקד ממנו איש" הם "ואמן", ללמדנו כי המקפיד על עניית אמן בעולם הזה זוכה שלא יפקד מקומו מעניית אמן בעולם הבא, שעליה מרמזת תבת "ואמן" בפסוק: "מהעולם ועד העולם אמן ואמן."

אבן שלמה

העונה אמן רב מהמברך

"לרב תרבו את נחלתו" (לב נד)

דרש רבי שלמה אמסלם ראב"ד מידלת שבמרוקו: תבת 'רב' משמעותה 'גדול', ככתוב (בראשית כה ג): "ורב יעבד צעיר". ככל שאדם גדול מחברו במצוות ובמעשים טובים, כך תרבה נחלתו בעולם הבא.

כעין זה יש לפרש אף את הפסוק במשלי (כח ב): "איש אמונות רב ברכות" - המקפיד על עניית אמן, רב ונכבד הוא מן המברך, כפי שאמרו חכמים (ברכות נג ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך".

בני שלמה

כפי שהמתחרט על נדרו צריך להתחרט על כך שנודר מעיקרא, כך צריך החוטא להתחרט על עצם עשיית העוונות, וכדברי המסולת ישרים (פרק ד): "השב מכיר את חטאו ומודה בו ומתבונן על רעתו, ושב ומתחרט עליו חרטה גמורה דמעיקרא, כחרטת הנדר ממש, שהוא מתנחם לגמרי והיה חפץ ומשתוקק שמעולם לא היה נעשה הדבר ההוא."

באר משה

אימתי מחליפים ישראל את אמונתם

"ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב" (לא ח)

"הוא בא על ישראל, והחליף אמונתו באמונתם: שאין נושעים אלא בפיהם על ידי תפלה ובקשה, ובא הוא ותפש אמונתם לקללם בפיו. אף הם באו עליו והחליפו אמונתם באמונת האמות שבאין בחרב, שנאמר (בראשית כו מ): 'ועל חרבך תחיה'" (רש"י).

רבי פינחס סג"ל, תלמיד רבי יהונתן איבשיץ, הביא כי זקנו פרש על פי דברי רש"י אלו את לשון הכתוב

(דברים לג כט): "אשר יר' ישראל מי כמוך עם נושע בה' מגן עזרך ואשר חרב גאותך ויפחשו איביו לך": בדרך כלל "ישראל" הוא "עם נושע בה" - בכת תפלתו לה' אלוקיו, ככתוב (תהלים כח): "אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם ה' אלקינו נזכיר". אולם אימתי: "ואשר חרב גאותך" - נתן להם להשתמש אף בכת החרב? כאשר "ויפחשו איביו לך" - מכחישים ומחלישים הגויים את כת תפלתם, בכך שאף הם משתמשים בכת זה.

נחלת עזריאל - פ'פראות לחקמה' (הורדנא תקע"ז)

הזכרת שם שמים - תנאי להצלחה

"ויאמר אליהם משה אם תעשו את הדבר הזה אם תחלצו לפני ה' למחמה; ואם לא תעשו פן הנה חטאתם לה" (לב כ-כג)

לכאורה יש להבין, מפני מה הצרך משה לדבר קשות עם בני נד ובני ראובן, אחר שפבר התחילו בפה מלא (לב י): "ואנחנו נחלץ חשים לפני בני ישראל?"

באר רבה של ירושלים רבי יוסף חיים זוננפלד:

משה הקפיד על כך שבני נד ובני ראובן לא הזכירו שם שמים בפיהם בעודם מצהירים על פונתם להחלץ חושים לפני בני ישראל. מהמלים: "ואנחנו נחלץ חשים" נדף ניהוח של 'כחי ועצם דלי', ועל כן הוכיח משה ובדבריו הבהיר להם כי נצחונם במלחמה אינו אלא מאת ה'.

דבר זה נרמז בלשון הכתוב: "ויאמר אליהם משה: אם תעשו את הדבר הזה אם תחלצו לפני ה' למלחמה" - רק אם תקפידו להזכיר את שם ה' לפני צאתכם למלחמה, אזי יקום בכם: "ונעבד לכם כל חלוץ את ה' ונדן לפני ה' עד הורישו את איביו מפניו". ואולם "ואם לא תעשו כן", כלומר שלא תזכירו את שם ה', כי אז "הנה חטאתם לה"...

ואכן, מיד לאחר תוכחתו של משה מצינו שהקפידו הללו להזכיר את שם ה', ככתוב (שם כו): "ועבדו יעברו כל חלוץ צבא לפני ה'".

חקמת חיים

הקשר בין ערי מקלט לקריאת שמע

"את שם ערי המקלט אשר תתנו לגם שמה הרצח ועליהם תתנו ארבעים ושנים עיר" (לה ו)

אמר הרב האוהב ישראל מאפטא:

שם ערי המקלט שאלהן נמלט הרוצח, רומזות לשם תבות הפסוק הראשון של קריאת שמע - "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", שאלהן יכול החוטא הרוצח לתקן את נפשו - לנוס ולהציל.

אף ארבעים ושנים הערים שנוספו עליהן קשורות לקריאת שמע, בכך שהן רומזות לארבעים ושנים תבות הפרשה הראשונה שבה - פרשת 'ואהבת'.

בל תאחר

כתב היסוד ושרש העבודה (שער האשמרת סוף פרק ז):
"כשמגיע זמן ההליכה לבית הכנסת להתפלל, יזהר מאד שלא להתעכב ולא לא לדבר עם שום אדם, אף לא דבר הכרחי, כי בגלל אחר קטן יאבד טובות הרבה..."

בני אמונים - משפיעים לברכות השחר.

תענה אמונים

פנינים ובאורים בסדר התפלה

ברכת התורה (א)

'ברכת התורה' דאורייתא או דרבנן

בברכות התורה אנו מודים לקדוש ברוך הוא על המצוה הנשגבה שבה זכינו, מצות 'תלמוד תורה', שעליה הצטיינו בפסוק (דברים ו ז): 'ושננתם לבניך' (ראה ספר החנוך מצוה טט). בשונה מיתר המצוות אשר החובה לברך טרם קיומן היא מדרבנן (ברכות טו א), בנוגע לברכה זו נחלקו הראשונים אם היא כשאר ברכות המצוות שחייב מדרבנן או שמא חייב ברכת התורה הוא מדאורייתא:

במסכת ברכות (כא א) למדו חכמים את חייב ברכת התורה מהפסוק (דברים ח כ): 'כי שם ה' אקרא הבוגל לאלקינו'. ופרש רש"י (שם ד"ה פ): 'בטורם פתח משה בשירת האינו אמר לישראל: כי שם ה' אקרא' - כאשר אברך את 'ברכת התורה' לפני שאעסק עמכם בדברי תורה, אתם 'הבוגל לאלקינו' - בעגית אמן אחריה.

נחלקו ראשונים האם למדו זה הוא למדו גמור, ועל פן חייב ברכת התורה הוא מדאורייתא או שמא החייב לברך 'ברכת התורה' אינו אלא מדרבנן, וחכמים הביאו לו סמך מפסוק זה. הרמב"ן (שכתב הגשיו מצוה טו) סובר שברכת התורה היא מצוה מן התורה ואף מונה אותה במנין המצוות שלו (וכן דעת ראשונים ופוסקים נוספים, ראה משנה ברורה' ריש טו), ואולם הרמב"ם סובר שחייב ברכת התורה הוא מדרבנן (מב"ד שם).

במדרש (דברי ח ב) הוסיפו והביאו מקור לברכה זו אף מן הפסוק בתהלים (קמ"ב): 'ברוך אתה ד' למדי חסיד' - קדם אברך ב'ברוך' אתה... ורק לאחר מכן 'למדי חסיד'.

חובת ההירות בברכת התורה

הכתוב (ויקרא ט יב) אומר כי ארץ ישראל אברהם 'על עובם את תורת' אשר נתיית לפניהם, ואמר חכמים (בבא מציעא פה ב) כי אין הכנה שלא עסקו בתורה, אלא 'שלא ברכו בתורה תחלה'. כאשר אדם מודה בברכה את הקדוש ברוך הוא על התורה, הרי הוא מראה בכה שהתורה חשובה בעיניו. בזוללם בברכת התורה הראו בני אותו דור שאין התורה חשובה בעיניהם, ולכן אינם מברכים ומודים על תניתנה (רש"י שם ד"ה שלא). בנוסף בברכת התורה מביא האדם את שמונתו בתורה ובמצוותיה, ובכך שלל ברכו על התורה, הראו בני דור החורבן שהתורה היתה עליהם כמשא וכעל שאין בו חפץ (פסאית: ויהונו עקב).

וכבר הזהיר השלחן ערוך (אורח חו טו א): 'ברכת התורה צריך להרהר בה מאד'. על פן שומה עלינו לברך על התורה בשמחה רבה, שבה אנו מראים עד כמה תבינה וחשובה היא בעינינו (משנה ברורה' שם ג). והוסיף הר"ף החיים' (שם א) כי האירות היתה שצטוינו להנה בברכות התורה מתבטאת בכך ש: 'צריך להבין פרוש המלות, ולאמרו בנחת

מלה במלה שלא יחסר שום תבה או אות'. לפי שהאפן שבו אנו אומרים את ברכתה מלמד על החשיבות שאנו מחסים לתורה, ואת שמחתנו בלמודה ונקיים מצוותיה.

לברך בשמחה רבה

אם רצוננו לברך על התורה בשמחה רבא, חשוב שנחזור מעט לאחור. לאותם ימים שקדמו לקבלת התורה, כשהקדוש ברוך הוא עבר בין כל האמות והציע להם לקבל את התורה. אמות העולם הכפופים לשבע ולמלך, סרבו לקבלה שכן מצוות התורה מנגדות לטבעם ולמלך. אולם בישראל 'בחר' הקדוש ברוך הוא והעלה אותם מעל למלך, בכך הכשרו לקבל את התורה, ולכן ענו מיד: 'נעשה ונשמע' (לקיט ואת הברכה רמז תתקנא: 'עדות דבש ח"א דרוט ח).

למן אותו היום ואילך, בעוד הגוים כלם המשיכו ללכת מדח"א אל דח"א וירדו בדרגתם אחר דרגה. אין בכך כל פלא, נמשך נמשך להבחין בהבדל התהומי שבין אדם שזכה להגות בתורה לבין מי שלא זכה לכך. שכן מלבד עצם הקדשה החופפת על לומדי התורה שפותגלים ומתורמים מפנה, יש בהם מעלה מיוחדת שזכו בהתורה תאיר להם את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו. כלשון המשנה באבות (ו א): 'רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה, זוכה לדברים הרבה... נקרא רע, אהוב, אוהב את המקום, אוהב את הבריות, משמח את המקום, משמח את הבריות, ומלבשתו ענה ויראה, ומכשרתו להיות צדיק חסיד ישר ואמון... ומגדלתו ומרומתו על כל המעשים'.

מעשה, אם בעת שאנו אוחזים בידיו דבר מאכל ערב לחיך, ברוינה לנו החובה 'שליש' עלינו בברכה, על אחת כמה וכמה בעת שאנו באים לעסוק בתורה, שההנאה מפנה אינה מסתמכת בהנאה גופנית רגועה, אלא בלמוד בה מספק לנו הנאה רוחנית וגדולת ברוך הבורא, ואף מביאו לחי' העולם הבא (ראה שכתב הגשיו לרמב"ן שם).

ברכת התורה - סגולה לזכרון

מלבד זאת אמירת 'ברכות התורה' היא סגולה נפלאה המסייעת לאדם לקנות את התורה פקניו מבלי לשבת את תלמודו. שכן במסכת ברכות (ה א) מתנה חכמים כתוב אחד אומר (תהלים כד א): 'לה' הארץ ומולואה', וכתוב שני אומר (שם קטו טו): 'הארץ נתן לבני אדם'. ותרצו: לפני הברכה שכן המאכל לה' ואין לאדם חלק בו, אף לאחר הברכה זוכה בו האדם.

אף בנוגע לתורה יש לומר כך: עד שמברך האדם ברכות התורה נחשבת התורה 'לתורה' זו ואין בידו לזכרה, אך לאחר שמברך עליה: 'ונתן לנו את תורתך... נתן התורה', הוא זוכה בה בממנה ומתורו זוכה (צ"ח ברכות סד א).

מכתבי אמונים

מכתבים מקוראנו הנאמנים

למערכת 'כל מאמינים', שלום וברכה. בשבת האחרונה למדנו בדף היומי את פרוש הדברים שאדם אוכל פרותיהו בעולם הזה והשרו קימת לו לעולם הבא (שבת קטו א). שאותם אנו אומרים מדי בקר בברכות השחר. בשונה מהסדר שאנו אומרים מדי בקר, במקרא מובא 'עיון תפלה' סמול להשקמת בית המדרש. אולי בא הדבר ללמדנו שהרצוה להתפלל בכונה לבוא ידיום לבוא לבית הכנסת, וכן תהיה תפלתו בכונה ובחשבו הדעת.

בהזדמנות זו ברוצי להודות לכם על המדור הנפלא 'תענה אמונים' שמאיר נתיבים 'לעיון תפלה', בצורה ברורה ומושקת את הלב.

פ.מ. - בני ברק.

מעשה אמונים

ספור שבועי על אמן ותפלה

תפלה שהצילה חיים ושותה חיים

הוספתי והבטחתי: "אני מתחייב שלאחר שאצא מהתפת הזה, אקדיש את חיי לשרת אותך כעבד נאמן!"

עד עצם היום הזה אין לי הסבר הגיוני לפלא שהתרחש כמה שניות לאחר מכן: לאחר שכבר הייתי בטוח שגם אם אצא, אשאר נכה עד סוף ימי, פתע פתאום שבה התחושה לידי וירגלי.

בשעות ספורים לאחר מכן, לאחר תקופת שקום ממושכת, שחרר הרב אפלבאום לבית הוריו, והוא לא שכח את ההבטחה שלו...

כאשר הוא נכנס לראשונה בחייו, לבית הכנסת 'ישראל הצעיר' שהיה קום באזור מגוריו, הוא נתקל - דבר ראשון - בלוח המודעות. על הלוח היתה תלויה מודעה שפרטה את רשימת שיעורי התורה המתקיימים בבית הכנסת באזור קבע.

הרב אפלבאום החליט בו ברגע להצטרף לאחד מהשיעורים הקבועים שהתקיימו במקום, ומאז ועד היום אינו מפסיק ללמד.

מוסיף ומספר הרב אפלבאום:

"השאלות הראשונות שהעסיקו אותי כאשר התחלתי ללמד ונוכחתי להכיר לראשונה בחיי באור המפלא של התורה היו: היכן הייתי עד עתה וכיצד הרשיתי לעצמי לומר על דבר זה גדול ושבב במשך כל שנות בחורתי? אולם לא למשך זמן רב העסקתי את עצמי בשאלות אלו... פשוט התחלתי ללמד, ללמד וללמד, ולא הפסקתי עד עצם היום הזה".

למעלה משבעים וחמש שנים עברו מאז, והרב אפלבאום, שחייה לאורך ימים טובים, עדין לומד ולומד, ללא הפסקה. כיום הוא מתגורר בבית אבות, אולם חדרו החדש בספרי קדש דומה יותר לבית מדרש... לאנשי הצוות אשר מפעם לפעם נכנסים לחדרו ומנסים לשכנעו לצאת לפעילות' שונות הנערכות לקשישים הדרים במקום, מצביע הרב אפלבאום בגאווה על הספרים הרבים הגדושים את מדפי הספריה בחדרו ופסק אומר ספח מתנצל:

"מטעור, אולם זו היא הפעילות המעדפת עלי... אני 'מדבר' עם הקדוש ברוך הוא כל הזמן דרך למד התורה, אני פשוט 'מכור' ללמוד התורה ואני מסקל להפסיק..."

סדר יומו של הרב אפלבאום נפתח בשעת בקר ומקדמת עם קומו מהשנה, בהודאה לה' על החיים שהוא מעניין לו ברחמי, באמיתות: "מודה אני... בנגון מיוחד שפאצוה ואמשפחותי המרבה מזה שנים רבות.

כאשר שואלים את הרב אפלבאום מהו הסוד העומד מאחורי הברכה המיוחדת שהוא זכה לה, אריכות ימים כה מפלגת בבריות איתנה בלי עין הרע, הוא מצביע בצניעות על פקטט צביוני התלוי מעל כיור הצניעות שבחדרו. על הפלקט כתובה ברכת 'אשר יצר' באותיות גדולות ואמירות עיינים, מעשרת בתמונות מרובות המתארות את הניסים המפלאים המלוים את פעילותו התקנה של מערכות הגוף שעליהם אנו מודים בברכה זו, ומצהיר:

"בחמשים השנים האחרונות, לא ברכת, ולו פעם אחת, את ברכת 'אשר יצר' שלא מתוך הכתבה אני מכיר בפנים הגדולים שעשה ה' לי ולגופי, ואני משתדל להודות על כך בכל הזדמנות, מעמק הלב".

הרב אפלבאום מסיים את דבריו במסר נוקב לדור הצעיר: "אם אתה מתחבר לה', יש לך 'פספורט' לגן עדן! יש לך 'פספורט' לחי' העולם הבא!"

בטעם מיוחדת מהאישיות המיוחדת שפגשתי, מספר הרב גולד, "לא יכלתי להתאפק מלשאל את הרב אפלבאום: מי הוא האיש בעל מראה הפנים האסיאתי שרקד עמו ועם אצאצאיו בסיום הש"ס?"

לשמע השאלות מתחנך הרב אפלבאום ומשיב: "זהו 'מטפול שלי' ומסבי: 'כשמישיח יבא, זהה יקרה בקרוב... כיורו הגוים כלם באמת הנצחית וכיניעו את עצמם תחת מלכות ה', כאשר קהל האליפים שר: 'וטהר לבנו לעבדך באמת', אמרתי לעצמי: למה שלא נעמיד פנים כביכול המשיח כבר כאן... נתיי לו יד וקראתי לו לרקד עמי יחד, וכן נוצרה התמונה המזוהה שראית".

וכאשר תקום מן הספר, תחפש באשר למדת את יש בו דבר אשר לקימו.

"בני אמונים" ת.ד. 102 בני ברק | פקס: 08-9746102 | מייל: 9139191@gmail.com | ניתן לקבל עלון זה במייל מידי שבוע

פרשת מטות מסעי

בס"ד בר"ה

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א
כ"ו תמוז תש"פ | גיליון 680

מאמר

ראש הישיבה

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 | ת.ד. 50226 |
טל: 02-5812210 | פקס: 02-5812252
לפניות בנושא העלון: al5308000@gmail.com

אין פנאי להשקיע.

עיצוב החיים

בחיים האלה הכול עניין של סדרי עדיפויות. אם דבר מה חשוב בעיניך והוא בראש סדרי העדיפויות, אתה תעשה את הכול ותמצא לו זמן. לכן אנשים עסוקים מאוד מוצאים זמן ללכת לחדר כושר כמה פעמים בשבוע או לצאת לבייליים ולטוס לחו"ל. אם חינוך הילדים חשוב בעיניך, אתה תמצא לו זמן.

לכן בפרשת השבוע משה רבינו הזדעזע מההצעה של בני גד ובני ראובן. הם אמרו לו: "גדרות צאן נבנה למקננו פה וערים לטפנו". הם נתנו את המשקל המרכזי לעסקים ולפרנסה והקדימו אותם לדאגה לילדים.

ונכון שפרנסה זה חשוב, אבל אי אפשר לטשטש ולרמוס את הערכים. לכן משה עונה להם מה פתאום, אם זה סדר העדיפויות שלך, אתם לא תגיעו רחוק, אתם עושים מהעיקר טפל ומהטפל עיקר, כדברי רש"י על המקום, ולכן אומר: "בנו לכם ערים לטפכם וגדרות לצאנכם" - הילדים לפני הכול!

וזה מסר ראשון לכל מי שרוצה לראות איזה שהוא שינוי לטובה בכל מה שנוגע לגידול הילדים וחינוכם. אפשר לדבר על הרבה מאוד עצות ורעיונות, אבל כל עוד אתה לא משקיע זמן ומאמץ, אתה לא יכול לצפות לכולם, בדיוק כמו בעניין הפרנסה.

מה תגיד, שאתה לא יכול להשקיע כי אין לך זמן? זו כנראה בעיה חמורה בסדר העדיפויות שלך.

ואם אתה רוצה תיקון תתחיל משם. תסדר מחדש את משאבי הזמן שלך על פי הערכים האמיתיים, שהעיקר יהיה עיקר והטפל יהיה טפל, ואז בוודאי תמצא זמן לדברים שאצלך הם בראש מעייניך. עיצוב סדר העדיפויות שלך זה מה שיעצב לך בסופו של דבר את החיים.

איך משקיעים?

אם כן למדנו שחינוך הילדים צריך השקעה ותשומת לב מיוחדת. אלא מה תטען, שבדור הזה יש לנו מוסדות חינוך וממילא עול החינוך לא רובץ על כתפי ההורים? אז ברוך ה', נכון שה' יתברך הקל עלינו מאוד שהילדים נמצאים במסגרות החל מגיל

להצליח בלי להתאמץ

אין לי זמן

יהודי בא לרב שבור ורצוצ' ומספר לו שאין לו פרנסה. שואל אותו הרב 'מה אתה עושה למחייתך?' עונה לו היהודי 'כלום', 'מה הכוונה כלום?' שואל הרב, 'כלום הכוונה כלום. אני לא עובד בשום דבר'. 'הבנתי' אומר הרב, 'אתה מובטל, אתה מחפש עבודה...!' 'מה פתאום', עונה היהודי, 'אני לא מחפש עבודה. אם הייתי רוצה, הייתה לי הרבה מאוד עבודה'. 'רגע, אני לא מבין', קטע אותו הרב, 'אתה אומר שאתה יכול להתפרנס, ואתה לא הולך לעבוד ואתה בא להתלונן שאין לך פרנסה?! למה אתה לא עובד?'

היהודי מסתכל על הרב בתדהמה כאילו מדובר באדם משולל כל הבנה ואומר לו: 'כבוד הרב, תגיד לי אתה, מאיפה יש לי זמן לעבוד? אני קם בבוקר, הולך להתפלל, חוזר לבית וכבר עברו שעותיים. רק להכין לעצמי ארוחת בוקר ולאכול לוקח לי יותר משעה. אחר כך אני קורא עיתון עוד שעה או שעותיים, כי אני הרי חייב להתעדכן. לאחר מכן אני די מתעייף ואני הולך לנוח עד ארוחת הצהריים... וכו' וכו'. ולכן אני כל כך טרוד עד שפשוט אין לי זמן לעבוד. בכזה סדר יום עמוס איך אני יכול לדחוף עוד עבודה. הרי הקדוש ברוך הוא לא בא בטרוניה עם ברייתו, מה הוא רוצה שאעשה?'

כאשר יהודי בא ומתלונן על בעיות עם הילדים, ואתה שואל אותו 'מה כבודו עושה בשביל חינוך הילדים?' הוא מצטדק ואומר שאין לו זמן שהרי הוא בעל בעמיו והוא טרוד בכל כך הרבה עניינים ולכן אין לו זמן להשקיע זמן בילדים. והתשובה הזאת "עוברת בגרון" אצל כולם. כל אחד מהנהג בהבנה, אף אחד לא מתקומם, אף אחד לא רואה בתשובה כזאת טיפשות שגובלת בירשנות פושעת.

נו, באמת. וכי אתם חושבים שהסיבה שיהודי כזה לא רואה פירות בעמלו בחינוך הילדים היא "צחוק הגורל"? מדוע כאן לא ברור מאלי שמוצב ילדיו הוא תוצאה ישירה של מעשיו או חוסר מעשיו? מדוע כאן מתקבלת בהבנה הטענה שלא ניתן לדרוש מאף אחד לעשות "יותר מיכולתו"?

והתשובה היא שבעומק הלב מקננת מחשבה מוסעית שהפרנסה היא חשובה, אבל חינוך הילדים קצת פחות, ולכן בשביל דבר כל כך "חסר חשיבות"

צחוק הגורל או תוצאה ישירה

תגידו לי אתם, כל מי שישמע כזו מין תשובה

המשך בעמוד 3

בדיחות הדעת

יהודי מכר למרסנתו אבטיחים בשוק, היה לו שלט שאומר
1" אבטיח = 3 אבטיחים = 10" בא איזה גוי וקנה 3
אבטיחים אבל שילם כל פעם על אבטיח אחד בנפרד 3
ש. רגע לפני שהגוי הלך הוא הסתובב אל היהודי ואמר לו:
"יהודי אתה מבין שקניתי עכשיו 3 אבטיחים ב-9" אולי
עסקים זה לא הצד החזק שלך?" והלך. היהודי חיך לעצמו
וחשב: "אנשים מצחיקים. כל פעם הם קונים 3 אבטיחים
במקום אבטיח אחד ועדיין מנסים ללמד אותי איך עושים
עסקים."

הדלקת נרות

ר"ת	כניסה	יציאה	ר"ת
ירושלים	19:09	20:25	21:01
תל אביב	19:26	20:27	20:59
חיפה	19:21	20:29	21:02
באר שבע	19:26	20:25	20:59

באמצע היום" ונלמד איתו שם בנחת ורוע דברים
שהוא אוהב ללמוד, תוך כדי הלימוד נשוחח איתו על
הרגשתו לגבי בית הכנסת, התפילה והמתפללים.

כמובן כל פעולה תיעשה מבלי להציב לו סטנדרט
ומבחן בד, אלא ליצור מהחיבור לבית הכנסת
ה"חוויה". חשוב להבהיר, כי לרוב הילדים בית הכנסת
הוא מקום די "משעמם" אין בו אטרקציות והוא
אינו מבלה או "מהנה". לאחר וכן בית הכנסת אינו
"כיוון" למחשבה, בזמן ש"משעמם" לילד- הוא ילך
למגרש, לגינה, לספריה, למתנ"ס, לחוגים, לחברים,
לשחק במשחקי הרכבה, פאזל, מחשב וכו' ועל
כל היבטים אלו צריך לתת את הדעת כאשר אנו
עוסקים בחינוך הילד לתפילה. חשוב מאוד להסיר
את האלטרנטיבה של הילד בזמני התפילה, ולהפוך
את בית הכנסת עצמו לגורם שווה ערך מבחינת
הסיפוק של הילד כמו לאותו משחק או מקום
שהוא מעדיף ללכת אליו.

חינוך כגורם מוזיקלי??

לא מן הנמנע, שאנו במחשבה תחילה, ובכדי
לגרום לילד לכבד את בית הכנסת, "בית מקדש
מעט" הוצאנו ע"י הערות וקשיחות את החשק של
הילדים לבא לבית הכנסת, אמונם המטרה מצוית
ואפילו הכרחית מצד ההלכה וההיגיון, אך מעשים
אלו הוסיפו תחבולה ליצר הרע למנוע את הקשר
של הילד עם בית הכנסת.

ולכן על ההורים וגבאי בית הכנסת לתת את
הדעת ולטכס עצה: כיצד להאזיב את בית הכנסת
על הילד מבלי לפגוע בהלכות "כבוד בית הכנסת".
מצד אחד לא נאפשר להפוך את בית הכנסת
למגרש משחקים ומצד שני עלינו להתייחס לכן
הרגשי של "חווית הילד" בבית הכנסת.

זהירות ילדים בתפילה

כאשר אני חושבים כהורים או כגבאי בית
הכנסת, חשוב להתייחס גם לילד הביישן והשקט,
זה ש"מפחד" שיתנו לו קטע לקרא, שיושיבו אותו
ליד המתפלל הלא "סימפטי" או שיתפסו אותו
על "חם" שהוא עם סידור הפוך או שנרדם באמצע
התפילה וכדו',

נזכור תמיד: שכל פעולה, דרישה, מבט לא במקום
וכו' הם גורמי מתח שלילי לילד, לכן עלינו לחנך את
הילד לתפילה מתוך שימת לב, מחשבה והרבה
עדינות. המשך בע"ה בשבוע הבא!

הרב אבוחצירא- יועץ, מאבחן ומטפל
לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
נייד: 054-8434435

בשבוע שעבר, ביקשתי שתבדקו את גורמי הריחוק
המתח אצל ילדיכם, השבוע בע"ה נמשך.

מצב מתח

מה קורה לנו במצב של מתח?

מבחינה פיזיולוגית, נוצר בגוף תהליך כזה: כאשר
מתח מודע או לא מודע מאיים על הרווחה הרגשית
שלנו, המוח משחרר מיד הורמוני מתח לתוך זרימת
הדם.

כימיקלים אלו, מכווצים את נימי הדם החיצוניים
של מערכת הדם, מרכזים את אספקת הדם באזור
החזה ובשרירים הארוכים של הגוף, ואלו מעורבים
בתגובת התגוננות של "תקוף או ברח".

אותו תהליך מתרחש גם במוח.

נימי הדם החיצוניים מתכווצים, ומרכזים את
אספקת הדם באזורי המוח הקשורים להישרדות
פיסית (המוח הקטן/ההיפותלמוס).

"קהות החושים" שאנו חווים כאשר אנו במתח
או תחת לחץ, נובעת מכך שיש הפחתה ב"רגישות"
שלנו כהכנה ל"הישרדות".

הכנה זו גורמת לירידה דרסטית ביכולת לחשוב
בבהירות ע"י פעולת המוח הקדמי האחראי
ליצירתיות ויכולת למידה של אינפורמציה חדשה.
לעומת זאת, המוח האחורי שבו האזור המפעיל
זיכרונות של התנסויות טראומטיות, שולט! ולכן
התנהגות הילד בזמן מתח או לחץ נראית כ"לא
טבעית" ולפעמים אפילו "כפייתית".

(תנסו להיזכר: כמה פעמים הילד חזר על טעויותיו
וכמה פעמים הערתם לילד את אותה הערה על
אותה הבעיה בבית הכנסת).

למנוע נזק ולעבוד על תיקון

ולכן בכדי למנוע את גורמי המתח האלו, צריך
לקרב מבחינה רגשית ו"להכיר" לילד את בית
הכנסת, מהצד החיובי שבו, ואת זאת נעשה דווקא
שלא בזמן התפילה: ניקח את הילד "סתם כך

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

שערי תפילה פרק ח'

בשבועות האחרונים שוחחנו על הסיבות, שימונו
מהילד את חווית התפילה ויגרמו לו ח"ו להתרחק
מבית הכנסת.

דיברנו על הגורמים לריחוק פיזי, על חוסר
התאמה והתחלנו לשוחח על "גורמי מתח, המונעים
את החיבור לביה"נ ולתפילה" גורמי המתח הם
סיבות רגשיות.

מה קורה כשהילד מתח

הזכרנו מספר גורמי מתח:

1. הילד מגיע לסביבה לא מוכרת ואפילו אם הוא
נמצא שם אחת לשבוע, זה עדיין לא הבית המונח.
 2. ביקורת ונוקשות מצד האבא.
 3. קושי רגשי נלווה.
- הכוונה בקושי הרגשי הוא:

המתפללים המבוגרים והאווירה הלא מזמינה מצד
העולם הרגשי של הילד, יוצרים אצלו תחושת ניכור
למקום. ניכור הסתייגות וריחוק, גורמים ל"חסימה
רגשית". כאשר אני מוסיף לכן גם "לחץ נפשי"
כתוצאה מזה שהילד מרגיש שמסתכלים עליו,

ובמיוחד כאשר האב "מעצים" את התחושה הזו
כאשר מידי פעם הוא מעיר לו: "איך אתה מתנהג?
אתה לא רואה שכל האנשים מסתכלים עליך?"

ובמיוחד ובמיוחד כאשר הילד נמצא ב"מבחן"
תמידי של האב "כיצד הוא מתפלל" ובמבחן
עמידה בסטנדרט "כיצד הוא מתנהג". כל התחושות
והרגשות הללו, מציפים אצל הילד "פחד". פחד זה
גורם לילד בצורה אינסטינקטיבית בתת מודע-צורך
מידי "להגן" על עצמו ולהסגר רגשית.

לא רק המצב הרגשי של הילד נחסם (אפשר
לראות את עוצמת המתח על הפנים והעיניים של
הילד), אלא גם המצב הגופני שלו, כגון ילד שטוען
בחולי ולכאבים, או אפילו צורך לשירותים, דווקא
בזמני התפילה.

זה הזמן

לשאול מה שרצית

יום שלישי שידור חי בשעה 20:30

יש לך שאלה לרב?

תוכל לשלוח במסרון:
052-6672221
או במייל:
me5812210@gmail.com

רשום שם וטלפון ותשובתך תענה בשידור
ניתן להאזין בקו האמונה:
02-6444250

ילדון חידודון

בין הפותרים יוגרלו מתנות

שמו של איזה ממלכי מדיין היה זהה לשם אחיינו של משה (על כי חז"ל)?

תשובה לפרשת בלק: אביו של בלק נקרא ציפור (במדבר כב ב), שם דומה לשמה של ציפורה אשת משה.

הזכרה: נ. כהן, רחובות.

פתרונות לשלוח למייל | פקס:

al5308000@gmail.com | 02-5812252

חיזוקית-

ראש חודש אב

מזל החודש - אריה מסמל שלמרות הגזרות והצרות עמ"י יתגבר ויקום מהחורבן

כנאמר "הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא"

לקבלת מסרים מחזקים: 052-6672221

יש לך סיפור תודה?
המערכת תשמח לפרסם אותו
al5308000@gmail.com

סיפורי תודה
אמרת תודה ונושעת?

את אשר התעללתי

שָׁרָשָׁם בְּמָה שֶׁנִּכְבֶּר אָז, כְּשֶׁהָאָדָם עָבַר לְרֹאשׁוֹנָה אֶת אוֹתוֹ פָּחַד אוֹ צַעַר, הוּא לֹא הָאָמִין בֵּה', שֶׁאִין עוֹד מִלְבָּדוֹ וְשֶׁהֵכַל לְטוֹבָה.

וְהִתְקַוָּן לָזֶה - שֶׁעֲכָשׁוּ יֶאֱמִין בֵּה'! שֶׁעֲכָשׁוּ יֶאֱמִין תוֹדָה! רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם! אֲנִי מוֹדֶה לָךְ עַל כָּל הַיְסוּרִים שֶׁהָיוּ לִי כָּל הַשָּׁנִים. אֲנִי מוֹדֶה לָךְ שֶׁשָּׁלַחְתָּ אֶת הַבֶּן אָדָם הַזֶּה שֶׁהִפְחִיד אוֹתִי; אֲנִי מוֹדֶה לָךְ בּוֹרָא עוֹלָם, עַל שֶׁעָבַרְתָּ אוֹתִי אֶת הַתְּאֻנָּה הַזֹּאת; עַל שֶׁנִּתְּתָ לִי לְרֹאוֹת אֶת הַדְּבָר הַמְּצֻעֶה הַזֶּה וְכֵן.

וְאֲנִי גַם מוֹדֶה לָךְ, עַל כֹּף שֶׁלֹּא הִיָּתָה לִי הַדַּעַת לְהֶאֱמִין שֶׁהֵכַל לְטוֹבָה, כִּי רָצִיתָ שִׁיְהִי לִי יְסוּרִים, אֲנִי מוֹדֶה לָךְ עַל כָּל הַצַּעַר שֶׁהָיָה לִי כָּל הַשָּׁנִים, כִּי גַם זֶה לְטוֹבָה. וְעֲכָשׁוּ רַחֲמֶיךָ עָלַי וְזִכִּיתָ אוֹתִי לְהֶאֱמִין שֶׁהֵכַל לְטוֹבָה, תוֹדָה רַבָּה לָךְ ה' עַל כָּךְ!

אִם כֹּף יַעֲשֶׂה הָאָדָם תְּשׁוּבָה עַל הָאֻמוּנָה שְׁלוֹ, וְיִתְפַּלֵּל עַל הָאֻמוּנָה שְׁלוֹ, הוּא יִמְחַק אֶת כָּל הָעֶבֶר שְׁלוֹ.

כָּל מָה שֶׁהָאָדָם מְרַגֵּשׁ רַע, זֶה הֵכַל בְּגִלֵּל שֶׁחִסְרָה לֹא אֻמוּנָה. יֵשׁ צַעַר גָּדוֹל וְרַחֲמֵנוֹת עַל אֲנָשִׁים שֶׁסּוֹבְלִים, וְזֶה רַק בְּגִלֵּל שֶׁאִין לָהֶם אֻמוּנָה. כִּי כָּל הָאֲנָשִׁים שֶׁנִּשְׁעֵי לָהֶם צָרוֹת וְהִסְבִּיל שְׁלֵמָה גָּדוֹל, כָּלָם סוֹבְלִים רַק בְּגִלֵּל חֲסֹר אֻמוּנָה. אֵלֹה הִיָּתָה לָהֶם אֻמוּנָה, הִיוּ לָהֶם חַיִּים טוֹבִים.

אמרת תודה ונושעת?
052-2240696

יְהוּדִי אֶחָד סִפֵּר לִי שֶׁכְּשֶׁהוּא הָיָה עֶדְיוֹן רְחוֹק מִיְּהוּדָה, הִיָּתָה לוֹ אִיזוֹ בְּעִיָּה, וְהָצִיעוּ לוֹ לָלֶכֶת לְסִיכּוּלוֹג. הַסִּיכּוּלוֹג הַזֶּה הָיָה רָשָׁע קוֹרְשָׁע, וַעֲשֶׂה לוֹ הִיפּוֹנֹזָה, וּבְזִמְזוֹן שֶׁהָיָה תַּחַת הַשְּׁפָעַת הַהִיפּוֹנֹזָה, הוּא הָיָה מִתְעַלְלֵל בּוֹ. בְּאִיזָה שֶׁלֵּב הוּא הִרְגִּישׁ אֶת זֶה, וּבְרֹאֵה ה', ה' הִצִּיל אוֹתוֹ, וְהוּא זָכָה וְחָזַר בְּתִשְׁבּוּבָה, אֲבָל עֶדְיוֹ נִשְׁאָר לוֹ תְּרָדוֹת מֵאוֹתָהּ הַתְּעַלְלוֹת. אֲמַרְתִּי לוֹ: 'יְהִי רַק בְּזָכַת זֶה שֶׁעָבַרְתָּ אֶת הַצַּעַר הַזֶּה הִיָּתָה לָךְ הַזְכָּאת לְחֲזוֹר בְּתִשְׁבּוּבָה. אִם כֵּן, אֵתָה צָרִיךְ לוֹמַר תוֹדָה עַל כָּל הַיְסוּרִים שֶׁעָבַרְתָּ. אֲל תְּרָאָה אֶת הַסִּיכּוּלוֹג, תְּרָאָה אֶת ה' שֶׁרָאָה שְׁאֵתָה צָרִיךְ לְעִבֵּר כֹּף וְכֵן יְסוּרִים, בְּשִׁבּוֹל שֶׁתִּהְיֶה לָךְ הַזְכָּאת לְחֲזוֹר בְּתִשְׁבּוּבָה.'

כְּשֶׁרֹאִים דְּבָרִים מִסָּא זֶה, עוֹלָה הַשְּׁאֵלָה בְּלִבִּי: 'לָמָּה אָדָם צָרִיךְ לְעִבֵּר כָּזֶה צַעַר, שִׁיְתְּעַלְלוֹ בּוֹ ח"ו?' לֹא תְּמִיד מְבִינִים, אֲבָל מֵאֲמִינִים שֶׁהֵכַל לְטוֹבָה. וּבִמְקָרָה הַזֶּה, נִרְאָה דִּי בְּרֹאֵה שֶׁבְּלִי הַצַּעַר שְׁאוֹתוֹ יְהוּדִי עָבַר מִהַסִּיכּוּלוֹג הַרָשָׁע, לֹא הִיָּתָה לוֹ הַזְכָּאת לְחֲזוֹר בְּתִשְׁבּוּבָה. שְׁמֹעַ לִי וְהִתְחִיל כָּל יוֹם לוֹמַר חֲצִי שָׁעָה תוֹדָה, וְהִתְחִילָה אֲצִלּוֹ הָאֻמוּנָה שֶׁהֵכַל לְטוֹבָה, וְשָׁמָּה, וְעַל יְדֵי זֶה הִתְרַפָּא מִהַחֲלִי הַגָּדוֹל שֶׁלָּהָ אֹתוֹ, שְׁהוּא הַצַּעַר וְהַעֲצָבוֹת.

זֶהוּ מוֹסַר הַשֹּׁפֵל לָכֵל כִּי 'שְׁפֹחֵב' אֹתוֹ פְּחָדִים וְחִדּוֹת מִהָעֶבֶר - אֶחָד עָבַר תְּאֻנָּה שֶׁחִרְטָה עַל לְבוֹ וְעוֹלָה וְחוֹזֶרֶת בְּזִכְרוֹנוֹ, וְהִשְׁנִי רָאָה מִחֲזָה מְצֻעֶה שֶׁל מוֹת ר"ל, וְהִדְבֵּר עוֹלָה וְחוֹזֶר בְּזִכְרוֹנוֹ, וְכֵן עַל זֶה הַדְּבָר - כָּל הַפְּחָדִים הַלֵּל, שְׁעוֹלִים וְצִפִּים מִהָעֶבֶר

בין הפותרים יוגרלו מתנה
al5308000@gmail.com | פתרונות יש לשלוח למייל:
או לפקס: 02-5812252
יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון (פתרונות יפורסמו לאחר לשבועיים)

מדור ילדים
שעשועון מגוון

מצאו את 2 הצלליות הזהות לתמונה:

רוצה לזכות בפרס? שלח לנו סיפור תודה
בעל תוכן ייחודי ותזכה בפרס ללא הגרלה

הסדרה לשלום הבית
מאת הרב שלום ארוש
052-2240696

שלום הבית שלי
הרב שלום ארוש שליט"א

מנהל החשבונות

ניסיון שיכול להקשות על בני הזוג את חייהם הוא, כאשר אחד מבני הזוג - הוא דקדקן, ורוצה מבן הזוג שלו פירוט על כל שקל שמוציא. כך, למשל, מצוי שיש בעלים (אבל יש גם נשים כאלה) שמבקשים מהאשה דין וחשבון מדקדק, ולזכור לאן הלך כל שקל ולאיזה צורך השתמשה בכל אגורה... וגם יש לו ביקורת על כל מה שהיא קונה; זה - יקר, וזה - אפשר בלי זה, וזה - אפשר לחכות, וזה - אפשר לקנות משומש וכו' וכו' - כל זה הוא ניסיון קשה מאוד לאשה.

ההתחלה של הדרך לצאת מהייסורים האלו היא קודם כל לקבל את זה באהבה בתור כפרת עוונות, ולא לריב עם בעלה על כך. וצריכה האשה להתפלל ולבקש מה' שיעזור לה לצאת מהייסורים, וכן היא צריכה לעשות תשובה, כי 'אין ייסורים ללא עוון', ובוודאי אם יש לה ייסורים מבעלה, זה לא בחינם, ואם היא תעשה תשובה, היא יכולה להמתיק ייסורים אלו. אחרי כן תדבר עם בעלה, או לבד או על ידי מתווך, על מנת להגיע להסדר, שבעלה יקציב לה סכום מסוים שהיא יכולה להסתדר איתו, ויותר לא ידבר אותה מלה על הכסף שמוציאה.

האשה חייבת להגיע עם בעלה להסדר, שלא מדברים על כסף ולא מתווכחים על כסף, אחרת היא לא תעמוד בזה. בלי הסדר כזה, חייה יהיו

משא מפרך, שאי אפשר לדעת איך ייגמר, וכך תתבע ממנו: או שתיתן לי איזה סכום חודשי שאני מסתדרת איתו ולא תדבר איתי על זה, או אל תיתן לי כסף בכלל. והעיקר, שתורבה על זה בתפילה, שיעזרו למצב הבריא שלא צריכים להתווכח על כסף.

ואגב שעסקנו בבעל כזה ש"מצמצם" את אשתו, נכתוב על תופעה הפוכה, והיא התופעה של אותן נשים שיש להן הכנסה משלהן, והן לא מוכנות שתהיה לבעל גישה לכסף שלהן. נמצא, שאת הכל הן "מפילות" על הבעל: הוא זה שצריך לקנות הכל, לשלם את כל החשבונות, כולל חשבונות המנופחים, שרק היא משתמשת בהן, ומצד שני, היא לא נותנת לו לנגע בכסף שברשותה. זהו מצב בלתי נסבל לבעל, ובאמת, על פי ההלכה אסור לה לעשות את זה.

ישנו מצב אחד ויחיד שהאשה יכולה לומר לבעלה שלא יגע בכספה, והוא, רק אם היא אינה מקבלת ממנו אגורה למחיה, שאז היא אומרת לו: אתה לא מפרנס אותי - אני עובדת, וכל מה שאני מרוויחה, הולך אלי בלבד. זה נקרא בלשון חז"ל: יכולה אשה לומר: איני עושה ואיני ניזונת. כלומר: אני לא מכניסה לך כסף, וגם איני מבקשת ממך כסף.

לכן אם אשה שיש לה הכנסות משלה, משלמת על כל הוצאות המחיה שלה, כולל לפחות חצי משכר הדירה, חצי מהחשמל, חצי מהקניות לבית וכו' וכו', אז היא יכולה לומר על החלק הנשאר, שלא יגע בו.

הרה"ק ר' מאיר
הלוי ראטענברג זע"א - אור לשמים
כ"ה תמוז

לאורם נלך

הילולא דצדיקא

רבינו הק' נולד לאביו רבי שמואל סג"ל הלוי מצאצאי השל"ה הקד' ולאמו שהיתה נכדת הש"ך - רבי שבת הכהן זע"א.

את תורתו למד בתחילה מתוך דחקות נוראה, וביתו היה ריק מכל, ובעוד שהוא עצמו שרוי היה בתעניות רובו של שבוע, רעבה משפחתו ללחם ממש, ומספרים שפעם אחת בימי החורף הגדול היה קור גדול וגרם ע"כ לרבינו ביטול תורה גדול ועבודה, התפלל להשי"ת בלשון הזה: "או שלמאיר יהיה מעות לקנות עצים להסקה או שהקור יפסק" ומיד נפסק הקור. רבי דוד מלעלו ביקר בביתו, ולאחר שעמד על מצבו הקשה התבטא כי יבוא ימים ועל שולחנו ישכך יין רב כמים, ואכן לא ארכו הימים ור' מאיר זכה לקיים את התורה מתוך עושה.

היה תלמידו של החוזה מלובלין בכל כוחו ונשמתו, והחוזה מלובלין כיבדו מאוד עד שפעם אחת התבטא: "יש לי שלוש תלמידים שאינם שוכחים מפחד השי"ת אפילו רגע אחד והם: הרה"ק ר' צבי הירש מזידטשוב זי"ע והרה"ק ר' קלמן מנייאטש זי"ע - המאור ושמש. והשלישי הוא רבינו רבי מאיר מאפסא זי"ע.

נוסף לרבו זה דבק גם בבעל ה"אהבה ישראל מאפסא זי"ע ואף מביא מדברי תורתו כמה פעמים בספרו, וכן הסתופף בצלו של היהודי הקדוש מפרשיסחא זי"ע ואף נצטוו מרבו "החוזה מלובלין" זי"ע להתפלל על רבו היהודי הק' זי"ע לאריכות ימיו, ואמר לו כי דבר זה יועיל גם עבורו.

רבינו היה בעל מנג נפלא ומשורר נפלא ומחונן בקול נעים ומלא מתיקות, וכל ניגוניו ונוסחאות תפילותיו היו מלאים בכיסופים לבוא ית"ש, ועד היום יש במסורת מניגונים אלו המעוררים גרשות קודש.

רבינו העיד על עצמו שאע"פ שהוא אוכל בטהרת המחשבה ובלי שום תאוה, אעפ"כ ההבדל בין לפני האכילה לאחר האכילה הוא כמו אדם לפני מלאך שונתגשם באפס מה".

תלמידו בעל התפארת שלמה העיד על רבינו כי תמיד היה מזומן לעבודת השי"ת, ולא היה צריך לעשות שום הכנות לדבר מצווה או לתפילה כי תמיד היה מוכן ומזומן לעבודת השי"ת.

כשנפטר החוזה מלובלין זי"ע המשיך רבינו את דרכו, ואף החוזה רמז את זאת כשבקש להעלותו לתורה לחמישי ושם כתב: "וְסִמְנָה אֶת יְדָיו עָלָיו וַיִּצְוֵהוּ בְּאֶשֶׁר" ובכך ראו גדולי התלמידים סמיכה להנהגה, ואכן כשנשתלק רבם קבלו את רבינו לרב עליהם.

רבינו כתב בספרו (בלק פ"ז) כי ימי ביו המצרים הם ימים קדושים וימים האלה גם מסוגלים לתשובה ובנוסף לזאת הם מסוגלים לפרנסה "כי הם כ"א יום כמין השם הק' "אהי"ה סוד התשובה.

רבינו תיקן תפילה מיוחדת מאוד שנדפסה בראש הספר "אור לשמים" והרה"ק ר' שלמה הכהן מרדאמסק זי"ע היה רגיל לאומרה בכל יום ערב ובוקר ואמר שהיא סגולה לפרנסה והצלחה, לאומרה בכל יום. (התפילה גם מובאת בסידור חלקת יהושע לבית ביאלא).

רבי מאיר הלוי נפטר באפסא ביום כ"ה תמוז תקפ"ז ומנוחתו כבוד באפסא.

תורת אמת היתה בפיהו ומי יתן ועיניו תראנה בקרוב בקיום דברי קדשו בשובה ונחת מרוב כל, אכ"ר.

קו האמונה
02-6444250

"הזכות לומר
תודה ושירה
היא המתנה
היפה ביותר
שבורא עולם
נותן לנו"

נפלאות התודה
052-2240696

גן עדן על טישו

הלילה הוא מחזיר את נשמתו לבורא - הוא יגיע עירום ועריה. הלב שלך מסוגל להפקיר יהודי לנצח נצחים?!"

דפיקות באישון לילה אינן דבר מצוי. ר' שמחה רז ניגש לדלת אחוז פליאה וגילה שם אברך בלבוש חסידי.

"מה רצונך?" התעניין בעל הבית.

"אפשר להיכנס?" שאל האברך בנימוס. הוא הסביר שהגיע בשל עניין דחוף, אך קודם לכן הוא חייב לברר האם אכן הגיע לכתובת הנכונה. הוא מתנצל מראש על הנושא שנראה לא קשור אבל מדובר בפיקוח נפש.

כאשר ישבו שניהם בסלון הבית, שאל האברך החסידי את בעל הבית האם נכונה השמועה שאחד מראשי המדינה החילונים העניק את העולם הבא שלו - בעת ששירת בצבא - לשמחה רז.

רז סיפר דברים כהווייתם: "התווכחתי רבות, אני ואותו קצין, בנושא יהדות. יום אחד אמרתי לו 'קצין מוכשר שומר תוכנית חלופית לנסיגה ומילוט, במקרה שהתוכנית המקורית נכשלה. מה תעשה אם ייוודע לך אחרי אריכות ימים ושנים שטעית בכל מהלך חיך'?"

"הקצין הרים טישו מהרצפה וכתב עלי: 'אם יש לי עולם הבא, חלקי בו נתון לשמחה רז'..."

עתה הזדהה האברך החסידי. הוא סיפר שאותו קצין הוא לא אחר מאשר... אביו. לאחרונה החל אביו להתקרב ליהדות. "אבא לא ידע מה זה עולם הבא", התחנן הבן לשמחה רז, "אני יודע מה זה. אני מבקש שתחזיר לו את הכתק".

"זה עולם הבא. זה לא משחק", השיב שמחה רז. "אני צריך לילה לחשוב על זה. נכון שקיבלתי אותו כלאחר יד ובלי להשקיע בכך מאומה. אולם מבחינתי מדובר בדבר רציני ביותר וצריכים 'ישוב הדעת'."

"אבא שלי לא צעיר ולאחרונה גם לא הכי בריא", התחנן הבן בפני בעל הבית, "אם חלילה וחס

מול תחנונים נוקבים כאלה הבטיח שמחה רז לבן שבבוקר השכם הוא ישאל דעת תורה בנושא ומה שיפסקו - כך יהיה. למחרת בבוקר ניגש רז לרבי שמחה לוי, בנו של רבי אריה לוי, וסיפר לו את מאורעות ליל אמש. רבי שמחה לוי אישר שהמושג 'למכור עולם הבא' כבר נמצא במקורות. הרב לוי סיפר שבביתו של אביו - רבי אריה - היה ספר עתיק ובו סיפור על יהודי שרכש עבירה מחברו ולאחר מכן, בעולם הנשמות, פסקו שהעבירה אכן שייכת לו והוא יישא בעונשה.

מה עושים הלכה למעשה?

רבי שמחה (לוי) ור' שמחה (רז) ניגשו אל בית הגאון רבי יוסף שלום אלישיב, שרבי שמחה לוי היה גיסו, והציגו בפניו את הסיפור.

לאחר שמיעת פרטי הסיפור קבע הגר"ש מיד שלא חל שום קניין וממילא אין אפילו צורך להחזיר, כי מאומה לא נלקח...

כאן היה תורו של שמחה רז להסביר בפני הגאון את התנגדותו להחזרת הכתק. "איני רוצה שאותו קצין יחשוב שעולם הבא נותנים ולוקחים בלי מחשבה, אלא שביין שהדבר הזה הוא בעל ערך ושווי גם כלפיו. אלך לר' אורי זוהר", הציע רז, "חברו מנוער של אותו יהודי. הוא יגלגל עימו דברים אודות העולם הבא ואמונתו בו, אם הוא אכן יכאב את נתינת החלק שלו בעולם הבא והדבר יהיה אכפת לו - אזי אאותר".

לשמע ההסבר נענע הרב אלישיב בראשו בקורת רוח ושיבח את הדברים.

לשמחת כל הנוגעים בדבר, לאחר בירור קצר אצל הקצין לשעבר, הוחזרה לו פיסת הטישו היקרה...

שנתיים. זה סקל, אבל זה לא ספור מאחריות ומהשקעה, כי בסופו של דבר אם משהו חלילה משתבש בדרך והילדים מגיעים למקומות לא טובים - מי שיאכל את הדייסה המרה זה אתם ההורים ולא המחנכים.

אז מה צריכים לעשות? להרבות בתפילות, שני ההורים, רק תפילות ועוד תפילות, יום יום.

שהרי מה זה אומר שהבן שלכם במסגרת, האם זה אומר שהכול בסדר? האם הוא שמור ומוגן? ממש ממש לא. גם במסגרות הטובות ביותר צריכים סייעתא דשמיא גדולה לזכות למחנכים טובים שיהיה להם קשר טוב עם הילדים, וגם שהילדים יתחברו רק עם חברים טובים, ובכלל שייצלו מכל הסכנות שיש בדור הזה בגשמיית וברוחניות.

כבר שמענו על תלמודי תורה טובים מאוד שהתגלו בהם קלקולים קשים. כבר שמענו על ילדים שיצא לתרבות רעה בגלל חבר מקולקל אחד. וכבר שמענו וראינו שאפילו מלמדים טובים הרסו ילד בגלל תקשורת לקויה בין הרבי לילד.

על מה להתפלל?

לכן תקדישו כל יום תפילות על הילדים, למצוא להם את מוסדות החינוך הטובים ביותר והמתאימים להם ביותר. תתפללו שה' ישלח להם את המלמדים טובים ביותר שיהיו שליחים טובים להחזיר בהם אהבת תורה ויראת שמים, שהמלמדים יאהבו את הילדים וישקיעו בהם ואיורו להם פנים ויקרבו אותם, ובכלל תתפללו על המלמדים שתהיה להם סייעתא דשמיא.

ודעו לכם שכאשר אתם מתפללים על המלמדים, הם אוהבים אתכם, כמובא בספר המידות, וכאשר הם אוהבים אתכם, הם משקיעים יותר בילדים שלכם.

ובנוסף תתחננו לה' בכל יום שיקרב את הילדים שלכם לחברים טובים ושירחיק אותם וירחיק מהם כל חבר רע. וגם תרבו בתפילות שהילדים שלכם ייצלו מכל הסכנות הרוחניות שיש היום בכל כלי המשתתף הטכנולוגיים ועוד ועוד.

אתם לא יכולים להיות עם הילדים עשרים וארבע שעות ביממה. אין לכם מושג מה קורה איתם באותן שעות ארוכות שהם מסתובבים במסגרות שלהם. אבל אתם כן יכולים להתפלל עליהם, והתפילות שלכם מלוות את הילדים ושומרות עליהם. תרבו בתפילות שתהיה להם אהבת תורה ויראת שמים וילכו בדרך הישרה.

וכמובן חייבים גם להשקיע זמן במעקב אחר הילדים שלכם, להיות בקשר עם הצוות החינוכי, לעקוב אחרי הלמידה ההתקדמות וההישגים של ילדיכם, ולא פחות חשוב אחרי ההתנהגות והמידות והתפילה שלהם. צריכים להיות תמיד עם אצבע על הדופק ולשבת עם הילדים לשיחות וללימוד.

ויש לנו כלל שלפוס צערא אגרא, לפי ההשקעה שלכם כך יהיה השכר שלכם בנחת מהילדים שזה האושר האמתי בעולם הזה ובעולם הבא.

ברכת

שבת שלום ומבורך!

שלום

צו השעה -
מנע נגע ומחלה מביתך
הפצת ליקוטי מוהר"ן לשמירה!

אמר רבי נחמן מברסלב:
הספר ליקוטי מוהר"ן, כשנמצא בבית, הוא שמירה, רפואה וישועה.

הזדרז להזמין: 052-2240696

מוסר הפרשה חידושים לפרשת שבוע

עיקר ההצלחה כשמכירים שהכל נעשה בכח התפילה

בפרשתנו מבואר אודות יציאת עם ישראל למלחמה מול בני מדין ומצוה התורה הקדושה: (במדבר לא ד) "אַלְף לַמִּטָּה אֶלְף לַמִּטָּה לְכָל מַטּוֹת יִשְׂרָאֵל תִּשְׁלָחוּ לַצָּבָא" הנה חז"ל (תנחומא מטות פרק ג) מפרשים שלא רק אלף אנשים מכל שבט נשלחו למלחמה, אלא כנגד כל אלף היוצאים למלחמה נשלחו גם אלף אנשים מכל שבט שיעמדו בתפילה. זו היא הצורה שעם ישראל נישא למלחמה, כי נצחונו של עם ישראל הוא על ידי התפילה (כאמור לעיל).

המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל (אור יחזקאל, אמונה עמ' ק"פ). עמד על דברי חז"ל, שמלשון חז"ל משמע שמכל שבט ושבת יצאו אלף לתפילה, והיינו שגם הם יצאו מחוץ למחנה יחד עם אלו הניגשים להרוג במלחמה, ושם עמדו להתפלל מנגד לאנשי המלחמה.

שאל הרב לוינשטיין, מדוע לא הספיק שיעמדו בתוך המחנה ומשם יבקשו רחמים על הלוחמים, למה הוצרכו לצאת במיוחד ולהתפלל דווקא מחוץ למחנה? וכן קשה, שהרי כל כלל ישראל ומשה רבינו הנמצאים במחנה ביקשו בתפילה שינצחו במלחמה, מדוע לא הספיקה תפילה זו והוצרכו לייחד מכל שבט אלף אנשים לתפילה, במקביל ממש ליוצאים למלחמה? אלא מבאר הרב לוינשטיין, כי קירבה האדם אל הרע והשקר גדולה מאוד, ומחשבת "כוחי ועוצם ידי" שהאדם תולה הצלחתו במעשיו ואינו מייחס אותה להקב"ה, טמונה ומושרשת כה עמוק בלב

בני האדם, עד שאם לא יגע האדם לעקור מקורו ההרורי כפירה אלו, לא יוכל למלט את נפשו מהם. אין הדברים אמורים רק בפשוטי עם, אלא אפילו הגדולים שבדור חייבים לעבוד על נקודה זו באופן מיוחד כל ימי חייהם. והנה היוצאים למלחמה עם מדין היו מן הגדולים שב עם, וכדאיחא בחז"ל (במדבר רבה כב ב) "החלצו מאתכם אנשים - צדיקים, כנאמרו: בחר לנו אנשים", וכידוע אפילו המספר בין תפילין של יד לשל ראש חוזר מעורכי המלחמה (סוטה דף מד:), ואם כן אלו היוצאים למלחמה לא היה בהם אפילו עוון קל כזה. ומכל מקום על אף גדולתם קרוב האדם למחשבת כפירה. לכן אפילו במלחמה מדין, שהכל יודעים שהיא מלחמת מצוה ובאים לנקום נקמת ה', יש חשש שכאשר ינצחו במלחמה יתלו את הנצחון בכוחם, והאדם מסוגל על ידי כוחותיו הרעים לומר כל מיני טיפשות שבעולם, העיקר לא להכיר שמכח השם יתברך נעשה כל זה.

ולכן באותה מידה שנשלחו אנשים למלחמה היו צריכים לצאת מן המחנה אנשים לתפילה, להורותם וללמדם בינה, שידעו שלא כוחם הוא המונח במלחמה אלא רק כח התפילה. לדבר זה לא הועילה הפילה משה רבינו והפילה כל ישראל שהיו במחנה, כי הוצרך שבשעת המלחמה עצמה יראו בעיניהם את כח התפילה, כי קרוב האדם למראה עיניו. ועל אף ידיעתם שבמחנה מתפללים עבורם, מכל מקום ראיית העיניים של נצחון המלחמה גוררת אותם לומר: "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החייל הזה", ורק על ידי ראיית האנשים העומדים בתפילה היו ניצולים מזה. כך רואים גם במלחמת עמלק שנאמר: "והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידו

פנינים חסידות ברסלב

שְׁמִיעָתִי מֵאֲבִי, שְׁשִׁמְעֵה מִמּוֹהֲרֵיךָ זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָהּ, שְׁעֵקֶר שְׂבִירֵית לִבָּבִי בְּחַצוֹת וְקִנּוֹת הוּא בְּהִרְגָּשׁוֹ מֵלֵת אֵיכָה אֵיכָה נִחְרַב הָאוֹלָם וְכוּ'. (שם א תרפ)

פעם אחת ישן הרב נחמן טולטשנינער זכרונו לברכה בחדר מוהר"נ, ושמוע איך שמוהר"נ מסדר תקן חצות ומתבדד לאחריה ואמר: "אתה יודע רצי עולם" אתה הרי יודע את הסודות של כל העולם, רבנו הקדוש הוא הרי הסוד של העולם, ואותי קרבת לרבי נזהר. והתחיל לבקש להשם יתברך, שייצית את רבנו יצחק"ל ויתקרב אליו באמת. (אבן"ה ברזל, שם סט"ו)

נוהגים היו אנ"ש מושבעה עשור בתמוז עד ראש חודש אב לעשות רקוד ולקפוץ אחר התפילה את הקצוץ הידוע על הפסוק "כי נחם ה' ציון", וכנהגם בכל השנה, אולם לאחר ראש חודש אב עד לאחר תשעה באב לא רקדו (שיש"ק שיה שרפי קודש ד קצא).

וגבר עמלק" (שמות יז, יא), ופירשו חז"ל (ר"ה דף כט:). "וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה, אלא כל זמן שישראל משעבדים ליבם לאביהם שבשמים היו מתגברים".

ההצלחה של עם ישראל היא רק כאשר מכירים שהכל נעשה בכח התפילה, וגם אותם הלוחמים האוחזים בחרב, צריכים באותה שעה לשעבד לבם להכיר כי לה' המלחמה.

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"

קו ההלכה הספרדי: *3030

הצורך הדבר מותר, בתנאי שאינו עושה לשם הנאה כלל. גליון שמעתיא עמיקתא בשם הגרש"ז אולמן שליט"א על פי דברי המשנה ברורה (הנ"ל).

ט. השומע כלי זמר בעל כרחו כגון באוטובוס וכדו' אינו עובר איסור ואינו צריך לאטום אזניו שהרי אינו מתכוין להנות. מן הרב חיים קנייבסקי (קרא עלי מועד פרק ב' אות ה' בתקונים).

י. המלמד מוזיקה לתלמידים שאם לא ילמד יספיד פרנסתו עבור ימים אלו רשאי לנגן עד שבוע שחל בו ת"ב. (חזון עובדיה עמוד קנח בהערות).

יא. קייטנה לילדים יש להקל להשמיע מוזיקה וכלי נגינה אם בלעדיה קשה לנהל את הילדים. (אמת ליעקב עמ' קכד בהגה).

יב. קלטות סיפורים אף אם משולבים בהם מעט שירים מותר לשומעם בימים אלו. (הליכות שלמה פרק י"א הגה 53).

יג. בסעודת מצוה הנערכת בימי בין המצרים הספרדים נהגו להקל ולהשמיע שירים המלווים בכלי נגינה. שו"ת חיים שאל (חלק א' סימן כא) והאשכנזים מחמירים בזה, ומכל מקום לכולי עלמא שירה בפה מותרת. מן הרב אלישיב זצ"ל (תורת המועדים ס"ה אות ג).

יד. יש מתירים בסעודת של ז' ימי המשתה ריקודים וכלי שיה ויכול כל אדם להיות שם ולשמוח בשמחתם. חזון עובדיה (עמ' קנח בהערות) ושו"ת משנה הלכות (חלק ו' סימן קט).

המנהג שלא לשמוע שירים ומנגינות בימי בין המצרים

אב ראוי להימנע אף משירה בפה. אור לציון (חלק ג' פרק כ"ה אות ב').

ד. אף ביום ראש חודש עצמו לא ישמע מנגינות, אע"פ שבשר מותר לאכול ביום זה. כן פסק באור לציון (הר"ל).

ה. אדם הסובל מדכאון, רשאי לשמוע שירים עד ראש חודש אב. וחולה עצבים מותר לו לשמוע כלי שיר אפילו ביום תשעה באב. כן פסק האור לציון (שם) ומותר לנגן בבתי חולים כדי לשמח את חולים ולחזקם. (הליכות שלמה פרק י"א הגה 54).

ו. מותר לשמוע זמר כשעושה רק על מנת להפיג בדידות או פחדים. (הליכות שלמה חלק ג' פרק כ"ה הגה 8).

ז. הנוהג במסורת וכדו' וצריך לשמוע מוזיקה על מנת שלא ירדם רשאי לשמוע, ואין להחמיר בזה דחמירא סכנתא מאיסורא. על פי הב"ה (ס' תקס) ומשנה ברורה (סימן תקס סעיף קטן י"ג).

ח. מי שזקוק ביותר לעשות התעמלות מוטעמי בריאות ולצורך כך צריך לשמוע זמר, בעת

א. ריקודים ומחולות נאסרו בימי בין המצרים משום שהם ימי אבל כללי לעם ישראל, כי ב"ז בתמוז הובקעה העיר ירושלים, ונכנסו האויבים והרגו באכזריות טף ונשים מעם ישראל, עד ט' באב שבו שרפו את המקדש. מן אברהם (סימן תקנ"א סעיף קטן י') והביאו המהר"ח פלאג' במועד לכל חי' (סימן ט' אות י"ח).

ב. מן הדין היה לנו להמנע מלשמוע נגינות מכלי שיר במשך כל השנה. סוטה (מ"ח עמוד ב') וגמין (ד' עמוד א'). אולם המנהג להקל לשמוע נגינות במשך השנה. המאירי (גיטין ז') וכן פסק בחזון עובדיה (עמ' קנב). אין לו לשמוע נגינות מיום שבעה עשר בתמוז עד לאחר תשעה באב. ואפילו שירים מטייפ וכדומה דינם ככלי זמר לענין זה. (הליכות שלמה פרק י"ד הגה ד'). ויש לאסור לשמוע נגינה אף לילדים מגיל חינוך. אגרות משה (אורח חיים חלק א' סימן כ"א אות ד').

ג. שירה בפה כשהיא דרך הודאה ובלי כלי נגינה מותרת, וכן להשמיע נעימה בתפילה, וכמו שנאמר "עבדו את ה' בשמחה בואו לפניו ברננה" וכל שכן בשבת. שדי חסד (פאת השדה מערכת בין המצרים אות י') וחזון עובדיה (עמ' קנב). ויש אומרים שמראש חודש

ליקוטים וסיפורים נפלאים - מטות מסעי

"לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה" (ל, ב)

בעיירה רופשיץ התגוררה משפחה ולה ילד משותק. דרכו של הצדיק רבי נפתלי צבי מרופשיץ לעבור לבית מדרשו דרך גשר צר הנוטה על פני הנהר. יעצו לבני המשפחה להניח את הילד המשותק על הגשר. הרבי מרופשיץ עלה על הגשר כשהוא שקוע בשרעפיו והילד כצפוי חסם את דרכו. חשב הרבי לתומו שהילד השתטח שם להנאתו, על כן דחקו ברגלו והורה לו קום!... ויהי אך יצא הדיבור מפי הצדיק מיד קם הילד ופינה את המעבר. וכתב בספר קב הישר בשם רכב אליהו, מעשה שארע בימיו שהיו יושבות כמה נשים והיו מדברות בענין שצריך אדם ליתן דו"ח אחר מותו על כל מעשיו, ותאמר אשה אחת מהם ע"ד שחוק אין אני יראה מזה, כי בבואי לדין לפני ב"ד של מעלה וישאלו אותי למה עשית זאת וזאת, אעשה את עצמי אילמת. לא היו ימים מועטים עד שנעשתה אילמת עד יום מותה. הרי שדיבור האדם עולה למעלה ועושה רושם.

"ככל היוצא מפיו יעשה" (ל, ג)

הרה"ח ר' יהושע הלר הי"ו למד בישיבת פוניבז' בבני ברק, והיה מקורב לראש הישיבה הגאון רבי יוסף כהנמן זצ"ל. הלה הבחין שבראש השנה נוהג הרב לאכול ביחידות, וגם כשנשא את הרבנית בזיווג שני, המשיך לנהוג כך. היות שתהיה על מעשה הצדיק, הרהיב עוז בנפשו, ושאל את הרב: "תורה היא וללמוד אני צריך. ילמדנו רבינו, מה הטעם שמעלת כבודו אוכל לבד בראש השנה?". נדהם הרב לשמוע, שמישהו שם לב למנהגו, וסיפר לו, מהי הסיבה: "בשנת ה'תרפ"ט נסעתי לארה"ב לערוך מגבית עבור הישיבה, היה זה לפני ראש השנה, הוזמנתי לסעודת ליל ראש השנה אבל הבנתי, שהמקום והחברה אינם מתאימים עבורי. הייתי נבוך ולא יכולתי לסרב. והנה עלתה במחשבתי תשובה הולמת - אמרתי למזמין, הנני נוהג לאכול בליל ראש השנה ביחידות, הלה קיבל את דבריי בהבנה, ולא נעלב. מאז אני נוהג לאכול ביחידות בליל ראש השנה, כיוון שכך יצא מפי, וככל היוצא מפיו יעשה".

"לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה" (ל, ב)

מובא מהחתם סופר ז"ל, במסכת מכות (כד). שנינו "ודובר אמת בלבבו" (תהלים טו, ב) כגון רב ספרא. מסביר זאת הריב"ן (רבי יהודה בן נתן, חתנו ותלמידו של רש"י) על פי המסופר בשאלתות דרב אחאי גאון לפרשת "ויחי", שלרב ספרא היה חפץ למכירה, ובא אדם אחד וביקש לקנותו בסכום מסוים, וכיוון שרב ספרא עמד אותה שעה באמצע קריאת שמע, לא ענה להצעת המחיר שלו. סבור היה האיש, שרב ספרא לא נאות למכור את החפץ במחיר המוצע על ידו, ומיד הציע סכום נוסף תמורתו. כשסיים רב ספרא את תפילתו, אמר לאותו קונה, קח את החפץ במחיר שהצעת בראשונה, כי גמרתי בלבי למכרו במחיר זה. לכאורה מה המקור בתורה המורה לנו, שאדם צריך לקיים לא רק מה שדיבר בפיו, אלא גם את מה שחשב בלבו? אלא י"ל על פי המובא במסכת

שבועות (ט). דרשת חכמינו ז"ל על הכתוב "ושעיר עיזים אחד לחטאת לה' (כח, טו), חטא שאין מכיר בו אלא ה' יהא שעיר זה מכפר, כיצא בכך נפרש את הכתוב שלפנינו "איש כי ידור נדר לה'..." "ככל היוצא מפיו יעשה", אפילו נדר שאדם קיבל על עצמו במחשבה בלבד ורק ה' יודע על כך, חייבים לקיים כאילו ביטאו את הנדר בפה.

"לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה" (ל, ב)

נראה לי בס"ד יש אדם מוציא דברים מפיו בתפלתו בטעות ששואל דבר שהוא רע לו, כמו שאמרו חז"ל במדרש באחד שהיה הולך רגלי במדבר והיה עייף מאד והתפלל לפני הקב"ה שיזמין לו חמור, והיה צריך לבקש תזמין לי חמור שארכוב עליו, ונעשית שאלתו תיכף, שנזדמן שר אחד רוכב על אתונו והלך אחריה עיר קטן וימצא זה האדם הולך רגלי, ויאמר לו הנה עיר קטן הוא וטורח בהליכה תרכיבהו על כתפו ותביא אותו עמי לבית. ויען האיש ויאמר אני עתה התפללתי שיזדמן לי חמור שארכב עליו ולא שהוא ירכב עלי. כל זה יזדמן באנשי דעלמא, אבל ברצות ה' דרכי איש, אף על פי שמוציא דברים מפיו לרעה הקב"ה יתקן. (בן איש חי)

"מקצת שבחו של אדם אומרים בפניו, וכולו שלא בפניו" (עירובין יח, ב)

בחור אחד, שהיה מוקף בבעיות רגשיות מכל סוג, נשלח על ידי אביו למטפל רגשי. לאחר מספר פגישות הזמין המטפל את האב ואת בנו לפגישה משותפת. כאשר הגיעו, הנהנו לשלום בנימוס וניגשו לנושא שלשמו התכנסו. אמר המטפל לאב: תקשיב לי, ידידי הנכבד! **בן המתוק אומר שאתה לא מספיק מאמין בו, שאתה לא מספיק אוהב אותו, שאתה אף פעם לא מחמיא לו!!** האב נדהם: אני? לא מחמיא לו??? **אני איני אוהב אותו??? כיצד הוא מסוגל להגיד דבר כזה???...**

לעי"נ

הרה"צ **פנחס בן ר' בנימין בינוש**
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - מטות מסעי

ישראל יעלה חלקם להיות יחד עם בני שמעון, לכן העדיפו להשאר בחוץ לארץ עם 'חברים טובים' מאשר בארץ ישראל עם חברים שאינם טובים.

וכך אמרו שפעם שאל 'ראש הישיבה' את אחד הבחורים שהתחבר לחברים מפוקפקים... שמה תדע מהו פירוש תיבת 'ותמגר' שבתפילת שמונה עשרה? משלא ידע הבחור את פירוש המילה, אמר לו רה"י, אף אני לא ידעתי פירושה של תיבה, אבל זאת אדע - כי איננו דבר טוב, כי התבוננתי על שכני וידידי וראיתי שכולם מינים רעים הם - לפנינו 'תעקר ותשבר' ולאחריו 'ותכלם ותשפילם', ה"י מכל אלו...

איתא בשלה"ק ז"ע (של"ה יומא, דרך חיים נז) ש'חבר' נקרא בשינוי אותיות גם כן, וזהו סדרו אם הוא 'בחר' כלומר אדם 'נבחר' וטוב, אזי 'חבר', היה חבר עמו, אך באם הוא 'חרב' והולך בדרכי עקלקלות אז 'ברח' ממנו בכל כוחו. (באר הפרשה)

**"גדרות צאן נבנה
למקננו וערים
לטפנו" (לב, טז) "בנו
לכם ערים לטפכם
וגדרות לצאנכם"
(לב, כד)**

רפאל היה איש עסקים מצליח בקנה מידה עולמי, לרפאל היה ילד בן שבע בשם מושי, יום אחד מושי מצלצל לאביו באמצע יום העבודה ושואל "אבא כמה אתה מרוויח לשעה?"

האבא, שהיה באמצע עסקה,

הגיב "אתה מפריע לי בבקשה אל תצלצל אלי בשעות העבודה". מושי מחשב מתי אבא מסיים את העבודה, וכשאבא ברכב הוא מצלצל ושואל שוב "אבא כמה אתה מרוויח לשעה?"

רפאל גוער בו "מושי אני באמצע שיחה בטלפון השני אל תפריע לי".

רפאל מגיע הביתה ומושי מיד פונה אליו "אבא כמה אתה מרוויח לשעה?"

רפאל מאבד את הסבלנות וצועק על מושי "אולי תפסיק להטריד אותי כל היום, מה זה משנה לך כמה אני מרוויח..."

מושי הולך לחדר עם פנים נפולות, רפאל קצת מרגיש לא נעים הוא הולך לחדר של מושי ואומר לו "מצטער שצעקתי עליך".

מושי לא מתייחס לדברים ושוב שואל את אבא כמה הוא מרוויח... רפאל אומר לו "אני מרוויח בערך מאה דולר לשעה, למה זה כל כך משנה לך?" מושי פותח את המגירה מוציא ממנה קופה קטנה ומגיש לאבא את כל חסכוניותיו... "אבא יש כאן חמישים דולר תוכל אולי להקדיש לי חצי שעה?"

"ויקצוף משה על פקודי החיל" (לא, כד)

מסופר על רבנו החפץ חיים ז"ע"א, שהיה זקן מופלג, ובנה את סוכתו במאמצים מרובים. לאחר שגמר את בנייתה, באה אשתו ואמרה לו, שאם היה מעמיד סוכתו בקצה השני של החצר, היה הדבר יפה יותר, מיד הלך החפץ חיים עקר סוכתו, והעמידה בקצה השני. שוב יצאה הרבנית, והפעם אמרה לו שבאמת עכשיו היא רואה שהמקום הראשון היה יותר יפה ונוח. בלי אומר ובלי דברים הלך החפץ חיים בשלוח נפש, פירק את סוכתו, בנהא בשלישית, והעמידה שוב במקומה הראשון.

כאלה היו רבותינו גדולי ישראל, מעבירים על מידותיהם ונוהרים מהכעס פנימי וחיצוני כאחד.

(כתונת פסים)

בספר "אהבת מישרים" כתב, שמלחמת העולם הראשונה שפרצה בשנת תרע"ד היתה בגלל הכעס, שכן השליט הרוסי סזונוב כעס על שפחתו

שהקדיחה תבשילו, ובאותו רגע התקשר אליו השר הגרמני, כדי לנסות להשכיך שלום ושלוה, אך בהיות השר הרוסי בכעס רב, צעק ורתח בטלפון, והשר הגרמני לא טמן ידו בצלחת, וממילא פרצה המלחמה הנוראה, שגרמה לנשים רבות להיות אלמנות, ולבנים רבים להיות יתומים. והכל נגרם, כתוצאה מן הכעס.

רבותינו הזהירונו מאד בענין הכעס, שעל ידו אפשר לאבד גם את שלוותו, וממש לאבד את כל חייו. מעשה בשועל

שהסתבך ביער ופגש באריה רעב, ראהו האריה ושאג, מדוע לא הביא טרף עד עתה, וכמעט עמד לשסע את השועל, ענהו השועל בערמה ובחכמה, שאריה גדול וחזק ממנו עכבו עד כה. כעס האריה כיצד יתכן שיש משהו חזק וגדול ממנו, ענהו השועל, שמוכן הוא להראותו לאריה "היקר".

מיד לקחו לשפת הבאר והאריה ראה את בבואתו שלו במים, עמד ושאג, וכנגדו השתקפה דמותו בשאגה אדירה, החליט להסתער וקפץ פנימה ברוב כעסו... והשועל ניצל.

"ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד" (לב, א)

נוראות כתב בש"ך עה"ת (מטות ד"ה ומקנה רב) לבאר את טעם הדבר מדוע לא רצו בני גד ובני ראובן לעלות עם יתר עם הקודש אל עבר הארץ הטובה והרחבה, אלא מאחר והם היו 'בדגל' אחד עם מחנה שבט שמעון (כי כך היה סדר הדגלים, שבדגל בני גד היה מטה ראובן ומטה שמעון) ולאחר שחטא זמרי בן סלוא נשיא בית אב לשמעוני, שוב לא רצו בני גד ובני ראובן להיות בכפיפה אחת עם 'חברים רעים' - כי חששו שמה אף בארץ

ליקוטים וסיפורים נפלאים - מטות מסעי

"בגורל למשפחותיכם" (לג, נד)

בכפר גינז-ריסקא, הסמוך לעיר סאנטוב, התגורר יהודי תלמיד חכם גדול ועשיר מופלג ושמו ר' יעקב פרנקל, שהיתה לו בת יחידה.

כשהגיעה לפרקה, נסע ר' יעקב לרבינו החתם סופר וביקש ממנו שיציע לו עבודה בחור כהלכה.

הציע לו רבינו שני בחורים. האחד, מי שהיה לימים הגה"ק המהר"ם א"ש; והשני רבי איציקל קראלער זצ"ל, בעמח"ס "זבד טוב". אך זאת ביקש מר' יעקב, כי יואיל בטובו להזמין לאכסנייתו ולדבר אתם, משום ששניהם מוכשרים ביותר, ורק אחרי השיחה יבחר באחד מהם.

למחרת שב ר' יעקב לרבינו ואמר לו, כי אין ביכלתו להחליט, כי שני הבחורים מצאו חן בעיניו...

אמר לו רבינו, שיביא את בתו לפרעשבורג והיא תבחר באחד מהם. אך גם הבת לא יכלה להכריע בדבר. משום כך, הציע לו רבינו להפיל גורל. כשעשו את הגורל, נפל הפור על רבי איציקל קראלער זצ"ל, והשידוך נגמר הדבר בכי טוב.

אולם, רבי איציקל קראלער לא האריך ימים, ובינתיים נתאלמן גם המהר"ם א"ש מאשתו, ונשא בזיווג שני את אשת רבי איציקל, בתו של ר' יעקב פרנקל זצ"ל.

על כך היה מפטירים: "כמה גדול כחו של רבינו, שהציע את שניהם, ונתקיימו דבריו הקדושים במלואם".

כל הקורא היטב את הסכמתו של המהר"ם א"ש על הספר "זבד טוב" של רבי איציקל קראלער, ימצא ראייה לדבר זה אשר קרהו. (ספרא דמלכא)

"ואם לא תורישו את ישבי הארץ מפניכם והיה אשר תותירו מהם לשכים בעיניכם ולצנינים בצדיכם וצרתם אתכם על הארץ אשר אתם יושבים בה" (לג, נה)

כתב רבינו האור החיים הקדוש לפרש את הפסוקים, שאם עם ישראל בכניסתם לארץ ישראל, לא יורישו ויגרשו את האומות, ויחשבו הדבר לריווח ושמחה שיהיה להם עבדים בשפע, טעות היא בידם, ואדרבה נהפוך הוא והם הגויים יהפכו לקוצים בעיניהם של בני ישראל.

בני גד ובני ראובן אמרו למשה רבינו על סף כניסתם לארץ, שרוצים להישאר בעבר הירדן, מכיון שיש להם הרבה מקנה צאן ובקר, ומשה אומר להם "האחיקם יצאו למלחמה ואתם תשבו כאן?" והם עונים "גדרות צאן נבנה למקננו וערים לטפנו", מיד לאחר מכן נבוא ונלחם ורק אז נחזור למושבותינו.

משה רבינו מסכים איתם ומאשר, אבל בדבריו של משה יש שינוי מדבריהם, משה עונה להם "בנו לכם ערים לטפכם וגדרות לצאנכם". בעוד שהם הקדימו את גדרות הצאן לפני ערי המגורים לטפם ומשה אומר להם קודם ערים לטפכם ואחר כך גדרות לצאנכם.

משה רבינו מלמד אותם ובאמצעותם את כולנו מה צריך להיות סדר העדיפויות בחיים שלנו, קודם כל דואגים לילדים ואחר כך לכסף. אמנם הכסף הוא דבר חשוב ואפשר באמצעותו לעשות

הרבה דברים טובים אבל אסור בשום אופן שזה יבוא על חשבון הדברים החשובים באמת כמו משפחה, אשה וילדים.

פעמים רבות נראה לנו שמכיוון שאנחנו עובדים כדי לפרנס את משפחותינו הרי שאנחנו עושים למענם, אבל הילדים זקוקים לזמן האיכות איתנו ולחינוך שלנו יותר מהכסף שלנו ועלינו להצליח לעשות את סדר העדיפויות הנכון.

"למען לא ניגע לריק..."

"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים" (לג, א)

התורה ממשיכה ומונה מ"ב מסעות מיציאתם ועד כניסתם לארץ.

הפלא הוא שלמרות שהיציאה ממצרים היתה מיד במסע הראשון! למרות זאת גם ההמשך נחשב בתורה ליציאה ממצרים.

משתמע מכך שיציאת מצרים היא משימה שאיננה מסתיימת אף פעם, כל יציאה יוצרת מצרים חדש, כל מצב חדש אף שהוא שיחורר מהמצב הקודם אך במקביל הוא מכניס אותנו למצרים חדשה.

הבעל שם טוב הקדוש אומר שלכל אדם יש בחייו מ"ב מסעות ועלינו להתקדם קדימה עד שנגיע למטרה סופית ונשכון כולנו בארץ ישראל ובית המקדש השלישי בקרוב ממש.

ליקוטים וסיפורים נפלאים - מטות מסעי

הדם. נשאלת השאלה מדוע א"כ לא צוותה תורה לעשות אותם סימנים גם לעולי רגלים אשר היו הולכים ממקום למקום ושואלים על הדרך העולה לירושלים, מדוע לא יציבו להם סימנים? אלא, הטעמים מרוב החזו"א זצ"ל, אילו יבוא רוצח ושאל על הדרך לערי מקלט, יכול להיות מצב כי כל זמן מה יבוא רוצח אחר ושאל, ואחריו עוד אחד, וימצא כי ישמעו הרבה על רציחה, ואת זה רצתה התורה למנוע כי השמיעה החוזרת ונשנית בכחה לקלקל הנפש, ולכן הציבו

סימנים וחיצים שלא יהיה

עליו לשאול וידע את הדרך לבדו, משא"כ עולי רגלים בעלותם להראות פני ה' אדרבא התורה דווקא רוצה שיבואו לכל עיר ושאלו בכל מקום הא"י עולים לרגל והא"י היא הדרך וע"ז בוודאי יצטרפו אליהם ויעלו עמהם לרגל לראות פני ה' ולכן לא הציבו להם סימנים.

כן הוא הוסיף החזו"א גם בענייני פרנסה האוניברסיטה הדואגים לכלכלתם, אילו יקשה עליהם מלאכת הכספים ויצטרכו לסובב בעולם ולדאוג למגביות ולתרומות הרי בכך ישמעו ממציאותם ויכנסו לתודעת ההמון, וזה אין חפץ להקב"ה, לכן הוא מספק להם כספים וכלכלתם בהשקט שיבנו ויעשו, העיקר שיהיה בשקט, אבל מי שבונה ישיבה,

מי שבונה תורה, אדרבא הקב"ה רוצה שישמעו עוד ועוד על מעלת וחשיבות התורה ובכך יתקדש שם שמים בעולם, לכן עושה הקב"ה שיהיה לו קשה לגייס כסף כדי שיצטרך לסוב על פני העולם כולו ולעורר את העם ולדבר אל ליבו על תורה ועל מעלתה ומעלת לומדיה.

וסוף דבר יהיה, שלא רק שהגויים ישתלטו על חלקים שאין בני ישראל דרים בהם, אלא אפילו במקומות שכבר התיישבו וזכו בו ישראל, ישתלטו הגויים עליהם ויגרשו אותם.

ובזה מפרש רבינו הקדוש, איך כתוב כאן 'והיה' שהוא לשון שמחה, והרי מדובר כאן על עונש אם לא יכבשו את הארץ? אלא מפרש רבינו, שאם עם ישראל יהיו בשמחה ויחשבו שיהיה להם ריוח מזה שלא יכבשו ויגרשו את הגויים מהארץ, ויהיה להם

עבדים בשפע, הם טועים טעות

חמורה, ולא רק שלא ירויחו, אלא יפסידו שיבואו אומות אלה שלא הורישום, והם ישתלטו על החלקים שכבר יושבים בהם ישראל.

"והקרייתם לכם ערים ערי מקלט תהיינה לכם ונס שמה רצח" (לה, יא)

מפסוק זה למדו חז"ל (מכות י') שהיו סימנים וחיצים שכוונו את הרוצחים להגיע לעיר מקלט.

בספר טללי אורות (פר' וזאת הברכה) הביא מעשה: מרן הרב מפונב' תינה לפני מרן בעל ה"חזון איש" צערו וכאבו כי בשעה שהוא מכתת רגליו בכל העולם יום וליל ללא מנוח ושהות על פתחי נדיבים ותורמים לקנין וקיום הישיבה הק', הרי בזמן זה הולכת

ונבנית להבדיל אוניברסיטה, והנה היא פורחת ונבנית בניינים ע"ג בניינים, אגפים ע"ג אגפים, ללא קושי וללא טרחה מרובה. השיב לו מרן החזו"א על אתר, ידוע כי התורה צוותה להציב סימנים לרוצח שנס לערי מקלט שיידע את הדרך לברוח מגואלי

אין נפלו? - גיבורים!

סיפר אאמו"ר בעל שיח יעקב יוסף זצ"ל: בשעת השחרור ממחנות העבודה, התחושות היו מעורבות, וכל אחד הגיב בצורה שונה: היו אנשים שבכו תמרורים, הביעו את רגשותיהם שפרצו לאחר שנות סבל אימות, והיו אנשים מאופקים, כאלו ששמרו את כל סערת הרגשות בתוך הלב פנימה, ולא הזילו דמעה...

והנה, לאחר זמן גילינו תופעה מעניינת: אותם אנשים 'גיבורים' ומאופקים, אלו שלא הסכימו להביע את הרגשות הכואבים, דווקא הם לא שרדו, דווקא הם נבלו ואיבדו את טעם החיים... ואילו דווקא אלה שבכו והיו נראים חלשים כל כך, דווקא הם שרדו, התחזקו ואף הקימו בתים מפוארים...

זמן רב ניסיתי לפתור את החידה, כיצד ייתכן שדווקא החלשים שלא יכלו לכלוא את רגשותיהם - דווקא אלה התחזקו בסופו של דבר?

אולם לאחר זמן הבנתי, שהאנשים החלשים, אלו שבכו, הם משכו תשומת לב, החיילים שראו אותם ניגשו אליהם, שוחחו איתם ועודדו את רוחם... האנשים האלו היה להם גב, היתה להם תמיכה רגשית, ולכן הם הצליחו בסופו של דבר להשתקם ולבנות את חייהם מחדש!

אבל הגיבורים? הם נשארו גיבורים, לא הסכימו לדמעות שלהם לפרוץ, לא משכו תשומת לב ולא קיבלו אותה, אף אחד לא שם לב אליהם ולא חזק את רוחם, ולבסוף - טבעו ביאושם...

(נקודות של אור - ספינקא)

{ אז נדברז }

פרשת מטות מסעי תש"פ | עלון מספר: 473 | לסדר: "אלוף נעורי אתה"

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

כל שותפות שלכם

מחזקת את ידינו...

די להזנחה... הגיע הזמן לפתור בעיות בחיים...

השבוע אני רוצה לצאת במגבית!!! קוראים יקרים לא לדאוג... אני לא אכביד אליכם... אנא מכם... תקראו עד הסוף... "אתה יודע שאני אף פעם לא פניתי אליך... וזה לא דרכי... אבל הפעם לא יכולתי לעמוד מנגד וכו' וכו'" **ובכן!!!** אני מכיר מקרוב יהודי אחד שיש לו הרבה קשיים בחיים... קשיי פרנסה... בעיות עם הילדים... גם בריאות... שידוכים... התמודדויות במשפחה... ואני יודע **שאתה!!!** אתה קורא יקר יכול לעזור לו... **כן... אתה!!! ובלי** להוציא כסף... **ובלי** להתאמץ...

אתה יודע איך??? אתה הרי **בלאו הכי** קם כל בוקר!!! אתה **בלאו הכי** הולך כל יום להתפלל שחרית!!! אתה **בלאו הכי** מתפלל במנין ואומר פסוקי דזמרה ותפילת שמונה עשרה... את כל זה אתה עושה **בלאו הכי!!!** אז יש לי בקשה אחת צנועה ממך... היות ואתה כבר **בלאו הכי** מתפלל... תעשה מאמץ **להשקיע!!!** להשקיע בתפילה... להתפלל יותר בכוונה ועם כל הלב... ואם אתה תעשה את המאמץ הנוסף הקטן הזה אתה יכול להושיע אותו ולהביא לו את כל הישועות. **לא!!! לא ביקשתי ממך** שתצטרף לאמירת תהילים... גם **לא ביקשתי ממך** צדקה... **לא ביקשתי ממך** לעשות משהו שאתה עדיין לא עושה... אני מדבר איתך על מה שאתה **כבר כן עושה!!!** אתה כבר מתפלל... אבל חסרה השקעה!!! **וההשקעה הנוספת הזו היא פה ההנהגה!!!** אם תשקיע בתפילה... אתה יכול להביא לו הישועות... תעשה טובה... גמילות חסדים... אנא... אל תעמוד מנגד.

אוי... כמעט שכחתי להגיד לך... אתה יודע מי זה האיש הזה??? לא תאמין!!! **זה אתה!!!!!!**

מה שאמרתי לך עכשיו... זה לא אני!!! זו משנה מפורשת בפאה שכולנו אומרים מידי יום!!! וזו גמ' מפורשת בדף היומי השבוע... שלמרבית הבושה הפעם ראשונה ששמתי לב למה שכתוב שם... מידי בוקר אנו אומרים: אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקדן קיימת לו לעולם הבא... ואלו הן... **וענין תפילה!!!** מה כתוב כאן??? שתפילה עצמה (בלי **ענין** תפילה) זה מהדברים שאדם **לא!!!** לא אוכל פירותיהן בעולם הזה... אדם שמתפלל בלי כוונה... בלי עיון... בלי השקעה... אז הוא אמנם מקיים מצות תפילה!! אבל זה מסוג המצוות שעליהם נאמר "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא..." **אה... אבל תכל"ס... הרי התפללתי על משהו...** ולא מספיק לי שיש פה מצוה... אני צריך שה' גם ישמע את תפילתי ויושיע אותי??? אה... אתה רוצה שהתפילה תהיה מהדברים ש"אדם אוכל פירותיהן גם בעולם הזה??? בשביל זה לא מספיק תפילה... בשביל זה צריך תוספת שנקראת **ענין** תפילה!! תוספת של השקעה ותשומת לב!!! ואז תראה עין בעין את הפירות שה' שומע את תפילתך... **אם שמת לב: בסה"כ הסברתי את המשנה עם שוטנשטיין!!!**

שתפילה כמות שהיא זו מצוה!!! אבל בשביל שהיא תפעל ותראה פירות כאן צריך **ענין!!!** **עכשיו!!! מה הסקופ הגדול?** שאותה משנה בפאה שאנו אומרים מידי בוקר... המשנה עצמה בכלל לא מזכירה את עיון תפילה... במשנה כתוב רק שכיבוד אב ואב וגמילות חסדים זה מהדברים שאדם אוכל וכו'... **אבל עיון תפילה זו כבר הוספה של רבי יוחנן!!!** והגמ' שואלת: מאיפה לקח ר' יוחנן שגם עיון תפילה זה מהרשימה? (בפרט אם המשנה לא מנתה את זה... מנין לר'...) עונה הגמ': שר' יוחנן סובר **שעיון תפילה זה בכלל גמילות חסדים שנא' גומל נפשו איש חסד (לשון רש"י)!!!!** מה פירוש??? ר' יוחנן היה מגיע כל בוקר לתפילה... והיה רואה יהודים שסוחבים איתם את כל הבעיות של החיים... קשיים... צרות... התמודדויות... והם מגיעים לתפילה... ו... ומגלגלים תפילין...

ר' יוחנן חשב לעצמו: ר' יוד: לא חבל עליך ? ! ? יש לך כ"כ הרבה בעיות בחיים... ואתה כבר **בלאו הכי** מתפלל!!! **בלאו הכי** אתה גורר את עצמך איכשהו לבית הכנסת... אתה **בלאו הכי** יושב מול הסידור ומתפלל... אז לא חבל??? טיפה יותר השקעה... טיפה עיון תפילה... ובאותו מחיר ה' גם ישמע את התפילה... ולא רק תקיים מצות תפילה וזהו... לא חבל??? ר' יוחנן יושב והלב שלו נקרע... ממש בל תשחית... זה... זה כמעט גובל במזוכיסטיות... אנשים כבר מחזיקים את הצ'ק בידיים... הם כבר מתפללים... ובמקום להשקיע עוד טיפה בעיון תפילה ולהיוושע... הם מוותרים על הזיכוי הזה... זה ממש בל תשחית... חבל על הזיכוי הזה...

לרבי יוחנן לא היתה ברירה והוא פנה לציבור בתור מגבית גמילות חסדים!!!

רבותי: אני לא פונה אליכם ממקום של חיזוק בעבודת תפילה... אני מדבר כעת בתור **גמילות חסדים!!!** יש פה יהודים שיש להם קשיים בחיים... יש להם משאלות לב דחופות שהם צריכים אגרוויסע ישועה... ואפשר לקבל את זה בקלות... פשוט לקחת את התפילה שאנחנו **כבר** מתפללים וקצת יותר להשקיע!!! אנא... אם אתם לא רוצים להשקיע ממקום של חיזוק בתפילה לפחות תשקיעו את זה ממקום של הגמ"ח המרכזי... ממקום של גמילות חסדים מול עצמכם... תעזרו לעצמכם... **רבי יוחנן מלמד אותנו פה שיטה מאוד מפתיעה ומעניינת בחיזוק בתפילה:** אני תמיד ידעתי שצריך להתחזק בתפילה ממקום של... של חיזוק בעבודת ה'... אבל רבי יוחנן מגיע מזוית אחרת לגמרי: מזוית של גמילות חסדים... ממקום של... חבל... די להזנחה... אל תזניח את משאלות הלב שלך... יש לך צרכים... יש לך קורונה שהיית רוצה לסיים איתה כבר... ואתה בלאו הכי כבר מתפלל... אז רק טיפה יותר להשקיע בתפילה!!! כן... כמו שלפעמים אני מקבל קריזה להתחיל לאכול בריא... או לטפל בשיניים... או לשפץ את הבית... כי... כי עד עכשיו הזנחתי ודי... הגיע הזמן להפסיק להזניח... על אותו משקל!!! עד עכשיו הזנחתי את משאלות הלב שלי!!! אז הנה!!! הגיע הזמן להפסיק להזניח אותם ולהתחיל להשקיע קצת יותר בתפילה... כמה פשוט... כמה זה זועק... קום כבר... קרא אל אלוהיך...

“

יש מלון יעודי ויש ישיבה יעודית!!! חשוב לדעת זאת....

התופעה שצפה על פני השטח בימים אלו ומטרידה הרבה אנשים זה הבחורי ישיבות שלפניו מצאו את עצמם ללא מסגרת ואין מי שילוקח עליהם אחריות... אז כבר הוזכר כאן **שאין פה שום דבר חדש ומרגש!!!** כי זו תופעה שתמיד קיימת... בחור בן שש עשרה שהולך לישיבה שיש בה יותר משש מאות בחורים... **במילים אחרות הוא נזרק לחלל העולם...** רק בימים כתיקנם הוא נמצא בתוך איזשהו מתחם וישנה מין תחושה כאילו משהו שם עליו עין... אבל עכשיו זה צף פתאום על פני השטח... פתאום מגלים שהבחור הזה למעשה בודד בעולמו... אין לו קשר עם אף אחד שדורש בשלומו... אף אחד לא לוקח עליו אחריות...

כאן צריך להדגיש: **אין שום טענה על הנהלת הישיבה!!! אני מוחה!!!** אף אחד לא חשב לרגע שצוות של פחות ממניין רבנים יכול לתת מענה למסות כאלו אדירות של בחורים כ"י... מי שחלם שלבחור הזה יהיה רב שיוכל להסתכל עליו הוא פה המדומיין... זה מה שיש!!! רציתם את זה... נלחמתם להתקבל... אז בבקשה... על הישיבה עצמה אין שום טענות... על מי כן?? לא יודע על מי... **אני בעד להאשים את הבחורים!** יותר נכון: את האוירה החברתית הכ"כ שקרית שהייתה לו בישיבה... (או עוד יותר מדויק: הייתי מאשים את מי שדאג להכניס את האוירה הזו) שהכניסו לו בראש שאם הוא ילך לישיבה פלנטית משהו יהיה פה מאושר... וכאן היתה טעות קטנה... הוא היה בטוח שהמאושר יהיה הוא... אבל כנראה שהתכוונו למשהו אחר...

זה לא פשוט!!! יש פה התלבטות אמיתית!!! אני באופן אישי חויתי דוגמא אישית שחרותה בזכרוננו בתור בחור... היה זה בשנה השניה של הישיבה שלמדתי בה... הרישום היה קריטי לעתיד של הישיבה!!! והגיע שיעור א' יחסית טוב... ואז קרה דבר עצוב... היה תפוח אחד רקוב!!! בחור אחד מקולקל לגמרי... שהלך וקלקל שבעה בחורים יחד איתו... מורי ורבי שלי... א' מיד זרק אותו וישיבה... כי בחור שמקלקל אחרים אחת דתו... "לא תחמול ולא תכסה עליו". אבל תכל'ס... יש פה עוד שבעה בחורים מקולקלים! שאם אתה רוצה להציל את הישיבה אתה חייב לזרוק **גם אותם...** פה הראש ישיבה נעמד בקנאות ולא הסכים בשום אופן לזרוק אותם מהישיבה!!! ולמה?? הם בחורים **שלי...** זה בחורים שהתקלקלו **אצלי...** זה אסון שקרה **לנו!!!** זה פח זבל שהתפתח **אצלי...** איזה מין חוסר אחריות מצדיק לזרוק אותם מהישיבה?? קבלתי אותם לישיבה מתוך הנחה שאני לוקח עליהם חסות... והנה... קרה מה שקרה... אז זהו?? מה... פתאום להתנער מאחריות ולזרוק אותם?

ואל תשאל... זה היה סיפור שלם... הופעל עליו לחץ אדיר... ו... לא משנה כעת הפרטים... בסוף היו שדאגו שהבחורים האלו יזרקו והראש ישיבה לא סלח לעצמו... וכל הזמן הוא התבטא בתובענות כלפי עצמו: במקום שאהיה נשר יעיר קינו על גזוליו ירחק... בגדתי בהם ושלחתי אותם מעל פני וכו' וכו'... **הסיפור הזה עומד לנגד עיני כדוגמא מוחשית לפלונטר אמיתי ומורכב שקיים היום...** כשאני נזכר בסיפור הזה... ואני שואל את עצמי... האם את הילד שלי אני אשלח לישיבה של מורי ורבי...?? אההמ... לא יודע... לך תדע... תאר לעצמך שיהיו שם כמה בחורים כאלו שהתקלקלו בישיבה ומו"ר לא יסכים לזרוק אותם... אז הילד שלי יצטרך להתרועע עם בחורים לא בדיק... **אבל!!! מאידך גיסא...** אני בעצמי הרי הייתי באותה פנימיה עם בחורים כאלו... ותכל'ס הבחורים האלו משום מה לא קלקלו אותי... ומאידך: אם יצא ממני משהו היום ואתה כעת קורא את העלון שלי זה... זה... זה מגיע משם!!! ממה?? מאותם בחורים מקולקלים?? לא... אלא ממה?? מזה שכל בחור בישיבה (כולל הבחור המקולקל) היה לו מלאך שמכה על קדקדו... מכיר אותו עד הסוף... והולך איתו ברוחו ומוביל אותו לאן שהוא יכול להגיע... אז כשזה היה נוגע לבחורים שהתקלקלו אצלו בישיבה אז הוא שילם מחיר... מחיר תדמיתי... מחיר של חיים לא קלים... (כי הכי קל לזרוק... והכי **קל** זה להמשיך לשאת) וכשזה היה נוגע אלי... אז הוא לקח עלי אחריות מלאה ולרעות אותי ולדחוף אותי עם כל העוצמה וכל האישיות שלי נדקפת אליו...

אין מה לעשות!!! זה הולך ביחד!!! אי אפשר להפריד חשבונות!!! זה בדיוק כמו חשבון בנק שיש **הוצאות** ויש **הכנסות**... אם אתה רוצה להגיע לישיבה טובה!! מפוצצת!! מרשימה!! עם שם טוב!! הממשעות היא שאתה מגיע פה לתעשייה של **מצוינות!!!** אי אפשר לזלזל בכך הזה... ברור שבישיבות האלו נמצאת הסחורה הכי טובה... וב"ה... יוסף ה' עליכם ככם אלף פעמים... כן ירבו הישיבות המובחרות... אבל!!! יש לזה מחיר!!! אל תצפה שיש ישיבה כזו תקח אחריות מוחלטת על כל בחור!!! **כי זה לא הולך ביחד...** אדרבה... הישיבה הזו מיועדת באופן רשמי לחומר הטוב!!! שזה אומר שאם מגיע כעת קורונה והבחור לא לגמרי עומד בקצב... אז כל טוב... הוא נדחק לצד ונפלט החוצה ואף אחד אפילו לא יודע...

אין סיבה שזה לא יקרה!!! ואין שום טענה על ישיבה כזו!!! כי מי שהגיע לכאן... ידע בדיוק לאן הוא הגיע... הוא מבין שאם הישיבה הזו נחשבת ליגה... זה רק בגלל שהיא **"ישיבה יעודית!!!"** פה המקום למצוינים... אם אתה לא עומד בקצב... אז אוטומטית אתה זז לפניה... **ואל תבא בטענות** למה אף אחד לא ניגש אליך... כי תבין: אם היו ניגשים פה לכל בחור ומהלכים אותו לפי הקצב והרמה שלו... הישיבה כבר לא היתה מרשימה... ואתה!!! אתה בעצמך לא היית רוצה להגיע אליה... **תדע לשלם את המחיר!!!**

לעומת זאת אני... למדתי בישיבה שאין לה שם בכלל... ולמה?? למה לא היה לה שם?? **בדיוק בגלל זה!!!** כי הרב כן לקח אחריות אישית על כל בחור... וברגע שבר נושא כל בחור על לבו המשמעות היא שהישיבה נראית כמו עץ ארז שיש בו גדולים וקטנים תמימים ובעלי מומים... יש שם את כל הרמות... והרב חונך לכל נער על פי דרכו... **זה נראה בהתאם! לא איסתיי בכלל!!!** אתה עלול אפילו למצא את עצמך חבר חדר של בחור שכעת המעמד הרוחני שלו ממוקם בעשר מדרגות מתחתיו... וזה המקום שלו כעת... **אבל הכל מבוקר...** כל תלמיד פה "בדוק לרבו" (עיי' שבת קכז): הרב יודע מה מקומו של כל בחור... מה היכולות של כל תלמיד ולאן אפשר להוביל אותו... אז אני שם גדלתי!!! מכאלו סוג ישיבות יוצאים בחורים בנויים... ושוב: כמובן שכל אחד לאן מובל שהוא יכול להגיע... **וצריך לדעת את זה!!!** צריך לדעת כל מקום מה ההכנסות ומה ההוצאות שלו... רצית ישיבה מפוצצת?? קבלת... אתה מאושר עד לב השמים...?? יופי... תצליח שם... אבל אל תתלונן שאף אחד לא שם לב שאתה כבר חודשיים מחוץ לישיבה... אל תתלונן שאף אחד לא התקשר לשאול אותך מה נשמע...

הורים יקרים: לא להתלונן!!! זה לא הוגן!!! זו בחירה שאתם או הילד שלכם בחרו!!! נא לא לטייח את המציאות... יש כאלו שאוהבים להתלונן על המערכת!!! על המוסד!!! סליחה... אתה הזמנת את זה... רצית להנות מהליגה המסוננת שהממסד מספק לך... אל תבא בטענות למה לא עוזרים לבחורים שצריכים תמיכה... אדוני... תחליט מה יותר חשוב לך... האם אוירה מצוינת ותובענית... או דמות תורנית שלוקחת אחריות... מאוד קשה להכריע... אבל לרקוד על שתי החתונות? **לא בבית ספרנו!!!!**

בסייעתא דשמיא יצא לאור מהדורה נוספת של הספר "וימאן" העוסק בניסיונות בני דורנו,

לגודל נחיצות ספר זה בכלל ובתקופה זו בפרט, הושגה תרומה חד פעמית מיוחדת לכמות ספרים מוגבלת שימכרו במחיר יותר מסובסד, (הסבסוד מיועד עבור בחורי ישיבות בעיקר...) כל המזדרז **זוכה...** ("זוכה" בסבסוד...)

נקודה למחשבה סביב ההוצאה הנוספת של ספר

"וימאן" **כעמוד 6 במיליון זה...**

בחסד ה' כי גבר ובשעה טובה יצא לאור ספר "ואהבת".

ניתן לרכוש במוקדי המכירה:

אופקים: שמירא: 0534112035

אחיסמך: שרגל: 0527171721

אלעד: 039073067

אשדוד: 0504120311

בית שמש: נהר הירדן 9 רמה ב', מ' צוויבל.

ביתר עילית: ב' אזור רמי לוי 0548450998

הרצף: רחובות: 0548423047

תל אביב: 0548473542

בני ברק: קבוץ גלויות 9- 0556728458

חזון איש 34 (פנינת דסלר, משפחת דרייפוס) 0527117271

רבי עקיבא: אזור הרב קוק- 0527603814

משפחת ביום רחוב השלושה 11.

קרית הרצוג: הרב גניחובסקי 20- 0527616750

ירושלים: מרכז העיר: רחוב נחמיה 10.

בית וגן: רח' הרב פרנק 29 קומה ב'.

רמות א': 0527189947

רמות ד': רובין 47 קומה ב'

רוממה: המ"ג 29 0527682281

נבעת שאול: בן עוזיאלי- 0548491554

הר נוף: 0533148861

הרצף: טלסטרון- 0527616512

קרית ספר: מרומי שדה 3 052-7174781

חפץ חיים: 14 089742750

ברכפלד: 0533109169 (כולל עטרת שלמה)

הרצף: 0527137444 (ההפצה הניידת)

גרין פארק: 0527644795

צפון: חיפה: זבולון 9 או ישיבת תמנרת ישראל

נווה שאנן: חנינה 881 זלושינסקי.

רכסים: הורדים 4' קריצלר לתאם 0548415410

כרמיאל: 0527136165 משפחת שטיימן.

טבריה: 0548441354

צפת: מאור חיים צה"ל 6/65 מ'ש' סימן טוב

0533127052 עיר העתיקה: 0548449816

הרצף: הצור: הקריה החסידית, יונתן בן עוזיאלי 3/5

0533104790-0583244899

הרצף: הרצה: קדושי: 0583238157

כמו כן ניתן לקנות גם את הספרים **אהבתי, וימאן** במוקדי המכירה כדלעיל.

להשיג את הספרים בחו"ל – שאלו אותנו במייל.

או בטל: 0527683095

הפגישה המרתקת עם אדון קורונה!!!

סוף סוף תפסנו אותו... לאחר מצוד של ארבעה חודשים... שניסינו להילחם נגדו... ניסינו יחד לנצח אותו... לכתר אותו... ואולי גם להגיע איתו למשא ומתן... והנה לאחר חודשים רבים של ניסיון לאתר את הנגיף החמקמק... סוף סוף עלה בידינו להתחקות אחרי עקביו של הנגיף... יצרנו איתו קשר טלפוני... שוחחתי איתו ישירות!!!! והצלחתי לתאם איתו פגישה...

כן... איתנו!!! איתו בעצמו!!! עם אדון קורונה בכבודו ובעצמו...

שמעת על אדון קורונה?? כן... הנגיף הזה שכעת מצליח לשגע את כל העולם... הנגיף הזה שכעת הוא הרבה יותר חזק מטרומפ ופוטין... הוא עכשיו הבוס שמכתיב את הסדר יום של העולם!!! ואני הצלחתי לקבוע איתו פגישה... הוא הביע את הסכמתו שהוא מוכן לדבר איתי ולהגיע איתי להבנות... (כמובן שהפגישה תיעשה בצורה מבוקרת... לפי הוראות משרד הבריאות... סוף סוף הנגיף הזה הוא "חולה מאומת") לפני שנכנסתי איתו לפגישה... כל כולי רעדתי מפחד... אני הולך לפגוש את מי שכעת מנהל את כל העולם... אפשר לברך עליו "ברוך שנתן מכבודו" בשם ומלכות...

אני נכנס... ולתדהמתי לא היתה גבול!!!! אני רואה אדם ישיש... רזה וצנום... רתוק לכסא גלגלים... בקושי מסוגל לזוז...

ניגשתי אליו ושאלתי אותו: אתה הוא אדון קורונה??? הוא בקושי הרים את ראשו... וענה לי: כן!!!!

פניתי אליו בתחנונים ואמרת לו: תגיד לי: למה?? למה אתה עושה לנו את זה??? אתה יודע כמה צער ועגמת נפש אתה גורם לנו?? אתה יודע כמה אנשים מתו... וכמה אנשים מבוהלים וסחופים ודווים בגללך... למה אתה עושה את זה?? אני מבין שאתה רוצה כח ושליטה... אבל תראה כמה דם נשפך בעולם בגללך... מה... אין לך מינימום של נקיפות מצפון?? אדון קורונה פרץ בבכי ואמר: מה אתם רוצים מהחיים שלי... מה אתם מאשימים אותי כל היום?? תראה... תראה איך שאני נראה... אני כ"כ חלוש... נכה... מרותק לכסא גלגלים... אני חסר ישע... אני לא יכול לעשות כלום... וכולם נפלו עלי ומאשימים אותי כאילו אני הרסתי את העולם... **אמרתי לו: מה פירוש אדון קורונה???** מה... גם אתה מתעלם מהקורונה?? גם אתה טוען שאין קורונה?? תראה... תראה מה שקורה בעולם... תראה כמה מתים... כמה אנשים סובלים... והכל בגללך...

ושוב קורונה פרץ בבכי... תגיד לי: אתם נורמליים... מה אתם רוצים ממני?? תראה... תראה איך שאני נראה... איך שאתה רואה אותי... נראה לך שאני מסוגל ללכת לבד ממדינת סין עד איטליה וארצות הברית וישראל?? מה פתאום... רק מה?? משהו גורר אותי... סוחר אותי בעל כרחי לכל המקומות האלו... ואני מצדי לא עושה כלום!!! אתם!!!! אתם גוררים אותי לכל מקום!!!! **רגע... אמרתי לאדון קורונה... אני**

רוצה שוב להבין: אתה רוצה להגיד לי שאתה מתנער מכל אחריות... אאתה נקי מכל אשמה ועוון... ואתה מפיל הכל עלינו...

ענה לי אדון קורונה... כן בפירוש כן!!! רק אתם אשמים!!!

בבקשה... תנסה להרים אותי... תנסה לבדוק אם אני מסוגל ללכת... מי אני... אני כלום... אני מצד עצמי לא יכול לזוז!!!! אם תשאיר אותי על משטח במשך כמה שעות אני מתפגר... כל הכח שלי מגיע רק מכם... אתם משנעים אותי... אתם הרגלים שלי!!! **אתם** מכניסים אותי לתוך הפה **שלכם**... והגוף **שלכם** מייצר אותי ומחזק אותי בעל כרחי... הפה **שלכם** פולט אותי ומכניס אותי בעל כרחי לעוד פיות של אנשים... אני לא עושה כלום!!!! אתם לוקחים אותי ממקום למקום ומיבשת ליבשת... אתם עושים הכל... ואתם עוד מאשימים אותי...

תחשוב על זה... זה אמנם קצת דימיון מודרך! אבל תחשוב על זה...

באיזהו מקום בשפראך שלנו התרגלנו לחשוב כאילו אנחנו מנהלים מאבק מול **איזה ישות מסוימת!!!** מול איזה "אויב" אחד אלים שקוראים לו קורונה... איזה חידק מסוים **שהוא**!! עושה לנו בעיות... **הוא** אלים... מדברים פה כביכול על **מישהו**... אז ניסיתי לדמיין את המישהו הזה!!! לקחתי דף ועט וניסיתי לצייר לו פרצוף... לצייר לו פה ועיניים ושרירים... ופתאום קלטתי שבסה"כ מדובר ביצור נכה... זעיר... חלש... אין לו שום כח... אין לו יכולת... לא!! לא כמו שמתארים אותו... בדיוק לא!!!

המדוזה הכי קטנה שנמצאת כעת בחופי ים התיכון היא בעלת זרועות הרבה יותר חזקים מהקורונה!! היא מתהלכת... היא מתקרבת... היא לופתת... אבל הקורונה... מדובר בבעל חי שלא יכול לבצע קפיצה וללכת ממקום למקום... הוא אפילו לא חגב שיכול לסמן מטרה ולהגיע... לא!! הוא בעלי חי שאין לו מינימום של אפשרות תנועה...

נו... אז מי פה אלים?? אני ואתה!!!

אני ואתה הרגלים שלו... אני ואתה המשווקים שלו... והמפיצים שלו... אני ואתה מייצרים אותו בתוך הגוף שלנו... זה אנחנו!! אנחנו במו ידינו!!

תחשוב על זה... הוא בעצמו פספוס!! הוא לא יכול לעשות כלום!! כל הכח שלו מגיע רק מאיתנו... מ"נדבת לבנו" שאנחנו מרבים אותו ומפיצים אותו... **טמונה פה תפיסה הפוכה לגמרי ממה שחשבת עד עכשיו!!**

הרי מה כולם רגילים לומר היום?? שהקורונה הוכיחה לנו את אפסיות האדם... איך שכל העולם כולו עומד מול חידק זעיר ולא יודעים איך לנצח איתו... ואם ככה... אז רואים את אזלת ידינו... כמה אנו חלשים...

אבל תחשוב רגע... זה הרי בדיוק ההיפך!!

החידק הזעיר הזה... **לא הוא הסיפור!!** הוא היה זעיר ונשאר זעיר... ומי עושה אותו ענק כ"כ?? **אנחנו!!** **אנחנו עושים אותו כזה גדול!!!!!!** הרי אף אחד לא חולק

על העובדה שהנגיף הזה לגמרי לגמרי תלוי בהתנהלות שלנו... אנחנו נחליט בהתנהלות שלנו מולו האם להפיץ אותו במיליארדים או להשקיע אותו לאפס...

כולם מודים פה אחד שהכל תלוי בנו לגמרי!!!

אם ככה... אז זה לא מדויק להגיד שהקורונה מלמדת אותנו את אפסיות האדם!!! **אדרבה ואדרבה... ההיפך הגמור!!!** הקורונה מלמדת אותנו שלאדם יש כח לקחת אפס ולהפוך אותו למיליארדים!!!

זה מבט הפוך לגמרי!! עד עכשיו ידעת שיש איזה חידק פצפון שהוא יותר חזק ממך... מה המחשבה הזו עשתה לך?? כלום!!! נתנה לך תחושת חוסר אונים... תחושה של איבוד שליטה ואיבוד בטחון עצמי... (כמובן שיהודי מאמין לוקח את זה למקום של אמונה... שהקב"ה משתמש עם משרתים זעירים... אבל ברגעים החלשים שזה לא הולך למקום הזה... אז זה רק נתן תחושה של חוסר יציבות נפשית...) **בא נהפוך את הקערה על פיה... לא!!!**

זה בדיוק הפוך!!! מהחידק עצמו אין מה לפחד... הוא קטן... הוא פצפון... היה פצפון וישאר פצפון... רק מה?? בתקופה הזו התגלה איזה כח אדיר ה' נתן לנו!!! שאני יכול לקחת את היצור הפצפון הזה ולשגע את כל העולם כולו איתו... תראה איזה כח יש **לי** בידיים!! לא לקורונה!!!! זה הרבה יותר מחייב!! זה הרבה יותר נוגע אלי למעשה...

בינינו... בדור האחרון החטא הגדול שלנו זה לא כ"כ כוחי ועוצם ידי... אנחנו ע"פ רוב לא סובלים מגאווה יוצאת דופן... (כמובן שיש כאלו שכן... אבל יש בעיה יותר חמורה והיא-) אנחנו סובלים בעיקר מחוסר אימון בעצמנו... מי אני... אני כלום... מה אני יכול לעשות... מה אני שווה...

אז הנה... הקורונה כעת מלמדת אותך שגם אם אתה חלשלוש... אתה יכול יום אחד לקבוע חברותא עם עוד איזה יצור עוד יותר חלשלוש ממך... ועם השילוב המנצח ביניכם... אם רק תצאו לרחוב של עיר... אתם עלולים לשתק את כל העולם... **אם כך, אז על אותו משקל:** אני שבור עכשיו... אין לי מצב רוח... אני מתפלל... התפילה שלי גם לא מי יודע מה... אתה יודע איזה כח יש לתפילה הזו שלך?? אתה מזלזל בתפילה שלך?? תחשוב שהתפילה שלך זה מידה טובה מרובה ממידת קורונה... רסיסי הרוק הזעירים שיצאו מהפה שלך וההבל פה של הקול יעקב בשעה שאתה מתפלל לה'... הם מילאו את כל העולם בכזו המייה!!!! הם עטפו את כל התפילות שיהודים במשך שנים התפללו...

עכשיו אני מבין מאיפה ליהודה היה כח כזה אדיר בקול שלנו!! שעם שאגה אחת הוא היה יכול לזעזע את כל ארץ מצרים!! **פשוט מאוד:**

מה שאני ואתה יודעים היום... שעם רסיסי רוק זעירים אתה יכול לשתק עולם שלם... את אותה עוצמה יעקב אבינו הנחיל בבית שלו... אבל לא בחלק השלילי אלא בחלק **החיובי!!** יעקב אבינו לימד את יהודה... דע לך יהודה: הקול קול יעקב והידיים ידי

בכל חור בעולם... והכל אצלו בגגגגדול... כן!!!! אדון
אז נדברו עם הספרים שלו הצליח להגיע לכך וכך
מוקדי הפצה... אבל אתה!!! אברך קדוש שיושב
ועוסק בתורה מתוך הדחק... אתה אורו של כל
העולם כולו... אתה מפיץ קדושה וטהרה בכל קצוות
תבל... ושלא תבין לא נכון!!! אף אחד בכלל לא יודע
את זה... את זה נדברו הרבה מכירים... נקודות
ההפצה שלו כתובות כאן בגיליון... אבל אתה "נשא"
שקט! אתה שקובע עיתים לתורה אתה מדביק ואף
אחד לא יודע. והכי הכי: **אתה בעצמך לא יודע!**

כן... **זו הרי הבעיה המרכזית של הנגיף הזה...** שכן
אדם מסתובב עם הנגיף והוא אפילו לא יודע... ו...
ודווקא אז הוא מדביק את כל העולם... כשהוא
יפתח תסמינים זה כבר יהיה מאוחר... תודה רבה...
כעת כבר חצי מהעיר נדבקו... **על אותו משקל!!!**
צורבא מרבנן יום אחד מפתח תסמינים... בהתחלה
הוא כמו "פרצידא דתותי קלא..." (ריש תענית) הוא
כמו יעקב אבינו ש"במקלי עברתי את הירדן הזה..."
(מקלי הכוונה לכספומט מיושב שאין מה להוציא בו... רק לראות
את המינוס המשגשג) יעקב אבינו בשלב הזה עדיין לא
מפתח תסמינים... אף אחד לא מעלה על דעתו
שמתהלך כאן סולם "שראשו מגיע השמימה"!!!
יום יבא והוא עוד יפתח תסמינים... וברגע שהוא
ירד למצרים הנילוס יעלה לרגליו... והרעב יפסק
בבת אחת וכל העולם כולו ירעד וירגש לבואו... זה
יקרה בעתיד... כשסוף הכבוד לבא... וכן וכבוד יתן
ה' לא ימנע טוב להולכים בתמים... **אבל כעת!!!**
בשלב הזה... מהלך כאן אברך שפוף חסר כל שסוחר
איתו רק צרות ויסורים... אבל בת קול מכרזת עליו
ואומר: "הוא הודה הוא זיווה הוא הדרה"!!! הוא
מדביק את כל העיר... אם יש פה ישועות זה ממנו...
כן זה נראה בדיוק כמו קורונה אבל לצד ההפוך...
מהלך כאן אדם שכולו אורה וברכה שהקב"ה מוסר
בידיים שלו את כל השפע של העולם... ואיפה שהוא
הולך הוא מדביק אנשים בשפע ובברכות שבידו...
(כן... "ויברכני ה' בגללך" ללבן לא הגיע הברכות האלו... אבל מה
נעשה שהוא נדבק... המחומר לטהור טהור... טוב לצדיק טוב
לשכנו...) כעת אף אחד לא מזהה שזה קשור לחרדי
הצנום הזה... אף אחד לא מעלה על דעתו שהעובד
ה' העדין הזה (שחוטף מידי פעם צעקות מכל מיני מחזיקי
מפתחות למיניהם) הוא מחזיק בידיים שלו את כל
השיברים... כן... הקב"ה מאפשר לנו לזכות בכך הזה
עוד לפני הופעת התסמינים!!! כי אחרי שכבר
יפיעו התסמינים זה מאוחר... אחרי שיעקב אבינו
יהיה כבר "מאומת"!!!! כל המלכים ירצו להניח את
הכתרים על ראשו... חכמה גדולה... איפה הייתם
כשהוא שכב שם על הריצפה... כשעדיין אף אחד לא
ידע להעריך את התורה שלו... אז היה לנו- האבנים
את השכל להקיף אותו בהערצה ולומר עלי יניח
צדיק ראשו!!! אנחנו עשינו את זה קודם הופעת
התסמינים!!!! אז קדימה... כדברי רשב"י בירושלמי:
אם ראית דור שנתיאשו ידיהם מן התורה עמוד
והתחזק בה ואתה נוטל שכר כולם... אם ראית
אנשים מפסיקים להעריך את החרדים לדבר ה' כי
הם (לא) מפתחים תסמינים (וזה נראה כאילו "מאי
אחני לן רבנן) עמוד והתחזק ותיטול שכר כולם...

בתקופה הקרובה זה בגלל העיניים הטהורות שלי שאני
הולך לשמור עליהם מכאן ואילך....

אם רסיסי הרוק שלי יכלו לגרום להתפרצות בכל העיר
עד כדי סגר... אז אותו רסיסי רוק שלי יזעקו בתפילה
ותחנונים לה'... ויעתר לנו ה' ויפתח שערי שמים
לתפילתנו... מהר מהר להביא שמות... כל מי שצריך
ישועה... הפה שלי כעת פתוח בתפילה וזעקה לה'... אני
עכשיו מדביק את כולם בישועות... כן... תפילה לעני כי
יעטוף... אומר הזה"ק: שהוא עוטף את כל התפילות...
יש הרבה תפילות שנתקעות באיזשהו מקום ולא
נכנסות פנימה... ואז מגיע יהודי עם לב נשבר ופותח
את פיו... ורסיסי הרוק שלו מדביקים את כל התפילות
האחרות ומכניסות אותם לפניו ית'...

אז כן!!! מי שעד התקופה האחרונה סבל מגאווה והיה
בטוח שכוחי ועוצם ידי וכו'... אז בארבעה חודשים
האחרונים הוא כבר הבין עניין... הקורונה הוכיחה לו
שאינו מקום לגאווה... אז בסדר... כעת כבר כמעט ואין
נשאים של גאווה... **אם ככה!!! אז כעת!!! כעת הגיע
הזמן להתחיל צד...** להפוך את הקערה על פיה ולהסיק
מסקנה הפוכה! הקורונה מלמדת אותי **כמה אני
חזק!!! כמה כח ה' מסר בידיים שלי...** אני כבר לא צריך
להיות ראש ממשלה ולא שר הפנים בשביל לשחק
מדינה... אם ככה... לא נותר לי אלא לקחת את אותו
קול שכעת מתחבא מתחת המסיכה... ולהפעיל אותו
עם כל העוצמה לכיוון של ה"קול קול יעקב"!!!

יונתי בחגוי הסלע... הראיני את מראייך... **השמיעני את
קולך!!!**

עשוי! אתה רואה את גורדי השחקים ואת
העוצמות שעשוי מצליח להרים **בידיים** שלו... אז
תדע לך שהרבה הרבה יותר מזה אתה יכול לעשות
ב"קול קול יעקב" שלך!!!!

אנחנו כעת מבינים את זה מצוין... אבל רק
מהמקום השלילי...

אז הנה... יעקב אבינו העביר את המסר הזה **בחלק
החיובי...**

שמע ה' קול יהודה!!!! ארצות הברית שולחת
חללית לחלל... מדובר בלוגיסטיקה אדירה... בבתי
ספר שלימים לחקר החלל... ובמקביל מגיע ילד
יהודי ומחזיק כוס מים ומברך "ברוך אתה ה'...
שהכל נהיה בדברו" הקול קול יעקב שבוקע מפיו
של ילד יהודי ופונה לאבא שבשמים... עוקף בין רגע
את החללית... ולועג לה... לאיפה את מגיעה
ולאיפה אני... את מגיעה לחלל ומסתובב שם סביב
עצמך במקרה הטוב... אני- הברכה שלי עולה וחוצה
את השבעה רקיעים ומגיעה עד כסא הכבוד...

**זה הרי כ"כ פשוט מצד אחד... ו... ומצד שני: כ"כ
לא מובן מאליה...**

כן... את זה שכשאתה מדבר ורסיסי הקול שלי
יכולים להפיץ את הנגיף... את זה אני מבין... ביבי
הסביר... ביבי התראיין... מנכ"ל משרד הבריאות
אמר... ארגון הבריאות העולמי קבע... זה בסדר...
הבנו את העניין...

אבל כשאבא שבשמים לוחש לך: בני היקר!!! אני
מתגעגע לקול הנעים שלך... תפנה אלי... אני יכול
להושיע אותך... ואת כל העולם כולו בזכותך...
בזכות ש"שמע ה' קול יהודה..." האם לקב"ה אנחנו
מאמינים כמו שאנחנו מאמינים לביבי??? **זה
חשבון נפש נוקב מאין כמותו!!!**

אם במידת פורענות אנחנו קולטים איזה כח הרסני
יש לבן אדם אחד שבדיבור שלו הוא יכול להדביק
עולם שלם... אז מידה טובה מרובה!!! בדיבור שלי...
בדיבור הטהור שלי... בלימוד תורה שלי... בשמירת
הלשון שלי... אני יכול לבלוס את המגיפה ולגרום
לאבא שבשמים להופיע **ולומר: הני.**

תחשוב על הנקודה הזו!!! עולם השקר לא מסתיר
מאיתנו איזה כח יש לאדם אבל הוא מוכן לספק
את המידע הזה רק בחלק השלילי!!! כולם מבינים
שמספיק טיפס אחד לשרוף יער שלם... כולם
מבינים שמספיק נשא אחד להדביק מדינה
שלימה... ואין ילד שלא יודע להגיד שכל הצרות
והיסורים והטילים והקורונות הכל מגיע בשביל
שאנחנו לא לומדים תורה. אז יופי!!! עולם השקר
עושה את תפקידו נאמנה ומוכיח לנו את מהזוית
השלילית... ואני לא מצפה ממנו ליותר!! אבל
הלאה... אנחנו צריכים לקחת את אותו מסר
ולתרגם ולהמיר אותו למקום החיובי!!!!

אם כל הצרות שבעולם מגיעים בגלל הביטול תורה
שלי... אז באותה מידה כל דבר טוב שקורה בעולם
זה בגלל הלימוד תורה שלי... אם כל האנדרלמוסיה
שהייתה בעולם עד כה זה בגלל שלא שמרתי על
העיניים... אז כל הישועה והרחמים שהולך להיות

בן... אתם היהודים שעוסקים בהצלת נפשות... אתם
שיוצא לכם להלל שבת בשביל להציל נפשות... תחשבו
על ההרגש הזה!!! כן... אני נוסע בבת... מחלל שבת
על יהודי... זה לא רק ששבת נדחית מפני פיקוח נפש...
אלא יש פה משפט של חבירות של נפש ישראלית!!! אין
לך תיקון לשמנת חיותם ויום מזה...

בקיצור: במשך חודשיים פתחנו עשרות סוגיות חמורות בש"ס וסבא הכין אותי למלאכת הקודש מכל ההיבטים שלה... החמיר היקר ביותר שנאלצתי לשלם על זה... שבשעה שסבא עלה למקדש עם כל המשפחה... אני באותה שעה הייתי עסוק בלאפות את כל הארבעים חלות כמובן בתוככי בית פאגי- ירושלים... (ס"ס והקריב על זבח התודה חלות מצות... על- בסמוך...) הלחץ היה גדול!! כי כל הארבעים חלות חייבים כבר להיכנס לתנור עוד לפני שישחט התודה... ולא סתם... אלא צריך שיקרמו פניהם בתנור עוד לפני ששוחטין את התודה (ש'חטה עד שלא קרמו פניה בתנור, לא קדש הלחם, דהיינו צריך שהלחם יהיה קיים בשעת שחיטת התודה) אז סיכמתי עם סבא שאברימי נשאר איתי פה... וברגע שהחלה האחרונה תכנס לתנור ויקרמו פניה... אני שולח את אברימי שיתן אור ירוק... עד שהוא לא מגיע לא ניגשים לשחוט... לא נכנס כעת לפתרס... איך נושים את החלות ואת הריקין ואיך את הרבוכה, ואיך מחמיצים את החלות חמץ... אני לא הולך להגיד לך עכשיו על רגל אחת מה שיענקי למד עם סבא במשך חודשיים תמימים במתכונת קורונה. מה שכן... יענקי עשה ארבעים חלות ולא הפריש חלה... תנחש למה? כי הוא כיון בשעת עשייתם לשם לחמי תודה!! ובקדשים לא צריך להפריש חלה... ברוך ה'... מציין יענקי... כעת סיימו את המערכה הראשונה!! את אפיית הלחמי תודה... אני בשלב זה סיימתי עם התנור... אמא עוד מעט תחזור מבית המקדש... ואז יגיע התור שלה לאפות חלות... תנחש מה היא תאפה?? היא תאפה חלות לשבת קודש!!! אל תשכח... אני אפיתי חלות תודה... חלות תודה נאכלים רק ליום ולילה... אפשר לאכול אותם רק בעל שבת... אבל מה יהיה בסעודה שניה ושלישית... גם אז צריך לאכול גלוסקאות נאות... אז אמא תעשה עיסה תפריש חלה ותורק לבית המקדש בצרה... שיש שאז רבבות נשות ישראל הלכות לבית המקדש ועמדות בעזרת נשים מכל שער המזרח ומתחננות בדמעות: "וזני לגדל בנים ובני בנים... ומאירים את העולם בישראל ובמבצעים טובים... ההמשך יבא..."

האם זו בושה לקנות את הספר וימאן???

כאמור בעמוד ראשון בגיליון... בסייעתא דשמיא ובחסד ה' זכינו להוציא את המהדורה השלישית של הספר "וימאן"!!! ספר שמקדש לניסיונות בני דורנו... ספר שנכתב מתוך מגרש ההתמודדות!!! ספר שנכתב מתוך הבנה בתעצומות הנדרשות וביכולות הנדירים והאימון הפלאי שהקב"ה רוחש דווקא לבני הנעורים בדורנו אנו! הספר מומלץ!!! נחוץ וחשוב!!!

כעת... לאחר שהספר כבר נמכר בהרבה... ואפילו הרבה מאוד עותקים... וב"ה כעת אנחנו במהדורה השלישית של הוצאת ספר זה... תרשה לי לשתף אותך בסודות מהחדר... איך שהדברים נראים מהצד השני של המתרס... מדובר בנקודה שכבר נכתבה לפני כמה שבועות... (אלא שהיא נכתבה בעיקר להורים... ועכשיו אני מעז לפנות לבחורים בעצמם...) כשהספר הזה יצא לאור... ובחורים רבים בקשו לקנות את הספר... במקודי המכירה הורגשה תחושה מאוד בולטת!!!! כמעט כל בחור שמבקש לקנות את הספר מורגש בקול שלו נימה של מבוכה... נימה של בושה... כל בחור שמתקשר ושואל: איפה אפשר להשיג את הספר "וימאן"... הוא מדבר בשקט... בהסננות... ואפילו בגמגום קל... חלקם אפילו מבקשים: תניח לי את זה בתוך שקית אטומה... ואני אשלם בקופה אחרת (בכף... אין בעיה...) **ואני מוכרח לומר שאני מאוד מאוד מבין את הבושה שבזה!!!**

אבל!!!! צריך לדעת שלמיעשה למייעשה הבושה הזו היא... היא כן נכונה... ו... ולא נכונה... יש פה לומד'ס דק ועדין שצריך להבחין בו!! הרי כך: יש דברים ש-בושה **לדבר עליהם!!!**

אבל **לא** בושה **להודות בקיומם!**
הבנת? אני חוזר: יש דברים שבושה **לדבר עליהם!!!** בושה להעלות אותם כנושא! אבל אין שום בושה להודות בעצם קיומם... **מה אני מתכוין??** לדוגמא: אני- כותב הגיליון אז נדברו... אני אוהב צומי!!!! כן... מה שאתה שומע... אני אוהב צומי... נו... אני שואל אותך: האם זה בושה שאני רוצה צומי? בושה? היתכן? כן ולא...

בושה להגיד על זה!! אבל לא בושה **להודות** בצורך הזה... אוי ואבוי למי שחושב שיש לו בעיה בזה שהוא רוצה וצריך צומי... לדעות צומי או יותר נכון כבוד זה אחד מהדחפים היותר נורמליים שהקב"ה ברא בעולמו... וצריך את זה... וצריך לתת לזה את המקום של זה... רק מה? צריך לשלוט על זה!!! לנווט את זה למקומות הנכונים!! אבל לא צריך לדבר על זה בצורה רשמית... לדוגמא: כעת על פי חוק מכריחים אותי לפתוח עמותה שקוראים לה אז נדברו... (הצילו... אנו לא מוצאים ידים ורגלים) אז אחד הדברים שצריך בעמותה זה... זה להגדיר בשלוש מילים מה הכותרת של העמותה מה הנושא שלה... הפצת יהדות... השאלת ציוד מזון... אז שאלו אותי: איך להגדיר את העלון אז נדברו: אמרתי במקום: "מפעלי צומי וכבוד... אז אשתי "הסבירה" לי: ש... שנכון!!! נכון שאתה רוצה צומי וכבוד... אבל לא צריך שזה יהיה כתוב על כל מסמך ועל כל צ'ק... (מספיק שזה כתוב בעלון...) אתה מבין את זה?? זה פשוט!!!

יש דברים שבושה לדבר עליהם!!! אבל לא בושה להודות בעצם קיומם!!!
אותו דבר בייחס להתמודדויות הנורמליות של כולנו בענייני קדושה... להתבייש לדבר על זה?? זה נורמלי לחלוטין... זה מאפיין של יהודי...

אבל לא להתבייש בעצם קיומם של ההתמודדויות!! כי זה לא בעיה!!! זה נורמלי! זה אנחנו!!! רק מה... לדבר על זה בלי שום בושה? זה לא!!! בשביל זה ליהודי יש חן מיוחד שנקרא בושת פנים... הבושה בנושאים אלו היא מוכרחת!!! זה חייב להיות ככה!! זו תעודת זהות של יהודי... אבל מקומה של הבושה היא רק בייחס ל-**פנים!** (מה שנקרא בושת **פנים**) אני לא הולך לדבר על זה... לא הולך לפתוח הנושא הזה עם אחרים... אבל מצד שני: בייחס להכרה בעצם קיומו של הדבר אין מה להתבייש... ביני לבין עצמי אני לא מתבייש להודות בקיומו של הדבר... **הבנת את החילוק הדק והעדין שיש פה??**

סליחה על הדוגמא: כל בן אדם צריך ללכת פעם ביום למקום "חשוב" וכל יהודי שיש לו מינימום של עדינות הנפש ובושת פנים מבין שלא צריך לדפוק על השלחן ולהכריז את זה... **אבל מאידך גיסא!!!** יבא אחד ויאמר... היות ויש לי כזו עדינות נפש וכזו בושה ואני לא רוצה לדבר על הצורך הזה... אז **אני פרעה!!!** אני אף פעם לא יוצא למקום חשוב... מצידי המושג הזה לא קיים בלקסיקון... מה נענה לו?? אנחנו נצחק עליו ונעשה ממנו קיקקאס וכל ילד יודע את הסיפור על פרעה שיצא המימיה.

הבנת את הרעיון?? יש **להתבייש ולהצניע!!** ויש **להתעלם ולהתכחש!!!**
בושה וצניעות זה סימנים שלמים בשולחן ערוך... זו צורה של יהודי... אבל מי שמרוב בושה... מתעלם ומתכחש לקיומם של דברים... זה כבר פרעה!!!

על אותו משקל בכל דבר בעבודת ה':
להתבייש בדחפים טבעיים שה' ברא **להצניע** את קיומם... זה יהודי!!!
אבל להתעלם מהם ולראות אותם כבעיה?? זה!! מה שנקרא **בעיות בקדושה!!!** אתה יודע מה זה בעיות בקדושה... זה בחור ששיבה שמתעלם ומתכחש מניסיונות נורמליים שיש לו... זה בחור שסובל מבעיות אמיתיות בקדושה!! כזה אחד הוא באמת בבעיה קשה... כי הרי להתמודד הוא מאה אחוז מתמודד... ומאה אחוז שהוא לא מצליח כי... כי הוא מתכחש לזה. מי שמתכחש להתמודדות הוא מתחמק מהתמודדות... **פה יש בעיה!!!** אבל מי שלא מתעלם ומתכחש להתמודדות... הוא יודע שהיא קיימת... כזה בחור אין לו שום בעיה!!!

וכאן המקום לנזוף בחיבה באותם בחורים בני עליה שחושבים שיש להם בעיות!!! לא!! אין לך שום בעיה!!! אתה בדיוק הדמות הכי בריאה...
אני אסביר את המשפט האחרון בקצרה... (אפילו שזה כבר הוזכר לפני כמה שבועות באריכות) רכב שעשה תאונה זה לא מצביע על בעיה במנוע... אדרבה... המנוע שלו מצוין... כל הבעיה היא בשליטה!!! שליטה על ההגה!!! על אותו משקל: הדחפים הטבעיים שלנו הם בסה"כ מנועים!!! המנוע הזה הוא אלווקי... זה דבר טוב שהקב"ה ברא כך... אז דבר ראשון: זה לא קשור אליך... ולא רק שזה לא קשור אליך... אלא זה גם דבר טוב... רק מה?? איפה אתה נכנס לתמונה?? הקב"ה מושיב אותך מול הגה ורוצה שתשלוט על המנוע הזה!!! תנווט אותו... תבלום אותו...
פה התפקיד שלך!!! לך אין עסק עם המנוע... אלא עם ההגה...

ממילא אין מה להתבייש בעצם קיומו של המנוע הזה!!! רק מה?? ההגה!!! זה הסיפור הגדול... השליטה עליו... זה מה שנוגע אליך...
ההבדל בין האמורא אבי או בחור ישיבה קדוש בן עליה לבין הפרחח הגדול ביותר זה לא במנוע... אלא בשליטה- **בהגה!!! זה הנושא!!!**

ממילא אין מה להתבייש בלקנות כזה ספר!!! כי אין בושה להודות בעצם קיומם של הדחפים האלו... אם יש משהו מבין זה החוסר שליטה... ואדרבה... בחור שרוצה לשלוט... רוצה להתגבר... רוצה לטפל בזה זה נקרא אחד ששולט על ההגה!!! אני מקווה שאתה מבין לבד שאני לא מדבר פה נקודתית על הספר... (אמנם אני מאוד רוצה לשווק אותו כי אני חושב שיש בו תועלת... אבל לא דווקא) אלא באופן כללי... **לגשת ליעוץ!!** יש בחורים שנורא מתביישים לגשת ליעוץ בנושאים אלו... אבל לא!!! תכניס לראש בחור יקר: אין מה להתבייש בעצם קיומו של המנוע הזה!!! כי המנוע הוא אלווקי!! הוא דיסק קשיח שמובנה כך!! אם יש מה להתבייש זה בחוסר שליטה על ההגה... ואתה שרוצה להתייעל ומגיע להתייעץ... אצלך זה מגיע אדרבה... ממקום של שליטה על ההגה!! ממקום של ריענון נהיגה!!!

אז שוב... להתבייש לדבר על זה... זה נכון... להתבייש לפתוח את הנושא זו צורה של יהודי...
אבל לא להתבייש להודות בקיומו של הדבר!!!
והדוגמא החמורה ביותר היא אותו בחור שחצן... שמצא לו את מי לרמאות... הוא התקשר אלי מפלאפון לא כשר... והוא טען לי שהוא לא מבין מה אני עושה עסק מאינטרנט... מה... אני ילד קטן?? אני עושה שטויות?? אני בחור ברמה!! אני בסה"כ צריך פלאפון חכם בשביל שיהיה לי כל מיני אפליקציות... אני משתמש בזה בשביל דברים נחוצים... וזהו... אין שום סיבה שאני אגלוש עם זה לשטויות... כי זה אני... זה לא הרמה שלי... איך הוא אמר לי... "אם היית מכיר אותי... גם אתה היית מסכים שזה לא לרמה שלי... חה חה חה... הוי... כמה שהצחקת אותי..."

הסברתי לאותו בחור!!! יש לך טעות פשוטה!!!
כשהיינו ילדים צפוניים היה כזה משפט: **"בלי ידיים נוסעים לירושלים"!!!!** ואז כשגדלתי הבנתי שטעיתי!!! בלי ידיים **לא** נוסעים לירושלים... תשכח מזה!!! בלי ידיים מקסימום מתחילים לנסוע ואז תוך כמה מאות מטרים מגיעים לשמגר... אף אחד לא הגיע ככה חי לירושלים...

אמרתי לו: בחור יקר: התבלבלת!!! אתה חושב שבחור מוצלח זה בחור שהמנוע שלו חלש... לא כ"כ עובד... ואז אתה יכול להחזיק פלאפון לא כשר ולא יקרה כלום... כי הדחפים שלך דרומים (היית רוצה)

אז זהו!!! שיש לך פה טעות בסיסית!!! בחור שהמנוע שלו לא עובד הוא לא בחור מוצלח... הוא בחור חולה... אדרבה... המנוע צריך לעבוד... והמנוע שלך ב"ה עובד... ועובד שעות נוספות... (ואל תבלבל את המוח... תביא הרגע את הפלאפון שלך... אבל הרגע!!! אל תמחוק היסטוריה...) רק מה?? בחור מוצלח זה אחד שיועד לנהוג!!! יושב עם שתי ידיים על ההגה ומצליח לשלוט ולבלום את המנוע שלא ידחוף לתהום!! **זה נהג מוצלח!!**

הבחור הבן עליה הזה שעובד על עצמו ונאבק ומשום מה בטוח שיש לו "בעיות בקדושה..." שום בעיות!!! יש לך מנוע--- בשליטה!!! זה הכל... כמובן שלפעמים השליטה הולכת קשה... לפעמים יש דרכים קשות ומתפתלות... אבל ברגע שהידיים שלך לא עוזבות לרגע את ההגה... **זה!! זה בדיוק מה שהקב"ה רוצה ממך וזהו...** מכאן ואילך לא עליך המלאכה לגמור... לך אין שום בעיות בקדושה!! אתה נהג זהיר!!! הקב"ה גאה בך... הקב"ה לא בהכרח מצפה ממך שתשלוט לגמרי ותעמוד בכל חוקי התנועה... הוא בעיקר רוצה לראות שאתה נהג **זהיר!!!** ובזה אתה גדול מהחיים!!!! ישראל אשר בך אתפאר...

אבל הבחור הזה... שמתכחש ומתעלם מקיומו של המנוע והדחק הטבעי שלו... הוא בעיה מהלכת... הוא נהג מסוכן... הוא משתולל על הכביש בחוסר שליטה מוחלטת... ולמה?? למה הוא משתולל על הכביש??... כי הוא מתעלם מקיומו של המנוע!!! נדמה לו שהמנוע לא כ"כ עובד... הוא חושב שבלי ידיים אפשר לנסוע לירושלים... לך תסביר לו מה קורה למנוע בלתי נשלט... לילה אחד תושיב אותי מול אינטרנט... אני רועד מעצם המחשבה איפה עלולים למצא אותי בבוקר... כן!!!!... כי אני מתיימר להיות נהג מוצלח!!!! ונהג מוצלח זה אחד שיועד לבלום נכון... ---

וממילא!!! כעת לקראת ההוצאה החדשה של הספר... נא!! לא להתבייש!! לא להתבייש לקנות את הספר... אין שום בעיה להודות בקיומם של התמודדויות... אני לא מתבייש להודות בפה מלא שהספר הזה נכתב ממגרש ההתמודדות!!! אז שוב... אני מתבייש לדבר על זה אחד על אחד... אני לא מסכים לדבר על זה פתוח עם מישהו... וזה לא רצון ה'... לדבר על זה בלי בושה לפעמים זה אפילו גובל בניבול פה...

אבל להודות בעצם קיומו של ניסיון שצריך לפעמים תעצומות בשביל להתגבר... זה נורמלי לחלוטין!!! זה שאתה לא מתייעץ עם חברים זה מצוין... (אוי ואבוי... אסור להתייעץ עם חברים...) זה שאתה מתקשר ללב שומע מחסום זה בסדר גמור... (אפילו שלמעשה אין צורך...) אבל כשאתה כבר מתקשר אל תדבר בחשך כאילו אתה מגלה פה איזה חולשה אישית! אדרבה... אתה מגלה פה חוזק פנימי!!!!

אתה בסה"כ מספר שיש לך מנוע שקיים... שזה לא חידוש בכלל!!! ו... ואתה רוצה לשלוט על המנוע הזה... ו... זה כבר כן חידוש!!! חידוש גדול! סו"ס יש לנו טבע... וכמו כל בהמה שהולכת אחרי הטבע שלה... ככה כל יצור אנושי שנברא באופן טבעי הולך אחרי הטבע הבהמי שלו... וכל יהודי שמפתיע והולך נגד הטבע שלו ושולט על הטבע!!! הוא מפתיע!!!

הקב"ה מציג אותנו לראווה... הקב"ה מתגאה בו...
תבין את זה!! תזכור את החילוק הזה!!
בושת פנים והצניעה... זו צורה של יהודי...
אבל להתכחש ולהתעלם מקיומם של דחפים טבעיים שה' נתן לנו... זה ניתוק מהמציאות וזה עניין של כלום עד הנפילה הצפויה...

הבחור הזה או אפילו המבוגר הזה שמבלבל לך את השכל ואומר לך שלא מעניין אותו וזה לא משפיע עליו... תדון אותו לכף זכות ותגיד שכנראה הוא משקר וזה כן משפיע עליו... כי אם זה באמת לא משפיע עליו... אז הוא במצב מאוד קשה... זה בעיה הרבה יותר גדולה... יהודים תרמו תרומות חלקיות בשביל לסבסד עוד טיפה את הספר... האמת היא שאני קצת מתנגד לסבסוד!!! תשקיע בזה קצת... לא זייק... תחשיב את זה עוד קצת... לא זייק... אבל כ"כ רצו להנגיש את זה... אז אם זה יגרום לך להזדרז לקנות... נו... שיהיה...

גיליון מס' 392 פרשת מטות מסעי

תש"פ שנה שמינית

מבצע מיוחד לחודש הקרוב!!!
הקדשה ע"ג הגליון בסך 100 ₪ בלבד
כל הקודם זוכה!

וזכות השותפות בהפצת דברי התורה של מרן שר
התורה שליט"א תעמוד לכל התורמים החשובים
לראות ברכה והצלחה בכל הענינים
לתרומות : 053-3145900

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

פניני הפרשה

ויענו בני גד ובני ראובן לאמור את אשר דבר ד'
אל עבדיך כן נעשה (ל"ב ל"א)

תמוה, הרי בני גד כבר הסכימו לתנאי של משה
רבינו, שכבר אמרו (פסוק כ"ה) שיעשו כל מה
שיצווה עליהם, ומה הכפילות. וגם דברי משה,
שאחר שהסכימו לדבריו, חוזר ואומר להם (פסוק
כ'): 'אם תעשון את הדבר הזה אם תחלצו לפני ד'
למלחמה וגו', ואם לא תעשון כן וכו', ואין מובן
כל אריכות הדברים אחר שכבר הסכימו עימו (עיי'
רש"י פסוק ט"ז שנראה שעמד בזה).

וחביב על רבינו לחזור על מה ששמע שנים רבות
קודם, מהגאון רבי שלמה סובול זצ"ל: היה חסר
שם השם!

כי בהתחלה הם ענו למשה: 'עבדיך יעשו כאשר
אדוני מצווה'. אמר להם משה: לא כך אומרים.
צריכים להזכיר את שם השם, 'אם תחלצו לפני
ד' למלחמה' (שם), לכן חזרו שוב ואמרו 'את אשר
דבר ד' אל עבדיך כן נעשה'. הזכירו שם שמים.
והראה שהדברים כמעט מפורשים במדרש (אוצר
המדרשים מדרש לעולם פרק י"ב) לעולם אל יאמר
אדם לעשות דבר אלא בגזירת המקום, אם ירצה
ד', שנאמר רבות מחשבות בלב איש וגו'.

למטה יהודה כלב בן יפונה (לד, יט)

דבר רבינו בהתפעלות, כי הנה איתא בזוהר
הקדוש (שלה, קנ"ה ע"א) שהטעם שהמרגלים
הוציאו דיבה, כי ידעו שכשיבואו לארץ ישראל
לא ימשיכו להיות נשיאים אלא אחרים יהיו. וכך
היה באמת, שהיו אחרים, מלבד כלב בן יפונה,
שנשאר נשיא גם אחרי שבאו לארץ. ומסתבר,
ששאר המרגלים חשבו לעצמם, הנה, רק הוא
נהיה לנשיא כי המליך טוב על הארץ, וכביכול
קיבל 'שכר' על שלא דיבר רע על הארץ.

אך האמת היא להפך, באמת גם כלב לא היה צריך
להיות נשיא, ורק בזכות שעמד בנסיון ולא
נתפתה אחריהם, ולא היה אכפת לו שלא יהיה
נשיא, הקב"ה מינהו נשיא. ואם היו שומעים גם
הם ומדברים טוב, לא היו מפסידים.

וזה לימוד לכל אחד: אם לא שומעים לציווי של
הקב"ה רק מפסידים, ואם שומעים מרויחים. ומי
שחושב שהוא חכם ויעשה איך שהוא מבין, ולא
ישמע לציווי הקב"ה, רק יפסיד, ועיין במדרש
(דבר' ה' ד') אין אדם שומע לי ומפסיד.

(שבענו מטובך)

לעילוי נשמת
מאיר בן עזיז ז"ל

לרפואת חיים זאב
בן האדל בילא בתושח"י

הערות הקוראים

לכבוד מערכת דברי שי"ח, ה' עליהם יחיו!

בעונג עיינתי בדבריכם היקרים, והנה הבאתם עובדא שבנו של מרן שליט"א העיר
'אצלך אבא, כולם בחשש תלמידי חכמים, רק אם נביא גוי אין את החשש הזה'.
והבאתם את מה שהשיב לו רבינו 'חלילה, שכחת גמרא מפורשת, סנהדרין ק"ד א',
כל המזמן עובד כוכבים לתוך ביתו ומשמש עליו גורם גלות לבניו'.

מתוך הענין, שרבינו הביא גמרא זו ביחס להבאת גוי לשמש יהודי, משמע שרבינו
מפרש 'ומשמש עליו' שהגוי משמש את היהודי. וצריך לומר בודאי שרבינו אמר זאת
רק דרך צחות ומליצה, משום שפשט הגמרא מתפרש בודאי על כך שהיהודי משמש
את הגוי, ורק לכן יש את העונש גלות, וכמבואר שם בפרש"י 'ומשמש עליו, כגון
חזקיהו דאמרין לקמן אשתו השקתה עליהם'.

ואחתום בברכה לאוהבי תורתך על הגליון הנפלא המעורר תמיד לדברי תורה

היקרים מזהב ומפז

חיים אשר ברמן

לכבוד מערכת דברי שי"ח

תודה על הדברים הנפלאים כל שבוע

בענין שהבאתם במדור החינוך בשם רבינו ששמאל דוחה היא לפני ימין מקרבת
יש לבאר עומק דיוק חז"ל בב' אופנים,

א[ה]הבה ללא גבול, גם האהבה אינה שוה כמו אהבה עם גבול, וילד מעריך ומקבל
מאהבה, כשהוא יודע שיש גם גבולות, ומביאים משל, לגג של גורד שחקים, בלי
מעקה, כמה משטח הגג ניתן לשימוש, רק חלק, וכשיש מעקה, כל הגג ראוי
לשימוש, וכ"כ כשילד יש לו גבול, האהבה הרבה יותר מתקבלת, **וזה מצד המקבל.**

ויש יותר עמוק מצד הנותן [המחנך] ע"פ הגר"א ששלימות מדה [מלשון מדידה] של
האדם הוא רק כשיש לו את ב' קצוות המדה [כך מבאר ענין שגם בכיבוד אב, וגם
בשילוח הקן, יש הבטחת למען יאריכון ימין, הגם שכיבוד אב הוא ענין רחמים,
ושילוח הקן הוא ענין אכזריות ע' בדבריו] ממילא כשאב נותן רק ימין, אפשר שזה
מגיע ממורד האב, ולא מחינוך, רק כשאב יודע לתת שמאל דוחה, רק אז הימין
מקרבת היא באמת מדה של האב, ולא מורד, ורק מדה מחונכת, ולא מורד,
וכל זה לבאר דיוק רבינו שליט"א.

בתודה אליהו רוזנבלום

לעילוי נשמת הרב ר' אליהו הכהן בן ר' דוד יהודה ז"ל דויטש נלב"ע כ"ז תמוז

ברכת מזל טוב לידידינו החשוב הרה"ג רבי יצחק אוהב ציון שליט"א

לרגל הכנס בנו אליהו נ"י בבריתו של אאע"ה יהי רצון שכשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה לחופה ולמעש"ט

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, וש"ת מרבינו.

ותלמדם חוקי חיים - פרק יט היה קרוב ונתרחק (ה', מאמר סיום)

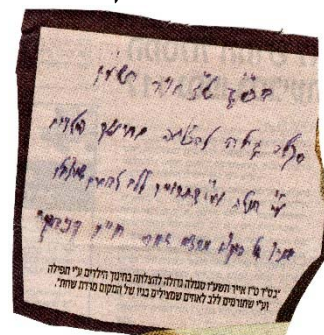
עם סגולה

את סדרת המאמרים בנושא קרוב ונתרחק, נחתום בנושאי הסגולות. אנשים 'אוהבים' סגולות. עובדא זו כבר קבע מן החפץ חיים זצ"ל ורמז לזה בכמה מספריו (ראה באהבת חסד ח"ב פ"ה בהגהה ד"ה זוכה, ובעוד הרבה מקומות בספריו).

גם נושא זה של עצות לגדל את הילד ליראת שמים ומדות טובות מתוך לימוד התורה, לא פסח על עושי וממציאי הסגולות למיניהם.

מפעם לפעם הסגולות מתחדשות... מידי תקופה מונחת סגולה חדשה על שולחנו של רבינו, לשמוע מה דעתו עליה. נציין, כי אמנם להרבה מהסגולות יש מקור בספרים שונים מהדורות האחרונים, אבל לא לכולם הסכים רבינו.

ככלל, רבינו אינו מעריך של הסגולות בכלל, ובחינוך הילדים בפרט, הוא סבור כי הסגולה הטובה ביותר היא תפילה! אבל זו סגולה קשה... ואנשים מחפשים סגולות קלות יותר.

'סגולה גדולה להצלחה בחינוך הילדים על ידי תפילה' מתוך מכתב לטובת ארגון לב לאחים

סגולות הרבנית

גם סגולות ועצות שהוא נותן כולם הם מגמרא ומדרש, או ממה שקיבל מרבותיו וכמעט שלא נותן סגולות מעצמו, מלבד סגולתו המפורסמת של 'מדה כנגד מדה' ללמוד נושא שבו יש קושי לאדם, כמו לכאבי רגלים ללמוד פרק כיצד הרגל, וכן על זה הדרך, כשגם בזה, יסוד הסגולה הוא להתחזק בלימוד... אלא שהדרך שלו לדרבן את החיזוק הוא בלימוד פרק זה שיזכיר לו את צרתו...

מעניין ביותר, כי רעייתו של רבינו להבחיל"ח הרבנית ע"ה היתה ממליצה על סגולות רבות, לא לכולם היה מקור מוסמך... כך למשל היו לה כל מיני סגולות של טבע ופרקי תהילים

שונים, וסוד הסגולות היה שנתנה בזה הרגשה טובה לנזקק, שמרגיש שדואגים לו...

הרגשה זו ריפאה יותר מהכל... [אגב, אומרים בשמה: התפילה אינה הדבר שהכי עוזר לאדם, אלא הדבר היחיד שעוזר...].

י' אהרן' האלפון ז"ל פ"ק
כ"י ז"ל כנשיא האלפון
האלפון כ"י ח"ה הנ"ל
בס"מ תבוא אלפון האלפון
והאלפון.
ה' אהרן' האלפון ז"ל פ"ק
כ"י ז"ל כנשיא האלפון
האלפון כ"י ח"ה הנ"ל
בס"מ תבוא אלפון האלפון
והאלפון.
ה' אהרן' האלפון ז"ל פ"ק
כ"י ז"ל כנשיא האלפון
האלפון כ"י ח"ה הנ"ל
בס"מ תבוא אלפון האלפון
והאלפון.

פתקה מכתב ידה של הרבנית ע"ה, סגולת פסוקים ללידה קלה

חפצי אדם גדול

מעניין, כי הגאון הגדול רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל, אמר פעם לאחד שהיה לו בן שירד מהדרך, שיקח בגד של אדם גדול כגון כיפה של הרב אלישיב וילביש את זה על הילד שלו, הלה אכן עשה כן וראה שינוי לטובה, (ספר אגן הסהר עמוד 257) כשיספרו את זה לרבינו אמר כי אמנם לא שמע מכך אבל יש ירושלמי (מ"ק י"א:) שכתוב, מקלו של רבי מאיר היתה בידי והיא מלמדת לי דיעה, רואים מכאן שכל חפץ של אדם גדול יכול להועיל.

שאלו את רבנו, אם כן גם מהצלחת שאוכל בה אדם גדול יש סגולה, וענה אין הכי נמי.

רבינו מקבל לידיו מבנו של הגר"א גניחובסקי זצ"ל, ספר חדש מתורתו.

לבינה על קבר

אחד הסגולות שהתפרסמו בשנים אחרונות, הוא לקחת לבינה שרופה באש או בתנור, לכתוב עליה בעט מודגשת כשם שבערה לבינה זו באש כך תבער בלבו של... (שם הילד שצריך ישועה) שיילך בדרך הטוב, ולשים על מציבת קברו של צדיק. סגולה זו, שאיננו יודעים את מקורה, התפרסמה מאוד, עד שניתן לראות כמעט בכל קבר של צדיק או צדקת, לבנים שכאלו... כמדומה ששמענו מרבינו שאינו יודע מקור לזה.

קברו של מרן החזון איש, בחזית ניתן לראות לבינה עם הכיתוב "כשם שהלבינה הזו בערה באש כך תבער בלבו של..."

החלפת שם

שמות והחלפתם, נהיה 'מוצר זול' בתקופות האחרונות. לא מעט אנשים משימים את עצמם כמבינים בשמות, ועל כל צרה שלא תבוא מכריזים לפונה אליהם, 'תחליף שם' או 'בשם שלך יש מזל לא טוב' וכדו', לרבינו משנה סדורה בנושא. שם טוב הוא שם עם מקור קדום, שם לא טוב הוא שם הלקוח מהגוים וכדו', השאר - אין שום שייכות למעשים. וכך היה מעשה: יהודי יקר שבנו סר מן הדרך, האבא בחום לבו ודאגתו לבנו שלח על ידי ידידו לשאול את רבינו, האם לעשות שנוי השם, בכך אולי ישתנה מזלו של הבן, התשובה שקיבל היתה ברורה: לא מחליפים שם סתם, שאלו הרי זו גם סכנה, אמר רבינו שם מחליפים רק כשיש סכנת חיים גופנית! (גליון נר לשולחן שבת מס' 701).

ליצירת קשר: ig0533145900@gmail.com

רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

077-2092005 053-3145900

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת, יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 שולחה-1586

קהילות 073-2757000 שולחה-4310